

Rethorica Diuina de Oratio-
ne domini Guilermi Parisien.

Tabula

Tabula admodū vtilis/qua continet iuxta alphabeti serie/ totius opis materia-

Afflictio corporalis adiuuat orationem. ca. xxviii. **A**. et ca. xi. **L**.
Afflictio est pars iustificationis. g̃ multū vtilis. **zē**. **Ibidem** **Q**.
Afflictione animalū et puulorū affliguntur et parētes aut possessores rerū. **Ibidem** **Q**.
Allegatio clemētie dei a peccatore. ca. vii. **F**.
Altare aureū in Apocalipsi q̃d significat. et de incensis sup illo positis **zē**. ca. xlii. **S**.
Amor debet p̃ncipaliter dec. ca. l. **P**.
Amor dei quō accēdat ex cognitiōe b̃nficioꝝ suorū tā in generali q̃ in sp̃ali. ca. xlix. **F** **S**.
Amor dei p̃ q̃d incitat in hoīb. ca. l. **Abz** **Ac**.
Amor si esset venalis p̃ q̃d posset emi melius deo. ca. l. **Z**.
Amor nullus p̃t denegari deo siue sit venalis liberalis gratuit. aut violent. ca. l. **Z**.
Angelus q̃ sterit iuxta altare templi **zē** signficat christum. ca. xli. **Z**.
Angeli seruiūt nobis et quō. ca. l. **K**.
Angeli gaudiū habēt de cōuersiōe pctōris/ et etiā sp̃uale et celeste cōuiuū. ca. xij. **E**.
Anima mors aīe p̃ pctm̃ deterior ē morte corporis: et g̃ magis lugenda. ca. xxvi. **Z**.
Anie in celo/ in purgatorio/ et in inferno: sunt inimici nr̃i p̃pter pctā. ca. xxxviii. **R**.
Aninab. p̃tra nos clamantib. debemus subuenire **zē**. ca. xxxviii. **Z**.
Anie in celo fuit nob̃ deū interpellādo p̃ nobis. ca. l. **L**.
Anime peccatricis canticum qui i sit et quomodo fiat. ca. xxxix. **A**.
Anime affectiones et passiones faciunt psalteriū decachordū cū cithara **zē**. ca. xxxix. **E**.
Animalia qualiter seruiūt nobis. ca. l. **Q**.
Aqua quō seruit nobis. ca. l. **O**.
Arcus tensus et paratus a deo contra peccatores. **zē**. ca. li. **A**.
Arc. dei qualiter sup it̃ et frangit. ca. liii. **E**.
Arma dei cōtra pctōres. ca. xij. **A**.
Armatura dei p̃tra pctōres qualiter q̃dā mō anihilatur. ca. liii. **A**.
Assiduitas adiuuat orationem et quomodo

assidue et semper oretur. ca. xxx. **V**. Et precipue ibidem. **Z**.

Bellum contra peccata est iustissimum. ca. xij. **Q**.
Bellandum et pugnandum ē cōtra peccata tanq̃ p̃tra hostes hoīs. ca. viii. **Q**.
Beneficia collata a deo recognoscere/ ē orāti necessariū. et que sint illa. ca. iiii. **P**.
B̃nficia que de. contulit/ sunt ei narrāda in oratione. ca. vi. **B**.
B̃nficiū actiōes debem. d̃ ipis referre. ca. iiii. **P**.
B̃nficioꝝ eorū ē ingritudo et abusio. **Ibidem** **Q**.
Beneficia p̃meditata inflāmant ad amorem dei. ca. iiii. **R**.
Beneficia dei gratuita qualiter accendunt amorem dei. ca. xlix. **H** et **J**.
B̃nficia dei generalia p̃meditata accendunt amorem eius. ca. xlix. **F** et **S**.
Defect. cognitiōis h̃mōi b̃nficioꝝ vnde euenit et quid mali faciat **Ibidem** **H**.
Beneficioꝝ dei et cogitatio per modū cārtici. ca. xxxix. **D**.
B̃nficiū incarnationis christi ac sacri eucharistie cū g̃titudine ē p̃meditādū. ca. iiii. **Z**.
B̃nficia dei sp̃alia/ p̃ creatas exhibita. ca. l. **K**.
B̃nficia dei sp̃alia. ca. l. **L**.
B̃nficia toti. mūdi. **Ibidem** **T**.
Benignitas siue beniuolētia intelligitur per Galbanum. ca. xlii. **L**.
Benignitas ē fuāda i ofoe. **Ibidem** **L**. p̃pe finē
Bona p̃ntis vite quō sunt fugitiua. vana et fallacia. ca. vi. **D**.
Quāntus diuini abusio. ca. iiii. **Q**. circa finem.
Cārtici peccatricis anie q̃d sit et quomodo fiat. ca. xxxix. **A**.
Qui sunt ibi soni **Ibidem** **D**.
Cithara sp̃ualis peccatricis aīe q̃d sit et qualiter resonat. ca. xxxix. **E** et **F**.
Clamor adiuuat ofonē. ca. xxxvi. **S**.
Clamare d̃z hō p̃tra p̃tradictōres suos et alios iuocare q̃ p̃ eo clamēt et q̃ sūt isti. ca. xxxviii. **F**.
Cler. p̃p̃ q̃d sit p̃stitut. in ecclesia. ca. xxx. **P**.
Clerici debent discere et scire et debite implere officium suū p̃cipue orandi. ca. liii. **J**.
Clerici sūt ppugnatores p̃ plo dei. ca. liii. **H**.
Clerici aliq̃ rudis et ianis canunt ps. et alia. ca. xxxix. **J**. Et ca. xl. **K** et **S**.
Cogitatioēs iuriles assimilant muscis et tpe

Tabula

ofonis debet expelli a corde. ca. xxv. **T.**
Cogitationes vane sunt fugande / qz expellunt
spiritum sanctum. et bone sunt suscipiende qz faciunt christum esse presentem. ca. xxv. **F.** per totum.
Cupiditas bilis sunt gladij igniti. ca. l. **Bc.**
Confessio peccatorum impetrat a deo misericordiam
et veniam. c. vii. **S.**
Contritio cordis quomodo fiat. c. xli. **T.**
Cōpunctio cordis pro peccatis quomodo cause-
tur. c. xxij. **E. et F.**
Cōpunctionis gratia quod operatur in homine. c. xlii. **F.**
Cōmuniū celeste. spirituale. nuptiale et triumphale
fit in cōuersione penitenti peccatorum. c. xlii. **E.**
Cōuersio peccatorum. Infra peccator et ius-
tificatio.
Cor humanum rapitur tempore orationis pro
inutiles cogitationes. c. xxv. **T.**
Cor humanum qualiter debet calefieri ex be-
neficijs dei. c. l. **T.**
Cordis contritio quomodo fiat. supra Con-
tritio nota bene.
Corporis dispositio siue situs adiuuat oratio-
nem et qualis. c. xxv. **S.**
Creaturae simul et omnes ordinate sunt a deo
vt nobis seruiant. c. l. **S.**
Creaturae quomodo possunt inflammare cor hu-
manum. ibidem. **T. et F.**
Creaturae ubi obsequia considerata accendunt
hominem ad amorem dei. c. lii. **S. et c. l. R.**
Creaturarum obsequia non cognoscere et ex
inde in amorem dei non accedere / est magna
ingratitude. Ibidem. **S.**
Creatura pugnabit aduersus peccatores. c.
li. **S.**

Omnia proue-

Omnientia de peccatis. c. xlvij. **B.**
Datus est nobis christus ad utili-
tatem nostre salutis / et ad multiplices effe-
ctus salutares. c. xix. **T.**
Dedit se nobis deus. quomodo et ad quid.
c. xli. **F.**
Data sunt ei incensa multa quomodo intelli-
gitur. c. xli. **S.**
Debitum humani generis soluit christus et
pro eo satisfecit. c. xv. **E.**
Delectari in domino adiuuat orationem. c.
xxxvi. **S.**
Demones sunt contradictores nostri. c. xxx
viii. **T.**
Demones sunt derisores nostri / propter pec-

cata nostra. ca. xlvij. **B. et L.**
Demonibus assimilatur et associatur peccas-
tor. c. xxvi. **L.**
Detestatio peccatorum. c. xxiii. **S.**
Deus expectat peccatores / et eos miris mo-
dis reuocat. c. iiii. **R.**
Deus quomodo tam misericorditer se tenet
ad nos. c. iiii. **T.**
Deus quomodo sustinet peccatores. c. vi. **B.**
Deus rogandus est pro iusticia perfecta et pe-
nitentiā iustificatione peccatorum. c. vii. **Ab.**
Deus debet misereri peccatori penitenti / et
seipsum iudicanti. nec debet ei obsistere ius-
ticia eius. c. viii. **B.**
Deus multum glorificatur ex vera cōuersione
et iustificatione peccatorum. c. ix. **R.**
Deus vult saluari multos quandoque nolentes.
rebelles ac incredulos. ergo multo plus
peccatores ad ipsos puerfos. ca. xii. **F. et R.**
Deus preueniens peccatores sua misericor-
dia / merito debet eos assumere. ca. xii. **L.**
Deus vult peccatorum reuersionem siue con-
uersionem et penitentialem satisfactionem.
c. xii. **F. et L.**
Deus vult omnes homines saluos fieri / quod
ostendit in multis. ca. xii. **A.**
Deus accepit propter nos officium medica-
tionis sanctificationis et sanationis. ca. ibi-
dem. **Ac.**
Deum decet sanare peccatores infirmos. c.
xv. **B.**
Quomodo sanauit peccatores. ibidem. **B.**
Deus non debet tardare ad sanandum pec-
catorum. ibidem. **L. et D.**
Deus debet misereri peccatoribus / ad ipsos
se conuertentibus / propter multas causas.
c. xxi. **B.**
Deus iure multiplici possidet hominem. c.
xii. **T.**
Dei filius scilicet christus satisfecit pro pecca-
tis humani generis / et sic eius debita soluit
c. xv. **E.**
Deus non solum satisfecit pro peccato origi-
nali / sed etiam pro peccatis nostris actuali-
bus et reatuus / et hominibus. c. xv. **S.**
Deus honoratur in sanctis. c. xvii. **A.**
Deus dat omnia liberakter et propter hoc cre-
auit racionales creaturas vt eis seipsum da-
ret. ca. xxxi. **B.**
Deus quomodo sit accusator noster. c. xxxviii. **T.**
Deus dedit se nobis / et quomodo / et ad quod.

Tabula

c. lxi. **F.**
Dei beneficia supra beneficium.
Dei amor. s. amor. r. j. Ignis diuini amoris.
Deus omnes creaturas ordinauit vt nob ser-
uiant. c. l. **K.** r. p. c. p. e. **S.** ibi nō similitudinem.
Deus dedit nobis quedam beneficia spiritu
alia que possunt accendere cor nostrum in
eius amorem rē. c. l. **L.**
Deum diligere / monet vniuersus mundus /
r ipsius dei beneficia r dona rē. c. l. **U. r. V.**
Deum nō diligere aliquo amore. nullo mo-
do potest homo excusari. **Ibidem. Z.**
Deus per suum amorem / incitauit nos ad di-
ligendum ipsum. **Ibidem. Ab.**
Deus beneficio sue incarnationis. passionis
r mortis / maxime incitat ad suam dilectio-
nem si rememoretur. **Ibidem. Ac.**
Deus quomodo r propter quid discedit ab
homine rē. c. l. **F.**
Deus quādoq; deserit aliquos / propter hoc
q; dona ipsius data / sibi appropriant. c. l. **J.**
Quā malū sit q; deus sic deserit hominē. **Ibi-
dem. K.** per totum.
Deus vincitur in oratione quasi per luctam.
c. l. **O.**
Deo omnino confidere debemus r non meri-
tis nostris rē. **Ibidem. F. r. V.**
Deo debet ascribi victoria / que videtur obti-
neri in oratione. c. l. **Z.**
Deus in oratione vincit / capit / r ligat / et quo-
modo. c. l. **A.**
Dei ira quō frangatur. **Ibidem. A. r. B.**
Dei iusticia qualiter vincit rē. **Ibidem. B.**
Dei iudiciū quomodo vincitur per iudiciū
quod homo facit sibi ipsi. **Ibidem. C.**
Dei equitas r arcus ei / quō vincit. **Ibidem. D.**
Dei arcus r pharetra qualiter frangit et su-
peratur. **Ibidem. E.**
Dei adiutorium petitur in inceptionibus ho-
rarum siue officiorum diuinorum / et quare.
c. l. **H.**
Deus in adiutorium meū intende quare di-
catur in inceptionibus horarum canonicarum.
Ibidem. I.
Deus quomodo ligatur vinculis charitatis.
rē. c. l. **K.**
Deus agnit^o nō potest amari. **Ibidem. K.** i fine
Deus ligatus quō debet teneri. **Ibidem. L.**
Qualiter fortius constringi. **Ibidem. A.**
Deus non debet recusare / hominem ligare
vinculis charitatis r penitentie / qui se ei of-

fert voluntarie. c. l. **N.**
Deuotio requirit ad oronē. c. l. **N.**
Dilectionis r charitatis vinculis ligatur de^o
c. l. **S.**
Diuitie sunt fallaces. c. v. **D.**
Dolor penitētiā petēdus ē a deo. c. xxv. **K.**
Dolor pro peccatis / per quid possit causari.
c. xxv. **D. r. E.**
Dolor talis sanat animā. r qualis dolor suffi-
ciat penitenti. **Ibidem. K.** Et. c. xj. **L.**
Donum homini datum a deo debet comuni-
cari alijs r nō appropriari. c. l. **ll.**
Dona sapientie quāq; subtrahuntur r quare.
Ibidem. J.

Almosyna va

Alet ad multa. c. xxix. **Z.**
Et. c. xli. **Ab.** ppe finem.
Eiular^o r clamor adiuuat oronē. c. xxxv. **S.**
Erubescencia q. j. verecundia.
Eucharistia. j. Sacm altaris. r. j. **Iesus.**
Execratio p r de peccatis. c. xxiiij. **P.**
Exordium oronis. a quo debet incipi. c. liij. **R.**
Exordium potest incipi a gratiarum actione
c. iij. **O.**

Fides adiuuat

Fides adiuuat orationem. cuius fidei articuli al-
qui in oratione rememoradi sunt
c. xxxij. **D.**
Fides assimilat chorde in cithara siue in can-
tico anime peccatricis. c. xxxix. **D.**
Fides quā virtutem habeat sociam r conne-
ram in cithara spirituali. c. xxxix. **S.**
Fides in oratione / spargit bonum odorem.
r insurgit aduersus scientias que sunt con-
tra deum rē. c. xli. **Z. r. A.**
Fides multum deseruit in sacramento alta-
ris contradicendo sensibus exteriorib^o. rē.
c. xli. **A.**
Fortitudines orationis multe sunt. c. xl. **Ab.**
Fortitudo ptra tediū prolixitatis. **Ibidem. Ab.**
Fortitudo contra dilationem doni quod pe-
titur. **Ibidem. B.**
Fortitudo contra iram r impatientiā. **Ibidem. O.**
Fortitudo grauitatis contra leuitatem quā-
dam cordis. **Ibidem. P.**

Albanus quid

Albanus mystice designet. c. xli. **L.** Et **Ibi-
dem. A.**

Tabula

Semitus adiuuat ofonem. c. xxxvij. F.
Gloria magna fit deo ex vera conuersione et
iustificatione peccatoris. c. ix. R.
Gladius spūalis quo debet anima penetrari
in ofone vel meditatione. c. l. A.
Gladius ille qualiter fugat mortem spiritua-
lem anime. c. Ibidem. B.
Gladius dei vibratus / debet terrere peccato-
rem inducendo ad penitentiam / et sic fugiē-
do mortem spūalem. c. l. B.
Gladius dei contra peccatores. aufertur ei
p gladium pnie et discipline. c. liij. F.
Gratiarū actio de beneficijs acceptis est agē-
da. c. liij. D. et P.

Heretici dicun-

tur animalia venenata. c. xlij. AB
Homo faciat quod in se est / lz mo-
dicum possit. c. xlij. R.

Homo est ipsius dei / multiplici iure. c. xlij. G.
Homines damnati ad aliquod supplicium su-
stinendum / docent peccatores petere a deo
veniam et gratiā lachrymar. c. xxvj. F. et B.
Homines per quid et quomodo debent accē-
di ad amorem dei. c. xlix. et l. p totum.

Homo non potest effugere qn aliquo amore
debeat deum diligere. c. l. Z.

Homo aliquo modo coartatur ad amandum
deum. ibidem Z.

Hō incitat ad amandū deū. ibidē. Ab et Ac.
Hō mortificat seipsum spūaliter. c. l. A et B.
Hōis mors spiritualis. c. Infra Adors aie.

Homo per quid decipiatur vt cadat in mor-
tem spiritualem. c. l. G.

Homo donum sibi a deo datum non debet ap-
propriare sed etiā alijs cōicare. c. l. H.

Homo debet petere a deo vt eum captiuē et
vinculet. c. liij. A.

Homo qnqz derelinquit a deo et qre. c. l. J.

Homini / est valde nociua talis derelictio. ibi-
dem K.

Humilitas in oratione placet deo et eū indu-
cit ad exaudiendum. c. c. xxxj. L.

Humilitas seruanda in oratione intelligitur
per speciem aromaticam onica. c. xlij. K.

Humilitate vincitur deus in ofone et fit obe-
diens nobis. c. liij. S.

Ieiunium adiu-

uat orationem. c. xxvij. R.
Ieiunium est magne efficacie et

virtutis. c. xxix. S.

Ignis infernalis a penitente bene premedi-
tatus / per dei gratiam multa facit miracu-
la in eo. c. xxvj. B.

Ignis inferni est timendus. c. l. D. ppe pnc-
ipium et etiam finem.

Ignis spiritualis. si ire pro peccatis / debet of-
ferri in oratione. c. c. xlvij. Z. A. B. et L.

Ignem diuini amoris accendit quidā amor
preparatorius / qui etiam a deo petend⁹ est
c. xlvij. D.

Ignem diuini amoris accendit sacra scriptu-
ra / et quomodo aliqui nō accēdunt ab ea. c.
c. xlvij. E.

Ignis diuini amoris accendit beneficijs dei
pmeditatis et cognitis. c. xlix. F. et B.

Iesus quomodo sit placad⁹. c. c. xxxvij. Ac.

Iesus rogandus est in missa pro multis nob
necessarijs. c. xxxij. B. et H.

Iesus est salutandus in missa cū magna gra-
tiarū actione. c. xxxij. F.

Iesus quattuor officia perficit et implet in mis-
sa. c. xxxij. E.

Iesus. misericordia et pietas ei⁹ excellit misericordiam
omnium sanctorum / quod ostendit in eius
passione. c. xix. L.

Incarnationis christi beneficium cum grati-
tudine est premeditandum. c. liij. T.

Indignatio de et pro peccatis. et quāta suffici-
at penitēti. c. xxij. D. et c. xj. L.

Infirmas peccatoris quomodo curata est
per christum. c. xv. B.

Ira pro pctō / liberat a iudicio dei. c. xxij. K.

Ira debemus pro peccatis tanqz inimicis
nostris pessimis. c. c. xlvij. Z. A. B. et L.

Ira dei quō vincit et mitigat. c. liij. A. Et B.
eodem c. De ira penitentis. c. xj. L.

Ire dei quō resistit. ibidem. H. in medio.

Iudicium extremū ē timēdū. c. c. l. D. et P.

Iudicium dei quō vincitur per iudicium qd
homo facit sibi ipsi. c. liij. L.

Iure debito et multiplici sum⁹ ipi⁹ dei. c. xij. G.

Iusticia duplex scz pfecta et impfecta / que est
quedam dispositio ad iusticiam. c. viij. J.

Iusticia pfecta petenda est a deo. c. viij. Ad.

Iusticia dei nō est separata ab eius misericordia et
ga peccatores. c. viij. F.

Iusticia dei non debet esse contra misericor-
diam eius / quo ad peccatorem se conuertē-
tem et penitēte. c. c. viij. A. Et c. ix. D. et F.

Iusticia dei nō debet petere vindictam ptra

Tabula

peccatorem seipsum vindicantem et iustifican-
tem. c. ix. Q. et U.

Iusticia dei non debet multa et magna exigere
a peccatore / quia modicum habet. infirmus
est et pauper. c. xiiij. K. et S.

Iusticie dei magis debent placere penepen-
tentiales quam infernales. c. xiiij. L.

Iusticia dei quanto superat. c. xliij. B.

Iustificatio iustificat seipsum peccatorem. quan-
do se coram deo accusat. reum confitetur. et iu-
dicando condemnat. c. viij. B.

Iustificatio penitentialis et a peccatis perfecta libe-
ratio est petenda a deo. c. viij. AD.

Iustificatio multa bona facit in vere peniten-
te / et deo magnam affert gloriam. c. ix. R.

Iustificare impium magis est quam creare celum
et terram. c. Ibidem S. et L.

Iustificatio qualiter facit victoriam et quanta mira-
bilis. c. Ibidem S. et L.

De iustificatione impij fit deo magna gratia
et unactio. Ibidem L.

Lachryme pe-
tende sunt a deo. precipue in orati-
one. c. xxvi. Y.

Lachryme unde sunt nominatae et unde pro-
uocantur et quid efficiant in anima. c. xxvi. L.

Lachrymas deo potest educere de corde hos-
minis exemplo moysi / et hoc est petendum
a deo. c. xxvi. D.

Lachrymarum petitio propter earum utili-
tatem. Ibidem E. et F.

Lachrymarum petitio ratione cuiusdam si-
mitudinis. Ibidem S.

Lachrymarum petitio a deo propter eius pro-
missiones. c. Ibidem I. et K.

Lachrymarum gratia potest impetrari inter-
cessioibus quorundam sanctorum. c. xxvij. AD.

Lachrymarum fons est tanquam lauatorium in
claustris. ergo propter eius necessitatem de-
bet postulari a deo. c. xxvij. B.

Lectio adiuuat orationem et conuerso. c. xxx. Y.

Ligna qualiter nobis seruiunt. c. l. R.

Misericordiam debe-
mus inuocare / ut pro nobis inter-
cedat ad filium suum. c. xvij. D.

Maria nunquam denegauit alicui suam miseri-
cordiam in patrocinando. Ibidem O.

Maria ex sua misericordia debet nos iuuare
contra peccata nostra. c. xvij. R.

Maria debet assimilari filio suo in misericor-
dia / et per eam nos iuuare. Ibidem S.

Maria tenetur nos adiuuare ut reconcilie-
mur filio suo. Ibidem O.

Marie est gaudium / et filio eius gloria / subue-
nire miseris. Ibidem P.

Maria debet reconciliare peccatorem filio suo
quia ipsa est mediatrix inter deum et homi-
nem. Ibidem Q.

Mariam blasphemantes non erunt impuni-
ti. c. xxxviiij. S.

Mariam honorantes honorabuntur. et eam
inhonorantes punientur. c. xxxviiij. S. i. sine

Mariam habere propitiam et non aduersa-
riam est nobis multum necessarium. c. xxxviiij. AB.

Mirra quod operetur et quid mystice designat.
c. xliij. F.

Missa non debet nimis prolongari a sacerdo-
tibus. c. xliij. O. et P.

Quid iesus in missa proficiat. quomodo sit salutandus
et rogandus. quere supra Iesus.

Misericordia dei et eius iusticia simul sunt er-
ga peccatorem. c. viij. S.

Contra misericordiam dei non debet esse ei-
us iusticia / quo ad peccatorem penitentem et
se punientem. c. viij. B.

Misericordia dei ita potens est ad miseran-
dum / sicut iusticia eius auidia ad puniendum.
c. xij. B.

Misericordie dei opera erga peccatores. c.
xij. B.

Misericordia dei in quos et quomodo abun-
dauit. c. xij. O.

Misericordia dei qualiter manifestatur et pre-
cipue penitentibus seipsum iudicantibus.
c. xij. P.

Misericordia dei respondebit et stabit pro nobis
peccatoribus. c. xv. B.

Misereri vult deus peccatoribus / eius mise-
ricordiam desiderantibus. c. xx. A.

Misereri debet deus peccatoribus ad ipsum
se conuertentibus. c. xx. B. et L.

Mors spiritualis anime que fit / et quam mala. et
quod homo eam sibi infert. c. l. A. et B.

Mors anime deterior est morte corporis / er-
go magis lugenda. c. xxvi. Z.

Mors anime fugatur per verbum dei et incipit vi-
ta per oculum cordis. c. l. L.

Mors anime unde quandoque proueniat. c.
l. E. et S.

Mors anime quam nocua et amara. Ibidem K. et L.

Tabula

Dors anime quomodo fugatur. *Ibidem* **A**.
per totum.

Dortuos corporales solemus lugere; ergo
magis spirituales / scz nosipos in peccatis.
c. xxvj. **A**.

Aundus vniuersus quomodo seruit nobis
z per hoc nos accendit ad amorē dei. c. l. **U**

Orratio in re-
thorica diuina. c. vj. **A**.

Narrare debet homo in oratio-
ne culpas suas z humiliter confiteri et non
abscondere. *ibidem*.

Narrāda sunt etiam beneficia a deo accepta
z bonitas ipsius dei peccatoribus ostensa.
ibidem scz. c. vj. **B**.

Negocia per orationem expedienda que z q̄
lia sunt. c. xxvij. **D**.

Nunciū fidelis ad deum missus est oratio.
c. xxvij. **A**.

Nunciū agilis z non piger debet esse oratio
ibidem. **B**.

Nunciū spoliatus vel occisus dicitur oratio
in qua nō fit attentio zc. *ibidem*. **D**.

Nunciū vagabundo assimilatur oratio. *Ibi-*
dem **K**.

Nunciū qui moritur in via / oratio equipara-
tur. *Ibidem* **L**.

Nunciū excommunicato etiam assimilatur ora-
tio. *ibidem*. **A**.

Nunciū stulto assimilatur z quis sit. *ibidē* **A**.

Nunciū rauco z muto assimilatur / z quomo-
do. c. xxvij. **A**.

Ordium peccati
qualiter oritur z quātum sufficiat
in penitente. c. xxij. **L**.

Orationis recōmendatio dignitas z prece-
lencia necessitas z fructuositas. c. j. **A**.

Oratio quid sit / z quomodo sit petitio que-
dam. c. j. **F**.

Oratio principaliter dirigitur ad deum.
c. j. **F** z **H**.

Orationis genus est rogatio. c. j. **F**.

Orationis descriptiones ab ipsis sanctis do-
ctoribus quomodo sunt intelligende / et q̄
sint laudes z declarationes ipsius orationis.
c. j. **K**.

Orationis perfectiones z ptes. c. ij. **L**.

Oratio spiritualis z secularis quomodo dif-
ferunt. *ibidem*. **A**.

Oratio est subiectum rethorice diuine. c. j. **E**.

Oratio est donum dei / z gratie eius. c. j. **D**.

Oratio adiuuat predicatores / iudices / z ali-
os multos zc. c. j. **B**.

Orationis mirificentia. c. vltimo.

Oradī ars z doctrina vtiliter traditur. c. j. **L**.

Oratio fit etiam pro temporalibus. c. j. **E**.

Orationis exordium. c. ij. **A**.

Orans debz narrare culpas suas / eas agno-
scendo z confitendo zc. z non occultando.
c. vj. **A**.

Orationes magis approbate z laudate z effi-
caces que sint / z in quibus libris continean-
tur. c. xvj. **H**.

Orationes lucidissime cōprehendentes om-
nia que sunt necessaria peti et desiderari a
deo. c. xvj. **F**.

Orationes peccatorum etiam valent apud
deum. c. xvj. **K**.

Orationes sanctorum in celo existentium p
nob sunt multū efficaces. c. xvij. **L** **A** z **B**.

Oratio sanctorum quandoqz impeditur ne
a deo exaudiatur. c. xvij. **A**.

Orationem adiuuant multa. c. xxv. **F**.

Orationem adiuuat corporis dispositio z q̄-
lis. c. xxv. **F**.

Oratio est vnguentum valens cordi humano
ad multa. c. xxv. **U**.

Orationis tempore excludende sunt cogita-
tiones vane z inutiles assimilatae muscis zc.
c. xxv. **L** z **U**.

Orationem adiuuant lachryme profuse. c.
xxvi. **F**.

Orationem adiuuant afflictio corporalis et
tribulatio pro qua clamatur ad deum. c. xx
vij. **D**.

Orationem adiuuat ieiunium zc. *Ibidē* **R**.

Oratio debet habere duas alas. zc. *ibidē* **R**.

Orationis vox est desiderium impetrandi.
Ibidem **D**.

Oratio adiuuatur assiduitate. c. xxx. **U**.

Oratio quomodo sit assidua z continua. *ibi-*
dem. **F** z **L**.

Orare semper quomodo fiat z fieri possit. *ibi-*
dem. **F**.

Oratio z lectio se mutuo adiuuant. *ibidē* **F**.

Orandi importunitas quid sit et quomodo
adiuuet orationem. c. xxxj. **A**.

Orandi importunitas / quare fuit laudata a
christo. Et q̄ in ipso non habet locum talis
importunitas. c. xxxv. **P**.

Tabula

Orationis exauditionem inducit humilitas
rē. c. xxxi. L.
Orationem adiuuat fides / cuius articuli alii
qui rememorandi sunt. c. xxxij. D.
Oratio omni tempore et hora potest fieri ad
deum. c. xxxv. P.
Orationem adiuuant delectari in domino /
et ei esse subditum. c. xxxvj. Q.
Orationem adiuuant septē alia. c. xxxvij. F.
Oratio assimilatur nuncio fideli qui mittitur
ad deum. c. xxxviii. A.
Orantes parum vel modicum / assimilantur
nuncio pigro. Ibidem. B.
Orantes modicum / possunt assuescere pau-
latim vt multum orent Ibidem. B.
Orandi tarditas et pigrutia vnde proueniat
Ibidem. L.
Oratio vbi non fit attentio / dicitur nuncius
spoliatus vel occisus. c. xxxviii. D.
Orationis negocia per ipsam expedienda q̄
et qualia sunt. Ibidem. D.
Oratio quasi nuncius personaliter apparet
in consistorio dei / defendens ibi eum qui mi-
sit cum adiutorio filij dei contra accusatores
c. xxxviii. E.
Oratio quomodo adiuuatur a patre miseri-
cordiarum. Ibidem. F.
Oratio ex quo est donum dei debet ab ipso
postulari. Ibidem. F.
Oratio quomodo debeat sollicitare assisten-
tes pro negocio sibi commisso / et quales sint
tales assistentes. c. xxxviii. G.
Orationi assistentes / et eam adiuuantes in cu-
ria celesti / vt valeat exaudiri. Ibidem. H.
Oratio negligens inuocare et sollicitare assi-
stentes. Ibidem. J.
Ecclesia docet nos inuocare tales assistentes
scz sanctos. Ibidem. J.
Oratio debet esse sollicita pro negocio rē. ibi-
dem. K.
Oratio aliqua assimilatur nuncio vagabun-
do rē. Ibidem. K.
Oratio assimilatur nuncio qui moritur in via.
Ibidem. L.
Orans debet petere orationem suam dirigi
in via et in conspectu dei. Ibidem. L.
Oratio assimilatur nuncio excommunicato.
rē. c. xxxviii. A.
Item nuncio stulto. s. qui petit non petenda
Ibidem. B. et D.
Oratio debet volare in celum. id est. petere

celestia et spiritualia. Ibidem. P.
Oratio habet multos contradictores et ad-
uersarios. Ibidem. Q.
Oratio quomodo debet contradicere cōtra
dictorib⁹ et aduersarijs suis / et quomodo eos
mortificet et quantū debet clamare rē. c. xxx
viii. T.
Orationem non aduertentes fatue agunt.
Ibidem. Ad.
Oratio nō intellecta nec attendita non est con-
temnenda. Ibidem. Ad.
Orationi attendere conueniens est rē. Ibi-
dem. Ad.
Orationem non attendere quādoq; ridicu-
losum est. Ibidem. Ad.
Oratio muta siue rauca que sit / et quomodo
noceat. c. xxxviii. F.
Oratio quomodo sit canticum rē. c. xxxix. A.
Oratio dicitur vitulus labiorum et quomo-
do. c. xl. L.
Ad quid orandus est deus. Ibidem. L.
Orationi intendendum est. Ibidem. L.
Orationis fortitudines multe quibus sustē-
tatur. c. xl. B.
Ab oratione quidam leuiter et faciliter desi-
stunt / in quo stulte agunt. Ibidem. P. et Q.
Orationem faciliter relinquētes / in multis
laborant stulticijs. c. xl. P. et Q.
Orant multi in deuore et negligenter et preci-
pue clerici non attente psallentes. Ibidem.
R. et S.
Oratio assimilatur thuri. virgule. fumi. aro-
maribus pulueri pigmentarij / et similibus.
c. xli. T.
In oratione sentiūtur virtutes / vitia / sacra
eloquia rē. c. xli. Y.
Oratio deuota est odoramentum suauitatis
et procedit ex operatione et presentia sancti-
spiritus. Ibidem. Y.
Oratio sanctorum / magni est odoris suaui-
tatis et flagrantie rē. c. xliii. Q. et R.
Oratio deuota qualiter placeat deo et sancti-
suis tanq̄ odor suauissimus rē. xli. L. Et ibi-
dem. F.
Oratio est deo patri grata per christum me-
diatorem. c. xli. G. et H.
Oratio erit impetratoria per christum. Ibi-
dem. H.
Oratione honoratur tota trinitas et christ⁹
Ibidem. H.

Tabula

- O**ratio aromatizans intelligitur per thymea
ma rē. **Ibidem** **F**.
Ad orationem requiritur deuotio. c. xliij. **A**.
Oratio debet esse breuis. quomodo r quare
c. xliij. **D**.
Oratione mens humana coniungitur deo.
rē. **Ibidem**. **P**.
Oratio est vnguentum spirituale/ sanans et
sanctificans animas rē. c. xliij. **D** r **R**.
Oratio decorat animam r alia mira facit. **Ibi**
dem **R**.
Orationis meritum duplex est. c. xliij. **T**.
In oratione quandoq; viri sancti minorem
gratiam deuotionis habent q̄ peccatores
rē. c. xlv. **C**.
Oratio in qua non actualit cogitatur de deo
quō sit meritoria. c. xlvj. **F**.
Oratio est sacrificium r oblatio deo accepta
sanctificans etiam ipsum offerentem rē. c.
xlvij. **F**.
Orationis sacrificium offerre volens/ debet
habere ignem r gladium. **Ibidem**. **Z**.
Quis sit ille ignis r qualiter incendatur. **Ibi**
dem **Z**.
Oratio est lucta cum deo rē. c. liij. **D**.
Oratio requirit quietem r solitudinem. **Ibi**
dem **D**.
In oratione colligende sunt vires rē. **Ibi**
dem **D**.
Orando aliqui statim deficiunt/ r quare hoc
c. liij. **R**.
Orationis prima luctatio qua vincitur deus
est humiliatio. **Ibidem** **S**.
Orationis alie due lucte siue astutie. **Ibidem**
T r **C**.
Oratio continuata quodāmodo vincit deuz
Ibidem **C**.
Oratione deus vincitur capitur ligatur r ira
eius frangitur. c. liij. **A**.
Orans volens cum deo pugnare in oratiōe
debet ab eo adiutorium petere/ sicut fit in di
uinis officijs. c. liij. **H**.
Orationis mirificencia siue effectus mirabi
lis et precipue in sacramentis. rē. c. liij. siue
ultimo. **D**.
- D**ulci cōuersio
c. xx. **A**.
Pax non est habenda cum pec
catis. c. xlvij. **A**.
Pectoris tursio vnde proueniat/ et quid ef
ficiat. c. xxxvij. **Z**.
Peccatū multa mala infert peccatori. c. vj. **E**.
Peccatorum feditas r immūdicia/ debet co
gnosci ab oratore. c. liij. **A**.
Peccatorum confessio impetrat a deo veni
am. c. vij. **S**.
Peccata sunt inimici dei r hominis. ergo cō
tra illa debet homo cū adiutorio dei pugna
re. c. viij. **D**.
Peccatorum compunctionem r penitenti
am possunt facere multa in isto libro posita.
c. xxij. **D** r **E**.
Peccatorum recogitatio facit compunctio
nem cordis et fugat sic illa pctā. c. xxij. **S** r **J**.
Peccata fugantur per eorundem recogita
tionem. **Ibidem**. **S**.
Peccata quomodo sanantur. **Ibidem** **S** r **H**.
Peccata quia non bñ videntur placent ama
toribus suis/ que si bene recogitarentur di
splicerent. **Ibidem** **J**.
Peccatorum feditas q̄ abominabilis est. **Ibi**
dem **J**.
Peccata vt sanentur quid sit faciendum rē.
Ibidem. **H**.
Que sint sanantia peccatum. **Ibidem**. **R**.
Peccatum quomodo absconditur r detegi
tur. c. xxij. **A**.
Peccatorum odium verecundia abomina
tio. rē. c. xxij. **Z**. r c. xi. **L**.
Peccata sanantur fugantur r expelluntur p
quasdam dispositiones nominatas aroma
ta. c. xxij. **R**. per totum.
Peccata aduersantur orationibus nostris.
c. xxxvij. **D**.
Propter peccata multos habemus aduersa
rios. **Ibidem**. **R**.
Peccatorum contritio r pulueris eorū asper
sio. c. xli. **C** r **F**.
Peccatis debem⁹ irasci quia sunt inimici no
stri seuissimi rē. c. xlvij. **Z** **A** **B** r **L**.
Peccata nutriuntur rē. **Ibidem** **A**. ppe finē.
Peccata amantes/ odiunt ea persequentes
Ibidem **B**. in principio.
Peccata debemus odire propter damna ab
eis illata. **Ibidem** **B**.
Peccatores exaudiuntur quando pro seip
sis orant. c. ij. **A**.
Peccatores deus expectat r miris modis re
uocat. c. liij. **R**.
Ad peccatores se deus misericorditer tenet.
c. liij. **C**.

Tabula

- P**eccatores deus benigne sustinet. c. vi. **B.**
Peccatores peccant / non solum contra deum
sed etiā contra totā curiā celestem. c. vi. **L.**
Peccatores decipiunt et excecantur per bo-
na temporalia. c. vi. **D. et E.**
Peccatores decepti per peccata et bona tem-
poralia querela. ibidem **E.**
Peccator debet se accusare et peccata confite-
ri / ut veniam consequatur. c. vii. **B.**
Peccator confitendo / et se accusando / et con-
demnando coram deo / iustificat seipsum. c.
vii. **H.**
Arma contra peccatores. c. xii. **A.**
Peccator quia infirmus est / modicū potest /
quod tñ deus despiciere nō debet. c. xii. **R.**
Peccatores accusatio / q̄ nō multa debeat iu-
sticie dei / propter infirmitatem et paupertā-
tem. ibidem **S.**
Peccator est dei multiplici iure. c. xii. **T.**
Peccatores conuersionem et penitentialem sa-
tisfactionem vult deus. c. xii. **F.**
Peccator quāuis bona a deo sibi cōmissa diffi-
pauit / tamen potest pro hoc satisfacere p̄ pe-
nitentialem conuersionem. c. xii. **F.**
Peccator non nisi cum auxilio dei potest re-
uerti et conuerti ad ipsum deum / quia p̄ pec-
carum se indignum fecit. c. xii. **Y.**
Peccatorem vult deus reuerti ad se. ibidem **Z.**
Peccator quomodo sanatus est per deum.
c. xv. **B.**
Peccatorum orationes etiā valent apud
deum / et quare deus debeat eas acceptare.
c. xv. **K.**
Peccator se ad deum cōuertenti debet ipse
deus esse misericors et propitijs propter mul-
ta. c. xv. **B. et L.**
Peccator per multa verba huius libri potest
deuenire ad veram penitentia et cordis cō-
punctionem. c. xxi. **D. et E.**
Peccator non debet desperare propter ma-
gnitudinē peccatorum: quia si vult pōt faci-
liter sanari. c. xxi. **H.**
Peccator debet premeditari supplicia infer-
ni et petere a deo ut possit ea videre et cogno-
scere. c. xxvi. **S. et H.**
Peccator debet petere a deo cognitionē ma-
lorum / que sibi prouenerūt ex et de peccatis
c. xxvi. **L.**
Peccator quomodo assimilatur et associatur
demonibus. ibidem **L.**
Peccator debet se plangere tanq̄ mortuum
c. xxxvii. **T.**
Peccator quō debeat clamare in orationib⁹
et confessionibus. Et qui clamare debent p̄
eo. c. xxxvii. **F.**
Peccator quomodo debeat cantare lamētā-
do p̄ peccatis et se humiliādo. c. xxxix. **B.**
Peccator dat deo iusticiam. ibidem **L.**
Peccatores quādoq̄ habent maiorem gra-
tiam deuotionis in orationibus / q̄ viri san-
cti et quare hoc. c. xlv. **T.**
Peccatores debēt irasci peccatis suis. c. xlv. **Z.**
Non debent ea fouere nutrire nec pacem ha-
bere cum eis. c. xlv. **H.**
Peccatores debent odire peccata propter dā-
na eorum. ibidem **B.**
Peccator debet timere gladium dei super eum
vibratum et per hoc inducitur ad compun-
ctionem. c. li. **A.**
Peccator debet timere penas inferni et iudi-
cium extremum. ibidem **D. et P.**
Peccatores percussio. c. xxxvii. **Z. in fine.**
Pena infernalis non est satisfactoria pro pec-
catis nec p̄ se placet deo sed diabolo / tñ iuste
infigitur damnatis. c. xi. **B.**
Penis in infernalib⁹ apparet dei iusticia. ibidem.
Apenis infernalibus nō ē liberatio. c. xii. **H.**
Pene penitentiales sunt meliores et deo ma-
gis placite q̄ pene infernales. c. xii. **F.**
Pene penitentiales et non infernales debēt
placere iusticie dei quia per eas satis fit ei.
c. xii. **L.**
Penitentia peccatoris vera multa bona sa-
cit. c. ix. **R.**
In conflictu penitentie petenda est victoria
a deo et ab eius iusticia. c. ix. **P.**
Penitentie opera placent deo et multa bona
faciunt. c. xii. **D.**
In penitentiali cōuersione fit celeste et spūa-
le cōuiuū incogitabil⁹ gaudiosum. c. xii. **E.**
Penitentie dolor petēd⁹ est a deo. c. xxvi. **K.**
Pne iusticia vincit iusticiā dei. c. lii. **B.**
Penitere ē duplex. s. p̄fectū et ip̄fectū. c. vii. **F.**
Penitēs vere iustificat seipm / et satisfecit di-
uine iusticie / et euadat iudiciū dei. c. vii. **L.**
Penitens vere quid faciat. c. ix. **Y.**
Penitens non debet tantum puniri quātum
demeruit. c. x. **Z.**
Apenitente deus non requirit tantam pe-
nam quātā demeruit se in infernalē et per-
petuam. c. xi. **A. et B.**
Penitēs quātum debet habere dolorem. ti-

Tabula

morem et erubescenciam iram et abominati
onem de peccato. c. xj. **L. Et. c. xxij. **K.****

Penitens per dispositiones aliquas / que no
minantur aromata / potest ad hoc induci vt
recedat a peccatis. **tc. c. xxiiij. **R.****

In penitente / vita gratie / potest perfici auxi
lio dei. **c. xxvj. **B.****

Penitens debet diligenter premeditari sup
plicia inferni / per hoc enim de^o per sua gra
tiam faciet mirabilia in eo. **c. xxvj. **S.****

Penitens debet dolorem petere a deo. **Ibi
dem. **K.****

Petitio est facienda. qualiter et quomodo. et
quid ad eam requiratur. in quibus oratio
nibus contineatur. **c. xxvj. **H.****

Petitionis confirmatio. **c. xxvij. **K.****

Quedam non sunt petenda a deo in oratio
ne. **c. xxxvij. **R.****

Pietas quomodo valeat ad omnia. et quod per
eam quandoque cultus diuinus notetur. **c. xxxix.
L. Item. c. xliij. **A. B.****

Placatus adiuuat orationem et quomodo
peccator se tanquam mortuum plangere debet
c. xxxvij. **T.**

Prelatus non debet petere a deo prelato
nem nec desiderare eam. **c. xxxvij. **S.****

Prelatus debet peti a deo. **Ibidem. **S.****

Prelati permittuntur a deo preesse in penas
ipsozum. **tc. Ibidem. **S.****

Prelatorum oratio debet esse breuis. **c. xliij. **P.****

Psalmodia / quomodo est oratio. et qualiter
fieri debeat. **c. xxx. **V.****

Psalmodia diligenter cantata vel audita / de
bet in homine incitare motus spirituales.
c. xxxix. **H.**

Psalmodia aliquos parum mouet ad spiritu
alem armoniam / quia non intelligunt vel
ruditer canunt. **tc. Ibidem. **J.****

Psalmodie preciositas / et quare in ecclesia
cantando et legendo frequenter. **tc. **Ibi
dem. **K.******

Pudor de peccatis. **c. xxiiij. **A. B.****

Puluis pigmentarius quid sit. **c. xli. **T. et F.****

Puluis peccatorum qualiter sit spargendus
Ibidem. **F.**

Querela miserabilis peccatoris decepti per
peccata et bona temporalia. **c. vj. **E.****

Religiosi debent
insistere dei laudibus / orationis

bus / et sacrificijs. **c. xxx. **V.****

Rethorica diuina et spiritualis / est necessaria
c. j. **B.**

Subiectum eius est oratio. **c. j. **E.****

Multa verba in ista rethorica posita / possunt
hominem inducere ad gratiam deuotionis
gratitudinis. copunctionis. **tc. c. xxij. **D. et E.****

Rugitus quid sit / et quomodo adiuuat ora
tionem. **c. xxxvij. **L.****

Sacramentum
altaris. In eo inestimabiliter dei
beneficiencia in nos perfunditur.

tc. c. xxxij. **D.**

In sacramento altaris. in missa scilicet perficit
christus quattuor officia ineffabilis pieta
tis. **Ibidem. **E.****

Qualiter salutandus et rogandus est iesus
in isto sacramento tempore missarum. **ca.
xxxij. **F.****

Qualiter iesus est in isto sacramento apud nos
et qualiter in celo apud angelos illos ibi et
nos hic reficiens. **c. xxxij. **J.****

Quid iesus est in isto sacramento / et quod nob
facere debeat. **c. xxxij. **K.****

Sacramenti altaris suauitatem quare non
gustando percipimus. **tc. c. xxxij. **L.****

Qualiter vitia hoc impediunt. **tc. **Ibidem. **A. B.******

Sacramentum altaris quous ibi sit sub specie
panis et vini tanquam signis: non minus tamen
reficit spiritualiter animas nostras. **Ibi
dem. **R.****

Sacramenti altaris aliqua miracula bñ no
tanda. **c. xxxij. **S.****

Ad sacramentum altaris multum deseruit fi
des. **c. xli. **A.****

Sancti quomodo seruiunt nobis. **c. l. **L.****

Sanctorum in celo existentium / oratio pro
nobis multum est efficax. **c. xxvj. **L. A. B. et R.****

Sanctorum oratio quandoque impeditur ne ex
audiatur a deo. et quare hoc. **Ibidem. **R.****

Sanctorum veneratio cedit ad laudem et ho
nozem dei. **Ibidem. **R.****

Sacra sunt veneranda. **c. xxix. **L. in fine.****

Sancti in celo quomodo et propter quid sunt
aduersarij et inimici nostri. **c. xxxvij. **S.****

Sancti inuocandi sunt vt clamant pro nobis
intercedendo. **tc. c. xxxvij. **V.****

Sancti contra nos clamantes / quous sint pla
candi. **Ibidem. **Z.****

Tabula

Sanctis est oratio deuota / odor suauis **tc. c. xli. L. Et ibidem F.**

Sanctorum oratio est odorifera **tc. c. xliij. S.**
Sancti viri / quadoq; minorem gratiam deuotionis habent in oratione q̄ peccatores. **tc. c. xlv. U.**

Sapientia quadoq; subtrahitur a sapientibus / quia eam non communicant alijs. **tc. c. li. J.**

Scriptura sacra potest accendere ignem diuini amoris quibus tamen aliqui non sic accendantur **peam tc. c. xlvij. E.**

Seruitutem vitiorum vilissimam / debemus abijcere / et fuituti dei nobilissime nos subijcere **tc. c. xxxvj. R.**

Singultus quid sit / et q̄ adiuuet orationem **c. xxxvij. Z.**

Sol et stelle qualiter nobis seruiunt. **c. l. AB.**

Sulticie multe hominum desistentium facilliter ab orationibus suis. **c. xl. P. Q.**

Subditum esse domino adiuuat orationem. **c. xxxvj. R.**

Superbia est mors spiritualis a deo sepans ergo detestanda. **c. li. B.**

Suspirium quid sit / et quomodo adiuuat orationem. **c. xxxvj. Y.**

Terra qualiter

seruiat nobis multipliciter per ea que ex illa proueniunt. **c. l. P.**

Timor gehennalis supplicij faciet recedere a peccato **tc. c. xxij. R.**

Timere debet peccator ignem inferni / et iudicium extremū. **c. li. D. in principio et fine.**

Timere debet homo penas inferni et extremum iudicium. **Ibidem. P.**

De timore penitentis. **c. xj. L.**

Tribulatio et eius clamor adiuuat orationem. **c. xxvij. S.**

Tribulatio subuenit deus **Ibidem P. Q.**

Tenti qualiter

seruiunt nobis. **c. l. A.**

Tercidia de peccatis. **c. xxij. AB. c. xi. L.**

Titia aduersantur nobis in orationibus. **c. xxxvij. Q.**

Teneranda sunt sacra. **c. xxix. T. in fine.**

Propter vitia multos habemus inimicos. **Ibidem. R.**

Titia aliqua / qualiter dicuntur nociua et venenata. **c. xli. Z.**

nenata. **c. xli. Z.**

Titij irasci debemus / quia sunt inimici nostri. **c. xlvij. Z. AB. L.**

Titiorum seruitutem abijcere **tc. supra Seruitus.**

Victoria in confictu penitentie est petenda a deo. **c. ix. P.**

Victoria que obtinetur in oratione contra deum debet ascribi ipsi deo et non homini. **c. li. Z.**

Vinculum charitatis quomodo liget et teneat deum / et artius eum possit constringere. **c. liij. K. L. R. AB.**

Vinculari a deo debet hō petere. **ibidē. B.**

Virtutes sentiuntur et operantur in oratione. **c. xli. Y. et Z. Itē ibidem. B.**

Vnguento assimilatur oratio. **c. xliij. Q. et R.**

Virtutes connectuntur binatum ad inuicem in cithara spirituali anime. **c. xxxix. F.**

Vita gratie est aliquo qualiter in penitente / et potest adiutorio dei perfici. **c. xxxvj. B.**

Vita gratie quomodo amittit et extinguitur. **c. li. A. et B.**

Et precipue adulatoria laudantia et alia vitia. **Ibidem. D.**

Vita talis quomodo recuperatur per verbū dei et per oculum cordis. **Ibidem. L.**

Vitulis labiorum assimilatur oratio. **c. xl. L.**

Que sunt ossa carnes pellis **tc. istius vituli. Ibidem. R.**

Volutas ducit hominem in mortē spiritualem. **c. li. S.**

Christus. supra

Jesus. **Ep̄us datus est nobis propter multiplices effectus salutare. c. xix. U.**

Ep̄us quia aduocatus noster est debet allegare pro causa nostra patri scilicet recōciliando. **Ibidem. F.**

Ep̄us interpellare debet pro peccatis nostris. **Ibidem. F.**

Ep̄us suscepit pro nobis officium interpellandi patrem contra peccata nostra quod officium debemus petere vt pro nobis exerceat. **tc. Ibidem. Y.**

Ep̄us mortuus pro peccatis nostris ostendit quod odit peccata nostra. **Ibidem. Z.**

Ep̄us pro crucifixoribus suis rogauit. ergo et pro nobis debet rogare patrem. **tc. Ibidem. Z.**

Tabula

Epi pro nobis interpellatio efficax est ad nos spiritualiter viuificandum propter suā passionem. c. ix. **Z.**

Epus rogandus est vt pro nobis alleget et officium interpellandi exerceat rē. c. ix. **F.**

Epus vult misereri iniustis et peccatoribus eius misericordiam desiderantibus. c. xx. **A.**

Epus debet peccatoribus se ad ipsum cōuertentib⁹ misereri propter mīsa. c. xxj. **B. r. L.**

Epus dicitur angelus magni consilij qui stetit iuxta altare habēs thuribulum in manu sua / qui etiam dicitur templum et pontifex. rē. c. xli. **D.**

Epus existens pontifex efficaciter pro nobis interpellat apud patrem misericordiarum impetrando nobis necessaria. **Ibidem. E.**

Per christum omnia sunt patri grata et placita rē. c. xlii. **G.**

Per christum tanq̄ mediator em omnia impetrantur a patre et spiritu sancto et a seipso **Ibidem. h.**

Epus cum tota trinitate honozatur per orationem. **Ibidem. h.**

[Faint, illegible text from the reverse side of the page, likely bleed-through from the next page.]

[Marginal notes on the right edge of the page, partially cut off.]

Prologus

Comendatio prestantissimi et incomparabilis doctoris magistri Guilelmi parisiensis actoris sequentis libri qui Rethorica diuina pretitulatur.

Prologus

Guilelmus episcopus parisiensis / natione aluernus / doctor profundus et vincus / ex cuius schola / velut ex vberissimo fonte sapientie innumerabiles preclarissimi viri emerere: preter extremos laborum suorum fructus / bibliotece ecclesiastice plurimos et preciosos librorum thesauros adiecit. Exposuit nempe luculenter et singulari more Psalterium. Proverbia Salomonis. Ecclesiasten. Lantica canticorum. et Barthheum euangelistam. Edidit opus magnum et isigne de vniuerso / cuius sex presunt Quarum tres prime / de vniuerso corporeo relique vero de vniuerso incorporeo seu spiritu alii latissime tractant. Composuit et Rethoricam diuinam / opus singulariter deuotum / in cuius conscriptione calamus in corde tinxit / cuius lectioni sedule se quilibet ecclesiasticus / cuius peculiare officium orare est / dare deberet. Quis enim mechanicus sue vocationis et artis / industriam non concupiscit habere. Tractatum etiam de primo principio / quod deus est Tractatum de trinitate / et notionibus ac predicamentis in diuinis. Tractatum cur deus homo. Librum de sacramentis magnam / cui non est similis alter. Tractatum de animabus humanis commendatissimum. Tractatum de bono et malo. Librum de fide et legibus. Summam de virtutibus et moribus / de vitiis et peccatis / ac meritis et retributionibus. Tractatum de opibus ac mirabilibus virtutibus. Tractatum de laudibus patientie. Tractatum de dono scientie. Tractatum

de xxx remedijs temptationum. Tractatum de vocatione ad beneficia ecclesiastica / et de pluralitate beneficiorum in vnitatem persone / in quo diuini honoris zelotissimum se fuisse declarat. Tractatum de claustro anime / opus multa breui sinu continens. Declamatorios sermones exhortationum popularium / et alios libros et tractatus copulatos / qui totales ac tanti sunt / ut sanctos doctores Thomam et Bonauenturam in sapientie eminentia a plerisque doctissimis viris / vel equare vel antecellere iudicentur. Dum hic vir eleuate intelligentie / et profunde speculationis / sanctimoniam morum singulariter conspicuus: ante pontificatum parisiensem theologiam fructu multo publice legeret / et amicus suus magnus / ab episcopo quodam accepisset mandatum litteris expressum / ut prebendam in ecclesia eius vacantem / conferret alicui viro bono: sibi eam obrulit. Cui statim respondit. Non habes o amice potestatem conferendi prebendam nisi viro bono / nec fines ipsius mandati excedere potes: non igitur mihi eam dare vales / qui non sum vir bonus / et hac via se euasisse magnopere gloriabatur. Virum singularem / et ipso fenice rariorem magnis: vtiq; preconijs extollendum. Illo etiam tempore diuini verbi predicatione abunde fructificatus plures communes mulierculas a peccatis retraxit / quibus parisiensis nouam domum filiarum dei inchoauit. Anno domini. M. cc. xxv. et harum exemplo cepit hic ordo in alijs etiam ciuitatibus dilatari. Demum biennio elapso / anno videlicet domini. M. cc. xxvij. mortuo episcopo Bertholomeo parisiensi ecclesie / cathedre pontificali dignissime prefectus est / cui multo fructu deseruiuit tempore longo: semper lingua calamoq; deuotissimi doctoris officium adimplens.

Incipiunt capitula libri sequētis videlicet
Rethorice diuine: de oratione peculiariter
tractantis.

Orationis recōmādatio. Et qd sit ofo.	ca. i.
De pfectionibus orationis diuine.	ca. ii.
De exordio orationis diuine.	ca. iii.
Exordiu pōt incipia gfarūactiōe.	ca. iiii.
Conclusio precedentium	ca. v.
De narratione in oratione diuina	ca. vi.
Allegatio clementie dei	ca. vii.
De iusticia perfecta et imperfecta.	ca. viii.
Petitio victorie in cōflictu penitētie.	ca. ix.
Excusatio penitentis q non debet tñ puni- ri qstū meruit.	ca. x.
Obiectio contra predicta	ca. xi.
Deo placeant opera penitētie.	ca. xii.
De faciat homo quod in se ē. licet modicum possit.	ca. xiii.
Deus vult ad eum reuersionem et penitē- tialē satisfactionem.	ca. xiiii.
Deus sanat perfecte egrorum vel misere- tur peccatori.	ca. xv.
De forma petitionis in oratione.	ca. xvi.
Confirmatio petitionis.	ca. xvii.
Petitio incessiōis bte marie vrgis.	ca. xviii.
Conuertat se iterum peccator ad patrociniū iesu christi supplicās vt alleget. p ipō.	ca. xix.
Conclusio petitionis et cōfirmatiōis.	ca. xx.
Excusatio proprie infirmitatis.	ca. xxi.
Ad quid valeant predicta.	ca. xxii.
Quid faciat recognitio peccatorū.	ca. xxiii.
De pudore et erubescētia ex pctō.	ca. xxiiii.
De indignatione a peccatis.	ca. xxv.
Quedam dispositiōes corporis iuuātes ora- re volentem.	ca. xxvi.
Petitio lachrymarum ex peccatorum recor- datione vel spiritualis mentis.	ca. xxvii.

Requirende sunt intercessionēs sanctorum ad impetrationem lachrymarū.	ca. xxviii.
De afflictio corporalis valet ad impetratio- nem lachrymarum.	ca. xxviiii.
Quare ieiunio tāta efficacia tribuat.	ca. xxix.
Affiduitas ofonū adiuuat nobiliter.	ca. xxx.
De importunitate orandi.	ca. xxxi.
De fides adiuuat orationem.	ca. xxxii.
Lum qsta gratiarūactione est salutand ^o do- minus iesus in missa.	ca. xxxiii.
Quedā pntinentia ad predicta.	ca. xxxiiii.
Quare deus laudauit importunitatem orā- tis in euangelio luce.	ca. xxxv.
De in deo delectari et ei esse subditum adiu- uat orationem.	ca. xxxvi.
De alijs septē adiutorijs ofonis.	ca. xxxvii.
De ofo sit qsi nūci ^o ad deū missus.	ca. xxxviii.
De cantico peccatricis anime.	ca. xxxix.
Quid intelligat per vitulos labiorū.	ca. xl.
Quare p sumū thuris signat oratio et qd per puluerem pigmentarij.	ca. xli.
Quid signat per altare aureū.	ca. xlii.
De deuotione que requirit in ofone.	ca. xliii.
De breuitate orationis.	ca. xliiii.
Quare viri sancti difficile habent gratiā de- uotionis.	ca. xlii.
De merito illius ofonis in qua actu nō cogi- tat quis de deo.	ca. xlv.
De igne gladio qd eē i sacficio ofois.	ca. xlv.
De igne sacrificij orationis.	ca. xlvii.
Que valeant ad accendendum vel nutrien- dum ignem orationis pdictum.	ca. xlviii.
De memoria bñficiozū diuinorum.	ca. l.
De gladio spirituali quo debet mactari ani- ma in oratione vel meditatione.	ca. li.
De lucta anime in oratione.	ca. lii.
Quō deus p luctā orationis vincit.	ca. liii.
De mirificētia et virtutib ^o orationis.	ca. liii.

Rethorica diuina siue ars oratoria eloque
tie diuine edita per venerandum patrem ma-
gistrum Guilelmum parisiensem.

De oratione Capitulum I

In sacris ac sa-
crificatiuis exercitatiõibus: que ⁊
quãra sit dignitas ⁊ p̄cellentia po-
tius oratiõis: multũ liquide appa-
rere p̄t volentibus videre atq; valentibus.
Et primũ eo q̄ om̄is sacrificatio/ om̄is b̄ndi-
ctio/ ⁊ om̄e sacram̄tũ ⁊ om̄ino q̄cqd̄ in cultu
diuino honorifice agit̄: aut oratio est: aut ora-
tione pagit̄/ siue pficit̄. Deinde q̄ om̄is ecclē-
sia sanctorũ: celesti ac diuino magisterio eru-
dita ac instituta: tam m̄ltiplici celebritate fre-
quentat orationē: vt ei die noctuq; insitat ⁊
inuiget: ⁊ eidē vite p̄sentis tempa/ tanq̄ illi
cõsecrata ⁊ debita: p̄tatur. Cui⁹ rei nulla alia
causa vel ratio existimari vel cogitari potest:
nisi oratiõis tanta necessitas: tantaq; fructu-
ositas: que tantã frequentationis ⁊ instantie
continuitatē exigat ⁊ requirat. **Q** si dixerit
quis: auctoritas ap̄lica: p̄cepto suo quo dictũ
est: Sine intermissione orate: ad hoc artat ⁊
cogit nõ solũ ecclēsia: s̄ etiam ipsa lex euãgeli-
ca: in qua expresse legit̄ mandatũ de oratiõē:
ipso ore veritatis editũ: quo dictum est: quia
oportet semp̄ orare ⁊ nõq; deficere. **R**ũdeo
in hoc quia in ipsa cause sunt ⁊ rōnes rōnabi-
lissime atq; iustissime: propter quas m̄adata
hm̄i ⁊ om̄ia alia que de oratione data sunt
merito data fuerunt. **T**ertio ex x̄tuositate ip-
sius orationis/ mirificentijs ⁊ numerositate
mirabili/ atq; p̄stantia vtilitatũ: quas te scire
faciã in sequẽtib⁹. **E**x his ergo tribus ma-
nifestũ esse tibi debet: ⁊ necessariã esse ⁊ om̄-
nino debere esse celestem ac diuinale rethori-
cam: siue sp̄ualem ac saluberrimã oratoriam:
que in causis animarũ atq; negocijs: allega-
re doceat eos qui cause hm̄i patrociniũ su-
sciperunt. **E**t sp̄uales oratores p̄stituti sunt:
vt in dei dulcissimi confistorio: causas allegẽt
hm̄i: p̄pter qd̄ stipendia b̄ficiorũ ecclēsia-
sticorum: eis constituta sunt ex magna parte
hoc aut̄ dico p̄pter officia docendi ⁊ p̄dican-
di: in quib⁹ consistit residuũ milicie clericalis:
de quibus nullaten⁹ tibi dubitãdũ est: q̄ nec
recte nec laudabiliter exerceri p̄nt: nisi docto-
res/ predicatores/ atq; iudices ecclēsticos
x̄tus oratiõis adiuuet ⁊ dirigat incessanter.

Qsi tãta volumina: studio ⁊ labore retho-
rum: de oratione rethorica scripta sunt: q̄to
fortius de ista sacra ⁊ sacratissima oratiõē: di-
gnũ ⁊ iustum est vt scribat̄ ars ⁊ doctrina.
Hec aut̄ ratiocinatio a p̄portioabilitate cau-
sarum ⁊ orationũ: x̄tutē habet atq; vigorem:
si tũ nõ est compatio orationis ad orationē in
fructu vel vtilitate: nõ erit compatio debiti ⁊
laboris pro arte ⁊ doctrina istius: ad debitum
studium vel laborē illius. **Q**uid dicã de oratiõē
litteraria cui tota grãmatica iuigilat? **Q**uid
de oratione logica: cui tam studiose/ tãq; per-
fecte Aristotelē ingeniositas insudauit: et de
oratione vtiq; logica: que om̄is vel p̄positio/
vel syllogism⁹ est: omnes libros logicales ti-
tulauit. **U**t de syllogismo librũ priorũ vel ana-
leticorũ: de demõstratione/ librũ posteriorũ.
Et de Elencis librũ elencorũ. **E**t de syllogis-
mo dialetico librũ topicorũ. **D**e interpretatiõē
x̄o siue p̄positione/ librum peribhermonias.
Qualiter aut̄ possibile erit istã sacrã ac sa-
crificatiuã ⁊ modis om̄ibus om̄i generi aliaz
orationũ incompatibiliter p̄cellentē orationē:
esse om̄i arte ⁊ doctrina ⁊ artificio destitutã?
Quia igit̄ nec imensitati diuine congruit h̄:
neq; p̄fectioni: quã nõ solũ decet s̄ etiã neces-
se est eē in ecclēsia dei altissimi: que schola ip-
sius est ⁊ cui⁹ sola doctrina/ in ea discit̄ ⁊ doce-
tur/ assidue esse artem atq; artificium orandi
necesse esse. **A**mplius qd̄ op⁹ cuiuscũq; vti-
litas inueniri p̄t: qd̄ arte ⁊ doctrina ac arti-
ficio careat: ⁊ doctores atq; artifices sui non
habeat. **Q**ue ergo causa reddi p̄t vt op⁹ tã
nobile/ tãq; preclare vtilitatis: hucusq; negle-
ctum atq; desertũ sit: nisi quia vel ei⁹ vtilitas
ignorata: vel ipsi sacri doctores desides/ aut
alijs occupati: of̄ onē preterierũt. **C**redendũ
ergo est multos de ea multa scripsisse: ⁊ cũ ex
emplaria orationum scripserũt: hoc sufficere
oratoribus reputasse. **U**t forsan quia poti⁹
orando: q̄ philosophãdo orare discimus: nõ
artem vel artificium orandi eos: s̄ of̄ ones scri-
ptas autenticas oratoribus tradidisse. sicut
euidenter apparet in libro psalmorum qui ex-
quistissimis of̄ onib⁹ refertissim⁹ est. **S**i q̄s
aut̄ dixerit q̄ oratio donũ dñi dei est: ⁊ p̄pter
h̄ nõ ab arte vel doctrina: s̄ magis a datore q̄
renda sit: verũ vtiq; dicit. **S**i quis x̄o dixerit
q̄ hm̄i oratio nõ solum potissimũ sui: s̄ etiã
plurimũ habet diuini muneris ⁊ gratie: et p̄-
pter hoc nihil ad eã de arte ⁊ doctrina hoĩuz.
Rũdeo. quia iusticia que x̄tus est veri noĩs:

Capitulum

nō solū p̄cipuū sui / aut p̄limū: s̄ etiā totū qd̄ ē
vel habet diuini muneris ē ⁊ ḡre. **N**ihilomin⁹
tū pitia iuris (que sc̄ia legū ⁊ canonū ē) siliter
⁊ cognitiōe diuersarū p̄suetudinū: atq; exer-
citatione cāz ⁊ negociorū: illustrat̄ / atq; diri-
git̄. **S**ic se habet ⁊ de orōne. **A**rte nāq; et do-
ctrina. quā hic scribere intendo: plurimum ⁊
multipliciter adiuuat̄. **N**ec obstitit mihi in
hoc s̄mo **A**ristotel̄. quo dixit in p̄mo ethicozū
quia scire vel parū vel nihil opat̄ ad v̄tutem.
qd̄ nō de om̄i scire vel falso intelligere potuit
cū ipsemet dicat in libro eodem. quia v̄tus est
om̄i arte certior ⁊ melior. **T**ibi v̄o declaratur
est p̄ me ⁊ in tractatu d̄ actibus humanis. **E**t
in tractatu de v̄tutibus ⁊ moribus. quasdam
sc̄ias v̄tutes esse. sicut prudētia. ⁊ quasdā ali-
as. **I**nsup ⁊ omnē v̄tutē sapiam eē. qd̄ est dice-
re sapidū siue saporās sc̄iam. ⁊ tanq; intimam
ac p̄fundatā cognitionē. **S**c̄iam v̄o iuxta cō-
munem intentionē quasi cōem intentionem
sc̄z exteriorē. res em̄ om̄es nō solū lucēt vir-
tuti intellectiue / ad illuminandū eā lumie sci-
entie. sed etiā sapiunt ad faciendā vel inficiē-
dam v̄tutē motiuā. ⁊ quasi imp̄mendā eam sa-
poribus sapie. **D**e quib⁹ ibi satis feci tibi. **D**e
ip̄a sapiētia quoq; tibi certissimū est. q̄ ip̄a est
donū dei altissimi. ⁊ ab ip̄o studiosissime expe-
tenda ⁊ sperāda. nō tū. p̄pter hoc scholastice
doctrinē ⁊ disputatiōes: aut librorū sacroz
expositiōes inutiles v̄l sup̄vacue habēde sūt.
Et si de singulis creatoris donis ⁊ de singulis
v̄tutibus aut gratijs cōsiderationē in h̄ fece-
ris. inuenies indubitanter. **U**nūq; eoz
doctrinis adiuuari multipliciter. **L**icet enim
gressus qui p̄ pedes ē: ex v̄tute gressibilis sit. vi-
su tū ⁊ tactu adiuuat̄ ⁊ regit̄. interdū ⁊ audi-
tu. strepitū nāq; pedū dephendit gradiens ⁊
equitans v̄trū sup̄ lignū vel lapides gradiat̄.
Ex hoc etiā p̄pendit discrimina vel ambulati-
onis velequitatiōis sue. **H**is itaq; determi-
natis incipiam ip̄so actore duce ⁊ luce: q̄ oīm
salutariū sibiq; acceptaz orōnū: ⁊ inspirator
⁊ exauditor est. **E**t dicā q̄ hui⁹ sacre ⁊ diuina-
lis rethorice / siue oratorie sc̄ie: subiectū ē orō
qm̄ de ipsa in illa agit̄. eiusq; p̄fectiōes / diffe-
rentie / ⁊ p̄tes. necnō mirifice v̄tutes / ⁊ inesti-
mabiles fructus / siue v̄tilitates / adiuuētq;
atq; imp̄dimētā / quib⁹ v̄l adiuuat̄ vel imp̄-
ditur exauditio illi⁹: docent̄ in eadē declarā-
tur. **C**ōueniēs aut̄ ⁊ oīsino necessariū ē: ad
istā sc̄iam accedētibus: vt in primis eis deter-
minef. qd̄ est qd̄ dicit̄ orō de qua hic intendit̄

vt p̄dixi. de quo certissimū est q̄ orō / nō ē nisi
petitio in genere. qd̄ dico / quia nō om̄is peti-
tio ē orō. sed ea sola que dirigit̄ ad deū. v̄l ad
p̄sonā aliquā / seu p̄sonas p̄pter ip̄sum. **O**ra-
re nāq; ip̄os sc̄os siue angelos tunc dicimur /
cū p̄ces ad eos dirigim⁹. **A**lie aut̄ petitiōes q̄
ad hoies dirigunt̄: orōnes minime habende
sunt siue dicende. **N**ec em̄ ad regē aliq̄e dici-
mus orō te dñe. s̄ neq; ad familiares ip̄ozum
regū dicere cōsueuimus: orate p̄ nobis regē
vel pontificē. **Q**uapropter manifestū est / q̄
orōnes p̄prie ⁊ habent̄ ⁊ dicunt̄. q̄ ad deū v̄l
ad sc̄os eius. p̄pter ip̄m dirigunt̄. **E**t inde est
q̄ apud sedē aplicā vel curiā romanā: nō dicit̄
q̄s orōnes deferre vel offerre: s̄ petitiōes po-
tius. **N**ec ip̄e etiā summ⁹ pontifex dicere con-
suevit petitiōarijs: offerte orōnes v̄ras. **M**a-
nifestū gē ex his q̄ orō oīs petitio ē: ⁊ nō ecō-
uerso. ⁊ quia petitio tanq; genus ad orōnem
se habet. orō v̄o tanq; sp̄s ad ip̄am. **S**i di-
xerit q̄s / quia orō p̄ bonis solis sp̄ialib⁹ aut
eternis obrinendis ē: ⁊ offert̄ deo. non recte
dicit̄. quia etiā tp̄alia bona ab ip̄o sanctissime
atq; iustissime petuntur. **S**iliter ⁊ liberatio a
malis tp̄alibus. **E**t manifestū est multis exē-
plis veteris legis seu testamenti: tp̄alia bona
petita sepe fuisse a patrib⁹: ⁊ orōnib⁹ obrēta.
Siliter ⁊ liberatiōes a malis tp̄alibus: tanq;
a gladio inimicorū ⁊ pestib⁹. **Q**uis em̄ igno-
rat sc̄m **M**oyse: multotiens vt cessarēt pla-
ge ab egypto: suis orōnib⁹ obrinuisse a deo al-
tissimo. **S**iliter ⁊ de plagis quas de⁹ mittebat
p̄plo hebreozū: vt plaga ignis: ⁊ plaga serpen-
tum ignitorū. **D**e q̄bus notissimū est q̄ orati-
onibus eiusdē p̄phete cessauit v̄traq;. **N**on
simū etiā ē q̄ p̄phete alteri⁹ orōnibus: multi-
plicatū est oleū vidue cuidā in lechito: ⁊ fari-
na in idria: pluuiā data sup̄ terrā est. data fer-
tilitas. siliter orōnib⁹ p̄phete illius / de q̄ duo
bona mere tp̄alia eē nemo ignorare p̄t. **I**n
nouo v̄o testamēto quot sanitates cor̄porum
facte sunt p̄cibus sc̄orū aplōrū ⁊ martyrū. ⁊ p̄
v̄nū ex aplis ex virgis aurū factū est. ⁊ ex lapi-
dibus gēme. ⁊ ita de alijs bonis tp̄alibus: que
orationibus sanctorū impetrata sunt ⁊ obrēta.
⁊ iugiter impetrant̄ orōnib⁹ sanctoruz in
nouo testamēto: q̄bus enarrādis ⁊ enumerā-
dis: vix vita hoīs v̄nius sufficeret. **Q**uia igit̄
ex ipsis auditionibus ⁊ petitorū impetratiōi-
bus manifestū est sc̄os talia siue p̄ talib⁹ non
inspiciēt̄ orasse vel orare. **N**ō relinquit̄ ex il-
la dubitatione: qm̄ sancti deoq; acceptabilif

orare possint hoies p bonis tpalib⁹ obtinendis: et malis tpalib⁹ remouendis. **Q**si dixerit q⁹ q⁹ ratiocinatio ista ad h⁹ nos inducit. vt ofo etiã ad hoies dirigat. cū in bonis tpalib⁹ prestandis: malisq⁹ silib⁹ remouendis: prãtem habeant hoies. sic dicit pylat⁹. **N**escis/ q⁹ prãtem habeo crucifigere te: et prãtem habeo dimittere te. **C**ui et rñdit ipa vitas. nō haberes inq⁹ ens prãtem in me vilã: nisi datū eēt tibi desup. **R**ideo g⁹ in h⁹ quia ofo addit sup petitionem aliqd⁹ veneratiōis: p qd⁹ orãdo petit bonū/ siue mali liberatio ab aliquo tanq⁹ ab actore: et pncipalitatē prãtis/ in eo qd⁹ petit habente. q⁹ pncipalitas tanq⁹ ad creatorē deū solū ptinet sicut creatio p se et pprie fieri nō pōt nisi ad ip sam. **E**t ppter cãm hãc ecclesia parisien⁹ orat vt fructus terre dare et pseruare digneris. te rogamus audi nos. **D**icitur aut⁹ ministeriuz vt inde in bonis tpalib⁹ datū vel poti⁹ cōmissum ē: nō aut⁹ pncipalitas prãtis. **E**t g⁹ ofo ps ē diuini cult⁹ et honorificetiē: cū pter veneratiōnē ad deū recte ac pprie dirigi nō possit. **A**testat⁹ etiã huic rei cōsuetudo ecclesiastica. q⁹ ad nullū scōz dicit roga p nob⁹: s⁹ ora tñ. **I**ntelligēs euidenter ofones ad deū solū posse fieri et debere pprie. **Q** aut⁹ ecclesia ad ipsum deū loquēs tā crebro dicit. te rogamus audi nos. cōueniēter et pprie dicit h⁹ q⁹ rogatio q⁹ si gen⁹ ē ad ofonē: sicut et petitio. **E**t est petitio ofo vel locutio: nō vt qbusdã videt⁹ optatiua s⁹ aliquid inclinatiua. **N**ō etiã q⁹ optat et desiderat aliqd⁹ ab ipso petit. **A**liud tñ multi optant siue desiderant: qd⁹ omnino habere nolūt. sicut viri et sapiētes: q⁹ multa pcupiscūt et desiderāt a qd⁹ tñ se abstinet viriliter et auertunt. **Q**ui aut⁹ petit indubitãter ondit se velle obtinere qd⁹ petit. sicut g⁹ hoc xbu⁹ opto siue optãdi. s⁹ g⁹ intelligentiã siue affectionē: q⁹ vocat⁹ optatiuus modus. et p quã fit siue d⁹ ofo siue locutio optatiua. **S**ic verbū peto siue petēdi inclinatiōnē siue affectionē significat: p quã et fit et d⁹ locutio petitio siue petitiua. **S**ollerter autē cōsiderãdi tibi sunt et attendēdi sermones sacrorū doctorū: q⁹ nō recte intelligētibus/ vidētur eē diffinitōes ofonis de qua h⁹ agit. sic est iste s⁹mo Aug⁹. **O**fo ē pius affectus animi ad deū aliquid ab eo obtinere intendētis. **C**um etiã piū desiderū/ pi⁹ affect⁹ sit animi: non tñ ofo ē. **S**imiliter et **J**obis damasceni quod dicit q⁹ ofo est ascensus intellect⁹ ad deū. non diffinitio ofonis est. s⁹ laus aliqua ipsius. **R**euera tñ q⁹ orat intellectu. i. intellectualiter siue spi-

ritualiter ascendit in deū: et applicat se illi: atq⁹ cōiungit applicatiōe familiarissima: dū oia infirma sua/ oīnes defect⁹ / et omnem paupertatem suã eidē reuelat. **J**urta sermonē pphete q⁹ dicit. **E**ffunde cor tuū sicut aquã in cōspectu domini. **E**t alius iterū ppheta. **E**ffundo in cōspectu eius ofonē meã et tribulationē meã ad ipm⁹ pñuncio. **E**odē modo sentiendū est tibi de finone beati **H**iero. quod dicit. quia veraciter orare. ē amarus in cōpunctiōe gemit⁹: nō xba cōposita resonare. **M**anifestū ē etiã orationē nō esse gemit⁹ vel resonantiã gemituū s⁹ reuera adiumēta magna/ et pulcherrima ornamenta sunt ofonis h⁹moi: gemitus et amaritudo eorū. **E**t h⁹ euidenter in sequētib⁹ videb⁹. **H**ec aut⁹ de sermonib⁹ scōz et sapientū. q⁹ in sapientes et indocti credunt diffinisse ofonem qm⁹ de his in scholis theologicis rarissime corrixant vel poti⁹ cornicant tibi pposui. **E**t g⁹ dicit scūs iste et sapiēs. quia veraciter orare ē circa xrtutē vel xrtatē ofonis: intimatē seu affectuositatē ipsi⁹ intellexit: qua ppter ei⁹ intentio fuit. quia veraciter orare tē. qd⁹ ē dicere intime siue affectuose. siue ex cordis cōpunctione et amare atq⁹ gemituose orare est. **Q**ue ergo ad notificatiōnē siue cognitiōnem ofonis dixerūt viri sancti et sapiētes. laudes ofonis sunt et pticulares quedã declaratiōnes ipsius/ poti⁹ q⁹ veri nominis diffinitōes. **O**bscratio x⁹o nō ē aliud q⁹ ofo vel petitio. s⁹ inde d⁹ petitio ista obscratio: q⁹ adiuratio ei adiūcta est. qua ppter obscratio nō ē nisi ad iuratiua petitio: quēadmodū dicit. **O**bscrote p misericordiam dei: vel p effusionem sanguinis redemptoris. **I**nter ofonē aut⁹ et deprecationē distinguunt interdū sacri doctores: dicentes quia oratio est pro obtinēdis bonis/ deprecatio vero pro malis remouēdis siue arcendis.

De pfectionibus ofonis diuine. La. II

Nis autē itaq⁹ **H**positis: aggrediar declarare et numerare pfectiones ofonis et differentias. **D**einde mirificentias xrtutū ipsi⁹. deinde querelas et cōfabulatiōes sanctorū cum animabus suis. **C**onsequenter disputatiōes ipsorū cum ipso deo altissimo. ppter quas dictum est a propheta. suavis erit ei disputatio mea. **N**ouissime vero curabo aggregare verba potentia ad deprecandū cōposita. **D**e qbus ab ipso dño deo dictū ē in penl⁹. **J**ob. **N**ō pcaz

behemoth verbis poteribus et ad deprecandum
 copositis. **S**cito igitur quod oratio de qua hic interdo
 septem habet perfectiones seu differentias. Et quia
 prima est velut oratio rethorica et intentio: habet
 similitudinem orationis rethorice secularis. et ad
 similitudinem et proportionem illius partes: videlicet
 exordium/narrationem/petitionem/confirmationem/
 et informationem. Nouissimo vero conclusionem
 Differt autem ista oratio spiritualis ab illa intentione
 Orator enim secularis intendit sua oratione mo-
 uere iudicem et inclinare in partem suam. videlicet
 ut pro parte sua iudicet aut sententiet. Orator vero
 spiritualis: orationem quam coram deo altissimo fundit
 non intendit ipsum mouere: quem scit indubitanter
 in vltimate stabilitatis immobilissimum. **N**onius
 semetipsum vel a malo in quo est / in bonum. vel a
 bono / in melius. quod est dicere / quia intendit semet
 ipsum facere idoneum pro oratione: ut ei concedatur
 quod impetrare intendit. quia si oratio eius est pro re
 medijs a malis tunc intentio eius necesse habet
 se facere vel exhibere a deo miserabilem: ut par
 misericordiarum / misericordiam quam petit. ei vel non velit
 vel non valeat denegare. Et intelligo hoc. si pro
 seipso orat. Si autem pro alijs. auferre debet in pri-
 mis ea a semetipso quae iram dei iustissimam puocant
 ne dum inimicus dei existeret: et placare sibi ipsi illum
 negligit aut contemnit. magis enim ad iram puo-
 cet quam leniat. **I**uxta significationem beati Gre-
 gorij dicentis. Si is qui displicet ad interpellan-
 dum mittitur. irati iudicis animus ad deteriora
 puocat. propter quod memoriter tenere debent
 qui pro alijs impetrare diuina beneficia volunt: vbi
 quod legitur Iob. ix. Peccatores deus non exau-
 dit. in quo subintelligendum est pro alijs. pro se enim
 ipsis non est dubium quoniam eos sepissime exaudit /
 et etiam iustificet. Sicut euidenter apparuit in be-
 atissima illa peccatrice maria scilicet magdalena
 sicut legitur Luc. vii. **S**iliter et publicanum eius-
 dem. xviii. **I**pa etiam tota ecclesia clamat ad eum
 peccatores te rogamus audi nos. **A**mplius qui
 sunt qui dicunt ad eum ex ipsius magisterio et precepto
 Et dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimitti-
 mus debitoribus nostris: nisi qui debitorum se esse
 confitentur. **Q**ui autem sunt debitorum nisi peccatores
 Similiter **A** Barth. xvi. Serue nequam omne de-
 bitum dimisi tibi quoniam rogasti me. Et quod non est ne-
 cesse ut super hoc probationes ampliores adducam
 pro eodem: prosequar orationem iuxta promissam similitudi-
 nem et eius partes. **I**n primis ipsum exordium.

De exordio. Capitulum III

Exordium siqui-
 dem rethoricum ad hoc in ordine re-
 thorica semper proponitur: ut per ipsum ca-
 pitef beniuolentia iudicis: et fauor astantium
 siue audientium. Propter quod oratores illi in ex-
 ordijs suis promittere solent famam et iusticiam iudi-
 cis et exempla de eodem. de quibus eos lauda-
 ri asserunt. et alia que actores et doctores artis
 illius studiosissime ac disertissime docuerunt
Ab illi autem videtur quod nulla via fauorabili. aut in
 conspectu dei altissimi gratiosus: ordiri possit
 orator spiritualis: orationem suam: quam si a stupore / confu-
 sione / timore et dolore iniusticie sue / siue insi-
 pientie sue incipiat / aut dicat sic. **D**e gloria
 pater misericordiarum: audeo ne apparere in conspe-
 ctu sancte ac venerande tremendeque semper ma-
 iestatis tue. **A**ut possit ferre oculi sancti tui hor-
 rificas abominaciones / et monstrificas fedita-
 tes meas: abyssos immundiciarum mearum. **E**t quod
 est deterius imensitatem / ingritudinum mearum
 damnabilissimam / et imensitatem iniquitatum et in-
 iusticiarum mearum nequissimam. **S**peciosa namque
 est babilon illa: terrifica comparatione monstruo-
 sitatis mee. pulcherrimum infernus: comparatio-
 ne deformationis / pueritatis et inordinacionis
 mee. **A**bundissima est cloaca omnis: comparatione fe-
 tulentie mee. sordidumque vitiorum ac peccatorum. quibus
 dimersus ac sepultus sum. si tamen despiciere de-
 dignaris: quod facias: quod fugias: cum propter te non sit re-
 fugium peccatoribus. qualiter audiat: quod etiam audiri in-
 dignissimum sum. **C**uius aspectum omnes sancti ac
 mundi oculi phorescunt. cuius fetore et sordes:
 omnes pure et incorrupte nares refugium. seque
 ab eis cum abominacione et indignacione auertunt.
Sed et si dignaris: quam fronte: quam audacia: qua te-
 meritate: presumam aliquid petere a te: cuius iram
 imensis et innumerabilibus malis meis / toties et
 tantum horribiliter: tamque multipliciter puocare
 non expaui. **N**osti domine (quia nihil ignoras. quem
 nihil latere potest) quod nec cogitare / nec loqui que-
 ritur quod tibi placere debeat / coram te valeo: nisi pro-
 ueneris me in benedictionibus dulcedinis tue.
Domine misericordie mihi miserrimo peccatori vilissi-
 mo: mihi omni bono indignissimo: omni damnati-
 one et morte dignissimo: orationis tibi accepte
 exordium. **D**omine et ceteras partes. quod nosti nec orationem
 nec partem ipsam nobis esse posse. nisi de multi-
 tudine misericordie tue. **E**t ne differas dare: do-
 nec illud dignis supplicationibus meruerim.
 alioquin quoniam me in parte ista respiceres. quoniam donum
 istud tam necessarium mihi donares. **D**e gloria

Capitulum

cōfiteor. Sed pluries donis tuis ac datis i su perbiā intumescēs: et in elationē eleuatus: odibilē atq; abominabilē me tibi et hoib; effeci. In arma dō impugnationis tue multa ex donis et datis tuis multoties intorsi. Pulchritudinē nāq; corpalem quā dedisti mihi: gladius flāmeū ad exurēdas animas p amorē turpitudinis illā cōuerit: et ea diabolū armaui. Dans eā in manu id est in volūtate et p̄tate illi: vt in quoscūq; pmitteret transigeret et exureret. Adieci etiā vt gladius istū exq̄sitis ornatus elumarē et exacerē: vt in ipso pugnas adūsus me diabol; maiorē tuarū stragē faceret aīaz. Ingeniū qd̄ dedisti nō solū in vanis et inutilibus atq; supuacuisimo etiā innoxys et p̄nitiōsis illud tota studiositate exercui. Dñe mic q̄tā p̄tē studiorū meorū si vendicauerūt sciētie vanissime curiositatis: et scie falsi noīs: q̄nta vigilantia studebā interduz vel mala mea vel mala aliorū pcurare. Quoties totū ingeniū meū tñ sibi vendicauerūt et occupauerūt ea q̄ tibi displicere et displicuisse: nūc te illuminate cognosco. Eloquētiā quā dedisti mihi quā totā expendisse in laudib; tuis et magnificationib; debuerā: impugnāde vitati et iusticie/adornāde falsitati: et defendēde iniquitati vsq; potē armāde totā dedi. Quis enarrat vel enūciat vicia et pctā labiorū meorū. Quis cogitare sufficiat adulationes detractiones: et mēdacia et vaniloquia: q̄bus labia mea tu solus vides eē polluta. Sed in ipa sacra p̄dicatiōne in qua oīa hmōi emēdare debuerā: quis nouit vel noscere pōt p̄ter te q̄ oīa ad nudum et liquidū intueris. quoriens et q̄t modis peccauerim in ea: vel irreuerēter: vel negligent vel quocūq; alio modo nō recte tractauerim verbū vitatis tue. Si dedisti canēdi vsq; cantādi grām aliquā mihi cōtulisti: tu scis q̄s tibi vsq; mihi cantauerim: q̄s ad laudē et gloriā tuam: q̄s autē ad laudē et gloriā meā: qd̄ aliud peccatū q̄ scelus idolatrie cōmittebā: q̄s sacras cantationes honori et glorie tue cōsecratas: in meā gloriā intorquebā: et p̄pter hoc cultū tuū qui creator solus es: mihi creature tue scelestissimē impendebā. Quis scrutari sufficiat abyssos delictorū et pctōrū meorū: p̄ter te: q̄ solus intueris abyssos: non sufficeret totū tps vite mee ad cōfessionē vel enarrationē singulorū malorū meorum. Nec suppetit mihi memoria omnium illorū: sed nec recogitare valeo inumerabilem numerositatē ipsozum. Cum alijs autē omnibus donis et datis tuis: quis cogitare sufficiat diuitias patientie et longanimitatis

tue: quib; tam ingrātū et malū: in tot et tantis malis tādiu tābenigne: tā misericorditer: tā dulciter sustines et expectas. Sed et modos et vias miras et ineffabiles tibi q̄s soli notissimas tribuis: q̄bus imēsitās bonitatis tue ad misericordiā tuā me reuocare et reducere non cessat. Cōtinuis em̄ allocutiōibus tuis exterioribus p̄scripturas tuas: vel p̄dicatores et doctores tuos: siliter et interioribus occultis inspirationib; et rememoratiōib; tuis me reuocare ad misericordiā tuā et gratiā nō desistis. Comminationib; tuis ab inuis vitorū et pctōrum me incessanter auocas et auertis. Magnificis p̄missiōibus tuis me ad spem misericordie tue erigis et cōfortas. Cōtinuis bñficijs tuis ad amorem tuū me puocas: q̄tū in te eē et inflammas. Quid em̄ aliud sunt bñficijs: de fonte bonitatis tue incessanter redundantia: et de fornace sanctissimi amoris tui absq; vlla interpellatione semp̄ erūpentiā: nisi ignes et flāme q̄bus me obruis: et ex omni pte circūdas et obsides: ad hoc vt amore tuo rectissimo totus ardeā et cōflager. Quid vero aliud sunt creature tue nobis tā officiose/ sedulo: incessanterq; nobis ex imperissimo bñplacito tuo seruiētes: qd̄ in q̄s sunt nisi innumerabilis multitudo ministrorum: obseq̄a sua tam multa: tam magna: tam varia: tam salubria: tā necessaria: tā iucunda nō solū vltro nobis offerentiū: sed etiā iportune ingerentiū: et plerūq; violenter offerentiū. Quid aliud sunt creaturarū tuarū tot et tanta obseq̄a: nisi ingentia p̄ciosissimaq; dona que de indeficiētibus thesauris plarge bonitatis tue nobis offerunt et p̄sentant ex parte tua. Et p̄pter h̄ indubitanter non sunt nisi flāme et ignes q̄bus nos ex omni pte circūdas et obruis: ad hoc vt amore tuo sanctissimo atq; viuifico ardeam. Et quēadmodū dicit sacratissima scriptura tua: q̄ in his oib; insensatū eē cor meū. Ita verissime dici pōt: in omnib; his flāmis et ignibus cōgelatū est miserrimū cor meū: et hoc horrificoq; miraculo. Et qd̄ est in compabiliter magis stupendū cū ego ipe nō sim nisi cōgeries et aceruus ingentiū magnificorūq; bñficiorū tuorū frigid; et gelid; a calore mirifico amoris tui sanctissimi. Quid enim sum ego nisi cōgeries aggregata ex omnibus mēbris meis corporalib; et virib; ex aīaq; et corpore et oib; vtutib; vtriusq; oib; q; donis tuis q̄bus vtrūq; p̄fecisti et ornasti. Hinc igitur manifestū incompabiliter me esse fornacem maiorē: babiloniā illa fornace: cui flāma decem cubitis sup illā ascēdebat: hāc fornacem

§

me scz miseritū r tu conspicias / r ego sentio
 frigidissimā r gelidissimā eē. Quis ad h̄ dia /
 bolicū terrificūq; miraculū non obstupescat?
 q̄s vel audiuit. vel cogitauit ignes vl̄ flāmas
 frigidas esse vel ignē gelasse aut congelatuz
 eē. Ecce dñe mie. ex imēitate bñficiorū tuoz
 apparet euidenter imēstas in gr̄itudinū meaz
 dānāda. Quis etiā ammirari vel cogitare suffi-
 ciat magnitudinē r multitudinē donozū ex-
 plorū tuoz? q̄ p officiosissima creaturarū tua-
 rū ministeria nob̄ tanq; p nūcios fidelissimos
 incessant trāsmittis atq; largis. Et p̄p̄ h̄ cō-
 tinue deberēt eē ad te deuotissime regnāti-
 ones n̄e. Tu aut̄ vides misator r misericors
 dñe q̄ recte r plerūq; nulle sunt. **Q**si in̄duz
 aliq̄ sūt. adeo exigue. exiles. adeo aride. adeo
 q̄ tenebrosē sunt r fere penitus in deuore. vt
 nec gr̄arū actiōes debeāt cōputari. **A**d vlti-
 mū aut̄ in p̄spectu dominātissime maiestatis
 tue tanq; cumulū incogitabilis largitas r be-
 nificētie tue cōmemoro illud a seculis inaudi-
 tum. om̄iq; cogitatu carissimi ac bñdicti vni-
 geniti tui dei ac dñi n̄ri iesu xp̄i carnatiōis ac
 passiōis bñficiū. cui nulle laudes. nulle gr̄az
 actiōes cōdigne excogitari p̄nt. **A**ddo quod
 nec min⁹ reputo q̄tidianū. vicz aeiuge sacra-
 tissimi altaris tui om̄i honore r veneratione
 dignissimū mysteriū. **N**ō sunt mihi enumera-
 biles. nō sunt mihi v̄bis vllis explicabiles. nō
 sunt mihi etiā cogitatu cōprehensibiles in gr̄i-
 tudines mee. q̄b̄ ineffabilis illi bñficiū incar-
 nationis vicz r passiōis carissimi ac bñdicti
 vni geniti tui q̄ redēpti q̄ tibi recōciliati sum⁹
 repati. ac ad gr̄ am tuā reformati. ad nobilita-
 tem gr̄e adoptiōis r filiatōis tue i alte r eter-
 ne felicitatis regno hereditati. **D**ñe mie q̄s ad
 tāta magnalia pietatis r dulcedinis tue. ne di-
 cam cōdignis vel saltē congruentib⁹ gr̄arū acti-
 onib⁹ r̄ndere sufficiat. **D**ane meos. in dānabi-
 lissimas in gr̄itudines atq; in deuotiōes circa
 venerādisimū altaris tui sacr̄tissimi mysteriū
 nec enarrare. nec enūciare. nec deslere. nec
 dolē nec formidare sufficio q̄b̄ me tibi abomi-
 nabilē. execrabilē r oi v̄tute r gr̄a tā sacri my-
 sterij indignissimum me feci. **E**t hoc siue of-
 ferēdo illd̄ siue suscipiēdo. siue p̄tractando.
 siue celebratiōi illi in deuore infessendo. siue
 an̄ sacrariū ipi existēdo. vel trāseūdo. siue ip-
 sum circūferri ad infirmos videndo. **H**ec oīa
 mala mea in p̄spectu clemētie tue cōmemoro
 r exagero. licz arido frigidō tenebrosō corde
 paup̄rimoq; p̄ oīa. vt attendere r intendere
 miserijs n̄ris tibi oībusq; astātib⁹ p̄clare ma-

iestati tue militiaz exercitib⁹ libeat. **C**ui⁹ mi-
 sericordia nō solū miserijs n̄ris nūq; se dene-
 gat. q̄n poti⁹ i bñdictiōib⁹ dulcedis tue nos p̄-
 uenit. p̄lluminās nos vt mala n̄ra videā. r p̄-
 inspirās vt nob̄ displiceāt. p̄donās vt ad tri-
 bunal clemētie tue cū fiducia veniamus. **E**t
 ad imēse pietatis tue vnicū tutissimūq; oīm
 n̄forū refugiū cū spe indubitata susceptiōis /
 liberatiōis r p̄tectiōis tue fugiam⁹. **N**ō em̄
 ē q̄ fugiam⁹ a te nisi ad teipm. **A**b ira tua. s. ad
 misericordiam tuā. **U**si tu dñe refugiū faci⁹ es nob̄.
 q̄ fugiētes ad te semp̄ suscipis. **T**u sol⁹ in q̄ tu-
 ti eē possum⁹. nō solūmodo a malis n̄ris. s. eti-
 am ab vniūsis hostibus n̄ris r etiā a teipō. q̄s
 em̄ alius saluare vel liberare tueri r p̄tere-
 nos p̄t ab hostib⁹ n̄ris. r a nob̄ip̄s q̄ pestile-
 tiores sumus hostes nob̄ oīb⁹ alijs. **E**t a teip-
 so cui⁹ ire nemo resistere p̄t nisi tu sol⁹. cuius
 mie sin⁹ patentissim⁹ ē. **C**ui⁹ mie sup̄abundā-
 tissime diuitie sunt oīb⁹ adestib⁹ atq; petēti-
 bus expositissime.

Conclusio precedentium. **Ca. V**

Ex his igitur et

e silib⁹ v̄bis. puenitissimū vt mihi
 videt̄ assumē pores exordii. **P**ul-
 la em̄ ex pte reozū r p̄ctozū. inueniri p̄t mate-
 ria q̄ maḡ attētos. beniuolos. p̄p̄tiosq; r fa-
 uorabiles efficē valeat auditoroz q̄s miseriaz
 hūilis deuota accusatrix p̄fessio. r q̄rulosa ex-
 ageratio. **C**ā aut̄ i h̄ ē imēstas mie clemētissi-
 mi iudic̄ dei. sūt r pietas senat⁹ illi. / totiusq;
 curie celest̄. quā p̄stat oī fideli r eruditori oēs
 miseros. q̄ ad deū p̄nti r reūti desiderāt. r vt
 eis det̄ enunt̄. p̄fusissimā eē r affluētissimā.
Quēadmodū em̄ gaudiū ē iusto facē iudiciū.
 sic legi. **P**rou. x. sic r mltō apli⁹ gaudiū ē mi-
 sericordi misereri seu facere misericordiam.

De narratione. **Ca. VI**

Quoniam vero
q uūx artē r doctrinā rethoricā. d̄ ip-
 sa narratiōe assumēda ē sp̄ p̄firma-
 tio ptis. ipi⁹ q̄ narrat. r p̄firmatio ptis adūsa-
 rij. crit de eisdē materijs texēda narratiō. ex
 q̄b̄ audiuiti sumēdū eē exordii. **E**x facto nā
 q̄s q̄d narrat̄ orit̄ ius. r inde sumēdi sūt oēs lo-
 gici suasiōnū r argumētationū rethoricarū.
Quiḡ de p̄catiua ē p̄stitutō cause oīs ofonis.
 h̄ ar̄ ē. sic i libr̄ art̄ illi. didicisse debes̄i q̄ re-
 culpam suam agnoscat r confitetur. nihilq; de
 fensionis affert. s. sibi solūmō postulat ignosci.
Phariseus enim ille euangelicus qui iustici-

Capitulum

as suas allegabat coram deo / postpositus est publicano pctā sua humiliter p̄fiteri · sic legit̄ **Luc. xviij.** Descēdit iustificat̄ publican̄ ab illo. **Et Dan. ix.** Nō em̄ in iustificatiōib⁹ n̄ris p̄ sternim⁹ p̄ces añ faciē tuā: s̄ in miserationib⁹ tuis multis. **Causa** aut̄ in h̄c qm̄ ois orās rite ⁊ recte ⁊ vere donari sibi petit qd̄ orat̄ ⁊ pp̄ hoc cōfitef̄ sibi nō eē debitū illud. alioqn̄ non orans eī s̄ magis cōtendēs ⁊ allegās iusticiāz cause sue ⁊ parat⁹ vel appellare a deo tāq̄ ab iniusto iudice: si eēt ei supior⁹: vel p̄dicare h̄pm̄ iniustū. **Nō** lōge aut̄ e hō hm̄oi ab hoīe q̄ vult armis ⁊ virib⁹ cōtra deū contēdere: ⁊ iniuriā q̄b⁹ posset modis oib⁹ pp̄pullare. **Sillis** ē etiaz hō hm̄oi mēdico ⁊ elemofynas petētū q̄ nō in opiam suā ⁊ paup̄tatē ofidit ⁊ p̄tendit: s̄ poti⁹ diuitias si q̄s habet. q̄ p̄pter nō mēdicum aut egenū se gerit: s̄ ostentatorē diuitiarū suarū. **Que** aut̄ stulticia maior ⁊ intolerabilior cogitari pōt̄: q̄ mendicantē elemofynasq̄ petētē paup̄tatē ⁊ inopiā suam abscondere: diuitias ostentare. **Nō** minor aut̄ nec dissilis infania ē morbidū ⁊ vulneratū: morbos suos ⁊ vulnera mēbraq̄ sua morbida ac vulnera mēdico mederi volentī abscondere: sanitatē p̄tendere sana mēbra ⁊ loca nihil lesionis habētia ostentare. **Cuiusmodi** infania: phariseū añ dictum nō ē dubiū laborasse. **Qua** p̄pter manifestū ē miscōdiam petētib⁹ saluberrimū ac necessariū esse miseras suas nō solū ofideret: s̄ etiā clamare in aures miseratoris largissimi dei: ⁊ ex aggerare eas atq̄ aggrauare. q̄tū x̄itas ⁊ consciētia p̄mittit ⁊ patit̄. **Harrāda** etiā sunt bñficia ipsi⁹ que iā cōtulit̄ tanq̄ arras quasdam ⁊ signa certissima / ac pignora securissima bñficiozū maiorū q̄ sperare vult hoīes p̄ ea q̄ iā acceperūt. **Hec** p̄tereūdū ē q̄ diu / q̄s benigne q̄s misericorditer / q̄s dulciter / in tot ⁊ in tātis malis sustinet pctōres ⁊ qd̄ vtiq̄ facit. vt det eis locū ⁊ spaciū p̄nie. **Et** h̄ ip̄m eidē dicendū ē in ofone x̄bis hm̄oi. **Tu** dñator x̄tutis cum trāquillitate iudicasti ⁊ iudicās das locū p̄nie in pctis / sic legit̄. **Sapieñ. xij.** Diligis em̄ oia q̄ sunt / ⁊ nihil odisti eozū q̄ fecisti ⁊ misereris oim̄ q̄ oia potes: dissimilans pctā hoīuz p̄pter p̄niā: sic legit̄ in eisdē. **xj.** **Et iterum** **Ezech. xvij.** tuipse dixisti. **Hunquid** voluntatis mee mors ē impij: ⁊ nō vt cōuertat̄ a vitijs suis et viuat. **Et iterū.** **Reuertimini** ⁊ viuite. **Nō** in vanū igit̄ nob̄ indulges spaciū vite ad penitendū ⁊ reuertendū ad te. **Ne** ḡ dñe mie vanum mihi sit tps qd̄ indulges ad penitētiā ne

careat in me / fructu tam necessario: tāq̄ saluari fructu vicz p̄nie. **Dñe** miscōdie tot ⁊ tanti sunt sublati de medio: ⁊ rapti ad eterna suppli cia: q̄b⁹ penitēdi spaciū non dedisti. **Tot** sunt morte subitanea p̄occupati: tot sensibus suis alienati: tot acerbissimis egritudinū doloribus excruciatū ⁊ eousq̄ vexatū vt neq̄ de penitētia sua / ⁊ reuersiōe ad te saltē cogitare p̄tuerūt. **Mihi** aut̄ dñe cōtraria adiuuētā tribuisti ⁊ impedimēta ista a me penit⁹ auertisti. **Dans** mihi statū tranquillū sanitatis ⁊ incolumitatis: sensus sanos ⁊ integros. nisi q̄tuz vicia mea ⁊ pctā eos aut obscurauef̄t aut turbauerūt. **Dans** etiam tps p̄nie spaciosum atq̄ sufficiēs. ⁊ grā tua me ad h̄ adiuuit. imo qd̄ nō min⁹ verū ē: si gr̄e tue miser ip̄e nō desuerim nō vane hec tāta tā salubria / tātaq̄ necessaria bñficia tribuisti mihi miserator ⁊ misericors dñe. **Ex** ignauia igit̄ mea ē / q̄ tpe isto nō vtoz ad p̄niā. q̄ illud totū nō expendo in p̄curanda ⁊ exq̄reda reuersiōe mea ad te. **Et** grā recōciliatiōis qua tibi reconcilioz: ⁊ tu p̄pitieris mihi dñe miscōdie: nō solum grauiter ⁊ multipliciter sup̄ oēm estimationē ⁊ ammirationem meā: atq̄ sup̄ oēm cogitatum peccaui in te / seu cōtra te sed etiā cōtra curiā tuā celestē totā. **Et** cōtra om̄ia dona gr̄arū tuaz oēs q̄ x̄tutes ⁊ singulas. om̄iaq̄ bona opa quecūq̄ te actore ⁊ inspiratore ab hoīb⁹ fiūt. **Cōtra** totam inq̄ curiā tuā: cui⁹ p̄clarā societate nobilissimūq̄ ac beatissimū cōfortiū nō solū nō amauī / nō desiderauī / nō exquisiui. s̄ etiā nō curauī. imo poti⁹ contempsi dñe miscōdie p̄ quibus ⁊ quātis aut qualibus dimisi bona illa: quibus fruūtur / quibus incogitabilif̄ gaudent dilecti ⁊ electi tui / tam angeli q̄ homines in ciuitate illa / de qua gloriosa dicta sunt: que nec oculis vidit / nec auris audiuit / que preparasti de glorie diligētibus te. **Que** autem hic amauī amore p̄uersissimo atq̄ insipientissimo. et quod est verius insanissimo. etiam si vera bona essent fugatiua tamē sunt eousq̄ vt tanta velocitate fugiant: vt etiam ab his qui ea apprehēdere ⁊ retinere totis studijs inuigilant: totis virium suarum conatibus enituntur nō tā fugiunt q̄ etiam euanescent. **Hec** min⁹ ip̄i cursu rapidissimo p̄sentis mortalitatis ab ipsis fugiant. quozū si neutrum esset ipsa tamen mors illa ab amatozibus suis violenter caperet. sicut incessanter facit. **Cum** his autem oibus: gaudia ista somnantiū sunt. ⁊ risus isti risus sunt freneticoz.

elabores atq; dolores specialib⁹ laborantium
 morib⁹ sic verissime dic⁹ vitat⁹ tue doctor egre-
 gius **Aug⁹**. Quod ampli⁹ de hmoi loqr⁹ fatal
 mara sunt somniatū z illuſiōes mēte aliena-
 torū. Vanitates sunt dū nec cōferunt pleni-
 tudinē p̄tinētū nec fulcimētū innitētū: nec fru-
 ctū laborātū in eis. **P**edaciū sunt dū qd̄ pro-
 mittūt nō soluūt. **P**romittūt em̄ satietatē et
 copiā / z maiore⁹ sui esuriē atq; sitim amatori-
 bus suis habita z obtēta ingerūt. **Q**uia em̄ si
 cur tu vitatore sacratissimo dixisti. **Q**ui bi-
 berit ex hac aqua sitiet iterū. z potuisses disti-
 me dixisse sitiet ampli⁹ z ardēt⁹. **T**u ore tuo
 bñdicto / vocasti fallaces diuitias. sciebas em̄
 q̄ miserabiliter fallāt credētes eis z fidētes
 in ip̄is. **S**ciebas q̄to errore amatorū suorum
 diuitie noient. cū nō solū diuites nō faciunt.
 q̄n poti⁹ pauprinos z egenos / eos q̄ possesso-
 res earū se credūt / efficiūt. sic ait qd̄ ex p̄bis
 latinorū q̄ diuitie cogit esurire. z poeta. **I**n-
 opem me copia fecit. **E**t iterū. **E**rescit amor
 nūmī q̄tū ip̄a pecunia crescit. **Q** infelix q̄
 inspicēs / imo q̄ insan⁹ negociator fuit q̄ tam
 p̄nicioſo tāq; dispendioſo cōmertior vera illa
 solidissima / z eterna / p̄ciosissima / iucūdis-
 sima. q̄ p̄ tā vilib⁹ / tā falsis / tā vanis / tāq; fugaci-
 bus medicā bonis s̄ poti⁹ bonorū fantasima-
 tibus. deseruit. **Q**uāta fuit cecitas mea: q̄ta
 tenebrositas oclorū cordis mei q̄ me vidē tāq;
 execrabiles illuſiōes: tā dānabiles deceptio-
 nes / nō sinebat. q̄ tāta tāq; dolēda sempz lu-
 genda mihi detrimēta mea abscondēbat. **Q**
 ceca nox. q̄ opaca. q̄q; densa nubes vitiorū
 z pctōz meoz / eouſq; opuerat oculos cordis
 mei vt nec memetipm̄ / nec tāta vicina / imo
 adherētia mihi mala aliq̄tenus agnoscerem.
Dne mie q̄trum obſorduerat aīa mea q̄ toni-
 trua smonū tuoz / z tubas tuas scōs videlicz
 p̄dicatores / z doctores tuos / audire me non
 sinebat. **Q** p̄fūda erat lethargia spiritualis
 mea q̄ me voce tua / q̄ vox tube est / z vox toni-
 trui magni excitare me z euigilare phibeat.
Quāta erat z q̄ dura iniq̄tas z impietas mea.
 q̄ cor meū circūdederat / opuerat: q̄n poti⁹
 armauerat eouſq; vt gladio ancipiti penetra-
 bilior / penetrari nō poterat. **Q**uā longe erā
 a te dne de⁹ me⁹ z in q̄ p̄fūda abyſſo malo-
 rum meoz q̄ tenebrosū chaos int̄ te z me
 firmatū q̄ lumē charitatis tue saluberrimū
 z calorē viuificū bonitatis tue / vsq; ad me p̄-
 uenire nō mittebat. **C**ere nesciebā / tibi eram
 mihi p̄ſi abscondit⁹ / imo p̄dit⁹ erā. **D**e in regi-

one vmbze mortis habitabā. **D**e fedebā in tene-
 bris z in vmbza mortis / in cōclūsiōe horifica
 vitiorū / z pctōz meoz / vincis z miserabili ca-
 priuitate p̄ſtrict⁹. **F**uitute neq̄ſſima / ac turpis-
 ſima dep̄ſus. z qd̄ ē summa oim̄ maloz meoz
 rū placebat mihi tāta miseria meam̄ mo tāta-
 rū miseriarū mearū abyſſus horrēda. **P**lace-
 bat mihi habitatio ista teterrima: z nobilita-
 te aīe tā indigna / eē sub sentib⁹ istis delicias
 cōputabā. **F**rigebar / vrebar cōcupiscētiarū
 meaz ardorib⁹. p̄forabar vndiq; dolorib⁹. la-
 cerabar z dilaniabar sollicitudinū z passionū
 aliarū distractib⁹. **E**t miserim⁹ atq; insanis-
 ſimus ego / totz tāta tormēta aīe meae / eē gau-
 dia somniabā. z pacē appellabā totz tāta ma-
 la mea / in inferno isto erā in tenebris z in vmb-
 za mortis sepult⁹ putrescebā imo ſordebaz.
Isti vermes erāt opimentū meū. z ista tinea
 assiduarū corrosionūz erat culcitra mea siue
 stramētū meū. **J**uxta smonē tuū quē p̄. **E**la-
 p̄phetā tuū locut⁹ es. **D**ne de⁹ me⁹ nō suf-
 ficio recogitare immēſitatē maloz meoz. **E**t
 q̄s ad h̄ ſufficere posset. **T**u em̄ ſcis q̄ multo
 numero annorū peccare nō cessauit: vel mala
 cōmittēdo. vel bona omittēdo. **E**t in vtrūq;
 scz omiſſiōib⁹ z cōmissionib⁹ vel p̄naciter vt
 desidiōse cōmorādo. **E**t cōuertī siue reuertī
 ad te tardādo. **D**ne de⁹ me⁹ qd̄ ē malū cui⁹
 ego reus nō sum. vel p̄petrādo illud ope / vel
 volēdo illud p̄petrare. **E**t h̄ in memetipm̄ / vel
 p̄ memetipm̄: vel in alio volēdo scz z p̄sentien-
 do. vt illud ipse cōmitteret: vel laudādo ip̄m
 malū. vel adulādo ip̄i / q̄ illud cōmississet. **E**t
 nō arguēdo illū cū h̄ ad me ex officio p̄tineret
 vel nō compatiendo ip̄i peccanti. vel qd̄ de-
 terius est gaudendo de peccato alterius: qd̄
 erat mors spiritualis ip̄ius. vel omnino nō cu-
 rando: quod erat infidelitas erga te grauissi-
 ma. **N**on em̄ licere mihi poterat videre vnaz
 ex ouibus tuis pereuntem: z a lupis inferna-
 libus deuorari: z nō eripere eam de faucibus
 eorum. **E**t saltem quō potuissem deuoratio-
 ni hmoi nō resistere. **I**n simili quoq; damna-
 tione me esse cognosco de bonis om̄ibus: qd̄
 em̄ est bonū quod in me nō extinguit vel ī alio
 nō p̄secutus sum / impediendo ne fieret: vel
 detrahendo iam factū. vel odiendo ip̄sum p̄-
 mittēdo extingui. vel gaudendo etiam si per-
 ibat: hoc est si extinguebatur in ip̄so. **D**o-
 mine misericordie quot bona perierunt. vel
 me procurante vt non essent: vel me non iu-
 uante vt essent: vel non nutriente eat aut

abstrahente eis auxiliū meū. **P**eccaui etiam p̄tra ea dñe de me vel nō p̄gaudēdo eis vel tibi. quo actore fiebat. ḡras nō agendo p̄ eia. **E**t vt vnū dicā. delicta mea q̄s intelligit. nisi tu cui⁹ oculis solis oīa nuda et apta sunt. **C**orā quo null⁹ ē infern⁹. et nullū ē opimentū pditiōi. **N**ō em̄ sunt tenebre neq̄ ymbra mortis vbi se abscondāt q̄ opant̄ iniquitatē. **A**bscondāt inq̄ ab aspectu lucidissimo oculoruz tuorū. **M**e si q̄dē abscondita sunt mala mea p̄pter imensitatē et innumerositatē suā q̄ cor meū obcecauerunt et me ipsum mihi absconderūt. vt pdixi. **O**pt⁹ em̄ erā i pietate et iūq̄tate mea. et p̄p̄t̄ h̄ ignor⁹ sum et abiect⁹ mihi d̄psi.

Allegatio clementie dei. Ca. VII

His ita proposi

His et narratis. et ordinata sic atq̄ cōpleta tanq̄ narratiōe facti. qm̄ reuera narratio est factorū. qualia facta. p̄ctā et vitia. vel esse vel dici p̄nt. **A**llegabo causam meā an̄ tribunal misericordissimi iudicis. et q̄ liter allegāda sit et iustificanda iuxta mādātū ipsi⁹ qd̄ p̄ **E**saia edidit dicens. **N**arra si qd̄ habes vt iustificeris. **Q**ui q̄s dixerit. q̄ reo cōfesso de maleficio vel maleficijs null⁹ ē vltra locus eidem aliq̄d dicēdū ad iustificationem cause sue. imo sola sn̄a cōdemnatiōis ei expectanda est. vt id iura testant̄. **R**ūdeo in h̄ q̄ etiā in iudicijs secularib⁹. reis cōfessis locus est clemētie. p̄ quā leniunt̄ pene. et etiā venie siue misericōdie p̄ quā interdū oīno ignoscit̄. **N**ō em̄ possibile ē verā eē misericōdiam q̄ iusticiā oīni mode euacuat. **N**ec verā iusticiā. q̄ misericōdiam totaliter excludit. **M**isericōdie nāq̄ v̄tus ē iusticia. et iusticie lumē misericōdia. sic dic̄ **A**ug⁹. **Q**ua p̄pter infirma ē misericōdia quā iusticie v̄tus nō firmauerat. **E**t tenebrosa misericōdia. quā iusticia nō illustrauerat. **P**ropter h̄ dic̄ p̄p̄ha. **C**orripiet me iust⁹ in misericōdia. qm̄ et iuste miserendum ē. et misericorditer iudicandū. **S**ic enim culpabile ē iuste misereri. sic et dānabile imisericorditer iudicare. p̄sertim cū ip̄a v̄tās i euāgelio dicat. **E**stote misericordes. sic pater v̄ celestis misericors ē. **E**t nunq̄ p̄tinet in ira sua misericōdias suas. sic in ps̄. sc̄ptū ē. **B**er̄tis aut̄ **G**reg⁹. illud lucidi⁹ affirmat dicens. q̄ zelisci di strictio d̄ misericōdie v̄tute necē ē vt ardeat ac clariscat. sic p̄restat⁹ ē **C**ōstantin⁹ ille romanorū impator. inq̄ens. **Q**ui romani imperij dignitas de fonte nascit̄ pietatē. p̄p̄t̄ qd̄ et reges in-

ungunt̄ cū in regni honorē et officiū sublimāt. vt sciāt eē sibi regale officiū ip̄ositū. ex diuine bonitatē misericōdie. p̄p̄t̄ defendēdos iuste op̄pressos. misericōdieq̄ eē mīstros. etiā debitores.

Sciēdū aut̄ tibi ē q̄ p̄fessio reatuū in seclari bus iudicijs reis obēe p̄sueuit ad penā. **A**n̄te tribunal x̄o dei misericōdie oīminō solū nō obēit ad penā. imo etiā p̄dest ad veniā. **D**icat̄ igit̄ p̄sident̄ corā iudice dō. siue p̄fē misericōdia. siue ip̄i deo ac dño n̄ro iesu. q̄ fact⁹ ē nob̄ a deo miā et iusticia. q̄ p̄fessio oīni malorū meorū oīni q̄ feci et facio. facit mihi ius obrinēdi miām apud te dñe mīe. **H**ec em̄ ē lex et statutū curie tue quā p̄mulgasti p̄ os **S**alomonis dicens. **Q**ui abscondit scelera sua nō diriget̄. q̄ x̄o reliq̄rit et p̄fessus ea fuerit miām conseq̄t̄. **P**er hāc legē obrinuit in p̄sistorio tuo rex dauid misericordiam. imo qd̄ pl⁹ ē et lōge mai⁹. p̄ solū p̄fessiois p̄positū. sic ip̄emet testat̄ dicens. **D**ixi cōfitebor. aduersus me iusticiā meā dño. et tu remisti i pietatē p̄cti mei. **S**i igit̄ h̄ potuit ap̄d miām tuā p̄positū p̄fessiois. vt remissionē petraret tāto p̄cto. q̄to fort⁹ h̄ efficiat mihi ip̄sa p̄fessio. quā corā te aduersus me ipsum facio. **A**mplius. qd̄ aliud p̄tredō et me accusando corā te facio. q̄s ius tuū et p̄tra me ipsum. p̄sequor et iniusticiā meā exequor. **A**ccusatio em̄ et testificatio. p̄tes iudicij sunt due. et tertia ē p̄denatio. quā et ego p̄tra me ipsum non p̄tereor. oī me metip̄m reū mortis et nē corā te p̄nūcio. **E**t h̄ oīa idubitant̄ iuste facio. i h̄ ḡ iust⁹ suz. **Q**ua p̄p̄t̄ cū ita p̄fiteor. iudiciū iustū facio de me ip̄so. et iusticiā tuā p̄tra me metip̄m exequor. **I**ust⁹ igit̄ efficio. et p̄p̄t̄ h̄ iustificor. sic corā te. **I**usto aut̄ nō p̄denatio h̄ absolutio pot⁹. et remuneratio debet̄ i p̄sistorio tuo. **S**niām ḡ absolutiois a te iustissimo. misericordissimoq̄ iudice. nō imerito mihi deberi dico. **A**mpli⁹. nōne ista tua ē quā ore ap̄lico p̄mulgasti. q̄ si nos metip̄os diiudicarem. nō v̄tq̄ iudicaremur. **T**u aut̄ vides. q̄ me metip̄m diiudico. nō igit̄ tur a te diiudicabor. id ē p̄denabor. **A**mpli⁹. q̄lit̄ ver⁹ erit f̄mo ille p̄p̄hetic⁹. **J**udiciū et iusticia correctio sedis tue. nisi h̄ itellexeris. de iusticia hac et iudicio qd̄ p̄tra me exequor. et qd̄ de me ip̄o corā te facio. accusando me ipsum. testificando p̄tra me crimina mea. pronūciādo p̄tra me metip̄m. capitali sn̄a me eē dignissimum. **A**mpli⁹. si aliq̄s ali⁹ p̄tra me sic procederet. et h̄ intentiōe piā. nūquid nō iuste ageret. nūquid nō illū iustū iudicares in p̄te ista. q̄to igit̄ fortius me iustū iudicare debes. q̄ p̄tra me ip̄-

sum tanto iustius ago tantoque maiori zelo iusticie mala mea in meipsum psequor: quanto et natura et consuetudo humane miserie est etiam in malis sibi ipsi propicia esse: sibi que ignoscere / que admodum dicit poeta. **Neuius.** *¶* **D**ibi inquam ignosco. **Neuius.** siquidem peccata et vitia quibus ipse me laborabat in alijs psequere non autem in seipso. **¶** Interrogasque quam ob causam in seipso mala homini non persequere tradidit inibi ignosco. **¶** Hec est humane miserie consuetudo. quia in pre ista non solum in alios iusti: sed etiam seueri sumus. **¶** In nos ipsos autem iuxta modum quem dixi propitij et misericordes. **¶** **L**u eccontrario nos habere debeamus. **¶** Proprijs enim peccatis nemo peccere debet: sed potius absque ulla miseratione illa peccata quae et exterminare a se. **¶** **A**liena vero cum misericordia non qua misereatur peccatis: sed peccatis. **¶** **H**oc autem est quod requirit infirmitas pro qua et ipsa reu correctio adiuuat non que peccati amplius prebeat incentiuum: tanto igitur laudabilior est iusticia qua quis propria mala in semetipso psequitur: ea iusticia qua illa in altero impugnat: quanto difficilius est amari: et pugnare contra seipsum quam contra alium: quantoque christi osus est persecutionem sustinere in seipso quam alij irrogare. **¶** **A**ulto ergo maioris iusticie habendus sum: multoque acceptioris tibi donec misericordie meipsum sic iustificans et psequens coram te quam si alium iusto modo psequeretur. **¶** **A**mplius quod petebat sapientissimus ille coram te cum dicebat. **¶** **I**n tua iusticia libera me. **¶** **A**n non est iusticia tua illa in qua se peccata liberari: illa quam ego facio in memetipso? **¶** **N**amque indubitanter donum tuum est: et illam tu operaris in me: ut enim eousque in iusticia mea mihi displiceat ut ea eousque oderim: ut ea tam studiose psequar: quam ignorat donum esse misericordie tue. **¶** **I**n hac igitur iusticia tua libera me ab iniusticijs meis: si faciens ea inualesceret: quousque iniusticie mee quam pro ipsa pugno: et pro qua illas psequor: stare non valeat aut illa: sed fugiat a facie ipsi. **¶** **A**mplius pro ipsa iusticia tua pugno contra omnes iniusticias meas: et peccata psequor illas sicut tu ipse cospicis et ego ipse te illuminante video. **¶** **C**ontraria est ergo omnibus iniusticijs meis. **¶** **N**on potest igitur in me simul esse cum illa: profertur si te confortate et fortificante illa ut debet et decet inualuerit. **¶** **C**onfident igitur a misericordia tua peto: ut omnes iniusticias meas pro ista a me removeas et extermines. **¶** **A**d hoc enim illa contulisti mihi: ut peccata contra eas pugnem et illas expugnem. **¶** **¶** **S**i adhuc eousque puula est et viribus inualida ut ad exterminium earum non sufficiat: tuum donec est

adtingere illa et confortare. **¶** **N**on enim minus placeat tibi proficere quod inchoasti: quam quod placuit inchoare: quam potius tanto amplius placeat tibi proficere quod incepisti: quanto melior est ipsa perfectio operum tuorum: quam inchoatio eorum. **¶** **A**mplius nunquid non ipsa iusticia contraria est omnibus iniusticijs meis. **¶** **H**oc est vitium et peccatum: alioquin quomodo aduersus illius qualiter pugnare pro illa contra eas nisi ipsa repugnaret eis. **¶** **L**u igitur contraria simul in eodem esse non potest: hec autem manifeste in me est. **¶** **I**n igitur abierunt te exterminare atque delere vitia mea et peccata a me. **¶** **I**n igitur iustificatus sum pro misericordia tua dono iusticie ipsi. **¶** **I**ure igitur et merito petere possim a te donec misericordie suam absolutiois.

¶ De iusticia perfecta et imperfecta. **¶** **Ca. VIII**

¶ **Q**uod si dixerit

¶ **Q**uod quia reuera bona quaedam dispositio est ex qua memetipsum ita diiudicas atque psequeris: sed non est iusticia nec iusticie nomine digna. **¶** **V**ideat ipse qualiter hoc dicat: cum manifestum sit ex ipsa dispositione esse vel precedere iudicium illud: vel iudicium pro modum quod est iudicium non posse esse vel precedere nisi a veri nominis iusticia. **¶** **A**mplius cum pro se atque directe repugnet aduersus omni iniusticie atque peccato: quomodo non erit iusticia vere rationis et nominis. **¶** **A**mplius odium omnis iniusticie: nunquid quod non iusticia quaedam est: sicut et amor virtutum omnium: nunquid quod non virtus aliqua est. **¶** **V**erum quousque propter rem atque propositum est disputare de his: nullatenus dubitandum est homini dispositionem quaedam iusticia esse. **¶** **S**ic penitentia pro modum quod penitentia non est dubitandum esse quaedam iusticia. **¶** **S**icut et penitentem omnem manifestum est esse iustificatum seipsum: et ipse penitentem non igrati quod sit quod dam iustificare se. **¶** **S**ed reuera differt penitentia a penitere: et dicuntur fere magis et minus. **¶** **I**nueniturque penitere inchoatum diminutum. **¶** **I**nueniturque perfectum penitere atque completum. **¶** **L**u autem est perfectum atque completum ipsum penitentem ex toto autem hominem a vitijs et peccatis: et ex toto convertit ipsum ad correctionem: quod est dicere ad declinandum ad ipsam satisfactionem pro illis iuxta arbitrium ecclesie: cui deus dedit libertatem auctoritatem et potestatem iudicij penitentis. **¶** **I**n illis autem videbitur aliquos aliosque tulum dolere de suis vitijs et peccatis: et ea in illis ipsis displicere: verum tamen non quousque et usqueque quod illa deserant: et tamquam incitati in morte et exterminium eorum ad expugnandum contra ea arma penitentis discipline obsonis: et aliorum presidiorum quod contra illa pugnant assumant. **¶** **D**e poribus vero et imperfecte penitentibus atque ad gratiam vnde cumque contrariis: intelligendus videtur fere

Capitulum

beati Gregorij quo dic. Interim fac quicquid boni potes: ut deus illustret cor tuum ad penitentiam. **M**anifestum enim indubitanter est omnem illum qui penitere desiderat / et querit laetymis / orationibus / vel alienis suffragiis / aut quibuscumque alijs modis quod aliquatenus possit dici dolere atque penitere de vitijs suis aut peccatis: verum non vera atque perfecta penitentia est: quemadmodum qui dicebat. **L**ocupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore. **P**roculdubio desiderabat iustificationes dei: cum desideraret desiderare eas. **C**ur enim desideraret desiderare eas: nisi propter ipsas. **E**t propter hoc multo magis desiderabat ipsas: quam desiderium suum desiderare earum: verum non erat ei desiderium earum: quantum et quale concupiscebatur illud habere. **I**ta est de quibusdam penitentibus: quia penitentia eorum non est nisi conatus: quidam vel preparatio ad veram perfectam penitentiam. **E**t est indubitanter inquisitio vere penitentiae atque complete status ille eorum. **E**t propter hoc cum perfecta penitentia: perfecta sit iusticia siue iustificatio: qua de penitens semetipsum iustificari: ut diuine iusticie districtione siue districta vitionem effugiat et euadat. **S**eu quod est deo acceptius: ut iusticie diuine satisfiat: et pro hoc placeat deo vera perfecta atque penitentia: vere perfectaque iustificat: nihil diuino iudicio vel vindicte in penitente relinquens. **N**on enim deus iudicat bis in idipsum: sicut dicit propheta. **N**ec retractat unquam penitentiale iudicium: cum verum atque perfectum completum fuerit. **E**t hoc insinuauit **A**postolus in sermone suo quo dixit: quod si nosmet ipsos diiudicarem: non videremur diiudicari. **F**acit ad hoc ipsius sermo quem audiisti in precedentibus: videlicet iusticia et iudicium correctio sedis tue: propter hoc iudicium: dixit ille sanctus et sapiens **J**ob. **N**unquid quod non amat iudicium sanari potest: quod absque dubio de iudicio isto penitentiale rectissime intelligit. **C**orrectus enim vere perfecte iudicatus: ab alio iudicio indubitanter tutus est: nec aliud iudicium oportet ut timeat: praesertim cum diuine misericordie iudicium penitentiale placeat. **S**ic ipsemet per **E**zechiel: testificatus est dicens. **N**olo mortem peccatoris: sed magis ut conuertatur et viuatur. **Q**uia igitur quod bonum correxit est perfecte iustificatus. **E**t propter hoc iam iuste et plene liberatus ab iniusticijs suis omnibus: et absolutus a vinculis eorum: et debitis penarum infernalium: si hoc ei innotuerit: non habet necessarium petere aliquid horum: cum iam omnia illa receperit: sed potius gratias agere largitori istorum bonorum. **S**ane autem reuictus est

in eo qui plene dealbatus et perfecte albus effectus est: non enim superest ei inquirere albedinem vel prem aliquam albedinis. **A**ugmentum vtiq; et obseruationem atque confirmationem incessanter petere debet: propter imensitatem periculorum quibus interius et exterius: et ut ad unum dicas ex omni parte patet iusticia. **S**ed ne ipsa iusticia in ipso vacet a perfectu et incremento: cum ociositas et infructuositas omni gratie et virtuti inimica sit: sicut docet beatus **G**regorius dicens: quia dilectio vera ociosa esse non potest: et Christus semper aut deficit aut perficit. **Q**uia igitur veritas et perfectio iusticie sue: vix innotescit alicui: nulli expedit cessare ab omnibus huiusmodi vicijs: quibus et mudatio ab iniusticijs et liberatio peracta. **T**erum quoniam de imperfectioe penitentiae sue plene constat: liquet plerumque unicuique nostrum. **M**anifestum est in eo statu neminem nisi deficere debere ab omnibus auidictis. **I**n eo enim statu indubitanter esurimus et sitimus iusticia: licet et esurie et siti debilibus et imperfectis: tamen quia promittit nobis satietas contraria ipso ore sacratissime veritatis. **P**etenda est incessanter ista satietas instantia ac deuotione qua possumus: quod vicijs nobis datur ut eam petamus. **D**icendum ergo est miseratori largissimo adiuua conatus: nos domine misericordie: quibus conamur ad te quod scis nos nihil esse sine te: sicut confitebar tibi. **S**apiens et sanctus tuus **A**ugustinus dicens. **S**cio domine quia sine te nihil sunt omnes conatus mei: operi manuum tuarum porrigere dexteram tuam: qua me trahas ad te: et extrahas de abyssu miseriarum mearum. **C**onuertere me domine: ex toto verte ad te. **F**acens enim in lecto tot egritudinum et languorum: verte me ex toto sine toto non possuz ad te. **M**iserere mei domine quoniam infirmus sum: si miserandi sunt infirmi corpe: quanto magis miserandi sunt infirmi mente. **D**omine misericordie: quod obsistit mihi vel aduersat quo minus miseraris mihi. **S**cio domine te illuminante: quia non obsistit mihi ad hoc misericordia tua. **N**on enim obsistere potest: vel contraria esse sibi ipsi. **H**oc autem indubitanter esset: si operatione sua que est miseratio tua impediret. **A**bsit autem hoc a misericordia tua quod nec villo genere rerum inueniri potest: videlicet ut res aliqua sibi ipsi aduerset: et operatione suam naturalem atque debitam impediatur. **A**ut obsistit igitur mihi in hoc iusticia tua: aut vitia mea siue peccata: vel forte vtriusque. **Q**uia si iusticia tua obsistit: et mihi et misericordie tue in pre ista: quomodo igitur non potest obsistit quod minus daret mihi donum perfectionis istius. **N**on enim est ei adaucta Christus in pre ista

cōtra me ex cōfessione ista: q̄n potius multo minus iuris habet contra me pillam. Quāto em̄ magis meipse corā te iustifico: tāto min⁹ iuris iuste p̄tatis reliquit iusticie tue / ad vindicandū in me. Si em̄ ex toto atq; p̄fecte me ipse iustificare nulle essent p̄tes iusticie tue: ad iustificandū me vel ad obsistendū mihi q̄ cūq; modo. Ex ista igit̄ confessione min⁹ pōt vt ita dicā / cōtra me / cōtra misericōdiam tuam iusticia tua. **A**mpli⁹ qualiter obsistit mihi iusticia tua / cū ego ipsam adiuuem pistam confessionem meā: imo pot⁹ manifestū ē (quia ipsa parat etiā p̄paratis in me misericōdie tue viam dū me dignū / r idoneum aliquatenus efficiet miseratio misericōdie tue. **A**mplius nec decet nec possibile est misericōdiam tuam ociosam esse: qua p̄pter necesse ē eam opari opatiōes suas / r maxime in eos q̄ ad eam se p̄parant: qui ad eam fugiunt: q̄ illam quasi qd̄ a teipsis datum est querūt. Et nōne ego dñe misericōdie vnus ex illis sum: qd̄ em̄ intendo / vel quero p̄ omnes istas accusatiōes / testificatiōes / r p̄fessiones contra me / nisi vt miseraris mihi: quid intendo reuelatione atq; ostensioe vulnerū / nisi vt medearis illis p̄ misericōdiam tuā? Similit̄ p̄ ostensionem paup̄tatū mearū atq; defectuū: quid intendo vel quero: nisi miseratiōnū tuarum subuentiones / r bñficia. **A**mplius: qd̄ pōt intendere contra me iusticia tua nisi vindictā iustissimā. Perditionē em̄ / r destructionē operis tui / qd̄ ego sum: nullo modozum intendit iusticia tua. Alioq̄n cōtra teipm̄ intenderet / r pugnaret. Nō intendit igit̄ destruere in me: quod tu fecisti in me. Hoc em̄ tu adhuc diligis in me: q̄ nihil eorū odisti q̄ fecisti. Qd̄ tu at̄ diligis in me / iusticia tua odire nō potest. qua p̄pter nec p̄sequi / nec destructionē illius intendere vllō modo pōt. Odit igit̄ solum illō in me qd̄ / r tu odis in me: videlicet feditates / deformitates / deprauationes / acturpitudines: q̄b⁹ ego deprauaui / r deturpauī quod tu bonum / r pulchrū fecisti in me dñe misericōdie. **H**ec ipemet odi / r p̄sequor in me: / r pugno cōtra ea q̄ptum tu das / r adiuuas. Nō dū siquidē p̄fecto odio odi illa. **N**ec vt fortis / r implacabilis inimicus totis viribus / r studijs pugno contra illa: qm̄ nō eousq; fortis sum adhuc: vt possim hoc / et cōtra ipsa pugno / licet debiliter / r adhuc infirmiter cū iusticia tua / r nō contra eā. **I**n iuste igit̄ mecū agit si p̄tra me ē mihiq; obsistit. **I**m possibile est aut̄ iusticiā tuam inique agere vt in iuste: quia impossibile est vt in statu isto in

q̄ me posuit gr̄a tua: cōtra me sit iusticia tua: nec igit̄ iusticia tua / nec misericōdia tua p̄tra me est. **S**ola igit̄ vitia mea / r p̄ctā cōtra me sunt. **Q**uia igit̄ contra teipsum sunt: illa em̄ inimici tui sunt: quos implacabiliter semp̄ odis. **A**d iuuua ergo me / cōtra me pugnante: / r ante tribunā misericōdie tue contra ipsa litigante. **B**elum em̄ istud / r litigiū / cōtra inimicos tuos ē. **A**ddo etiā quia p̄pter te est. **P**ropter h̄ pugno contra ea / r litigo: quia tu odisti ea: / et q̄a bñplacitū tuū ē impugnatō. **S**ed et p̄pter h̄ dñe misericōdie ea in me p̄sequor: qm̄ illa sola prohibent / r impediunt ne tibi placeā: / r p̄pter h̄ exterminare illa a meipso enitor: vt vides: q̄bus adhuc possim conatibus vt exterminem a meipso: quecūq; tibi displicent in me: vt ipsis p̄orsus abrasis / r extirpatis a me: tibi placitus efficiar / r acceptus: / r sic me recuperes / r possideas sol⁹ totaliter: cui⁹ me eē recognosco iure plenissimo: iureq; singulari. **B**ellū ergo istud tuū est: qm̄ victoria tua ē: q̄ scis me nō nisi virtute tua victorē esse posse illorū. **L**ā ista tua est: qm̄ de iure tuo: / r de illo / vicz vt illud obtineas in iudicio isto / contendit. **S**cis em̄ dñe p̄ iniquissimā vsurpationē / r p̄niciosam voluntatem meā: vitia mea / r peccatum intrare possessionem meam: ipsius q̄ tuū ius sum totaliter absq; p̄cipe vllō / r cōsorte. **N**e sustineas vlti⁹ istos tam odibiles mihi / r tibi inimicos possidere ius tuū: quod ego ipse sum. **S**cio dñe quia iustissima ē ista pena me adure videlicet seruitutis: / r crudelissime: tirānidis: quib⁹ me incessanter premunt / r affligunt dñi isti: vicz vitia mea / r peccata q̄b⁹ me turpissime / r insanissime subdi. **E**t si placere tibi merito pōt ista tanta pena mea: quia iustissima. **D**isplicere tibi tñ debet iniuria / r contumelia tua: quā tibi faciunt in me: tam nequit abutentes me dñi isti. **E**t p̄ istos: etiam demones ipsi qui p̄ ipsos in om̄em iniuriam / r contumeliam tuam abutunt me. **A**n tibi debet placere plus ista tanta pena mea iustissima: q̄ tibi displicere iniustissima dñatio dñorū vtrozū q̄ istorū: q̄ nulla iniustior: nulla nequior: nulla bonitati tue intolerabilior.

Victoriae in conflictu p̄nie. **Ca. IX**
Ex omnib⁹ istis
 igitur colligo aggregata ratiocinatione: quia nec misericordia tua contra me est: nec iusticia tua in isto bello vel

Capitulum

iudicio. Peccata vero mea que proculdubio contra me sunt. et etiā contra te nō debent p̄ualere. ne dicam cōtra te. sed etiam nec p̄tra me. in isto iudicio vel p̄lio. de quo euidenter ostendi p̄or. q̄ vtrūq; vnū est videlicet tam p̄lium q̄ iudiciū. **U**ince igit̄ in isto iudicio pariter et p̄lio. qui vides victoriā hic. puenire non posse nisi x̄tute tua. **N**e patiaris me succūbere et vincī. p̄pter infirmitatem et defectū virtutis. p̄prie. sed da virtutē poti⁹ ad vincēdos tam odibiles inimicos tuos. qui das lassō x̄tutem. et his q̄ nō habent fortitudinem et robur multiplicas. **A**n denegasti vnq; x̄tutē et fortitudinem certantibus. p̄ter sue in iudicijs siue alias vbicūq;. **N**e incipias igit̄ a me siue in me. q̄d nulli vnq; hominum te fecisse. nemo si delis ignorat. **A**mplius r̄ide mihi o iusticia creatoris si eouq; tibi placeat vindicta d̄ me. adeoq; auida es cruciatuū et tormentoz meoz. **D**ic obferro. p̄pter quid placeat tibi ista vindicta. **S**cio quia nō poteris r̄idere. et vel assignare nisi alteram ex istis duab⁹ causis. videlicet iusticiā vindicte. et gloriā creatoris. **Q**uia igit̄ vbi maior vtraq; istarū causarum euidenter est. ibi debet tibi maior eē iste amor. et auiditas vindicte. et cruciatuū meoz. **N**e cesse ē. vt magis sibi placeat vindicta. quā ego ipe creatori facere parat⁹ sum. **I**am autē dixi. quia iustificatio qua vere ac p̄fecte penitens semetipm̄ iustificat. maioris ē ei gl̄ie. et ea que iustificat alium. **A**dieci etiam quia laudabilior et ipi creatori acceptior. **M**agis igitur placet tibi p̄nalis vindicta. quā de me ipso facere cupio. q̄ illa que p̄torozes demones. v̄l p̄ quecūq; tormēta inferri posset. **A**d hāc igit̄ necesse habes intendere et nō alijs me torozibus tradere. **A**mplius nōne maioris ē glorie creatori. vt ip̄e faciat sibi ministros deuotissimos. q̄s habuit hostes et aduersarios. totum autē ei h̄ p̄p̄iam effici. qui em̄ p̄ peccata et vicia inimici dei sunt. cōuersi p̄p̄iam eiusdem deuotissimi serui efficiunt. **E**t q̄d ē mirabilius. si iustozū hostes et aduersarij. p̄pter ip̄sum sunt. simul etiā vindices et torozes. dū modo in semetipso q̄c̄p̄ contra creatorē egerunt. districte vindicant. et seuerē puniūt. **I**llos etiam diabolus sentit conuersos. et hostes atrocissimos. eiq; rebellantissimos. et ad omnem voluntatē dei p̄ viribus promptissimos. quos prius dū essent in vitijs et peccatis habuit subditissimos. **E**t hec est mutatio dextre excelsi. qua diabolus nō sine graui confusioe.

auerfos a se sentit. et conspicit. et contra se rebellantissimos amore creatoris. **I**n quo magis tanto glorificat deus q̄to magis et mirabilius bonū est iustificare impium. q̄ torque- re. et suscitare mortuū in vicijs et peccatis. sanctumq; ac deuotissimū dei seruū efficere. q̄nto melior est ip̄a sanctitatis gr̄a. q̄ p̄ctoz v̄n̄dicta. **N**ūquid nō ex te dixit sanctus et sapiēs. **A**ug⁹. quia maius fuit paulū suscitare mētē q̄ lazariū corpe. **Q**uis autē dubitat. q̄ntū glori- ficatus fuerat ex eo ope. q̄ lazariū corpe susci- tauit. **Q**nto igit̄ magis glorificatus fuerit ex suscitatioe paulique eū de morte vitiorum et peccatorū suscitauit. **T**anto nāq; ex mirabili- oribus opibus suis. est ei maior honor. et maior gloria. q̄ ex minoribus. q̄nto illa et mirificē- tia et magnitudine precellūt minorib⁹. **A**mplius nōne et illud siliter dicit idem sanctus et sapiēs. **A**ug⁹. quia maius est deo iustificare impium. q̄ creare celum et terrā. **M**aior em̄ est ei gloria ex iustificatioe vnus impij. q̄ ex creatione celi et terre. **E**t hoc indubitanter. apud intelligentes et cognoscentes mirificē- tias magnalium ipsius. **I**n iustificatione autē vnus impij. est nobilissima victoria. **U**incit̄ diabolus vincit̄ et peccator sui ipsius. a semet ipso tam bello q̄ iudicio vt p̄ dixi. **T**āta q̄ tā q̄ magnifica largitio venie est. et gr̄a vt huma- nus intellectus eas nō sufficiat admirari. fit ibi innouatio et reformatio imaginis et similitudinis creatoris in anima humana. **N**ec mi- nus mirifica. q̄ si de trūco arido et putrefacto oliua speciosa et vernans subito efficeret. vel de pocco spurcissimo aut buffone. speciosissi- mus aspectus desiderabilissimus iuuenis ef- ficeret. **U**incitur ibi et ira tua. cui resistere ne- mo p̄t̄. ab ipsa misericōdia tua. **Q**si magnificen- tia remissionū tuarum et largitio munerum. gratiarū tuarū. vt de alijs taceā ip̄a heredi- tas felicitatis eterne. maior est q̄ celum et ter- ra. **E**t igit̄ et tāta tāq; magnifica opa tua cō- currūt simul. in vna vnus contriti peccatoris iustificatione. vt minora merito reputent̄ celū et terrā. q̄ illa sint. **Q**uis autē cogitare suffici- at gr̄a r̄uactioes que tibi p̄ illa reddant. et col- laudationes que tibi placere. que et sup om- nem admirationem nostram sunt. pulcherri- marum sublimiumq; miliciarum tuarum ex- ercituū videlicet omnium angelicorum se- stinant. q̄ tibi i celis. inde agitur gaudiū. **T**u em̄ dixisti. et facta sunt celum et terra. tu man- dasti et creata sunt. **N**ihil verbo tuo om̄ipo-

§

R

T

renti nihil mandato beneplaciti tui se opposuit: et contradixit: nihil tibi quicquam difficultatis adhibuit. Et ipsa etiam celum et terram quod difficultatis et resistentie opponere potuissent creationi et formationi sue nullatenus hec fecissent: quoniam potius siquid iuaminis ad hoc adhibere potuissent: toto gaudio et iudicium illud ad habuissent. **N**on habes igitur o pulcherrima / o semper omnino laudanda dei iusticia / propter quod te vel mihi opponas / vel mihi aliquatenus aduerferis siue in vindictam de me sumendam siue in gloria creatoris intendens. **A**n non ego et ppugnator tuus sum in prelio isto et aduocat in iudicio isto. **Q**uid enim aliud interdevel quod nisi ut totum me recuperes: totumque possideas. **N**on enim pugno vltimo: nisi contra capita les inimicos tuos: vicem iniusticias meas: et non potest non esse tuum: adiuua igitur ppugnator tuum: et aduocat in bello tuo iustissimo atque iudicio. **A**lio quoniam non solum mihi: sed etiam tibi ipsi deesse merito reputandus es. **L**oquor amplius vnum verbum tibi domine misericordie: et dicam: quia oportet te misereri mihi: salua pro omnia iusticia tua: similiter et iuste agere mecum: salua pro omnia misericordia tua. **N**on enim est possibile ut alterum istorum permittat bonitas tua: videlicet vel ledi iusticiam tuam: vel ledi misericordiam tuam. **U**traque enim bonitas est: neque enim contraria sunt villo modo: nec altera alteri vllatenus aduersat: imo si phas est dicere: mutuo se pro omnia adiuuant. **A**bsit enim ut sic vindicta iusticia expetatur: ut misericordiam omnino euacuet. **A**bsit similiter ut misericordia tua sic ignoscere intendat: ut iusticiam tuam proorsus excludat. **T**u igitur plargus miserator es: et nihilominus in miserando seruas iusticiam. **E**t si militer seuerus vindicator: in vindicando tamen illesam per omnia seruas misericordiam. **Q**uia igitur si me per penitentiam iustificas: et salua est pro omnia iusticia tua: et salua per omnia misericordia tua. **C**onfidenter dico: quod necesse habes / non necessitate coactionis / sed supabundantia liberrime bonitatis tue: iustificare. **I**n omni enim vere et perfecte penitente salua est pro omnia iusticia tua: dum nihil in eo impunitum relinquitur. **O**mnis enim vere ac perfecte penitens pro omnibus commissis et omissis seipsum punit: pro omnibus namque dolet et erubescit: et sibi ipsi irascitur: et sicut tuipe ad nudum conspicis: etiam cogitationes malas / in seipso punire non negligit. **Q**uis enim vere penitens est qui non dolet pro eo: quod quicquam quod tibi displiceret cogi-

tauit. **E**t intendendo domine misericordie quod saltem in vniuersali pro omnibus quibus te offendit / debet saltem dolere vniuersaliter: qui nullam ex offensis tuis excipit vel preterit. **D**e singulis enim singulariter dolere vel penitere: interdum forsitan non est possibile alicui: sicut neque singulariter recolere aut memoriter tenere. **D**elicta enim quis intelligit.

Excusatio penitentis quod non debet tamen puniri quantum meruit. La. X

Quod si dixerit **z**
Quis: quia quemadmodum in singularibus commissis et omissis singulariter peccat / quicquam peccat: sic et singulariter emendare singula / et pro singulis satisfacere singulariter debet. **R**espondeo homini homini: quia hoc non solum iusticie tue non est: sed etiam ne humanae. **Q**uoties namque latrocinia que commiserit: non tot ei suspendia vel mortes alie irrogantur: quoniam potius hec vno suspensio humana iusticia reputatur in eo omnia vindicata: et hoc quantum ad ipsam humanam iusticiam pertinet: que post vnam mortem corporis non habet amplius quid faciat in peccantem. **A**lter autem se habet in verissima pro omniaque semper laudanda iusticia tua: que vna morte veteris hominis / omnia vitia et peccata in anima humana mortificat et extinguit: vnicuique in infusione iusticie seu gratie tue / oes sordes spirituales emundas et abluit: quemadmodum in infusione fortissime medicinet omnem infirmitatem curas: et quemadmodum vnica infusione thyrice virtuosissime / venena omnium peccatorum et vitiorum exterminas proorsus et diffugas.

Obiectio contra predicta. La. XI

Quod si dixeris **z**
Quod domine misericordie / quia non quantum iusticia requirit seipsum punit: etiam penitens quantumcumque vere ac perfecte: quam pene eterne siue gehennales debent vnicuique peccati mortaliter. **P**ene vero penitentiales quantumcumque sint: nulle sunt compatione illarum: quia propter nullum ex vere et perfecte penitentibus / punit se tantis penis penitentialem: quantum dignum est de dei iudicio et iusticia. **R**espondeo tibi in hoc domine misericordie: quod iusticia tua non requirit hec a peccatoribus: vicem tantis ac talibus penis seipos puniant. **I**nfernales namque penes quos tenent non emendant aut corrigunt. **N**on est enim in inferno qui confiteatur tibi.

Capitulum

B Amplius pene ille nō sunt cōtrarie vitijs et peccatis cum ea nec exterminēt nec minuāt nec eis vllatenus aduersent̄ seu repugnēt eis dem̄ qn̄ potius ppetuo consortio coherēt eis dem̄. **A**mplius pene h̄mōi nihil aliud possunt in eis in quibus sunt nisi q̄ eos torquēt et excruciant. **H**oc aut̄ bonitati tue nunq̄ per se placet dñe misericōdie. **N**ō em̄ delectaris in p̄ditione viuentiū. **D**iabolice nāq̄ malignitatis est illud p̄prium: amare penas et tormēta h̄mōi. **S**cio nāq̄ te docente: quia pene malorum tā angelorū q̄ h̄mōi placent tibi: non qz pene illoz sunt: sed quia iuste: et ideo bone. **E**t quia a te ipso sunt. **D**iligis igit̄ in h̄mōi penis ordinē et pulchritudinē iusticie. **D**iligis in eis et gloriā tuā. **N**ō em̄ parū te glorificat pena malorū iustissima: que eis te actore simul et iudice irrogat. **C**laret etiā inuictissima om̄i potentia tua: qua punis p̄ncipes tenebrarū et ceterosq̄ reprobos: qui bonitate tua et p̄clara beneficentia tua in iniuriam tuā et cōtumeliā abutunt̄. tuis ipsi b̄nificijs contra te se sup̄biam eleuātes: dū p̄ eam subiiciunt̄ et arrant̄ supplicijs: adeo impotētes effecti: vt nihil vltorius possunt nisi dolere: q̄ in rebus pessimis exultauerūt: nihil amplius q̄ cōfundi obprobrio sempiterno: et ignominia que finem non habēt: qui tam male gloriabant̄ in seculo isto nihil aliud p̄nt̄ q̄ egere: et p̄mi eternalit̄ paupertate artissima: que est om̄iū bonorum irreleuabilis inopia qua diuicias sp̄iales sapientie vicz et virtutū vel reiecerūt vel contempserunt: et fallaces corporales seu tempales diuitias in ordinatissime eripuerunt vlt̄ ad ministrauerunt. **D**ico etiā q̄ pene ille eternales perpetuo auertunt a te dñe misericōdie. **N**ō em̄ tradunt̄ in illis nisi quos in eternū p̄iecisti a facie tua: et sine vlla spe miserationis et liberatiōis dereliquisti. **Q**ua p̄pter a penitentibus iusticia tua penas h̄mōi nō requirit̄: alioq̄n cōtraria esset et misericōdie tue: et sibi ipsi. **A**misericōdie siq̄ dem̄ idū nō soluz miseros p̄ctōres in miserijs vitiorū suoz et p̄ctōrū nō desereret: sed eisdē etiā miseras incompatibiliter adaugeret: redireq̄ eos ad tuā misericōdiam phiberet. **S**i vero ipsi aduersaret̄ qm̄ peccatorū iustificatiōez p̄culdubio impediret: constituens eos in eo statu in quo iustificati sumus: redire ad iusticiam nō ē eis possibile vllō modo. **P**enas igit̄ tur illas solas iusticia tua req̄rit a p̄ctōribus: que ad illā reducant eos dem̄: et ab iniusticijs vitiorū et peccatorū illos liberent et emundēt.

Hec aut̄ sunt sole p̄niales. **D**ico igit̄ coraz te dñe misericōdie: qz ille dolor iusticie tue sufficit in p̄ctōribus: qui eos faciat et querere medicinam misericōdie tue: et subijcere se eos cure medicinali tue. **S**iliter et iste timor iusticie tue sufficit in eisdem peccatoribus: q̄ eos faciat fugere ad misericordiam tuam: que sola est refugium vnicū miserorum. **S**ic et erubescencia illa et confusio: que eos faciat abscondere: et turpitudines et feditates vitiorū suoz et peccatorum a facie tua: et ab aspectu sanctorum oculorum tuorum: que faciat eos velare siue opire om̄ia alia pudenda. **O**pimentū aut̄ istud et velamen vnicū est: ipsa eoz undez reuelatio: et hoc nō est nisi sincera confessio illoz: sicut mos est confessionem fieri in ecclesia tua: vbi confessionē h̄mōi non solum sacra: sed etiā sacramentuz mire ac virtuose sanctificationis fecisti. **S**ic dico ex eruditōe tua et magisterio: quia satis est iusticie tue tāta ira contra vitia sua et peccata in peccatoribus: que eos faciat armari et accingere se ad expugnanda ea: et in mortem exterminii eorum eos accendat: quousq̄ viuere de cetero patiant̄. **E**t hec vtiq̄ p̄posito et voluntate. **E**t est p̄pria intentio sancte ire istius: vt in vindictam tuā et suam: hoc faciant. **I**n vindictaz quidē tuarū iniuriarū: et cōtumeliarū tuarū q̄s in seipsis tibi dño deo irrogauerant. **I**n suam vero vindictam: hoc est p̄prie mortis vltionem: quā p̄ vitia sua et peccata sibi ipsi intulerunt. **S**ic dñe misericōdie dico de indignatione: quia sufficit tue iusticie vt tanta sit in peccatoribus: que eos eousq̄ erigat et eleuet: vt eis de cetero subesse vel feruire dedignetur. **E**aq̄ a seipsis tāq̄ vilissima excutere om̄iōz concular et despiciereq̄ illa p̄ponat. **S**ic dico et de odio: quia sufficit iusticie tue vt impacabiliter p̄ponant peccatores p̄liari ac decertare contra vitia et peccata: vt neq̄ fed̄ nec amicitiam de cetero cum eis habere proponant: neq̄ fines suos intrare aut inter fines suos illa habitare vllō pacto p̄mittant: sed tā q̄ gladio et igne illa profugare atq̄ exterminare: vbiq̄q̄ et vndeq̄q̄ poterint: studiose ac viriliter intendāt. **D**e abominatione quoq̄ quid aliud mihi dicendum est coram te: nisi quia iusticie satis est: vt in peccatoribus tāta sit vitiorum et peccatorum suorum abominatio: vt nauseam eis prouocet et vomitum eorum. **A**bominatio nāq̄ vsualiter dicit̄: quass nauseam vel vomitum aspiciētibus: aut alit̄.

illud sentientibus faciat. **E**t intendo vomitum spūalem: qui est sincera et integra confessio peccatorū: qua tanq̄s humores noxi et fetulentie seu spurcitie intolerabiles ore per confessionem eijciunt seu vomunt. De alijs aut̄ hmōi affectiōibus ad p̄nālem iustificationem pertinentibus. mitto te ad tractatum de p̄nate inquit qui legis hoc. qui tractatus est psalmbi de sacramentis.

¶ Deo placeant opa penitētie. **La. XII**

Nunc autē reuertar ad loquēdū iuxta quod in ceperam dño deo nostro q̄ est de-

miscōie. et repetā ei: qm̄ acerbitas et vehemētia passionum in penis p̄nālibus dñe deo meo merito tibi placet. ex eisdem causis quib⁹ et in penis infernalibus. **A**ulta autē habent alia bona videlicet illa magnifica opa tua q̄ p̄dixi: videlicet resuscitationē a morte spiritu ali. reformationem a deformitate monstrifica. quia vitia et peccata deturpāt aīas humanas. **D**einde victoriam mirificā et triūphum nobilissimū: qua potestates infernales vincunt et diffugant a peccatoribus. **E**reptioq̄ prede de faucibus et dentibus leonum infernalium. **A**dirificentia quoq̄ reedificationis templi dei in manibus peccatorum: cui⁹ speciositas atq̄ structura ex lapidibus p̄ciosis seu gemis donozū. virtutū. et gratiarū: verbis humanis explicari nō pōt. **H**abent et repationē imaginis et similitudinis tue in animabus humanis: cui⁹ pulchritudinem cogitatus humanus nō attingit. **H**abent et resuscitationē possessionis tue: qua et tu recupans peccatores et ipi te. qua largitate magnificentie tue que potest esse p̄clarior: dū et veniā imensorū tormentozū: et dona inestimabilia virtutū et gratiarum: et ius in hereditate celesti que est eterna felicitas: et teipm̄ redonas penitentibus.

E Dñe miscōie q̄s admirari sufficiat. vel etiaz cogitare studeat aut valeat illud celeste et spirituale conuiuū: qd̄ instauras in vniuscuiusq̄ peccatoris p̄nāli cōuersione. in quo om̄is exercitus pulcherrimarū sublimiūq̄ miliciarum tuarum: nō solum splendidissime sed etiam beatissime cōuiuunt. gaudioq̄ incogitabili incundant atq̄ reficiunt. sicut tu ipse ore tuo sacratissimo in euāgelio x̄itatis tue dixisti quia gaudiū est angelis dei sup vno peccatore penitentiam agente. **D**ñe miscōie illud est

indubitāter nuptiale ac triumphale cōuiuū: **N**uptiale. quia animā peccatricem que cum diabolo meretricata fuerat. virginitati spūali restituis et reformas. **E**t cum nuptiali benedictione et sanctificatione denuo recupas. propter qd̄ dixi festiuū cōuiuū illd̄ nuptiale. **T**riumphale x̄o. p̄pter victoriā gloriosam et triumphum nobilem antedictū. **¶** Quare manifestum est ex om̄ibus istis. penas p̄nāles eē incompatibiliter meliores: et incompatibiliter magis tibi placitas et acceptas: q̄ infernales siue gehennales. sed et maioris esse veriorisq̄ iusticie. q̄ illas. cū iste iustificent penitētes. ille vere iniusticias nec tollant nec minuant: nec villo modo leuant. **E**t tū em̄ est eas aīas que hinc ad infernalta supplicia transeunt: supplicijs illis nullatenus meliorari. **N**oq̄ processu tempis in inferno et innocētes et bone fierēt si supplicia illa iniusticias vitiozū et peccatozū minuerent. **N**emo autē ad modicū intelligēs ignorat: verā iusticiam veris iniusticijs adeo contrariam esse. ac repugnantē. vt cum illis in eodem subiecto nullatenus esse possit. **C**ōfidenter igit̄ peto a te dñe miscōie qd̄ dignum et iustū est: vicz vt pene p̄nāles plus tibi placeant in me q̄ infernales. **H**e em̄ et totū tollent quod tibi displicet in me. et me tibi faciāt placitum et acceptū. **H**e placabunt iustam irā tuā: qua seziustissime irasceris peccatoribus penitere nō curātib⁹. et satisficient iusticie. et restituent tibi ius tuū integre et plene. **I**us aut̄ illud ego ipse sum et om̄e seruiciū. om̄isq̄ seruitus quibus dñationi tue seruire debeo. **I**n inferno vero tu scis. quia nemo tibi fuit.

Dicam et amplius dñe miscōie si tam auida ē iusticia tua. penaz mearū: quid igit̄ faciet mihi misericordia tua. **¶** Quid eque potens est et larga atq̄ p̄pensa ad miserendū: vt iusticia tua seruens ad puniendū. **E**t hoc est dicē ad tollendam vel ad leuandam miseriam: vt illa vicziusticia ad ipsam infligendam vel ad augendam. aut sufficiat miscōie tue in eis q̄ conant̄ ad te. quicq̄ q̄stū das et adiuuas reuerti cupiunt et enitunt̄ ad te: p̄tem meritarum penarum eiusdem remittere. et tñ de penis eis reseruare. **I**ne p̄petuo incogitabiliter crucientur. **D**ñe miscōie hoc ipm̄ facis cōtumacibus et rebellibus. **¶** Ipamq̄ iusticiam tuā nō timen tibus. dulcissimam miscōiam tuā nec querentibus. nec etiā curantibus. **A**n dignū et iustū est ante te: vt nō melioris conditionis sint q̄ q̄stū tu adiuuas enitunt̄ redire ad te. et place-

Capitulum

re tibi. q̄ illi qui omnino se auerterunt a te. et eos usq; contemnunt. te. vt nec querant nec curet te. **A**ulto magis igitur et absq; vlla compatiōe p̄pensiozem decet esse. q̄n potius oportet bonitatem tuā in illos q̄ in istos. in quo aut erit p̄pensio. nisi ip̄os ex toto saluos trahas ad te atq; recupes. **A**mplius dulcissime miserationū quid nō infernus locus damnatiōis ē. atq; p̄ditionis eterne. **M**anifestū est igitur omnibus illis. quos sc̄m̄is ceterisq; tormētis infernalibus tradis. nihil esse salutis aut liberationis. sicut nec demonibus. **N**isi forte q̄s dicat. quia meritorū ac debitorū suppliciorum. alijs plus. alijs minus detrahit atq; remittit. **S**ed hoc q̄s parū est ad imensitatē miscōdie. et q̄s longe distans ab illo. **H**oc est etiam dñe. p̄ q̄ nemo vnq; inuocauit te. et q̄ nemo vnq; a pre larga miscōdia tua petisse credit. **Q**uis em̄ vnq; cogitauit orare te. vt p̄tem dñatiōis eterne eidem remitteres. et dimidiā ei salutem dares. vel etiā q̄cūq; salutis. **A**n nō verū dicit ille sanctus et sapiens veritatis tue p̄co **A**mb. dicens. **N**ephas esse a te qui sūme misericors es. dimidiā sperare veniam. **A**ulto fortius et dimidiā petere gloriā. **Q**uod etiā inde manifestum ē. quia om̄es quicūq; ab initio mundi miscōdiam tuam exorauerunt. tanq̄s nefariam hm̄ōi petitionē declinauerunt. **A**mpli? dñe miscōdie te docente ac reuelante iam nouim? et innumerabiles saluari. qui saluari oīno nō volunt nec curant. **S**icut manifestum est de puulis quos sacro v̄l viuifico fonte baptismatis regeneras. **N**ō nullos etiam incredulos et rebelles in ipsa rebellionē et incredulitate visitas et suscitās de tanto p̄fundo mortis et te nebrarum. **S**icut ip̄m sanctissimū apl̄m tuū paulum. qui totis studijs et viribus pugnavit contra te. tantaq; malignitate p̄sequebat te. sicut tu ore tuo sacratissimo ad eū locutus es. dicens. **S**auile saule quid me persequeris. **Q**uo igitur maiori largitate dignū ē ac decētissimum miscōdiam tuā in eos effundi qui p̄ce tuam qui veniā qui gratiam tuā vt p̄nt et tu adiuuas atq; das a te obtinere nitunt. **N**on dico dñe miscōdie quia meritis eorū debeatur venia et gratia tua de suorū iusticia v̄l iure merito. **S**ed dico hoc decere imensitatē miscōdie tue. vt te inuocantes qualiter possunt et a p̄ueniente eos gratia tua recipiūt. non cōfundant. sicut docuisti eos p̄ p̄phetā tuā loquētem ad te dicētē. **N**ō cōfundar qm̄ inuocaui te. **E**t per aliū dixisti. q̄s inuocauit dñm et de

sperit eū. **C**ōfundunt autē p̄culdubio qui q̄s petūt non obtinēt. et dep̄ficiūt. quorū p̄ces nō audiunt. dñe miscōdie. **I**sti fm̄ōes quos loquor corā te. nō ex me vel mei sunt. sed ex te et tui sunt. si non placent tibi. quia mei sunt. **S**ed dono tuo placere tibi debēt. quia et dona tua et tui sunt. **Q**uo em̄ fm̄ōes hm̄ōi loq̄rer. nisi tu ponēs in ore meo. nisi tu dares eos. et digito tuo id ē sp̄scō scriberes eos ī corde meo. p̄pter hoc igitur debent tibi esse placiti et accepti. q̄ vt dixi tui sunt. ex dono tuo sunt. **N**ec em̄ mercuri? ille. qui nō tā falsissime q̄s etiā impiissime deus eloquentie apud p̄ditissimos et deceptissimos homines. et dictus et habit? est. oīni artificio rethorico hos sermones cogitare potuisset. **D**ico confidenter dñe miscōdie. q̄ sicut dignū et iustū est. nec vacuā nec ociosam esse iusticiā tuā. q̄n potius necesse est vt exeat in largissimas ac p̄fundissimas miserationes. p̄fertim in eos quos puenit ipsa tā magnis tāq; salutaribus donis. vt iam cupiant et vt possunt querant. **N**ec em̄ vt p̄dixi possibile est. sic dimidiare miserationes tuas. aut ini micari in eos potissimum qui nō p̄tes miserationum querūt aut petunt a te. sed plenā p̄fectāq; veniā et gratiā tuā. vt sepe dixi q̄tū das et adiuuas a te petūt. **I**llud autē denegare nullus p̄t. v̄nā (salte salua iusticia tua p̄ oīa saluoq; iure tuo in omnibus) vt p̄stes p̄fectam plenāq; gratiā et veniā. que sunt in vita ista miserationis tue plenitudo. **E**t quidem in domibus religiosis te actore constitutū et ordiatum. vt qui inde abierunt vel exeunt recipiantur. vel saltē vsq; ad te salua tñ ordinis disciplina. **Q**uia igitur miscōdie tue nec numerus nec mensura cū ab ordine sanctissimo tuo. et regula sanctissima christianitatis totiens aberrauerim. et exiuerim p̄t denegari mihi. q̄r ad illā reuersus recipiar. salua tñ ordinis christiana disciplina. **H**oc autē est nisi p̄nā tua q̄ ī ecclia tua et iniuugi et agi cōsuevit. **A**mpli? q̄ nō deseruisti me deui et aberrantē. q̄uo non assumes reuertentē atq; correptū. **N**on deseruisti inq; quē nec reuocare cessasti. nec adhuc cessas. **U**nde em̄ mihi sunt desideria ista quibus te reconciliari desidero. q̄bus ad pacē et gratiā redire cupio. **U**nde iste accusatiōes quibus contra memetip̄m. p̄pter iniusticias meas litigo. nisi a te. qui donis istis tanq; b̄dictionibus dulcedinis tue p̄uenis me. nec in aliquo lesa est iusticia tua. per hāc tam piā tāq; in debitā p̄uentionē miscōdie tue. **Q**uorū

go fortius nō ledet: nisi ista dona mihi cōple-
ueris atq; pfereris. **A**bagis em̄ indignus erā
ista p̄uentiōe miscōdie tue: ante q̄ ea me p̄ue-
nires: nūc si insit p̄uentiō p̄fectione iustifica-
tionis et sanctificatiōis tue. **E**t longe minus
indignus nūc sum: vt ista tua dona mihi com-
pleas atq; p̄ficias: q̄s eras donis istis an̄q; illis
me p̄uenires: aliquatenus em̄ me p̄parāt ad
iustificationis et gratie tue plenitudinē: neq;
dubitādū ē yllō modorū quin multo longius
sint a miscōdia tua qui eā nec querāt nec curāt:
q̄s qui eā cupiunt atq; desiderāt licet exiliter
minus q̄s deberēt hoc faciāt. **A**mplius que
sūt opa magnificēcie miscōdie tue: pp̄rie ac p̄cla-
ra. **T**ertū est mihi dñe quia lenire miseriam
tollere eā: ignoscere / liberare / saluare et p̄ue-
nire: etiam nō valentis venire ad te: in be-
nedictionib; dulcedinis tue q̄bus aliq̄tenus
cognoscāt te: et beneficia tua q̄ receprūt a te:
deinde mala sua et que reddiderūt beneficēcie
tue: et mala in quib; sunt: atq; ea q̄ meruerūt
et a quibus non est eis refugium: vel liberatio
sue saluatio nisi per penitentia tuam. **E**t cuz
his p̄donas eis etiā vt displiceāt sibi metipsis
in omnibus: semp; displiceāt tibi: cupiāt q̄z
desiderant et enitantur licet infirmiter exire
de malis suis et redire ad te qui es sal; et vita
eor; . **S**ic dico et de timore tuo qui est et initiū
sapientie et expellit pctm̄: qm̄ qui sine timore
ē nō potest iustificari: qm̄ de p̄claris et pp̄rijs
operibus miscōdie et p̄fertim in peccatorib; q̄
illos p̄uenis: et fugere facis q̄si a facie colubz
pctā: fugere inq; ad te: qui sic fugientes beni-
gnissime semp; suscipis: et etiam cū gaudio et
congratulatione iucūdissima et applausu. **S**i
ergo nō obsistit iusticia tua: qm̄ ista operetur
miscōdia tua in pctōrib;: nō obsistit eo inq;
tempore q̄ vt ita dicatur: fortior ē et magis ar-
mata contra peccatores. **Q**uo minus igitur
obsistet postq; arma sua fortiora et allegatio-
nes suas validiores p̄tra eos amiserit. **A**rma
siq; dē fortissima iusticie tue: et allegatiōes va-
lidissime / contra peccatores sunt / supbia eo-
rum: contumacia / duritia / iniuria salutis eo-
rum: et impugnatō ipsius gratie: qualis erat
in paulo apostolo cum christum dominū per-
sequebatur. **Q**ualis est et in illis qui etiā ver-
bum dei repellunt a se: et auertunt aures su-
as ne legem tuam audiant: p̄pter quod eor;
oratio execrabilis est coram te. **A**rma ista om-
nia amisit: iā iusticia cōtra me. **N**ihil em̄ hor;
est in me: imo te actore et datore contraria:

q̄bus si phas est dicere fortior est effecta: et tā
q̄ armata misericordia tua: ad pugnandum
pro me: et ad resistendū ire tue cui; sola opi-
tulatione illi resistitur: sicut dixit sapientissi-
mus et sanctissimus et a te ipso in hoc edoct;
Gregorius dicens: **I**re dei tunc resistitur: cū
ipse qui irascitur opitulatur: te ergo per istaz
p̄uentiōnē misericordie tue sic opitulante
mihi ire tue adeo fortiter resisto: vt sup̄abū-
dantia miscōdie tue vel auferre vel minuere
vt retardare: de cetero mihi nō debeat. **A**m-
plius quis laudat aut superabū dare dicat mi-
sericordiam tuam in eos: quos eterne mortis
et damnationis supplicijs perpetuo deputas.
Amplius propheta a te solo edoctus: et ec-
clesia tua tota magisterio tuo solo instituta et
erudita: a te petit incessanter: auerte iram tu-
am ab eis: tū solus es huius potestatis. **N**on
est igitur ab eis hoc requirendum: rerum em̄
natura impossibilium nulla est obligatio: ap̄
eos quibus impossibiles sunt. **A**bunda igitur
tuispe misericordia eousq; quo auertis
iram tuam: sicut te docente et dictante dixit
propheta tuus **D**avid dicens: **E**t abundauit
vt auerteret iram suam. **A**bundauit vtq;
misericordia qua prouidit toti generi huma-
no: sacrificium irrecuperabilis placationis:
ipsum videlicet deum ac dominum nostrum
iesum christum: qui est propitiatio pro totius
mūdi pctis sufficiens. **S**ic et abūdatia in me eo
usq; ē tāta largitate tue miscōdie: vt dares cor-
p̄tritū mihi: qd̄ nunq; despiciat sp̄m̄ p̄tribulatē
q̄ ē tibi sacrificium sufficientis / et gratissime
placationis. **A**bundauit itaq; misericordia
pater misericordiarum: dum ipse sibi p̄uidit
charissimum ac benedictum vnigenitum su-
um victimam holocausti. **C**uius obligatiōis
placate mundo placaretur: abundauit et ip-
se vnigenitus eius benedicta misericordia:
qui de se ipso hoc fecit scilicet victimam holo-
causti: offerens se ipsum tanq; agnum imma-
culatum in odorem suauitatis: in ara crucis:
quo sacrificio et placatus est pater misericor-
diarum mundo: et mundus ei reconciliatus ē:
sic ap̄ls scripsit illū q̄ nō nouerat pctm̄ p̄ nob;
fecerat pctm̄ qd̄ ē dicere hostiā p̄ pctis. **E**t ite-
rū de; erat in xp̄o mundū sibi recōciliās. **D**e
vtroq; igit; p̄re miscōdia: vic; et b̄ndicto vni-
genito ei; / rectissime itelligo qd̄ ē dcm̄ p̄ pp̄baz;
Abūdaui vt auerteret irā suā. **A**bū dare igit;
te decz mīa sup̄ iusticiā: qz mīa tua superaltet
iudiciū: an decz p̄ largā bonitatē tuā vt ira tua

Capitulum

supabundet misericordie tue: si enim hoc est ira tua
contineres misericordias tuas. Amplius nonne
Posimpotentiam tuam pendo maxime et miserando
manifestas? Quid autem est manifestatio omni-
potentie et bonitatis tue: nisi glorificatio tua:
maxime igitur glorificaris pendo et miserando.
Hoc autem te decet maxime misereri et parcere.
Maxime autem digni sunt quibus precis et miserearis
scilicet qui propter te sibi nec precantur nec misereantur
sed potius se uere seipsum iudicant. Illis ergo nullo modo
deneganda est misericordia tua: huiusmodi homines quid aliud
agunt dum in seipsum iusticiam penitentem exercent: nisi
quod uices iusticie tue agunt: et executores eiusdem se-
gerunt tanquam quidam tortores et satellites tui.
Si igitur cum illis pacem non habet iusticia: qui
ministri eiusdem sunt ociosissimi atque fidelissimi
nisi sed in illos condemnationem et mortem intendit
iusticia tua: quis sibi sperare potest pacem ab
illa? Amplius bellum quod contra iniusticias me-
as suscepit bellum commune est mihi et iusticie tue:
et bellum utique iustissimum. Impossibile igitur est
ut iusticia tua contra me sit in bello isto. Alio-
quin cum inimicis meis erit: et hoc in bello iniu-
stissimo. Bello enim iusto nunquam pugnat iniusti-
cia. Iustissimum siquidem bellum meum contra
iniusticias meas. Ipsarum uero contra me non
potest esse bellum nisi iniustum. Quod admodum
bellum spiritus aduersus carnem ipsum iustis-
simum esse necesse est. Bellum uero carnis ad-
uersus spiritum nunquam possibile est esse nisi iniustis-
simum. Manifestum autem est bellum illud contra
iniusticias meas: bellum esse spiritus aduersus
carnem: et aduersus omnes alias iniusticias
quia iustissimum esse illud necesse est. Et pro-
pter hoc iusticie bellum non potes ergo oppo-
nere te. **O** dei iusticia mihi in hoc bello: alio-
quin stares pro iniusticijs meis: et contra te: quod
manifestum est esse non posse.

Vel faciat homo quod in se est licet modicum possit. La. XIII

Quod si dixeris
mihi: quia infirmus pugno pro me
et inualide sum allegas pro me. **R**ideo
tibi in hoc: quia non est mirum si infirmus infirmi-
ter seruiam tibi: nec si inualidus allego pro te in-
ualide. Ab infirmo autem seruiente quis ingra-
tum habeat vel molestum infirmum seruitium.
Similiter et se habet de filio egrotante: quod pa-
tri non est minus gratum infirmantis filij seruiti

um: et interdum magis gratum quanto ipsi filio propter
infirmam magis onerosum et laboriosum
proferam cum dixerit. **A**mb. ueritatis tue doctor
et proco: quia deus non respicit uel attendit quantum
sed ex quanto: quid mirum si modicum est quod impendit
tibi: ex tam modico quod adhuc habeo: gra-
tum igitur tibi esse illud modicum infirmum et in-
ualidum debet quod ex eo modico me infirmo et in-
ualido tibi impendo: proferam cum pro qualita-
te uel quantitate donorum: reddenda sunt iudi-
cia pro eis: et merito proportionalia sunt dona
et seruicia que pro eis debentur. **Q**uis enim ex mo-
dico feudo: magnam uelit habere seruiciam? **N**on
debes igitur ex istis modicis que adhuc sola ha-
beo: a me exigere magna: quia propter contenta
debes esse ex modicis istis: que ex modicis do-
nis tibi offero uel impendo. **M**odicum enim lu-
men adhuc in me salutaris scientie: modicum
timor dei: modicus amor: modicus morborum
et uulnerum meorum dolor: et ita de alijs donis dei.
Ex modicis autem non est tuum o iusticia: ut
magna requiras a me. **C**ontenta igitur debes
esse de modicis istis. **S**i dixeris mihi: quod
culpa mea est: quod tam modica sunt mihi dona-
ta: et propter hoc modicitas eorum non debet mi-
hi procurare nec excusare ius quo minus magna
debeam. **R**espondeo tibi in hoc: quod si quis debitor
alieni census: ad omnimodam paupertatem ad-
uenerit: ita uidelicet ut soluere illum non pos-
set. **N**emo requirit ab eo ut tempore pau-
peratis debitum huiusmodi soluat: a nonne namque requirit
quod ei impossibile esse scitur: proferam si impossi-
bilitas eiusdem uoluntaria non sit et placita. **T**u
autem uides quia mihi non placeat ista modici-
tas uel paupertas: que me non sinit tanta ac ta-
lia facere in parte ista que merito essent placita
tibi et accepta. **A**d hoc enim intendo ut possim
enitor: ut augeat mihi miserator largissimus
deus: dona sua quibus ad ipsum redeat: eius
placeam. **S**i quis etiam in egritudine uel
infirmam licet propria culpa incidat in illam.
Nemo tamen ab eo requirit ut agat fortia: et proferat
dura. **N**emo requirit ab eo actus pugilum
uel agonistarum. **N**on debes igitur exigere a me
tam magna et fortia tempore infirmitatis quanto
merito et iure posses tempore sanitatis et for-
titudinis. **S**i tanta a me iudicas requirenda
quantom debitor essem tempore sanitatis.
Non debes igitur impedire uel obsistere mi-
hi: quo minus saner uel fortificer. **N**emo enim
qui solutionem creditoris querit: et habere
uult: impedit debitorem suum quo minus soluendo

soluendo efficiat. nisi forte qui magis vult pe-
nam debitoris q̄ solutionē debitorū suorum.
Hoc autē est malignitas diabolica que procul-
dubio nō vult peccatores diuites fieri. ne sol-
uant debita peccatorū suorum: quorum solutio
p̄nalis satisfactio vel emendatio est. Et simi-
liter nequitia hec est in quibusdam taberna-
rijs vel potius cauponibus: qui malunt p̄ ma-
lignitate voluntatis sue verberare ribaldos:
q̄ solui sibi cōporū suum. Nō debes igit̄ mihi
obsistere quo minus diues efficiar: ad soluen-
da debita in quibus teneor tibi. **H**ec autē sunt
p̄niales emende. **I**sta t̄i obsistentia in iudi-
cium tuū est et detrimentū. **A**mplius p̄ hanc
viā impedis / ne ego iustus efficiar. **I**ustus
autē est solus ille q̄ plena possidet iusticia. **I**m-
pedis ergo temetipsum p̄ hanc viā. et obsistis
quo minus tu me ipsa recupes atq̄ possides.
Et quod videt̄ de terius tueris et conseruas
inimicos tuos capitales: in possessione iuris
tui: qd̄ ego ipse sum. **A**mplius r̄ide mihi ob-
secro o pulcherrima dei iusticia: aut placet̄ ti-
bi sole pene infernales et p̄petuet̄ aut placet̄ ti-
bi alie. **E**t si ille sole placet̄ tibi: non placet̄
igit̄ tibi de pct̄ōibus nisi mors ipsorū p̄petua
atq̄ damnatio. **H**oc autē est in quo euidens cō-
cordes cum demonibus. **H**oc em̄ ipi semp̄ su-
per oīa volunt de pct̄ōibus. **P**reterea placi-
tum illud non est bonitatis: sed malignitatis.
Tu autē bonitas verissima et purissima es. **S**i
vero alie pene placet̄ tibi cuz nulle alie sint:
nisi que faciunt ad emendationē et correctio-
nem peccatorum. **A**llis em̄ satisfit̄ de vindicta
gloriosa / de exterminio et expugnatione inimi-
corū tuorū / quos maxime odisti / vicij iniusti-
ciarū que sunt vitia et pct̄a. **E**isdē etiaz satisfit̄
tibi de iure tuo: q̄ tibi pillas plene et meliora-
tiua restituit̄: vel saltem ad restituendū p̄pa-
ratur: dum ad expulsionē iniustorū detentorū
p̄ eas litigat̄ pariter et pugnat̄. **A**bsit ergo a te
vt opprimas me opus tuū et consiliū impiorū
adiuues. **P**lacet̄ igit̄ nō imerito pene peni-
tētiales quas et ego mihi p̄pter te amore tuo
irrogo: et ad hoc vt possim intendo: vt tante et
tales sint p̄ quas de vindicta tibi p̄ tuo b̄sipla-
cito satisfiat̄. **S**ola ergo peccata mea cū ipsis
demonibus obsistunt / mihiq̄ aduersant̄: et q̄-
niam excōicata sunt atq̄ a cōione creatoris et
omniū sanctorū anathematizata: hoc ē sepa-
ta. **P**ropter hoc ego enitor euitare ea: et fuge-
re ab eis. **Q**uāto igit̄ forti⁹ tua sanctissima sp̄-
s̄ b̄i dicenda iusticia nō cōicas eis: qui omni

um penarū atq̄ tormentorū instrumētis im-
pugnās ea. **E**t de templo sancto tuo tanq̄ ex-
cōicata eijcere nō cessas. **I**n hoc em̄ diationi
tue omnia tormentorū et penarū genera deser-
uiunt. **E**t nihil timore tuo nihil etiā punitiōe
illa vel debilitant vel cōpescūt vel prozsus ex-
pellunt. **E**t hec attendens dñe misericōdie / me-
morabor: iusticie tue solius. **I**n his que dictu-
rus sum in p̄sentia coram te: et allegabo iustici-
am tuam solam p̄ me: qui p̄p̄riam meā iustici-
am et debitā conspicis nō habere. **D**icam ḡ q̄:
ius tuū in omnibus et p̄ omnia ego sum: et hoc iu-
re et debito creationis tue. **C**reasti mē dñe ie-
su chris̄te / deus meus / vnus ver⁹ ac sol⁹. **I**us
tuum ego sum hereditarium: te em̄ constitu-
it deus pater heredē vniuersorū p̄ quē fecit
et secula. **S**icut tuipe p̄ os apli tui testificat⁹
es in eplā eiusdem ad **H**eb. **T**uus sum iure
amicitie et amoris ei⁹ qui te diligit deus pater.
Per hanc em̄ tantā tāq̄ sincerā et p̄fectā ami-
citiam: necesse sunt omnia que patris sunt tua
esse. **O**mnium em̄ amicorū vere p̄fecteq̄ amā-
tium: necesse est esse cōmunia. **T**uus etiam
sum iure et titulo emptionis: sicut p̄ eundem
Aplm̄ testificatus es dicentem. **E**mpti estis
p̄cio magno. **E**t iterū. **Q**ui dedit seipm̄ redē-
ptionē p̄ nobis p̄ eundem. **E**t **T**u⁹ etiā sum iu-
re mercedis et retributiōis: p̄ magnifico acce-
ptissimoq̄ obsequio: quod deo patri in sacra-
tissima p̄sona tua impendisti / tibi ab eodē p̄-
missio sicut ipsemet testatus est p̄ **E**saia dicēte.
Pro eo q̄ tradidit in mortē animā suam: et cū
impijs deputatus ē: videbit semen longeuū
et fortū diuidet̄ spolia. **E**t **T**uus etiā sum bello
iustissimo tibi acquisitus: illo vlc̄ p̄lio de quo
ipse testificatus es dicēs ad patrē. **E**t eccle-
sia tua loquēs ad eundē. **O**brauisti sup̄ ca-
put meū in die belli. **E**t tibi nāq̄ et ecclesie tue
rectissime congruit intellectus fimonis isti⁹:
sup̄ caput tuū / et etiā sup̄ totū corpus tuū: ob-
brauit deus pater in die belli: qui fuit dies
victoriosissime passionis: qua potestates aē-
reas debellasti: palam triumphans p̄ncipat⁹
et potestates in teipso. **H**oc fuit p̄lium magnū
q̄ tu verus michael p̄liatus es / ibi cū dracone
scz antiquo serpēte: quo bello proiect⁹ ē de ce-
lo ecclie tue. **E**t **T**u⁹ etiā sum iure sanctissime
adiudicatiōis: q̄ tibi adiudicat⁹ suz i iudicio il-
lo: i q̄ tuipe ore tuo sacratissimo dixisti. **H**ic iudi-
cium est mundi: **I**n ipa nāq̄ sacratissima et ui-
ctoriosissima passione tua / cām tuā imo meaz
scz et aliorū credentiū allegabas: et orando et

temetipm offerendo pro nobis. ppter qd iudicio sanctissimo dei patris adiudicati fuim⁹ diabolo. Et ideo abiectus est foras de possessione qua nos possidebat. adiudicati sum⁹ tibi. qua. ppter intrasti possessione nostri per sacramentū regenerationis plene obtinēs possessionem nostri. Jus tuū etiam sum iure donationis. qua donatus dono tibi sum ad ipam petitione tuam qua dixisti ad patrem orans. nō pro mundo rogo sed pro his qui credituri sunt p verbū eorū in me. De his ego sum per gratiam tuā vn⁹. ego em̄ credo in te. qm̄ fide tendo in te. et puenire enitor vt possim ad te et in te. vicz vt totus sim in te. sicut palmes in vite. sicut arbor plantata in terra bñdicta. vt totus viuam ex te. duabus. s. quastradicibus cordis mei radicitus infixus in te. vbi ex toto insugam vitale nutrimentū a se mee. ex quo et viuam et tibi fructificem. quod est dicere fructus feram tibi delectabiles et placitos. et qui nō pereant sed maneant. qua. ppter qd tuuz est et ad te iure et ex debito pinceridā multiplici iure plenissimeqz. liberare de manib⁹ inimicorum tuorū. saluare atqz defenderet tueri ab eis debes. Si em̄ aliena iura eis quib⁹ auferunt iustissime restituis eis quorum iure sunt. qto fortius hoc tibi ipsi debes. Te nāqz plurimi qui iniuriam patiunt confidenter requirunt. vt iusticiam facias eis de inimicis suis iniuste. quicqz iniuste ab eis sunt ablata restituens spoliatis. hoc inqz petunt a te tanqz iuris debitū petentibus. Qto forti⁹ igif h tibi ipsi debes vicz eē tibi in iure tuo. ppter qd aliter em̄ alij sperare poterūt a te. qd tibi ipsi facere noluerunt.

Deus vult ad eum reuersionem et pnialem satisfactionem. Ca. XIII

Quod si dixeris
 qm̄ mihi qz indignissimū me feci dñatiōe tua ac seruitute nobilissima. et ipsam possessionem quā in custodiendam. quā mihi excolendam. modisqz omnibus meliorandā cōmiseras. ego dissipauī. et eoulqz dterioraui. vt pene iutilem eam tibi reddiderim. imo qd verissimū eē noxiā atqz pñitiosam. cū de illa et p illā bellū tibi faciant vel fecerint tibi inimici tui. et mei vsqz mō. Tū vtqz dicis dñe de⁹ xitatis. Ego em̄ rñdeo. licet tibi nō possuz respōdere vnū p mille. nisi dñatiōis tue dignatio fuit recuperare me. hoc em̄ facto. quecunqz

dissipata sunt a me. in meipō plene restituentur. et integre salua erūt tibi. p bñplacito etiā tuo erit tibi satisfactū et emendatū quicqd cōtra te peccaui. Nō debes igif causare dissipationem bonorū que mihi cōmisisti. neqz alia q pretendebas aduersum me. Nihil em̄ a me iure poteris petere. nisi plenā restitutionē. et ḡtam satisfactionē. Hec autē duo plene indubitanter tibi fient si pñialem iustificationem mihi pstitueris. Hec em̄ cōtinet indubitanter pñialis cōuersio siue reuersio ad te. Amplius dñe misericōdie iesu chrisite. neminē possibile est venire ad te. et nemini possibile est moueri a te. nisi a te. quicūqz em̄ mouet ad te. necesse est vt hoc ei deē a te. Quia igif tibi soli hoc possibile est. a nullo alio debet. Si igif ab aliquo debetur a te solo debet. et ppter hoc a te solo requirendum est. Si dixeris. quia ipsi peccatores auertunt se a te rumpentes funiculos caritatis quibus a te trahebant. verū vtqz dicis. quia veritas es. Retentio tñ peccatorū in te et reuocatio eorū ad te nō est possibilis nisi tibi. Et sicut ppterū est illis infirmitas et corruptio atqz malignitas. quibus recedūt a te. Sic incogitabiliter ampli⁹ est tua fortitudo. et benignitas. quibus eos retineas in te et reuoces ad te. Multo igif forti⁹ decet fortitudinē tuam et benignitatem tuā. retentio eorum et reuocatio. qz infirmitatē et malignitatem eoz recessio a te. Amplius dñe misericōdie. q moueor licet exiliter et infirmiter a te. nō moueor. sic nisi a te vtqz tractus a te. Vis ḡ vt cūqz me redire ad te. Volo et ego. vt vt veri⁹ loquar velle. Infirmitū em̄ est velle meum et impfectuz et tanqz iacens. S. tuū velle q vis me venire ad te. est vsqz quaqz forte atqz completū. Voluntati em̄ tue qz resistit. Velle meū dñe misericordiale est de redeundo ad te. qle est et velle tuū de reuersiōe mea ad te. Si igif vis pfectū esse velle meū. in hoc pñice et tuū in eodem. Ego nāqz velle meum in pte ista nec pfcere. nec adaugere possum. Tibi autē psto est pfectū. atqz imperiosissimū velle tuum ad te. Igif incipe pfectionē hui⁹. et tūc erit mihi velle pfectū et cōpleta iustificatio. Hec loquar sic de velle tuo dñe de⁹ xitatis. tanqz locū apd te habeat aliqd pfectionis et vilo modo. de hē m̄ p gr̄am tuā plene edoctus sum a te. Velle nāqz qd in me eē. et qd tu es. nihil possibile est habere defectus vel ipfectionis. Tu autē nosti qualiter dixisti velle. vt pctōr auertat et viuat. Et qualiter dixit. Paulus. quia tu vis oēs ho

mines saluos fieri. proculdubio ad modū vo-
lentis. hoc est in multis signis et opationibus
te habens et nobis exhibens. **D**ñe iesu xpe
nōne tu venisti saluos facere pctōres; nonne
tu venisti querere et saluū facere quod perie-
rat. Queris igit me et ego quero te. **H**is igit
tur inuenire me et inueniri a me. **O**ccurrere
igit debes mihi / qui scis viam qua venias ad
me et qua eundū ē mihi ad te; vt inueniam te
dñe iesu chrisite. **N**ōne tu medicus es et sa-
nitatis atq; salutis auctor et largitor largissi-
mus; videāt oculi sancti tui; vtrū istoz decen-
tius sit te videlicet venire atq; descēdere ad
me egri et a deo infirmū; vt nec ambulare pos-
sim ad te; nec etiam vertere me. **A**n me ascē-
dere ad te. **I**neffabili largitate pietatis et dul-
cedinis tue suscepisti istud saluiferū officiu;
scz medicationis; qua ppter debitor es euidē-
ter sanatiois; potissimū in illos qui sanari cu-
piunt et querunt, nōne ppter hoc confidenter
petebat a te **D**avid. **M**iserere mei dñe quo-
niam infirmus sum. sana me dñe. **E**t alibi **S**a-
na aīam meā quia peccaui tibi; similiter **H**ie-
remias. **S**ana me dñe et sanabor. **Q**uis em̄ ē
a q̄ nō iure et tanq̄ ex debito peti nō possit. vt
exequat et impleat susceptū officium; quia de-
bitor in hoc ipso sanctificationis et consecrati-
onis effectus es omnibus; qui sanctificari vel
consecrari cupiunt et querunt.

Qdominus pfecte sanat egrotum vel mi-
seretur peccatori. **La.** **XV**

Quod si respon-
deris mihi quia exiliter et infirmi-
ter et p om̄em modū indigne cu-
pio et quero sanctificari et sacrari a te. **R**ñdeo
q̄ hoc nō est nisi ex grauitate infirmitatis. q̄
q̄to maior est; proculdubio tanto maior ē in-
digētia atq; necessitas mihi medicinalis au-
xili; et ppter hoc magis accelerandum reme-
dium; nō igit ppter hoc est mihi denegandū.
Amplius q̄s ex medicis corpalibus aude-
at obijcere egro / petenti medicinale auxiliū.
indigētia vel necessitatem illius; quis de-
negare deniq; audiat. ppter hoc infirmanti
cuiq; medicinale auxiliū; q̄tū valet ad cor-
poris egritudinez. **Q**uo igit amplius longe
debet esse a te; imo et est; vt nō ppter maiore
necessitatem vel indigētia salutaris auxi-
li; deneges mihi vel retardes salutis auxiliū.
Quis em̄ ex medicis corpalib; silem opaz de-

dit humanis corpiibus curandis. q̄ tu impen-
disti curandis aiabus nostris; qui et p̄ciosissi-
mum sanguinē tuū syrupū fecisti; ad curāda
febres vitioz et peccatoz; ut ad extinguedos
ardores cōcupiscētiarū et aliarū pestilentium
passionū. **I**psam q̄s carnē viuificā tuam thyr-
riacam nobis efficere dignatus es. ad effugā-
da venena mortifera vitioz. **E**t vt ad veruz
dicam ip̄a vulnera tua medicamēta saluber-
rima fecisti vulnerū nostrorū; et ip̄am mortez
tuam curationē esse salutare omnī egritu-
dinum spiritualiū nostrarū. **M**anifestū autē
est q̄ nullus ex medicis corpalibus; adeo ha-
bet cordis parū vt cū sanitatē vel salutem su-
scepit curandam. q̄s magnitudo morbi retar-
dat ab impendendo medicamentū. qd requi-
rit infirmitas patientis. **E**t igit apud om̄ipo-
tentissimam x̄turē tuā. nō referat vel differat
q̄s grauis vel leuis sit morbus meus spūalis;
qn eadem facilitate sanas et maximas medio-
cres et minimas. **N**ullo ergo modo vl' ne-
cessariū vel decens est te differre sanationem
meā; p̄sertim cū manifestū sit te suscepisse cu-
ram saluationis et mei et aliorū; qui a te cupi-
unt et querunt sanari. **T**u em̄ es qui sanas cō-
tritos corde et alligas contritiones eozū. **E**t
ppter hoc pos pphete tui **E**saie dixisti. **P**re-
cipitabit dñs in monte isto faciē vinculi colligati.
sup om̄es populos; et telam qua orditus
es sup vniuersas nationes precipitabit mortē ī
sempiternū. **E**t iterū in die qua alligabit dñs
vulnus populi sui; et pcussuram plage eius sa-
nauit. **S**i dixeris quia si me totū tibi tra-
derem; et iterū me cure tue cōmitterē statim
me saluum faceres. **R**espondeo tibi domine
misericordie; quia si hoc expectaueris nun q̄s
me sanabis. **H**oc em̄ quādiu infirmus sum p-
culdubio facere non possum; si tñ hoc facere;
quis dubitet qn sanatus essem. **M**anifestū
est igitur te non debere expectare hoca me; **E**t
qd mihi scis nō esse possibile; totum me trahere
ad te; et eripe me mihi ipsi; totū quidem susci-
pe si totū me sanare est pietatis tue bñplacitū.
Si em̄ me ipsum mihi dimiseris. cado totusq;
deficio. **A**mpli; nōne sic gaudiū ē iusto face-
re iudiciū; sic et mltō ampli; gaudiū ē misicor-
di facere mīam. **Q**uia igit iustissim; non mi-
nus. imo multo amplius placet bonitati tue
facere mīam; q̄s facē iudiciū. **S**ic igit nō decet
iustū differre iudiciū in guamē aut iudiciū pe-
tentis illud. **S**ic multo min; decet te differre
mīam petēti illā; maxie ī detrimētū et dispēdiū

Capitulum

meū. Tu autē vides: quia omnia ad nudū et liq-
dum intueris. quia ipsa dilatio p quam viuifi-
candus et sanandus sum: p̄telatio est mihi et
plongatio egritudinis et mortis mee. Tādiu
eīm mortuus et sepultus in vitijs meis et pctis
iaceo: q̄diu viuificationē meā differo dñe mi-
sericordie. quo iure petebat dauid. **Accelera
vt eruas me. Et iterū: ad adiuuandū me fe-
stina. Et alibi velociter exaudi me. Et q̄ tu
ipse mandatū dedisti p̄ Salomonē dicēs. Ne
ptrahas datū angustiatū. Et iterū. Ne dicas
amico tuo cras dabo: cum statim possis. De-
bes seruare legē quā ipe statuisti. Sicut et ipe
Dauid petebat a te dicēs. Exurge dñe de-
us meus in p̄cepto quod mādasti. quod indubi-
tante est p̄ceptū de dilectiōe. Et p̄pter hoc
idem est: ac si tibi diceret. dilectionē p̄cor im-
pende et ostende: sicut et fecisti. Nonne nos p̄-
ores dileximus te: tu prior dilexisti nos: qm̄
nemo maiorem habet nobis exhibuisti: ostē-
disti. mortē crucis p̄ferens amore n̄ri. Dñe
mīscōdie magna et multa habes contra me. et
mīta et magna potes excipere p̄tra me: et obij-
cere mihi quo min⁹ debeas magnificare et miri-
ficare mīscōdiam tuā mecum. Et in p̄mis grauif-
simas et pene innumerabiles offensas quib⁹
offendi. **Ego autē replico contra offensas
peccatorū meorū sacrificiū qd obtulisti in ara
crucis. p̄ peccatis nostris et aliorū: vbi fuisti. p̄-
pitiatio sufficiens. p̄ toti⁹ mūdi peccatis: q̄ p̄-
pter sicut p̄pitiatio illa incogitabilis gratiosi-
tas. euacuauit pctā et offensas meas et aliorū:
sic replicatio elidit sufficienter ac validissime
exceptionē: quaz contra me p̄ponis de ipsis.
Et si excipis contra me: de grauissimis et in-
numerabilibus debitis meis: replico contra
hoc exceptionē et pugnamētū: qd in ipsa vi-
ctoriosissima passiōe tua fecisti. p̄ me et alijs de-
bitōribus. De hoc pugnamēto tui p̄se dixisti
que nō rapui tūc exoluebaz: p̄pter h̄ cārat de
te om̄is ecclesia sanctorū. qui p̄ nobis eterno
patri ade debitū soluit. Et quia nō pro adam
solum p̄ssime mortis illius suppliciū ptulisti:
imo etiam p̄ om̄ibus: q̄ sibi illud prodesse vo-
luerint: atq̄ curauerint: necnō p̄ puulis om̄i-
bus: qui sacramento regeneratiōis et reno-
uationis sufficienti: decesserunt vel decedēt
in posterū in etate illa. **Tu autē dñe mīscōdie
scis quia ego vn⁹ sum de numero illorū: q̄ pas-
sionem tuā et mortē tuā prodesse sibi cupiunt
et querūt sibi. Agit debita mea tu soluisti. Va-
lida igit est et sufficiens replicatio ista: solutio******

nis et pugnamēti quod in cruce fecisti. con-
tra exceptionem debitorū p̄positam. **Et
si dixeris cōtra me: quia mortē merui: nō solū
tempalem s̄ eternalem: etiā et hoc modo iusti-
ficiandus sum. Replico et cōtra hoc: quia iusti-
ficiatus sum supplicio mortis: qd p̄ me et alijs
peccatorib⁹ ptulisti: et mortuus morte illa: sic
testatus est. **Plus tuus dicēs. Si vnus p̄ om-
nibus mortuus est. q̄ om̄es mortui sunt: qua-
p̄pter et de iustificatione et de morte: quarum
debitō eram satis fecisti tui p̄se morte ip̄tua
et iustificatiōe quas dixisti: nō potes igit de ce-
tero mihi obijcere illa: cū iam sim mortu⁹ et iu-
stificatus sim iam in te. quē admodū in vno p̄-
pugnatore vincit totus vn⁹ exercit⁹: aut vin-
citur cum pro illo pugnet in exercitu. sic in te
christe dñe te vincete. p̄ nob te reuera pugna-
toze n̄ro om̄es vincimus et triūpham⁹. Prin-
cipates et ptates in plio illo vt eos tu palā triū-
phasti in temeti p̄o. Addo qd in te fideiussore
et sponsoze pro om̄ibus nobis: q̄tum ad om̄ia
in q̄bus tenebamur vltra om̄em sufficientiā
satisfactū est: incompatibiliter sup om̄em esti-
mationē et cogitatū plus es tu q̄ om̄ia illa q̄
peti seu exigi poterāt a nobis om̄ibus. **Tu
autē dedisti temeti p̄sum redemptorē pro nob
et om̄ibus debitis n̄ris et p̄pitiatiōē pro om̄i-
bus peccatis n̄ris. Tradisti etiā temeti p̄sum
iustificandū pro nobis om̄ib⁹. et iniusticijs no-
stris: atq̄ suspendendū pro om̄ibus latroci-
nijs nostris. Nihil igit restat de om̄ibus quo-
rum debitor es eramus: vel que a nobis de iu-
re peti poterant. **Et si forte dicere volueris
quia de his solis q̄bus obligati eram⁹ satisfice-
ci vel satisfactum est p̄ te. R̄spondeo in hoc q̄ in-
compatibiliter maiora exoluisti q̄ etiā om̄ia il-
la quibus aī baptismalē satisfactionem tene-
bamur: et q̄ om̄ia recidiua incompatibiliter et i-
cogitabiliter: quia etiam pro illis satisfactum
ē p̄ te et a te. de illis q̄ nihil de cetero petere po-
tes a me: neq̄ p̄ illis. **Sed si forte illō obij-
cere volueris. quia adhuc reus sum omnium
illorū et debitor. Cū eīm sanctitatē baptismalē
habeam: nec vere ac p̄fecte penitentiā: verū
vtiq̄ dicis: sed hoc nō debet mihi obesse: cum
nō sit potestatis ac virtutis mee: vere atq̄ p̄-
fecte penitere. manifestū eīm est: quia h̄ op⁹
est om̄i potentissime d̄tutis tue: et p̄pter hoc
a te nō petendū est: nō autē tibi a me require-
dum: a me eīm nō est requirendū vllō modo:
qd nō possum: p̄sertim cū hoc ip̄m q̄ peniten-
tiā verā atq̄ p̄fectā mihi salutarē ac necessa-**********

5

meū. Tu autē vides: quia omnia ad nudū et liq-
dum intueris. quia ipsa dilatio p quam viuifi-
candus et sanandus sum: p̄telatio est mihi et
plongatio egritudinis et mortis mee. Tādiu
eīm mortuus et sepultus in vitijs meis et pctis
iaceo: q̄diu viuificationē meā differo dñe mi-
sericordie. quo iure petebat dauid. **Accelera
vt eruas me. Et iterū: ad adiuuandū me fe-
stina. Et alibi velociter exaudi me. Et q̄ tu
ipse mandatū dedisti p̄ Salomonē dicēs. Ne
ptrahas datū angustiatū. Et iterū. Ne dicas
amico tuo cras dabo: cum statim possis. De-
bes seruare legē quā ipe statuisti. Sicut et ipe
Dauid petebat a te dicēs. Exurge dñe de-
us meus in p̄cepto quod mādasti. quod indubi-
tante est p̄ceptū de dilectiōe. Et p̄pter hoc
idem est: ac si tibi diceret. dilectionē p̄cor im-
pende et ostende: sicut et fecisti. Nonne nos p̄-
ores dileximus te: tu prior dilexisti nos: qm̄
nemo maiorem habet nobis exhibuisti: ostē-
disti. mortē crucis p̄ferens amore n̄ri. Dñe
mīscōdie magna et multa habes contra me. et
mīta et magna potes excipere p̄tra me: et obij-
cere mihi quo min⁹ debeas magnificare et miri-
ficare mīscōdiam tuā mecum. Et in p̄mis grauif-
simas et pene innumerabiles offensas quib⁹
offendi. **Ego autē replico contra offensas
peccatorū meorū sacrificiū qd obtulisti in ara
crucis. p̄ peccatis nostris et aliorū: vbi fuisti. p̄-
pitiatio sufficiens. p̄ toti⁹ mūdi peccatis: q̄ p̄-
pter sicut p̄pitiatio illa incogitabilis gratiosi-
tas. euacuauit pctā et offensas meas et aliorū:
sic replicatio elidit sufficienter ac validissime
exceptionē: quaz contra me p̄ponis de ipsis.
Et si excipis contra me: de grauissimis et in-
numerabilibus debitis meis: replico contra
hoc exceptionē et pugnamētū: qd in ipsa vi-
ctoriosissima passiōe tua fecisti. p̄ me et alijs de-
bitōribus. De hoc pugnamēto tui p̄se dixisti
que nō rapui tūc exoluebaz: p̄pter h̄ cārat de
te om̄is ecclesia sanctorū. qui p̄ nobis eterno
patri ade debitū soluit. Et quia nō pro adam
solum p̄ssime mortis illius suppliciū ptulisti:
imo etiam p̄ om̄ibus: q̄ sibi illud prodesse vo-
luerint: atq̄ curauerint: necnō p̄ puulis om̄i-
bus: qui sacramento regeneratiōis et reno-
uationis sufficienti: decesserunt vel decedēt
in posterū in etate illa. **Tu autē dñe mīscōdie
scis quia ego vn⁹ sum de numero illorū: q̄ pas-
sionem tuā et mortē tuā prodesse sibi cupiunt
et querūt sibi. Agit debita mea tu soluisti. Va-
lida igit est et sufficiens replicatio ista: solutio******

riam esse cognoscant; q̄ tam cupio ⁊ tam pe-
to a te; q̄ ad eam ut cūq̄ enitor; donū miscōie
tue magne sit. ¶ Quod si ⁊ illud mihi obijce-
re volueris; videlicet q̄ solutiones / siue paga-
menta / ⁊ satisfactiōes omnes. q̄s p̄ me ⁊ alijs
p̄cōribus fecisti ego irritaui et inutiles mihi
penitus; imo occasionaliter noxias reddidi.
¶ Verū vtiq̄ dices; h̄ phac ipsa irritatiōe / ⁊ p̄
alijs omnibus si longe plures essent; ista paga-
mēta ⁊ satisfactiōes sufficiūt; quēadmodū dixi
⁊ de recidiuis p̄c̄tis. ¶ Ut autē ad vnū dicā ad
oīa antedicta et ad alia omnia que mihi obij-
cere potes p̄ iusticiā; dico q̄ p̄ me debet respō-
dere miscōia tua. ¶ Voce enī miscōie tue dixisti
Euz qui venit ad me nō eijciā foras; et tu dñe
miscōie scis indubitan; q̄ ego venio ad te; p̄
ea quatuoꝝ q̄ p̄nomināui tibi qm̄ si vere ac p̄-
fecte penitēs eēm. p̄culdubio iā puenisse ad
te. ⁊ nō solū tecum; s̄ etiā in te eēm; nec suffi-
cit h̄ dicē imensitati miscōie tue; imo decet eā
facere atq̄ p̄ficere; vt ad te pueniat. ⁊ ad te in-
tret; quicūq̄ venit ad te. ⁊ etiā trahi in funicu-
lis; Adam; et in vinculis charitatis; sicut dixisti
⁊ p̄misi p̄ p̄phētā tuā. ¶ Osee. xi. c. ¶ Ampli⁹
cū tot et tanta p̄ponat iusticia tua cōtra me;
et cōtra alios p̄cōres; nunq̄d tacebit miscōia
tua; vt non loquat̄ p̄ p̄cōribus; p̄ me sc̄ et
alijs; Ipsa vtiq̄ respōdebit p̄ me ⁊ alijs; que
hec sola facere scit ⁊ potest; voce nāq̄ illi⁹ di-
xisti; Ego sum q̄ deleo iniquitates tuas pro-
pter me; Et alibi; deleui vt nubē p̄c̄tā tuā ⁊ q̄
nebulā iniquitates tuas; Et p̄pter h̄ de te dixit
ali⁹ p̄phēta; deponet oēs iniquitates nostras;
⁊ p̄ciet i. p̄fundū mar; oīa p̄c̄ta n̄ra. ¶ Quia
igit nec minoris sapiētie; nec minoris eloquē-
tie; nec min⁹ armata rationib⁹ et allegationi-
bus; est miscōia tua; que sola ē spes p̄cōrib⁹
iusticia tua. Ipsa q̄ ē que sola sp̄ ⁊ stat p̄ p̄cō-
ribus; in illo sublimi diuinoq̄ cōsistorio; nō ē
mihi dubitādum; quin ipsa illic stat et alleget
p̄ p̄cōrib⁹; ⁊ qm̄ semp̄ obtineat p̄ quibuscūq̄
allegare voluerit; p̄fertim cuz omnes allegatio-
nes eius irrefragabiliter valide stāt apud mi-
sericordissimū iudicē; A manifestū nāq̄ ē mise-
ricordissimū iudicē a miscōia sua nūq̄ dissi-
de re vel discordare posse. Cū etiā adeo in p̄tate
sua est habere et solū p̄ his p̄ quib⁹ allegādū
vel interueniēdū duxerit iudicare; Incōpabi-
liter nāq̄ min⁹ ē; et incogitabiliter absolutio-
nē ab eis obtinē; quā vt ip̄e iudex misericordi-
mus nō solū patrociniū eoz eē; iudiciū p̄ter
q̄ sup̄pliciiū debitū eis suscipiat; et etiā absol-

uat; que omnino eū fecisse interpellatiōe mi-
sericordie tue soli⁹. nullus fidelium ignorat.

¶ De forma petitionis. La. XVI

Post hec autem
consequens est petitionē formare;
misericordissimog̃ iudici porrige
re allegationes nāq̄ quas p̄misi de forma pe-
titionis / vel orōnis. inter alia ad duo potissi-
mum p̄tiles sunt; videlicet ad faciendum fi-
dem / de impetrādo quod petīt. Et ad firmā-
dam fiduciam obtinendi; Sic enī docuit nos
Iacobus ap̄tus dicens; Postulet autē in fide
nihil hesitās; Petentibus enī omnibus debet
eē ⁊ fides omnino nō dubia; de sup̄abundātissi-
mis diuinitijs pietatis ⁊ dulcedinis omnipoten-
tis dei; Similiter ⁊ fiducia nō hesitans fixa et
firma impetrandi; qd̄ ip̄e pie ac deuote petē-
tibus esse salutare cognouerit. ¶ Quid au-
tem petendū sit ip̄e misericors ⁊ b̄dictus sal-
uator ore suo sanctissimo in euangelio; Joh̄
euidenter edocuit dicens; Petite ⁊ accipie-
tis; vt gaudium vestrū plenū sit; Similiter et
sermōe illo quo dixit; Primū querite regnū
dei ⁊ iusticiā eius; Similiter ⁊ in oratiōe quā
apostolus ip̄emet docuit; septe nobis esse pe-
tenda manifeste expressit; De quibus modo
nō est dicendū p̄ singula; Ip̄e etiā publican⁹
cui⁹ orationē ip̄e laudat; Nō partū orare volē-
tes instruit; a longe stans ⁊ p̄cutiens pectus
suum caput oculosq̄ nō audens ad celum le-
uare dicebat; Deus p̄pitius esto mihi p̄cōri;
Oratio quoq̄ illa Aristotel; quā in lib. de es-
sentia pure bonitatis. ⁊ in fine illius libri fecit
se ⁊ posuisse dicē; Hunc inueni te o causa cau-
sarum; fac me tibi acceptabilem; Sic enī dixit
se dicē; ⁊ p̄culdubio omni fidei iugiter facien-
da est; Ip̄e x̄o sapiens ⁊ sanctissimus Aug⁹
ita exorabat in libro confessionū suarū dicēs;
Dñe da qd̄ iubēs; ⁊ iube quod vis; In lib. x̄o
psalmoz ofones optimas indubitāter docet;
⁊ p̄cipue in tribus illis psalmis vic; Misere-
re mei deus fm̄ magnā miscōiam tuā. ⁊ c. Ad
te osie leuauī aīam meā. ⁊ c. Inclina dñe aurē
tuam ⁊ exaudi me; Nec dubium in sacris elo-
quijs etiā ad modicū exercitatis. sacris ⁊ effi-
cacissimis ofonibus lib̄ū psalmoz esse refer-
tissimum; In alijs etiam sacris libris inueniū-
tur ofones prophetarū. ⁊ quorūdam sapien-
tum necnō ⁊ aliarum sanctarū mulierū; de q̄
bus euidenter est videre intelligentib⁹; q̄ spi-

Capitulum

ritu sancto dictante. et edite et scripte sunt.

Conuenientissimum igitur est celestis ac diuinalem oratorum et aduocatum. pronominatos psalmos et predictas orationes tenere memoriter. **Z**ulius namque latinorum orator ac rethor egregius. non erubuit duas nobilissimas orationes rethoricas demosthenis et eschini. et laudare et transferre de greco sermone in latinum. **I**am quidem sibi difficilem latinitati vero utilem euidens asseruit. **H**anc utilitatem indubitanter oratoribus et rethoribus intendens. vel solis vel maxime.

Quot igitur magis oratores spirituales ac diuinales. orationes viros sapientissimorum atque sanctissimorum. quas de ipso fonte spiritus sancti hauserunt. nobis exquirende ad imitandum sunt.

Terum quoniam profundissime sunt et interdum difficultis intellectus. ponam tibi breues ac lucidissimas omnes orationes intelligentissimas orationes. et dicam sic domino misericordie. fac me tibi seruum in omnibus acceptabilem. seruus tibi per omnia placentem. aufer a me radicem et ex toto quicquid bonitatis tue displicet in me. et largire mihi dona gratiarum tuarum. atque virtutum. quibus tibi et totus et tecum viuam. videlicet ad regulam rectissime optimeque bonitatis tue. **A**uerte faciem tuam et oculos sanctissimos tuos. a tota et tantis virtutibus meis et peccatis. **R**espice in me solus id quod tuum est. vicem in me quod tu solus fecisti. et non respexeris ad ea que ego in me feci. quoniam quod in me tu solus pulchrum et bonum feceras. deformauit horribiliter. derurpauit abominabiliter. iniquam nauim execrabiliter. puertum iniuriose et contumeliose. ultra quod cogitare sufficiat. **E**t hoc aduersus te. largire obsecro mihi tanto peccatorum veniam omnium culparum quas commisi. omniumque penarum quas merui. dona gratie tue eam mihi integritatem et plenitudinem. per quam tibi per omnia acceptabiliter et placite viuam. hinc et post hanc vitam. ereptum per te de omnibus angustiis et pressuris. liberatum ab omni seruitute corruptiois. brutis et gloriosus tecum pheniter cum electis et dilectis tuis regnem.

Contere et tribula in me et prosum exterminia a me quicquid vel originali occupatione. vel ex abusu donorum et beneficiorum tuorum mihi turpiter et male apposui. **S**ubuertere funditum quicquid in me mali edificatum conspicis. auelle a me omnem plantationem diabolicam. omnemque ex originali corruptione. vel malicia in me succreuit. lauat mundam me totaliter ab omnibus iniquitatibus carnis et spiritus. reforma in me imaginem et similitudinem tuam. restitue me etiam naturali pulchritudini et rectitudini. redde etiam gratiositatem et specio-

sitatem que me iustificatioe baptismali decorasti. redde mihi etiam et primam stolam vestem polimitam spirituale. ex omnibus videlicet virtutum et gratiarum pulcherrima varietate contextam. que tibi in me vestisti et ornasti ad instar spose preparate et ornate. tanto ac tali sponso. quantum et qualis tu es videlicet rex regum et dominus dominantium. **I**lle fuit cultus et ornatus regius. que me preparasti in ipsa unctioe. consecratioe. et coronatioe mea. que facte sunt mihi in ipsa sanctificatioe baptismali. **T**ibi enim me filium adoptionis et gratie tue fecisti. et propter hoc regem et heredem regni. **T**ibi me in regem unxisti ac coronasti. **H**ac preclara hereditate spemata. hoc preclaro regno pretempore tanto tanquam desiderabili honore abiectus. instar vilissimi et baldi tam preciosis. tanquam speciosis vestimentis et ornamentis nudatus. post diabolum nudatus ad infernale patibulum currere non expaui. **I**pe siquidem dux est et rex hominum ribaldorum. **E**t propter hoc vilissimus et abiectissimus factus sum. **R**estitue me obsecro ad hanc tam sublimem gratiam ad optationis et filiationis tue. et ad instar nobilis hereditatis tue. atque ad honorem istum regium. restitue me nobilissime seruituti tue. **V**t tota vita mea. tota puerfatio mea. sit solum seruitium tuum. totum me uedica tibi. totum me recupera et posside solus. sicut totus tuus super iure plenissimo. ac singularissimo. omni cogitatu de te. omni memoria bonitatis tue. omni auditu cuiuscumque. ex sanctissimis notationibus tuis. totus semper iradieris. totus semper uiuificer. totus semper inflamer. amore tuo sanctissimo atque uiuifico. totus semper rapiar ad te. totus semper abstractar ab omnibus alijs. totus ferar in te. conglutiner tibi et uniar unctioe purissimi. rectissimi. tibi que placidissimi amoris. nomen tuum sacratissimum. nomen tuum benedictum. nomen tuum gloriosum. sit semper oleum effusum in corde meo. me totum semper penetrans. semper pungens. semper sanans. totum me sanctificans. totum me rapiens in te. et in te. **I**lluminositate uiuifica sapientie tue me totum. **P**rostitue et incessanter conserua. ad cognoscendum et recognoscendum te unum verum deum ac dominum omnium seculorum. unum solum ac verum auctorem. unum solum ac verum effectorem. unum solum ac verum largitorem largissimum ac benignissimum omnium bonorum. **E**t ad cognoscendum et recognoscendum dignis benedictionibus. dignis gratiarum actionibus. dignis collaudationibus. dignis glorificationibus. et inmensitate incognitabilis largitatis et beneficentie tue. in fatigabili continuatione in me licet tam ingratum tanquam malum semper perfusissimum. necnon ad cognoscenda

atq; recogitanda mala mea: que semp reddidi tot et tantis diuitijs bonitatis tue. tot et tantis magnalib⁹ pietatis et dulcedinis tue. Et qd̄ ē maioris insanie/ reddere nō dū ex toto cello/ cognoscere inq; et recognoscere tot et tanta mala mea que facio/ que feci. que merui. et que me expectat nisi me oipotētissima benignissima dulcissimaq; miscōdia tua liberauerit atq; sanauerit. **D**a inq; largissime miserator ista cognoscere et recognoscere mihi debite penitudinis dolorib⁹ da mihi bñdicte dñe gratiaz vere ac tibi placite cōpunctiōis p̄ quā displiceam mihi. in cūctis ingratinidib⁹/ abominatiōib⁹/ iniq̄tatib⁹ et iniustijs meis. **E**ru befcā atq; confundar in cōspectu sancte et uerā de maiestatis tue/ confusione adducēte mihi gratiā tuā et gloriā: da mihi gratiā inter ne ac uere penitudinis p̄ quā ex totis intimis meis/ recedā ab omnibus que displicēt bonitati tue: et reuertar ad te dñm deū meū. adhe reāq; tibi dño deo meo ex totis intimis meis cui adherere: ē uita mea/ sal⁹ mea/ gaudium meū totū: et solū bonū meū. **D**a mihi in cōspectu sancte et gloriose maiestatis tue semp apparere. semp loqui tibi. et semp cogitare de te in timore et tremore: in dolore et pudore. in ira magna et indignatione aduersus memet ipm: semp cūctis ingratinidib⁹/ et alijs uitijs meis et pctis in fide tua saluberrima incessant⁹ me illumia/ uiuifica/ scīfica/ roborat ad auge timore tuo sanctissimo atq; purissimo/ me incessanter sanctifica purifica/ custodi et conserua. **E**t longe fac ab omnibus inquinamentis carnis et spiritus. **F**ac me declinare per ipsuz semp et fugere omnia contagia diabolica et omnino omnia que displicēt bonitati tue/ spe tua saluberrima ac iucundissima/ me incessanter cōforta: et consolare me. incessanter erige et subleua ad te. incessanter letifica de te me. incessanter firma in te faciens me inniri totalit⁹ et singulariter miscōdie tue magne. totaliter et singulariter. **D**a mihi de te semp lucifluos cogitatus: ac flāmeos. totum me semper splendificantes. totum in te exhilarantes. totū in te rapientes. totum me conglutinātes et unientes tibi unione purissimi rectissimi tibiq; placidissimi amoris. **D**esiderabilissimum ac gloriosissimum aduentum tuum: in quo omnis iniquitas opilabit os suum/ palam ac lucidissime omnū oculis apparentem. omipotētissime dñationis tue gloriā magnificētissimā ac supeminētissimā. **I**ustissimū

ac tremendum iudiciū tuum: in quo euidenter videbitur iusticie tue admirabilis ac iucū dissima pulchritudo. p̄ vindictas iustissimas/ quas daturus es in contumaces et rebelles q̄ charitatem ueritatis tue recipe noluerunt: nec nō et in omnes nō contumaces p̄bos magnificas promissiones tuas. que omne desiderium supant et incogitabilis felicitatis tue gaudia/ et p̄mia: que daturus es dilectis et electis tuis. **H**ec inq; omnia fac me expectare expectatio ne secura/ firma/ et iucunda. spem meā totū uite mee anchorā: figere in misericordia tua magna. fixatione firmissima: ita ut nulla p̄cella temptatiōis mee unq; inde amoueat. ut ab rumpat me totū fac pendere ad reditū tuū. sicut dixisti per prophetam. quia populus meus pendebat ad reditum tuum. **O**mnia desideria mea dirige. erige et collige ad te totum cor meū/ aggrega et constitue in sanctitate iusticie tue: totū cor meum abstrabe et abrūpe/ ab omnibus que displicent bonitati tue. **T**otū aggrega ad te/ a dispersione sua rape ad te/ totū fige in te fixatione incorruptibilis. **E**t ut ad unum dicam da mihi plenam ueniam et integram omnū culparū mearū atq; penarū: que mihi pro his iustissimo semp laudādo iudicio tuo reddi merito p̄nt. **D**a mihi et gratiā tuam/ et conserua eam mihi: ut in illa me inueniat dies et hora exitus mei ex hoc mundo: p̄ quā gratus et acceptus tibi p̄ omnia in cōspectu glorie tue gaudens ueniam et secur⁹. **D**a mihi tunc salutem cum dilectis et electis tuis a te promissam et preparatam.

Confirmatio petitionis. Ca. XVII

Quod est hec aggregatio
Dicatur confirmationem ptis ipsius orantis: et dicam ea per que confirmetur vis exauditionis eidem in petitionibus quas prederit. **D**icam igitur dñe misericordie. non est alicui fidelium tuorum dubiū. qn placeant tibi orationes et deprecationes humilium et mansuetorum: sic docuisti sanctā illam mulierem Judith que loquens ad te dicebat. **D**ñe inquit tibi semp mansuetorū et humilium placuit oratio et deprecatio. **S**ed etiam in peccatoribus exorari uoluisti: q̄ oblationes et sacrificia eisdem pro peccatis impouisti. **I**lla etiam oratio in qua tu docuisti ut diceretur tibi. **D**imitte nobis debita nostra et. **Q**ui sunt qui petūt sibi dimitti debita

fortasse mihi dicere volueris quia pro seipis
perentes; semp exaudiunt iusti; non aut pro
alijs; hoc veritas tua dñe misericordie nō patitur;
qui ad preces moysi dimisisti peccatum idola-
trie populo israel. Dixisti em̄ ipsi moysi oran-
ti pro populo illo. Ecce dimisi eis iuxta vbum
tuum. Ipsos etiam sacerdotes veteris legis
ad placandū te / et orandū pro p̄lo illo consti-
tuisti. In nouo etiam testamento vbi te per-
pensiorē atq; profusiorē incompabiliter tri-
buisi et ostendisti; tam crebro nos orare et do-
cuisti et p̄cepisti. nō solum p̄ amicis et bñfacto-
ribus; sed etiam pro inimicis et persecutib⁹.
Quod nec frustra facere voluisti; frustra autē
oraremus p̄ illis q̄tū ad ipsos / si nos exaudi-
re non velles pro eisdem. **A**mplius aut ofo
est alicui⁹ gratie et meriti apud te; aut nō; est
vtiq; incogitabilis et gratie et meriti apud te.
Et quia nec meritoria nec gratiosa vnq; est
apud te; nisi p̄pter gratiositatem et meritum
radicis ex qua est; videlicet charitatis et pie-
tatis. Quia igit̄ ex eadem charitate et pieta-
te sunt oratiōes ad te. a quibuscūq; iustis fi-
ant p̄ter alijs; necesse est vt eiusdem gratie et
meriti sint apud te. Equē ergo digni sunt vi-
ri sancti exaudiri apud te pro alijs vt pro se.
Sicut igit̄ pro se preces eorū apud te impos-
sibile est eē vacuas; sic et p̄ces eorum pro alijs.
Quare et pro me. Potuerunt ne esse vacue a
fructu exauditionis p̄ces incliti martyris ste-
phani; quas fundebat coram te p̄ lapidanti-
bus seipsum. Absit hoc ab imensitate misericordie
tue; vt tante pietatis et charitatis p̄ces repu-
leris; et vacuas esse p̄miseris. Quod procul-
dubio te reuelante cognouit sanctus confes-
sor tuus et pontifex Aug⁹; qui Paulum preci-
bus illius cōuersum fuisse testat. et a te tā ma-
gnifice visitatū. Scio dñe misericordie multos ex
peccatorib⁹ impedire et q̄tū ad se ofones san-
ctorum euacuare. quod est dicere eas impe-
dire quo minus eis profint. et hoc cōtumacia
et rebellionē; qua rebelles sunt tuo lumini. q̄
p̄pter interdū phibes sanctos tuos orare p̄
talibus. sicut quidā hieremiā phibuisi dicēs
ad eum. Noli orare p̄ p̄lo hoc. Nec assumes
pro eis laudem et ofonē; qm̄ nō exaudiam te.
De his mihi vidēt esse non imerito q̄ scōs
iplos psequunt. asperrant; et ofones ipsoꝝ
despiciunt. auxiliumq; tuum. nec sperāt / nec
querunt / nec curāt / nec etiā volunt / vel vel-
lent vt pro eis p̄carent. Et isti sunt qui peccāt
in sp̄m sc̄m / et sp̄m blasphemie eorūq; subuer-

tit eos atq; puerit; vt etiam ipsam gratiā tu-
am / et om̄e auxilium; quod eis impetrari vel
p̄curari posset oderunt et detestant. **E**go
autē dñe misericordie p̄ gratiam tuā longe fact⁹ su-
a tantis tāq; execrabilibus impietatib⁹; dili-
gō em̄ et venero; sanctos tuos. et bñ sentio at-
q; confido de meritis et p̄cibus eorū / apd̄ mi-
sericordiam tuā. desidero em̄ et peto adiua-
ri / meritis et p̄cibus ipsoꝝ apud misericordiam tu-
am. Et hec om̄ia magne benedictiones dul-
cedinis tue sunt. in quibus preuenisti me in
debita largitiōe dulcedinis tue gratie. Et p̄-
pter hoc nō imerito spero de suffragijs. Scio
em̄ q̄ honorari tibi placet in ipsis. Et quia di-
ligis venerationem eorum atq; remuneras.
Quid em̄ dignius est remuneratione magni-
ficentie tue. q̄ veneratio sanctorū et electorū
et dilectorum tuorū. Quicquid em̄ eis obsequij
vel honoris p̄pter te impendit; nō min⁹ tibi
impendit q̄ ipsis. Quia p̄pter obsequiū tuū
et honor / est om̄is honor et obsequiū ipsoꝝ.
Quia p̄pter a te remuneratione dignissimū.
Merito igit̄ confidendū est / et electos et dile-
ctos tuos delectari de veneratione et remune-
ratione hm̄i. quia ergo nō parum eos hono-
rant qui eos inuocant in auxilium tuum apd̄
misericordiam tuā. Necesse est vt inuocatio hm̄i
prosit eis apud illam. Magnifice. Nāq; de glo-
ria eorum sentiunt. qui eos tante gratie apd̄
te esse credunt / q̄ suffragari peccatorib⁹ pos-
sint. **A**mplius que vel quāta vel qualis eēt
misericordia tua; si electi et dilecti tui et peccatorū
reconciliationē / et reorū atq; damnandorum
absolutionē apud illaz impetrare nō possent.
Quis em̄ tyrānus in hoibus est adeo seuus;
vt hec amici eius apud ipm̄ nō possint. Nōdū
em̄ audita ē adhuc ea seuicia in crudelissimis
hoibus / quā amicosū gratia et interpellatio ī
aliquā ptem clementie flectere non potuerit.
Magnifice igit̄ / q̄q; supabundanter sen-
tiendū ē atq; sperandū de imensitate misericordie tue
p̄ctōibus. Et de gratia vel de gratiositate di-
lectorum et electorū tuorū corā te siue apd̄ te
vt nihil om̄ino vnq; eis deneges / qd̄ tibi da-
re deceat. Et ex hoc filiter arguo. q̄ et ipsi p̄ci-
bus peccatorū supplicantiū eis. aures miseri-
cordie sue nunq; claudunt. Alioqn̄ longe mi-
nor eēt et charitas et pietas eorū. Insup em̄
nientia illa et gloria patrie q̄ eēt (ne dicā scōꝝ
et iustorum in via presentis miserie) imo etiā
q̄ seuissimorum tyrannorum q̄tūcunq; mo-
dica benignitas.

¶ **P**etitio intercessionis beate **M**arie vir-
ginis. **La.** XVIII

Adibo te imo

Aetiam conueniã glorioſiſſima
dei genitrici: quã matrem miſe-
ricordie ⁊ reginam pietatis vocat / imo clami-
tat om̄is eccleſia ſanctorum. **A**n poteris de-
negare peccatoribus interpellatiõis tue gra-
tiam. apud benedictum ac ſemper ⁊ vbiq; be-
nedicendum deum ac dominum noſtrum ie-
ſum chriſtum filium tuum. **T**u inq; cui⁹ grati-
ofitas nunq; repulſam patitur. **L**uius miſeri-
cordia nulli vnq; defuit. **L**uius benigniſſima
humilitas nulli vnq; deprecantem q̄tũcũq;
peccatorem deſperit. **V**eriffime nanq; de te
dixit deuotiſſimus ille: ⁊ laudum tuarum pre-
co mirabilis ſanctus **B**erſi. **C**lare uallẽſis in-
quiens. **S**ileat miſericordiam tuam x̄go bea-
ta: ſi quis eſt qui inuocatam te vnq; in neceſſi-
tatibus ſuis meminerit deſuiſſe. **T**otum ſiq;
dem quod habes gratie. totum quod habes
glorie. ⁊ etiã hoc ipſuq; q; es mater dei. ſi phas
eſt dicere. peccatoribus debes. **O**m̄ia enim
hec. pp̄ peccatores tibi collata ſunt. **L**ui igiſ
dubiũ eẽ poteſt per hoc. qn̄ preces tuas q̄te-
cũq; neceſſarie eẽ p̄ſit. peccatoribus illis de-
beas. **N**õ denegabis ergo mihi: quod debes.
qn̄ potius ſup addes. maiora mihi impendẽs
q̄ debeas. **E**t intendo. maiori inſtantia ac de-
uotione orabis pro me: q̄ ego auderem pete-
re: ⁊ maiora etiam impetrabis mihi q̄ petere
preſumã. **A**n poſſet hoc pati pietas illa. ⁊ dul-
cedo tua. que nulli vnq; defuit: vt denegares
mihi in tanta neceſſitate auxilium. **E**t tã miſera-
bili tãq; periclitanti cauſe mee: miſericordie
tue patrociniũ. **A**n falſe inaniſter vocat te
om̄is eccleſia ſanctorum: aduocatam ſuam.
⁊ miſerorum refugium. **A**bsit ergo a m̄re dei
que fontẽ pietatis toti mundo pepit: vt cuiq;
miſerorũ ſue miſericordie ſubuentiõẽ vnq;
deneget. **I**nnumeris exemplis magnificorũ
opeꝝ miſericordie tue que opata es erga pec-
catores miſerrimos: docuiſti nos ⁊ perſuaſi-
ſti de tua miſericordia cõfiderẽ de tua pieta-
te ſperare ⁊ in om̄ibus neceſſitatibus noſtris
ſub aliis tue preceſſionis fiducialiter confuge-
re. **A**n eſt miſericordie tue oneroſa multitu-
do ad te clamantium: an eſt aliquatenus dif-
ficilis gratioſitati tue impetratio: v̄l venie v̄l
gratie q̄tecuq;. **S**cio om̄ia miſcõdie quia nihil

horũ eſt apud te. qn̄ poti⁹ gaudiũ eſt tibi ſuf-
fragari miſeris ⁊ reuocare gratioſiſſimis / ac
ſemp efficaciffimis precibus tuis periclitan-
tes: ⁊ etiã periclitatos a perditione ⁊ perdiri-
onis periculis. **T**u em̄ dulciſſima dei mater
ſup om̄es angelos ⁊ hoies: noſti q̄ſtum place-
at b̄ndicto filio tuo ſalus noſtra: q̄ p̄na q̄q;
prompta ſit miſcõdia eius / ad ſaluandũ nos.
Noſti etiã q̄ſtra gloria ſit ei ſaluare p̄ditos. hec
em̄ eſt gloria ſup om̄es alias. **I**nde eſt illi col-
laudatio b̄ndictio ⁊ gratiarum actio atq; col-
laudatio ſup om̄ia alta bona que facit vel fe-
cit vel facturũ eſt. **N**ec mirũ: cuq; miſcõdia ei⁹
ſup om̄ia opa eius ſit. **E**t hiſ em̄ opibus ma-
xime innotefcit / plarga ac magnificentiſſima
bonitas ipſius. **Q**uia ergo ſup om̄es hoies ⁊
angelos diligis gloriã b̄ndicti filij tui: q̄ indu-
bitanter maxima eſt ei ex ſaluatiõne p̄ditorũ.
maxime placet tibi. p̄curare illã. **H**oc autẽ eĩm
petrare peccantibus gr̄am ipſius: hiſ q̄ vitijs
⁊ peccatis ſuis offenſi ſunt illi. **Q**uare recon-
ciliatio peccatorũ eſt maxime grata ⁊ placita.
Dum ergo te exoro / vt me miſericordiſſimo
filio tuo reconcilies: hoc proculdubio a te pe-
to: qd̄ maxime gratum atq; placitũ tibi certif-
ſime ſcio. **N**õ potes igiſ mihi denegare quod
peto. **S**i em̄ denegares qd̄ tibi placitiſſimum
atq; gratiſſimum eſt / quid poſſet ſperari vn-
q; a te. vel ſup quo vnq; exoranda eẽs domia
mea dulciſſima. **A**mplius quia diſplicet vi-
tia mea ⁊ pctã. que ſunt offenſiones mee gra-
uiſſime: q̄b⁹ offendi chariſſimũ ac b̄ndictũ fili-
um tuũ. placet igiſ tibi p̄trariũ earũ. i. extir-
natio. **Q**uis autẽ dubitet recõciliatiõẽ meã
ad ip̄m: p̄trariã eẽ offenſionib⁹ meis q̄b⁹ illuz
offendi. **E**t etiã exterminatiõẽ eſſe atq; de-
ſtructiõẽ illaz. **P**lacet igiſ tibi recõciliatio
mea ad b̄ndictũ filiũ tuũ. p̄cura igiſ illã ⁊ im-
petra. **A**mpli⁹ om̄is eccleſia ſcõꝝ vocat te me-
diatricẽ hoĩuz ad deũ: ⁊ h̄ nec falſe nec vane.
Officiũ q̄ tuũ eĩ mediã te inſponere inſ ip̄m ⁊
hoies: nõ mediã qd̄ diuiſiõis: ſ; poti⁹ recõcili-
atiõis. **Q**uid autẽ iuſti⁹ a te peti p̄t: q̄ vt im-
pleas officiũ tuũ. **Q**uid deniq; m̄ri digni⁹
q̄ gl̄iam filij adaugere: ⁊ ad id ip̄m. p̄pter qd̄
maſ dei es totis ſtudijs ac virib⁹ intẽdere: qz
igiſ in h̄ ⁊ ad h̄ m̄re dei effecta eſt: in q̄ eĩ illd̄ ad
qd̄ ip̄e ver⁹ de⁹ ⁊ hõ ⁊ fili⁹ tu⁹ effect⁹ eĩ. h̄ autẽ
nõ niſi pp̄ recõciliatiõẽ m̄di ad ip̄m: ſi qd̄
deus erat in chriſto m̄dum ſibi reconciliãſ.
Et vt ad vnũ dicat. venit filius hominis q̄re-
re ⁊ ſaluũ facere qd̄ perierat. **S**icut ipſemet

dicit. **E**t item apostolus. Fidelis sermo et omni acceptio dignus: quia venit iesus christus in hunc mundum saluos facere peccatores. **I**ustissimum igitur et dignissimum est ut tu dulcissima dei mater in hoc ipsum studiose ac vigilanter intendas. vnder ppter quod tibi tantus honor accreuit et gloria: ut dei mater sis reginaque mundi et omnia. **H**oc autem nullus fidelium ignorat esse reconciliationem et salutem peccatorum. **I**n hoc igitur intendat pietas et dulcedo tua deuotissimis / gratiosissimis et semper efficacissimis precibus: et supplicationibus tuis. **F**rustra namque clamabimur ad ipsum / te tacite: quoniam voces nostre nulle erunt coram eo / vel apud ipsum: si tue nobis defuerint. **I**mo si tu is adiute non fuerint. **A**doueat ergo te gloria dei mater benignissima miscdia tua que maior incogitabilior est omnibus vitijs meis et peccatis. **A**bsit a te dulcissima dei mater: ut plus possint apud te contra me vitia mea et peccata: quam possit miscdia tua pro me. **A**bsit ut clamor eorum que implacabiliter semper odisti: preualeat clamor meorum obstruat aures miscdie tue. **A**bsit ut omnia mala mea licet tota et tanta sint possint obstruere os sacratissimum tuum: et labia tua in quibus tanta gratia infusa est: cōpescere vel prohibere ne loquat pro me. **A**bsit ut possit suspendere te a tam salubri officio pietatis tue quo et aduocata es et mediatrix hominum: post filium tuum spes vnica / et refugium tutissimum miserorum. **E**t ne allegaueris iniusticiam qua indignissimum me confiteor omni auxilio pietatis tue: et omni respectione miscdie tue. **N**on enim phas est ut allegas pro iusticia contra me vel contra quemcumque alium: hoc enim est stare te pro iusticia / contra miscdiam: cui certissimum est et totum quo polles gratie / et totum quo fulges glorie: ut illud precellentissimum omnium videlicet / quod es mater dei te debere misereri. **A**bsit a te igitur piissima dei mater ut vltim in modico vel stes vltim alleges: non enim hoc debes iusticie: ut vltimo modorum obsistas vel miscdie benedicti filij tui: ex qua sunt tibi quibuscumque predita es bona: vltim miscdie proprie tue / videlicet que super omnia bona tua alia glorificat. **H**ec enim est: pro qua maxima matrem dei te esse demonstras: et potissimum peccatoribus et miseris: qui pro venia et gloria quas eis impetras: incessanter matrem dei te esse cognoscunt euidenter. **N**ulla enim creatura et tota et tanta et talia impetrare posset / apud benedictum filium tuum miseris: quanta tu apud ipsum impetras eis des. **I**n quo proculdubio non tanquam ancilla sua: que indubitan

ter es: sed tanquam matrem verissimam te honorat. **A**mplius alijs matribus assimilari debet filij: te autem gloriosa domina decet assimilari benedicto filio tuo: et potissimum in ea virtute pro quam se fecit filium tuum: et te matrem suam. **H**ec autem est misericordia propter hoc in miscdia es eidem filia. **A**cce igitur est ut totam te possideat miscdia: et propter hoc nihil potes contra illam etiam de iusticia: ne steteris igitur pro iusticia contra illam. **E**t propter hoc ne allegaueris illam contra me: qui soli miscdie tue post filium tuum inuito: spiritusque meam post illum totaliter in ipsa posui atque fixi. **N**e allegaueris dulcissima dei mater / peccata mea contra me / qui miscdiam tuam allego contra ea. **A**bsit ut stent in iudicio peccata mea contra miscdiam tuam: que omnibus vitijs et peccatis super omnem cogitatum / fortior est atque potentior. **A**bsit ut reminiscaris ipsorum: de qua seruus tuus ille deuotissimus scilicet beatus Augustinus de te loquens dixit. **Q**uia quotiens de peccatis agit nullam inquit proorsus de itemerata dei genitrice volo fieri mentionem. **A**bsit ut peccata vel alia audacia habeant apud te: que ad hoc et propter hoc mater dei effecta es: ut peccata tollerent et exterminarent. **A**uerte igitur aures misericordie tue a clamore ipsorum: et inclina eas ad clamorem meum. **A**bsit a peccatis meis ista potestas / vltim ut aures miscdie tue auertere possint a clamore meo: vel obstruere eas contra illum. **A**bsit ab eis ut eorumque possint officium miscdie tue: quod est misereri: prohibere contra me: vel aliquatenus retardare. **A**bsit ut officium filio tuo placitum: et toti mundo tam salutare: tam necessarium / suspendere vltimo possint.

Touertat se iterum peccator: ad patrocinium iesu christi supplicans ut alleget pro ipso. **Ca. XIX**

Duissime ad te **R**efugio et recurro domine mi iesu christe que primus es et pro omnibus primatus te nens / in benignitate et miscdia. **P**rimus inquam et maximus incompabiliter et incogitabiliter / super omnes que in circuitu tuo sunt: super omnes vltim exercitus pulcherrimorum / sublimiumque miliarum tuarum: et super omnia seculorum milia: queque enim et charitate inestimabiliter omnes ardeat: et pietate incogitabiliter defluat: nec scintilla tamen est omnium illorum charitatis ardor: ad caminum seu fornacem immense charitatis qua tu ardes in nos: nec stilla pro modica ad abyssalem illam pietatis tue dulcedinem: quam ostendis et exhibes patribus et reuertentibus ad te

Capitulum

Quis enim admirari vel etiam cogitare sufficiat in mensuram misericordie tue qua homo pro peccatoribus factus es: mori quoque pro eis: ac pro patrocinijs eorum suspendi dignatus es. Et ut ad unum dicam: seruus pro omnia misericordie factus es: et venale mancipium: ut enim vulgo dicitur cum plenam quod donationem in aliquo vult ostendere: dicitur indubitanter meus est ad suspendendum / ad dilacerandum / et ad vendendum. Sic domine misericordie: misericordia tua donatione plenissima te possedit: et adhuc possidet. Quia est namque hac seruitute / tua nobilissima et hac donatione sua plenissima in te. Et hoc in ipsa purissima sacratissima quoque passione et morte tua. Hec enim est que in cruce suspendit te et illi patibulo te affixit: que est pretas que tibi mortem intulit: nisi misericordia tua? Si enim totus mundus ferrum esset et inde catene et vincula fabricate essent minimum capillum capitis tui vel pilum alium ligare vel tenere non posset. Cui igitur tanta virtus tantaque potentia / vicem ligandi / tenendi / crucifigendi / occidendi / attribuenda est: nisi benignissime misericordie tue pro qua sola hec omnia pati pro nobis dignatus es: et charitati illi pro qua nimiam vocat apostolus: que sic te nobis alligauerat et astrinxerat: ut hec omnia pati pro nobis potius velles: quam nos infernali patibulo / et morti eterne: gehenalibusque tormentis iustissime cruciandos derelinquere. Per istos igitur usus: manifestus est misericordiam tuam in possessione esse omnimode seruitutis. Et quoniam iure suo quod iniuste priuari non potest. a te dico: quoniam adhuc plenissime possidet te. Et propter hoc eisdem modis et ad eadem liceret ei uti adhuc te si opus esset. Verum mors tua unica sufficientissima fuit pro totius mundi peccatis propitiatio: et etiam incogitabiliter superabundans: sicut me tu ipse docuisti: pro gratia tua et ministerio meo multos alios. Hoc enim testificatus est apostolus tuus Paulus ex te et parte in epistola ad Hebræos. Quia oblatio consummavit in sempiternum sanctificator. Et quoniam quecumque pietas possidet pauperum ac miserorum sunt: Necessesse est etiam ex hac causa te esse nostrum. Amplius nunquam non dixit Esaias: ex te et parte de te ipso. Paruu- lus natus est nobis. Et apostolus tuus Paulus ad Roma. viij. Qui pro filio suo non peperit: sed pro nobis omnibus tradidit illum: quoniam non etiam cum illo nobis omnia donauit. Datus igitur es nobis: et quoniam dare est suum accipientis facere. Propter hoc pro spiritu tuo dicebat David. Benedicat nos deus deus noster: hoc ius et hanc possessionem

insinuando addidit repetitionem huius nominis deus pro nomen possessiuum: quod est noster. Et factus es: ad omnem usum et utilitatem nostre salutis. Datus enim es nobis in antidotum nostre saluationis: in pabulum nostre refectionis in sacrificium nostre reconciliationis: in sacramentum nostre sanctificationis: in pugnatorum nostre defensionis: in aduocatum nostre allegationis: sicut tu ipse testatus es per Esaiam dicens. Ego sum qui loquor iusticiam / et propugnator sum ad saluandum: loquendo iusticiam in iudicio quod de nobis agit: iusticiam in qua non nostram sed tuam. Aduocatus noster es: et propugnator es: ad saluandum: fuisti nobis ubi palam triumphasti in temetipso principatus et potestates in agone videlicet victoriosissime passionis tue ubi fortem diabolum viciisti atque ligasti. Datus es nobis et in sponsum nostre fecundationis: tuis enim mundissimis ac castissimis amplexibus: tuoque sacratissimo poculo quod ad omnem bonum sterilem eram: ad omnem prolem gratiarum donorum et virtutum atque ad omnem fructum bonorum operum fecundamur. Datus es nobis et in precium nostre redemptionis sicut dixisti per os tui prophete. Redemptionem misit dominus populo suo. Datus es et in scutum nostre protectionis: sicut promissisti per os ipsius dauid dicens. Scuto circumdabit te veritas eius. Tu enim domine in circuitu populi tui: ex hoc nunc et usque in seculum. Datus es nobis in coronam glorie: et sertum exultationis populo tuo: et hoc quidem finaliter. Et in nouissimo datus es et in magistrum nostre eruditionis: sicut tu ipsemet dixisti in euangelio. Unus est magister vester christus. Datus es nobis et in iudicem nostre remunerationis: sicut dixit Esaias: ex persona patris clementissimi. Dedit eum ducem ac preceptorem gentibus. Datus es nobis et in lucem spirituales ac salutaris illuminationis: sicut dictum est per eundem Esaiam: ab ipso patre misericordiarum. Dedit te in lucem gentium. Datus es nobis et in regem nostre gubernationis: sicut tu ipse dixisti per os dauid de te ipso. Ego autem constitutus sum rex ab eo super syon montem sanctum eius. Datus es nobis et in sacerdotem siue in pontificem: sicut dictum est ad te ab ipso patre misericordiarum. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech: ut sis nobis omnibus et singulis in his que sunt ad deum: ut patet in omnibus sacerdotalibus officiis et pontificalibus. Datus es nobis et in custodem: contra omnes offensiones: insidias ceteraque vniuersa pericula. Datus es nobis et in saluatorem omnimode

saluationis: sicut pmissit de^o pater p propheta-
tam. **C**lamabunt ad dñm de facie tribulantis.
mittet eis saluatore^m rē. **R**ecordare dñe mise-
ricordie quia in tot et tanto tanq̄ saluatares
ysus datus es nobis r ad omnes illos noster
effectus. **E**t ppter hoc cōfidenter peto vt in
omnibus istis vsibus / vtar te in salutē meā. **E**t
vt omnia officia ista adimpleas r exequaris p
me. **A**dimple igitur officiū aduocati pro me /
r allega causam meā. **A**peri igitur os sacra-
tissimū tuum / os bñdictū / os gratiarū / r alle-
ga cū thimiamate ineffabilis suauitatis .i. gra-
tiosissima interpellatiōe tua: tota sanctispiri-
tus apotheca semp flagrantissima. **A**lega istō
incogitabilis flagrantie incensum / deprecare
pro me. te nanq̄ aperiente os illud bñdictuz
tuum p me: obmutescēt omnes accusatores
r aduersarij .te prestante patrocinium cause
mee que cōsurgit ex aduerso .te. stante p me
quis stabit aduersum te .dante vocē gratissi-
mam r gratiosissimā in cōspectu patris mise-
ricordiaz: vocem inq̄ illam incompabilē elo-
quijs angelorū. **A**n prebebit pater misericō-
rum aures suas accusatoribus r aduersarijs
meis. r auertit illas ab incogitabili placore r
suauitate vocis tue. **A**bsit hoc r ab imēsitate
misericōdie ipsius / atq̄ amoris inestimabilis quo
diligit te . sed r q̄ vides iuges offensas meas
quib⁹ iugiter offendi patrē misericōdiarū. **P**laca-
cum mihi iugi illo placabilissimo eiq̄ semper
acceptissimo: preciosissimi viuificiq̄z corporis r
sanguinis tui sacrificio: quo placasti eū mun-
do in ara crucis: agnus imaculatus: agn⁹ dei
qui tollis peccata mūdi: offerens temetipsuz
eidem in odorē suauitatis pro nobis: vbi pa-
cificasti p sanguinez crucis tue: siue q̄ in celis
siue que in terris sunt. **D**ñe misericōdie quāta
deuotione q̄tis gr̄arū actiōibus: q̄tis piarū
lachrymarū p fluuijs: rememoranda sempq̄
recogitāda sunt tā stupēda tanq̄ longe a me-
rit⁹ nris bñficia. **E**go at̄ miserrim⁹ atq̄ vilissi-
mus: arido et frigido tenebrosissimoq̄z corde
atq̄ per omnia pauperrimo hec in cōspectu mi-
sericordie tue / vtrūq̄z tñ recogito dulcissime
redēptor: atq̄ misericordissime saluator: q̄z be-
nignissime: dñeq̄z deus mi iesu chris̄te qui nō
solū cause nostre patrocinij: sed etiā dānati-
onis nostre iudiciū: pariterq̄z supplicij: stupē-
da r largitate incogitabili pietatis r dulcedi-
nis tue suscepisti. **A**lega eaz incessanter: qui
vides accusatores nostros r aduersarios nō
cessare ab accusationibus nostris die r nocte

Qui vides q̄tam materiā accusationum eis
dedimus. **E**t ego in plures atq̄ grauior es in
numerabilib⁹ alijs in tot r tantis vitijs r pec-
catis cecidi: r quod fere deterius ē. hec omnia
stupido r insensibili ac p omnia temerato cor-
de r audiui⁹ r cogitauim⁹. **D**ñe misericōdie pro
istis ipsis delictis interpella: ne prestēt impe-
dimentū miserationis quā peto. dñe misericōdie
allega causam meā iusticia r sanctitate tua: q̄
vides meas nullas eē / qui vides aperte mea
mihi obesse: quod allegari possit. dñe misericōdie
Hec potest malignitas aduersarioz meozū:
vt nō cessent die ac nocte ab accusationibus
meis. **P**ossit igitur hoc misericordissima be-
nignitas tua apud te pro me: vt non cesses a
patrocinij et suffragationibus meis. **D**ñe
misericōdie allega causaz meam sapiētia tua: qui
vides insipientias r ignorācias meas. r in orā-
do r in vsibus alijs: que ego dñe misericōdie alle-
ga eam gratiositate tua: que p semetipaz solā
sufficit impetrare mihi r omibus alijs. omnez
veniam. omnez gratiā. omnē gloriā. r omne
bonum aliud. **E**t r asq̄z istas diuicias dñe mi-
sericordie fac me sentire. ita videlicet vt hec
omnia / r tu mihi impetres. r eadem ipse lar-
giaris. **D**ñe misericōdie non possint omnia mala
mea vitia r peccata. coulq̄z cōtra me. r ppte-
rea exequaris officium / quod incogitabili pie-
tate suscepisti. **H**oc est aut̄ officiū patroni et
aduocati. **N**ō possint dñe misericordissime eo-
usq̄z: vt vel ad punctū hore cessare te faciant
ab interpellādo pro me: r ab allegatiōe cau-
se mee. alioq̄n r incessanter r irreuocabiliter
in perditione r morte eternā torus dilabor.
Absit vt pl⁹ possint cōtra me omnia mala mea
apud te: q̄z misericōdia tua p me: absit vt pl⁹ pos-
sint obstruere os bñdictum / r sanctissimū tu-
um: quo min⁹ loqueris p me. absit vt possint
suspēdere a patronali officio quod p pctōrib⁹
suscepisti: r causā illozū allegādā r agendā co-
ram p̄re misericōdiarū suscepisti. absit vt possint
te suspēdere a sacerdotali vs̄pōtificiali officio:
quo r temetipm obtulisti. hostiā in odorē sua-
uitatis. r interpellare nō cesses / sicut aposto-
lus tuus de te loquēs dixit. **Q**ui paret vultui
dei p nobis. **E**t iterū. semp inueniē ad inter-
pellādū pro nobis. **D**ñe misericōdie tui p̄se scis et
testis es / qz ex modica illa scintilla dilectiōis
quā habeo ad te r ad omnes hoies: r p modi-
ca illa scintilla pietatis quā dedisti i corde meo
q̄stacūq̄z essent vitia r pctā cuiuscūq̄z. qui pe-
teret a me vt orarē p illo / vt possent obstrue-

re os meū in pre illa nec suspendere organuz
voci mee: qm̄ orarem pro eo misericordiam tuam
Ab sit igit hoc vt possint pctā mea contra me
apud te: cui⁹ pietatis ⁊ dulcedinis nec nume-
rus ē nec mensura. Amplius non poterunt
om̄ia vitia ⁊ pctā mea prohibere vel auertere
quo minus in mortem te traderes pro eis p
pitandis. Quō igit poterūt pctā: vt nec eti-
am apies os tuum sacratissimū p me dñe mi-
sericordie. Qm̄ oderis pctā nostra: euidēt
ostendisti fidelibus tuis / in ipso crucis tue vi-
ctoriosissimo mysterio: dum ea morte ipā tua
mortificari voluisti / vt ea morerent. mori di-
gnatus es: q̄to facilius est tibi dicere pat̄ mi-
sericordiarū dimitte huic pctōri. Ampli⁹ an-
sum ego magis offensus tibi q̄ ipsi crucifixo-
res tui eēt. dum te crucifigebant. p̄ ipis dñe
orasti cum hoc ipi non peterent a te ⁊ dixisti.
Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciūt
Quō igit denegabis mihi: imo vt euidēt
loquar: quō continebit se multitudo visceruz
tuorū sup me? Aut qualiter cōtinebis os bñ-
dictum tuuz: ⁊ nō apies illud p me: qui nō te
crucifigo: sed venero p gratiā tuā. qm̄ te oro
⁊ adoro. ⁊ a te vt possuz ⁊ tu adiuuas. hoc ex-
posco dñe misericordie iam nō opus est vt moriar
iterū pro me ⁊ alijs peccatoribus. Satis ē no-
bis ad viuificationē nostrā piissima interpel-
latio tua ⁊ oratio gratiosissima quam expelli
⁊ offiino nō exaudiri a patre misericordiarū impos-
sibile est. Adde illi piissime passioni tue ⁊ mor-
ti: gratiosissimā interpellationē pro me ⁊ alijs
pctōribus te inuocantibus. Alioq̄ nō solum
te inutiliter sed etiam supra modū noxie cru-
cem ⁊ mortē pro nobis sustinuisti. Et viuifica
illa / saluberrimaq; mors tua: in p̄niciē mortī
feram nobis vertit. Dñe misericordie nō sit: nō
tūm vacua a fructu nostre salutis: sacratissima
illa mors tua: sed etiam nō pmittas: vt sit no-
bis in augmentū mortis ⁊ pditionis. Dñe mi-
sericordie nō est opus vt fundas iterū precio-
sum viuificum sanguinem tuum: in absoluti-
onem ⁊ sanctificationē nostrā: sufficit nobis
vt fundas p̄ces flagrantissime suauitatis ⁊ in-
rōparabilis gratiositatis in conspectu patris
misericordiarū pro nobis. An denegabis nobis p̄-
ces rogatus q̄ sanguinē propriū etiā nō roga-
tus tribuisti. Dñe misericordie ne patiaris frustra
te tot ⁊ tanta fecisse nobis / ⁊ prulisse p nobis
⁊ ne sustineas vllō mō vacua eēt magnifi-
ca opa misericordie tue. Ne dimiseris impfectū sa-
lutis nostre tam gratū tāq; tibi sumptuosum

negociū: cui hoc solum deest ad p̄fectam con-
sumationē siue cōsumatā p̄fectionē: vt aperi-
as os gratiarū / coram patre misericordiarū p me
⁊ alijs redire vtcūq; conantibus. Quod si
forte dixeris mihi: quia illa beneficia tua ego
met mihi irrita feci ⁊ vacua. ⁊ isup prouocauī
iustissimā iram tuam contra me. verū indubi-
tanter dicis. Et q; prouocauī iram: misericordiam
peto. vt tu eaz auertas qui solus potes. q̄m̄
tu das ⁊ adiuuas exoro. tu em̄ es os ⁊ pax no-
stra ⁊ p̄piciatio pro om̄ibus peccatis nostris
sufficiētissima: ⁊ supabūdātissima. tu sol⁹ po-
tes nobis placare patre misericordiarū: ⁊ te ipsuz
⁊ sp̄m̄ sanctū. qui solus per remetipm̄ accedis
ad patre misericordiarū: cui in te solo bñdicto pla-
cuit. qui in om̄ibus semp exaudiris ab ipō p
tua reuerentia.

¶ Cōclusio petitiōis ⁊ p̄firmatiōis. Ca. XX

Dest hec autez
cōcludā. i. cōclusionē hm̄oi ofois
faciā. Et dicā infrogans te an ve-
lis misereri vel non. Qd si nō vis misereri cū
misereri vtiq; non possis nisi volēs. inutilis
imo nulla ē misericordia tua. cū misericordia eē non pos-
sit nisi voluntas miserēdi. Qd si vis misereri
sicut reuera non solū euidēs sed etiā necessa-
rium est. Interrogo te dñe quibus ⁊ q̄lib⁹ si
em̄ nō vis misereri nisi iustis ⁊ intēdo iustis. si iā
iustificatis. confidēter dico q; illud non patif
veritas tua. illis em̄ q̄ iam iustificati sunt: aſi-
q; iusti eēt misertus es: faciens eis hāc mise-
ricordiā videlicet vt eos iustificares. anteq;
aūt iustificarent iusti nō erant. Unde igitur
eis iusticia: nisi de multitudine misericordie tue pre-
ueniētis eos et p̄donātis eis iusticiā. Cā
manifestuz igitur ē q; proculdubio ⁊ misereri vis
non iustis: et misereri eis potissimū in hoc: q;
absq; meritis prestas eis vt iusti sint / cuz hoc
apud te non meruerūt. Interduz aūt et illis
supabundātissime misereri: qui maxime iram
tuā prouocāt. quē admodū misereri es Paulo
apostolo tuo: non solū misericordiam tuā nō que-
renti / vel etiā curanti. sed etiā iram tuā iustif-
simā implacabiliter puocāt. Qm̄ em̄ te perse-
quere totis studijs ⁊ virib⁹: enitēs extingue-
re nomē tuū / ⁊ fidē: dū eēt spirās minarū ⁊ ce-
dis in discipulos tuos. magnificētissime eum
vocaſti plenissime auertens eū ab iniusticijs
suis. p̄fecteq; conuertēs eū ad te / totaliterq;
iustificans. Quia igitur proculdubio vis

orari a pctōibus postulatib⁹ misericōiam tuaz qua indigent: hoc autē maxime ex grātia iustificationis. Vis igit^r vt pctōres a te petāt istā misericōiam. Et hoc ipm tu inspiras eis: et pterogas: vicz vt petant a te misericōiam: qua liberētur atq; mūdent a miserijs vitiorū suorum et peccatorū. Quia ppter manifestū est te velle peccatoribus misereri: et potissimū illis qbus hoc pterogas / et plargiris: videlicet vt hoc desidererent querāt et petant a te. Quia igit^r de illis ego sū vn⁹: miseri vis et mihi: misere igit^r.

Excusatio proprie infirmitatis. Ca. XXI

Quod si dixeris mihi: quia illis misereri vis / qui toto corde hoc exposcūt a te. mihi xō / et si milibus meis quorū tam exigue / tam exiles tam aride / tam frigide / tam tenebrose sunt ptes: nō vis misereri. hoc est misericōiam impendere / quā sic petimus: Rūdeo tibi in hoc dñe misericōie: quia nemo orat te ex toto corde: nisi cui⁹ totum cor iam occupasti et repleuisti: et ppter hoc totū cor illius iam possides. totūq; traxisti ad te. Quia ppter totū ipm liberaisti: a peccatis et vitijs: qua ppter totū iustificasti totū tua iusticia repleuisti. Amplius q̄ toto corde orat te: toto corde concupiscit / et desiderat te: qua ppter toto cordē amat et diligit te. Qualiter em̄ totū cor ei⁹ inflāmares cōcupiscentijs tuis et desiderijs: nisi in illud iā misisses ignē spūs sancti: quē venisti mittere in terrā. Et de quo dixisti: qd volo nisi vt accendatur. Amplius si ppter hoc nō velles misereri qm̄ exiguis et exiliter / arideq; et frigide exoraris vt misereris. Si hāc causam dignā et iustā iudicas / phibitōis tue misericōie: q̄ iustificas quos vis. Nō igit^r vis misereri: quoniam ista causa nec amoueri / nec auerti potest p ipso pctōres. pfectio em̄ ofōnis: quod est dicere p quaz tibi merito placeat ofō eousq; vt eam exaudias: donū inestimabile ē miseri cordie tue. Quia ppter inde solūmō nō exaudis hmōi debiles et iualidas ofōnes: quia desunt eis pfectiōes: que sunt dona magnifica soli⁹ misericōie tue. Cū igit^r n̄ pdonas / vt sic exoreris: pculdubio nō vis misereri: quēadmodum exposceris. Et intendo / non vis largiri qd postularis: qua ppter vez ē qd pdixi: qz pculdubio nō vis misereri peccātib⁹ qb⁹ non das vt toto corde te pcentē: et ppter hoc non vis misereri pctōrib⁹: cū nunq; pctōrib⁹ hoc

largiris: vt te ex toto corde orent. Nō em̄ possibile est cor pctōris totaliter exorare te: et simul esse cor pctōris: quēadmodū nō ē possibile vt totū sit plenū grā deuotionis et ofōnis. et ex pte pctis et vitijs occupatū. Quia ppter manifestū est: quia vis orari a pctōrib⁹: et vis offerri tibi ofōnes eorū. Nō autē vis offerri tibi eas frustra vel in vacuū: vis eas igit^r exaudire. Amplius qua confidentia petit oīs ecclesia scōz et dicit. Lōuerte nos deus salutaris noster: et auerte irā tuā a nobis. Nō em̄ puerus est: qui conuerti petit: neq; ab offensa est: q̄ irā suā a se auerti pcat. Hec autē est ofō / quā ab ipso spiritus scō tuo edocta ē ecclesia tua / et facere et offerre tibi. Nō autē orat te sic ecclesia tua insipienter: neq; ita vt tibi displiceat ista eius ofō. Orari igit^r a pctōrib⁹ vt eos conuertas: et ab infestis: vt ab eis irā tuaz auertis in dubitanter placet tibi. Quicqd autē placet tibi vt petat a te: proculdubio placet et tibi: vt et id largiaris petenti: pferim si ipm largiri tibi cedat ad gloriā et honore: petenti xō expediat ad salutem. Nihil autē te ipso teste: ad maiorem: cedit tibi gloriā. Nihil petentibus magis ad salutē: q̄ pueri ad te: expedit et auerti irā tuam ab eis. Hec ē igit^r cōfirmatio cause mee corā te: hec firmitas ptis mee / vicz benignitas misericōie tue: qua nō dubito te velle misereri pctōrib⁹ / misericōiam tuā petentib⁹ / atq; desiderantibus: vt eis des / eosq; adiuues / que rentib⁹. Est et hec alia firmitas et confirmatio ptis mee: q̄ tuiple aduocatus es et ppitatio: qui es et iudex me⁹. Et ppter h⁹ nō ē possibile vt patiaris cām meā piclitari / in manibus tuis. Apud hoīes em̄ nō ē possibile vt aduocat⁹ fidelis et iust⁹: pmittat piclitari causaz cui⁹ patrociniū suscepit. Et tertia firmitas / et pfirmatio cause mee: qz scio te nec velle vinci / nec posse. Nec ē possibile te succūbere in iudicio: q̄ ppter nō ē possibile: vt ego cadam a cā mea te pstante ei patrociniū: et allegati illā: nec et tuīpe (qd etiā cogitatu nephās ē) vinci videaris. Et est q̄rta firmitas et cōfirmatio ptis mee: qz ipa allegatio tua sufficiētissima: p ofō ē vrgētissima: qz omnimode irrefragabilis p̄suasio ad obrinendā sententiā absolutiōis / et liberationis mee. Absit em̄ ab abyssali illa sapiētia tua / et gratiositate incogitabili: vt allegatiōi tue resistat ab accusatoribus et adūsarijs meis: vel vt ptra eū pnūciē vel a te ipso vel alio iudice iustissimo. Et intendo vel a te: vel a p̄e misericōiaz. Et q̄nta fir-

Capitulum

mitas et confirmatio patris mee: quod ipsa allegatio tua iustificatio est cause mee. In eo enim ipso quod eam allegas iustificas illam et iustam efficit. Et hoc est quoniam iusticie tue quicquid patris meis debeatur debet superflua quam allegatione tua obtinere intendis. Et est sexta firmitas et confirmatio patris mee atque cause: ipsa gratiositas tua: quae eousque patri misericordiarum in te solo placuit: ut in omnibus semper exaudiaris apud illum semper pro ipso placore tuo atque reuerentia. Quae propter quod tunc odibilis / detestabilis / et execrabilis sit causa mea: nihilominus in ore tuo benedictio in ore tuo sacratissimo / et in labijs tuis quod tanta gratia diffusa est: est fauorabilis. Et est septima firmitas et confirmatio patris et cause mee: ipsa veneranda et reuerenda sanctitas tua: ad quam necesse habet respicere pater misericordiarum: propter quod ab ipsa ecclesia tua exorat et dicitur eisdem ab ipsa. Respice in faciem christi tui: quam vix opponit sanctissimis oculis tuis: et inponit horribilis atque monstrificis feditatibus / et abominationibus nostris: et vultui clementissimi patris: tanquam opiens eas et abscondens ne illas intueatur. sicut legitur in libro sapientie. Dexteram tuam teget eos. Homo enim solus filius sic nos tegit et opit: imo pater pro ipso opiens iniquitatem / et abscondens sanctitatem suam: quam respiciens pater misericordiarum necesse est ut placatus respiciat. Homo enim possibile est ut in eam respiciat: nisi vultui sereno / propter iram / et iucundo quod et ipse obsecro vix ut faciem plenam gratiam charissimi ac benedicti unigeniti tui respicias: et a patris meis illam proorsus auertas. Unde enim sunt oculi tui sancti domine: ut non videas mala: et respicere ad iniquitatem nisi cum ira et indignatione non poteris. Homo igitur respexeris abominaciones / execrationes horribiles / et feditates / quod misereri potius eligis quam irasci. Sicut dicit ecclesia tua orans te. Respice igitur in faciem christi tui: cui placore ab ira tua mihi placeris: me vix quod in me fecisti. quod iure tuo plenissimo tuum est: in me placido sereno / iucundo ac propter iram vultu intuearis atque suscipias / gratia imo gratiositate et meritis illis: que non solum reconciliacione totius mundi sufficiunt imo etiam in infinitum superabundant et super omnem cogitatum.

Ad quid valeant predicta. Ca. XXII

Admaaduerte solerter et studiose: quia omnia verba hec que hic aggregavi tibi atque

congressi: de verbis petentibus sunt et ad deprecandum composita: que et si non sit possibile per ea moueri immobile per omniaque innumerabile deum potentia tibi mihi videntur esse et validissima ad mouendum ipsum recitantem vel meditantem illa. Ad mouendum inquam et preparandum: ut cumque ad gratiam deuotionis / et gratitudinis / et largitatis / et beneficentie incogitabilis dei. Similiter ad gratiam compunctionis: dum vitia et peccata per eas sic sugillant et aggerant et agrauant. Ipsaque beneficentia creatoris et declarant et magnifice extolluntur: et quatenus possibile est numerant. Talida tibi mihi videntur: ad gratiam interne ac de penitudinis puocandam et procurandam. Dum enim dixtus illi et placor / apud deum tam euidenter per ipsa ostendit non est possibile ut ab agnoscentibus ipsam non desideret vel querat. Quis enim videre vel cognoscere possit gratiam istam: esse liberationem a carcere et vinculis horribilis viti orum / et peccatorum / et non concupiscere vel non desiderare eam? Quis denique illam viuificationem et resurrectionem a morte pessima homini eam vel leuiter opinari possit et non amare et querere. Amplius quam nihil magis ingerit dolorem: quam ipsa mala / ipsaque detrimenta atque dispedia que passis sumus vel patimur: et hoc quoniam videntur vel cogitantur. tu autem vides euidenter quod verba ista ante oculos cordis tui: mala omnia tua tibi ponunt et etiam in ipsos oculos tue mentis ingerunt et impingunt. Insensatum igitur et insensibile potest esse cor tuum: si dolorem tibi tot et tanta mala tua non ingerunt. Amplius cum omnia vitia et peccata instar telorum cuspidis ex altera parte vel obtusa vel blanda sint: ex altera vero acuta dureque ac dire vulnerata atque transfuerberata propter quod cum traiciunt et insigunt: sine dolore vixque et intrant et admittunt. Cum vero recogitantur mala eorum: que hic vixque irrogant: sicut mors spiritualis culpe / et mors gehennalis pene ceteraque tormeta que inferunt patientibus: tunc cuspidis eorum vertunt in animas nostras: quod propter si viuax et fortis fuit recogitatio eorum: pungunt eas profunde / et cum dolore saluberrimo compungunt eas. Et inde nominata est compunctio: tanquam vixque a cuspe et aculeis vitiis et peccatorum ex omni parte profunda punctio. Et he sunt puncture / que diabolum imo omnes cateruas demonum: de animabus humanis exilire: totaque velocitate diffugere compellunt. Quod admodum enim puncture iste saluberrime: animas resillire faciunt / et effugere a vicijis et peccatis. Sic et demones ab animabus: hec enim est natura et consuetudo

vitioꝝ demonũ: vt semp fugiãt / fugiẽtes se
 vt dicit sapiens in eccliaſtico .xxj. Quasi a fa-
 cie colubri fuge pctã. et si acceſſeris ad illa ſu-
 ſcipient te. ſequunt̄ em̄ ſequẽtes ſe / et fugiũt
 ab eis qui ea fugerint. eosq; ſuſcipiunt: qui a
 ſeipſis eadem nõ repellunt. **U**ide igiã h̄ mi-
 rabilia dei. qui de veneno mortifero vitioꝝ
 et pctõũ: euidenter p̄ hanc viã ſaluberrimã
 nobis et vitalem efficit medicinã. **E**t vt vulgo
 dicit̄ de bufone facit nobis ſalutare anthido-
 tum. et de serpente ſaluberrimã tyriacã. **J**ux-
 verbũ poete quo dicit̄. **V**ulneris auxiliũ pelias ha-
 ſta tulit. **A**pparet aut̄ euidenter ex his tibi. q̄ p̄
 pe eſt ſalus et ſanitas ſpũalis pctõũ: cũ ipſi
 morbi vulneraq; vitioꝝ et pctõũ. paratiſſi-
 mi ſunt fieri anthidota cõtra ſemetipſa. **E**t h̄
 eis dũtaxat qui adiutorio dei: cuſpides eorũ
 et aculeos in ſevertere / ſeq; inde repercutere
 volunt. **E**t qd̄ eſt mirabilius. ipſiq; deo ſalu-
 toꝝ nõ glorioſius. quia maiores morbi / ma-
 ioraq; vulnera / in mai⁹ auxiliũ ſalutis potẽ-
 tes ſunt. **Q**ũ ſicut maiores habent cuſpides
 et aculeos ad pcutiendum aĩas n̄ ſas: ſic ma-
 gis efficaces ſunt ad eas cõpungendas: et ad
 cõpunctionis gr̄am pcurandã. **H**oli igiã de-
 ſperare o peccatoꝝ p̄ magnitudine et multitu-
 dine vitioꝝ et pctõũ: ſed inuoca om̄ipoten-
 tiſſimum / miſericordiffimũ / atq; promptiſ-
 ſimum adiutorẽ deũ: qui nõ ſolum medicus eſt
 animarũ noſtrarũ: ſed etiã medicina / et ſalus
 vt ip̄e opeſt et mirificet miſericordiam ſuã in te. **F**a-
 ciatq; illa mirabilia: que ſoli ei poſſibilia ſunt.
 vicz vt de morte tua reuiuifcas. et vt de ipſis
 morbis tuis atq; vulneribus tibi ſalutem et ſa-
 nitatem eliciat. tantaq; et tot venena vitioꝝ
 et pctõũ: in tyriacã ſaluberrimã conuertat
Et de tantis ſpinis et tribulis vuas: ex qb⁹ vi-
 num cõpunctionis exprimas tibi colligere lar-
 giã. **E**t de rubis iſtis ſpinat̄ et aculeoſiſſimis
 vuas hm̄oi vindemiare te faciat. **Q**uod idu-
 bitanter faciet: ſi vitia tua et pctã. coram te ſp̄
 fuerint: ſi ea iugiter mediteris. **N**õ em̄ poteſt
 tibi nõ diſplicere: nec tu tibi ipſi in illis: ſi ea iu-
 giter recogites. **P**er hoc nãq; ſolum qd̄ nõ be-
 ne aut plene vident̄: placent amatorib⁹ ſuis.
Lũ em̄ nõ ſit turpitudine aut deformitas / aut
 feditas aut fetulẽtia adeo abominabil̄: adeo
 horrifica. vt vitũ vel pctũ. pculdubio mani-
 feſtum eſt eam nõ poſſe nõ diſplicere intuen-
 ti illam et clare videnti. **Q**ua ppter de illa re-
 ctiſſime veriffimeq; dictũ eſt. qui viderit te re-

ſiliet a te. **R**eminifcere aut̄ debes: quicũq;
 cupis de vulneribus et morbis vitioꝝ tuoꝝ
 et pctõũ haurire ſanitatẽ iuxta illud qd̄ dictũ
 eſt p̄ aplm̄. de pctõ damnauit pctũ. quia de ip-
 ſis cum adiutorio diuine gr̄e eliciunt̄ aroma-
 ta mire virtutis decem vel plura: ex quib⁹ cõ-
 ficitur et condit̄ iſta tyriaca ſalutifere cõpun-
 ctionis. **Q**uoꝝ primũ eſt timor gehennalis
 ſupplicij: quẽadmodũ fur furtũ ſuũ inſpicẽs.
 et quincendum ſe de illo certiffime ſciens: nõ
 poteſt nõ timere ſuſpendiũ. cuz de iuſticia iu-
 dicis / atq; potentia nulla ſit ei dubitatio. **S**ic
 et pctõ om̄is clare ac ſtudioſe peccata ſua et vi-
 tia ſua intuens: nõ p̄t nõ timere gehennale
 ſupplicium. cum certiffimũ ſit eidem ſe nõ poſ-
 ſe latere: nec abſcõdi ab oculis iudicis / cũcta
 cernẽtis. **E**t ignorare non poſſit eã eſſe iu-
 ſticiã illius. qd̄ in die vltionis nõ acquieſcet
 cuiuſq; p̄cibus. **N**ec accipiet p̄ redemptione
 dona plurima. ppter quod dixi: quia neceſſe
 habet timere in primis. **E**t ob hanc cãm dicit̄
 timor initiũ ſapientie. **E**licĩ aut̄ ab ipſo pctõ
 vel vitio: p hoc qd̄ eſt penale ſue punienduz
 iuſticiã dei: timor iminentis. **S**imiliter p̄
 hoc qd̄ turpe elicit̄ pudor / eodem modo qd̄ ip-
 ſum eſt iniuria: nobis vel a diabolo vel a nob̄
 ipſis irrogata. **E**licitur ex hoc ira: que ſm̄ phi-
 loſophum eſt inquisitor victorie: ſm̄ quofdã
 inquisitor vltionis. ppter quod et dicta eſt ira
 aliqñ appetitus vltionis. **H**ec eſt igiã ira p̄ qua
 ſibi ipſi irasct̄ penitens: volens cõtra ſeipſũ
 vlcifci iniuriam ſue contumeliã creatoris:
 et mortẽ p̄ziã. **I**n quo manifeſtũ eũ executo-
 rem quẽdã eſſe et miniſtrũ diuine iuſticie: con-
 tra ſemetipm̄. ppter quod certũ eſt / ex ipſius
 apli teſtimonio: ipm̄ penitentẽ liberũ et imu-
 nem fieri ab ipſo iudicio diuine vltionis. **I**ta
 nãq; dicit aplus. **Q**ui ſi noſmetipſos diiudica-
 remus: nõ vtiq; diiudicaremur: ſi em̄ vlcifce-
 remur in nobis dei iniurias et cõtumelias: q̄s
 eidẽ irrogauim⁹. **S**iliter et mortes p̄ziã anim-
 marũ n̄ arũ: nihil ſupeẽt vel reſtaret diuine iu-
 ſticie in nob̄ vltẽri⁹ vlcifcendũ p̄ eandẽ viã
 qz om̄ie vitũ et pctũ vuln⁹ ſpũale eſt ſue mor-
 bus. **E**licĩ ex eo dolor: vel p̄ h̄ qm̄ dãnificũ
 eſt ſue dãnofum: eo qd̄ p̄ ipm̄ et p̄ ipm̄ et gr̄am
 et gloriã amittim⁹. **E**licĩ etiã ex eo dolor alte-
 rius generis et modi alteri⁹. **N**õ em̄ eiufdem
 generis ſunt dolor ex vulnere: et dolor ex dam-
 no. **B**ene aut̄ eſt penitẽti ſi ex vtroq; genere
 dolore doleat. ſic tñ et quouſq; et quẽadmodũ
 p̄dixi vt ſanitatẽ animi dolor hm̄oi / querere

vigeat: cureq; medicinali ipm subijci faciat. Sic et se habet de dolore q; eē debet ei ex amissione tanto:ū bonorū grē vicz et glorie. quem ad hoc sufficere arbitror: vt vere pñialis dicēdus sit: si ipm penitentē ad recuperationē iporū tanto pposito incitet: vt fm consiliū ecclesie p eoz recuperatiōe laborare velit atq; pponat

¶ Quid facit recognitio pctōrū. La. XXIII

Iuxta hūc modum: elicit ex ipō peccato / horroz tanq; ex mortifero: iuxta testimonium qd̄ audiisti in pcedentibus quo dictuz ē. Quasi a facie colubri fuge pctm̄. Venenata em̄ vel venena potius / sunt omnia vitia et peccata. et ppter hoc qui ea attentē intuetur: resilit ab eis / quasi a mortiferis et venenatis. Sic et odium ex ipsis vitijs et pctis elicit. cum q̄s inimica sint q̄s noxia peccātibus: studiose considerat. Et in alijs quidē hostib;: ad cōcitandū cōtra eos in nobis odiū: sufficit aspectus eorum: cū credulitate / qua credunt inimici nobis: vel hostes eē. Et est intentio odij nocere. Odium aut̄ istud nō quiescit vel cessat in qlibet lesione vel nocimento: qd̄ ex peccato irrogat. s; in solo exterminio et morte ipō. Quia ppter cū eousq; inualuerit in penitente odiū hmōi: vt bellum contra pctā et vitia suscipiat: vel suscipe velit tanq; iuratus in mortem et exterminium iporū: pfecto odio indubitant odit illa: pfecto inq; pfectione pñialis sufficientie. Nō em̄ maius odiū req̄rit de^o in penitente / cōtra vitia et pctā: neq; maius bellum q̄ qd̄ eximare illa et mortificare sufficiat

¶ De pudore et erubescencia ex peccato. Capitulum XXIII

Iuxta hūc modum: ex aspectu vel inspectu potius vitiorū et peccatorū: elicit ab eis pudor et verecūdia p hoc q; turpissima sūt vel qd̄ est verius / turpitudines ultra moduz erubescēde. ppter qd̄ increpat ipē dñs deus aiām peccatricē: et potius peccatorē: qui peccare diu et multipliciter in oculis dei et hominum nō erubescit. ppter quod dicit ad eam p hieremiā pphetā. Frons mulieris meretricis facta ē tibi: et erubescere nesciisti. hic autem est pudor tunc sufficiens penitenti q̄struz capio: cū ad hoc ipm induxerit vt vitia sua et

om̄ia pctā abscondere ab oculis dei et hominum: p consilio ecclesie sit paratus. Te illisq; pctm̄ suū q̄si zodomā pdicauerunt nec absconderunt. Ubi sciendū est tibi. q; trib^o mōis abscondit ignominia vitiorū et pctōrū. Primo discooperiēdo in cōfessione coram sacerdote. Est igit̄ cooproriū ipsius: ipa discooprio eiusdem p cōfessionē. Si em̄ nos p cōfessionē sincerā sacerdotibus illa detegimus et reuelamus: illa deus p virtutem sacramēti confessionis abscondit ab oculis suis. Et q̄to studio sius illa detegimus et discoopimus: tanto studiosius ille ea coopit et abscondit. Et de h; dictum est. Beati quorū remisse sunt iniquitates: et quorū tecta sunt peccata. Q̄to aut̄ illa vel magis abscondimus vel negligentius in sacramento confessionis detegimus: tāto deus illa et manifestius / et in maiorē confusionē abscondētū / illa nouissime reuelabit. Per eundē modū ex vitijs et pctis / ppter spurritiam et fetulentiam iporū: elicit abominatio: q̄ est fastidiū / siue appetitus vomendi. Hanc aut̄ abominationē tūc sufficientē in penitentib; opinor eē: cum spūalem nausēā in his eousq; puocat: vt vomere ea velint atq; pponant. hic aut̄ vomitus / ipa eoz cōfessio est. Spūaliter nāq; ea tanq; ore vomunt: cū poris confessionē foras et in manifesto corā sacerdote illa ponant. nec magis humores noxij vel sordes: quecūq; ore vomentiū eijciunt / a vētre vel stomacho: q̄ vitia et pctā vomitu confessionis eijciunt a corde. Et h; cū pfectio integra sincerāq; fuerit: et vtute sacerdotaliū clauuz consecrata.

¶ De indignatione a peccatis. La. XXIII

Iuxta hūc modum: elicit et indignatio ab ipsis peccatis et vitijs p iporū vtilitatem. nihil em̄ vilius cogitari potest imo nulla ē vtilitas nisi hec. et nihil om̄ino vilescit nisi vitium et pctm̄. Quia igit̄ vile nō solū est: sed parū vt nihil valet: imo multo fortius deualet: vt ita dicat. hoc est dicere qd̄ nocet et minuit valorē habentis. Manifestū igit̄ est vitii vel pctm̄ nō solū viliissimū eē: s; etiā longe deterius ipsa vilitate. Attendens igit̄ ipa anima humana nobilitatem et dignitatē suā: attendēsq; ipam vilitatē vitiorū suoz et pctōrū: nō pōt nō indignari et sibi et illis: cū videat ea tā indigna dignitate sua. Et nō solum imensurabiliter lon-

ge esse a nobilitate sua: sed etiā contraria illi
 z corrupentia illā. Quā ppter abijcit illa a
 se confestim / z fugit ab illis. Quēadmodum z
 regina inclita z magnifici cordis / fugeret a lu
 panari: tanq̄ a loco regali dignitate indignif
 simo / fugeret inq̄ cū aspernatiōe z despectu
 Et hec est indignatio quā b̄t̄is Hieronymus
 vocauit sanctā supbiam / quēadmodum si hō
 magnifici cordis projiciat a se vincula / vel cō
 pedes quib⁹ serui alligari solēt / aut opa ipsa
 seruilia facere dedignēt. **S**cire tñ debes q̄
 indignatio interdū ira quedā est: z pōt pce
 dere ex supbia / z magnificentia cordis / q̄ in
 terdum sancta est: z sancta supbia nō imerito
 nominat̄. Ex hac igit̄ erigit se z eleuat de olad
 iutoze: imo eleuante mens humana sup vitia
 z peccata: conculcat ea spūaliter / aspernatio
 ne forti. **A**llud em̄ corde z quasi pedibus cor
 dis calcamus seu cōculcamus: qd̄ despiciū⁹.
 Et indignatio ista sufficiens est ad p̄nialē iu
 stificationē: cū de imo subiectionis z seruitutis
 vitiorū z peccatorū eousq̄ erigit z exaltat
 penitēte: vt sub pedibus cordis vitia habeat z
 pctā: forti aspernatiōe / s. cōculcans ea. **P**er
 viam eandem elicit̄ artificio z virtute gratie
 dei a vitijs z pctis: ipsa execratio eorū / p̄ quā
 tanq̄ pphana / vel potius tanq̄ sanitati con
 traria: om̄imodeq̄ ei aduersantia z repugnā
 tia: longe eijciunt̄ z projiciunt̄. Ita q̄ cor exe
 cratione h̄mōi p̄ditū: om̄em attractū eorum
 tanq̄ sacrilegiū repellat a se. **E**t attractū vo
 co: nō solum desiderū ipsorū / vel dilectionez
 in ipsis / sed etiā cogitatū vel delectationē ip
 sorum. **A**lla nāq̄ execramus: que tanq̄ iniq̄
 adeo contumeliosa a nobis repellimus. **I**ūc
 qd̄ dictū ē. **E**xecratio aut̄ pctōri cultura dei
 tanq̄ em̄ sacrilegā z tanq̄ nefariā eā a se re
 pellunt: z ab ea tanq̄ impietate fugiūt. **H**ec
 aut̄ execratio ad p̄nialē iustificationē / tunc
 sufficiens est: cum ad hoc penitēte induxit:
 vt a vitijs z peccatis se longe facere velit: tā
 q̄ ab his quibus nō solum grauissime offendi
 tur: sed etiā ab his qui ea faciunt: largissime
 sepat atq̄ repellit. **P**rouissime vero p̄ eandē
 viam: elicit̄ a vitijs z peccatis detestatio eoz
 p̄ quam resiliit̄ ab eis quasi a maledicto z ana
 themate. **E**t tanq̄ ab his quib⁹ appropinq̄is
 om̄is: indei maledictionē incidit z anathema
 id est separtionē ab ipso / z qd̄ om̄imō cōicare
 separi sit a deo. **L**ōicat aut̄ vitijs z pctis q̄ ea
 diligit: vel in se ipso recipit / vel sustinet / vt eti
 am cū in alio sustinet. **D**e om̄i em̄ templo dei

expellēda sunt vitia z pctā: tanq̄ maledictio
 anathematizata. **E**t ppter hoc nec in se ea su
 stinere debet quis: vel in alio. **L**ū ipse z quil
 bet christianus templū dei factū sit. **H**ec igit̄ **R**
 sunt decem aromata que nominauit: ex q̄bus
 tyriaca sancte ac salutaris penitudinis confi
 citur z condit̄. **E**t de ipsis vitijs z peccatis ad
 iutorio diuino eliciunt̄ seu colligunt̄. **I**ūc qd̄
 dicit apl̄us: quia mittens deus filiū suum in si
 militudinem carnis peccati: de pctō damna
 uit peccatum. **D**e ipso em̄ peccato in vere pe
 nitētib⁹ elicit̄ damnationē peccati. **E**licit̄ em̄
 de illis vnū qd̄q̄ p̄nominatorū aromatu. per
 quorū vnū qd̄q̄ / om̄is vere penitens dānat
 p̄p̄riū in se pctm̄: propter quod z sapientissi
 mus ille / z sanctus **D**avid dicebat. **P**eccatū
 meū contra me est semp. **F**acilimū em̄ ē om̄i
 peccatori / semp habenti vitia sua z pctā con
 tra se: elicere inde ista aromata. **O**m̄e em̄ vi
 tiū z pctm̄: p̄ semetip̄m z p̄ sua vicz que ei ad
 herent: vel q̄ ex eo sequunt̄: semetipsuz dam
 nat z destruit: z per hec om̄ia vt non diligat̄:
 z vt ab eo recedatur: magnis vocibus clamat
 de ipso peccato / testimonio veritatis arguit
 spiritus sanctus mundū: eliciens ex ipso pctō
 decem conclusiones istas: quibus z peccato
 ri simul cōcludit̄ z pctō. **P**ctm̄ igit̄ est ipsi spi
 rituiscō locus quasi dialecticus: vñ inferēs
 istas sententias siue cōclusiones p̄ occasionē
 quādā elicit̄: z pctis simul z pctōrib⁹ p̄cludit̄.
Et pctm̄ mediū ē spūiscō: ad om̄es conclusio
 nes istas inferendas. **B**ñ aut̄ agit̄ tecū o pec
 cator: qui p̄ istas cōclusiones eousq̄ artaris:
 z eousq̄ tibi concludit̄: vt ad x̄itātē vite redi
 re cōpelleris: qui reditus seu reuersio non est
 nisi penitudo ip̄a: z sequela penitudinis: que
 p̄nā nominat̄. **T**erum scire debes qd̄ dixi de
 cōclusionib⁹ istis: qz p̄ similitudinē h̄ itelligo ad
 p̄clones disputatorias. **L**ōclusus em̄ dicit̄ qd̄
 vel p̄clusum esse illi / in disputationibus h̄mōi
 qñ finibus x̄itatis vt ait **A**ug⁹ ita circūclusus
 ē: vt nullū ei pateat a x̄itātē refugiu / vel eua
 sio: qñ potius quocūq̄ se vertat: necē habet ī
 illud incidere. **S**ic se habet z de ipsis vitijs et
 pctis: quia solerter ac diligenter intuentē ea
 pctōrē: ex om̄i pte sic artant atq̄ diffugāt: vt
 necesse habeat ab eis recedere: vel fugere: z
 in p̄nominatā x̄itātē incidere. **Q**uapropter
 māifestū ē: necessariū eē ac saluberrimū pctō
 rib⁹ pctā sua z vitia corā oculis suis h̄re sp̄: inde
 cū adiutorio diuine gr̄e tot medicamēta salutis
 hauriri p̄nt: tot aromata spūalia: q̄t nominauit

tibi. Et cum vnūq̄q̄ eorū attenderis studi-
osius ac intimius: inuenies nullū eē quod nō
aliquatenus ledat ac vulneret vitia ⁊ pecca-
ta: interdū autē etiam mortificet illa. Timor
eī cum fortis fuerit: expellit pctā: sicut dicit
Ecc̄s. Nec solum expellit ipam opationē pcti
phibens eam eē in opatione: vel opante: sed
etiā ipam voluntatem opandi mortificat ⁊ ex-
tinguit. Sic se habet ⁊ de ira ⁊ de pudore: ⁊
alijs p̄nominatis aromatis: quia cū inua-
luerunt: aut ipa vitia aut pctā debilitant: aut
proius extinguunt: interdū etiā ipas cogita-
tiones a cordibus humanis phibeāt. Ita eri-
am vt nec cogitare nec peccare velit. Recre-
putandū est tibi leue vel modicū: si motus et
opationes pctōrū ⁊ vitiorū cessant: ppter de-
cem p̄nominatas dispositiōes. **A**ultum eī
debilitatū est vitiiū: cum ad hoc redactum est
vt mouere nō possit peccatorem: nō soluz ad
op̄ peccati: sed nec etiā ad voluntatē vel co-
gitationem ipsius. **M**anifestū est igit̄ tibi
ex omnibus his qm̄ decē iste dispositiōes attri-
tione sunt vel etiam attritiones quedā veteri
hoīs. Ex quibus si eousq̄ inualuerint: sequit̄
contritio eiusdem: que ē mortificatio ⁊ anul-
latio ipsius siue victoria. **I**uxta consuetudi-
nem scripture que dixit. **C**ontritos hostes po-
puli dei: cū ab ip̄o victi sunt. **Q**ua p̄ sum-
mope intendendū / vigilandū ⁊ modis om̄i-
bus p̄uidendū ⁊ laborandū ē: vt iste disposi-
tiones: que p̄culdubio dei dona p̄ciosa atq̄
magnifica saluberrimaq̄ sunt: ab ip̄o ip̄tren-
tur: qd̄ indubitanter fiet p̄ iugem inspectionē
assiduāq̄ recogitationē impietatis atq̄ per-
nitiositatis / seditatis ⁊ turpitudinis / cetero-
rumq̄ malorū: que vel ipsa vitia ⁊ pctā sunt:
vel p̄ iustissimū dei iudiciū irrogāda sunt ip̄is
peccatoribus: ab eis dē recedere negligētib̄.

Quedam dispositiones corporis iuuantes
orare volentem. La. XXV

Quoniam autē
multa sunt que ofoni adminiculā-
tur ⁊ validū etiā eidem p̄stent ad
iutoriū leuiāq̄ ipa sibi. **C**onueniēs ē vt ea tibi
nominē ⁊ numerē. **D**ico igit̄ q̄ vnū ex his est
positio seu dispositio corporis: qualis ē p̄stratio
ip̄i corporis: genuflectio eiusdē: expansio manu-
um ⁊ eleuatio eorundē: sicut erectio oculoꝝ
ad celū. **H**is eī nō ē dubiū ⁊ vnoquoq̄ eorū
orationē adiuuari: vt deuotior ⁊ obnoxior sit.

pp̄ter qd̄ ⁊ ecclesia dei statuit ⁊ obseruat vt i-
missariū celebrationibus sacerdotes expāsis
manibus orent. **P**refertim ab ea hora q̄ sur-
sum corda canit. **S**it autē in rememorationeꝝ
dei ac dñi n̄i iesu christi q̄ expansis manibus
⁊ semetip̄m̄ ⁊ orationē suā / in ara crucis obru-
lit: hui⁹ sacrificij ⁊ ofonis rememoratio ⁊ est
⁊ sit in missa. **Q**uā ego autē videotilla dispo-
sitiō corporis vniciūq̄ in ofone sua ⁊ habenda
⁊ cōseruanda est: p̄ quā adiuuari se maxime
sentit. **S**cio nāq̄ genuflectionē quibusdam
eē impedimētū ofoni. **S**iliter ⁊ crebras genu-
flectiones / laboriose nāq̄ sunt: ⁊ ppter h̄ de
cogitationib̄ nō nihil in se rapiūt. **E**t ob hāc
cām cor humanū ad deū totaliter colligi nō
sunt: ppter qd̄ omniū dispositionū corpo-
ris mihi cōuenientior videt̄ esse accubitus: q̄
incūbit̄ sub podiaculo alicui maxime ex parte
sinistra: magis eī quietat corpus magisq̄ li-
berū p̄mittit eē cor in cubitu h̄mōi. **Q**uinimo
expedire mihi videt̄ orantibus: vt quieto cor-
pore ab om̄i molestia: et libero corde ab om̄i
mala distractione: seu solitudine sint in ora-
tione. sicut scriptū ē de iosophat: q̄ timore p̄-
territus: totū se cōtulit ad orandū dñm. **D**a-
uid autē prudentissime intelligens: quia cogi-
tationes cor humanum rapiunt: interdū q̄si
violencia quadā. **I**nterdū autē ⁊ furant̄ ipsuz
etiam sib̄ ipsi: tanq̄ eī sib̄ ipsi p̄dit̄: si cogita-
tione aliqua auertit̄ ab ip̄a intētione ⁊ atten-
tione ofonis: ⁊ nescit vbi sit aut quo deuen-
erit: ppter quod dixi furant̄ cogitatiōes h̄mōi
cor humanū. **F**urant̄ inq̄ ⁊ surripiunt sib̄ ipsi
ita vt illa hora ⁊ vbi sit ignorat: ⁊ q̄ male q̄q̄
indecenter se habeat: om̄ino nō videat. **E**t p̄
pter hoc dixit. **N**unc inuenit seru⁹ tuus cor su-
um vt oraret te ofone hac. **I**nuenit inq̄ tāq̄
p̄ditum prius. **Q**uid eī aīe rōnali indecenti-
us: q̄ ab ope cui summope insistentum est
eidem mor̄su musce vel pulicis rapiatur: ⁊ vt
ab ip̄o deo cui ex totis intimis suis adheren-
dum est: etiam tactu pedis vnus muscule ab-
rumpitur. **Q**uid eī turpius q̄ neglecto tam
necessario / tanq̄ salutari opere: videlicet ofo-
nis tam arduo tanq̄ discriminoso negotio:
causa videlicet qua de vita eius agitur: vt de
morte: s̄ effugiat: ⁊ recedat ad vitam: sequi
musculas cogitationum huiusmodi: eisq̄ cir-
cūferri ita vt de eis ludere videamur. **H**e sūt
aues quas **A**braam abigebat a sacrificio: nec
ignorum tibi eē debet ofonē eē sacrificiū iust̄
modū que doceber̄ i sequētib̄. **H**e sūt musce

T

T

morientes. que teste Salomone in ecclesia
ste. c. vi. Perdunt suauitatē vngentū quod s.
vngentū est oīo. Est em̄ oīo vngentū. sic fa-
ciam te scire in sequētibz om̄es dolores cor-
dis mitigans. om̄es morbos eius dēt vulnera
sanans. mira et incredibili suauitate pfundēs
illud atq; letificans. sup om̄ia etiā aromata/
flagrantia. suauitas redolens et spirās. h̄mōi
aut suauitatē nō dico meritū vel substantiaz
pdunt muscule antedictē. Nō em̄ pariuntur
cor antedicta suauitate pfundi. Nec ipaz ora-
tionē eē delectabilē aut iucundā. Et de his fa-
ciam tibi certitudinem in his que sequuntur
post hec. Tu igit erubescere/abominare/et ab-
horre nō solū in sacrificio ofōnis sed etiam in
oīni alio ope/muscarū h̄mōi agmina in corde
tuo sedere vel volitare. Ne tibi dici possit. q̄
beelzebub es. q̄d interpretat vir muscarū. Auerte
cor tuū a muscis h̄mōi. et ne exponas illud
comedendū et inq̄nandū eisdem. sicut q̄bus-
dam moris est. qui tanta desidia atq; ignauia
pigrescunt. vt ex muscare se. et muscas h̄mōi
a cordibus suis abigere vel nō valeant v̄l nō
velint. Protegendū igit est cor et operien-
dum q̄diu in egypto p̄sentū tenebrarū atq;
mortis viuimus a muscis h̄mōi. Egyptus nāq;
ista musca grauissima diuersi generis supabū
dat. Qua p̄pter quēadmodū decaluatis hōi-
bus musce s̄rales infeste sunt. et plurimū mo-
lestē. Sic nudis a sanctis cogitationibus et af-
fectionibus aīabus. bellum cōtinuū indixere
musce iste spūales. Aut igit ex muscatorio at-
tentissime atq; cōtinue discipline. necesse ha-
bes muscas istas incessanter abijcere. et te ab
impulsationibus earum defendere. Aut ca-
put tuū p̄tegere atq; semp tenere scā aliqua
et forti occupatione. Sola em̄ corda ociosa pa-
tenter exposita sunt inq̄namēt. et aculeis mu-
scarū h̄mōi. Reminiscere autē quia spūscūs
abominat et effugit cor muscosum. i. plenum
seu occupatū muscis h̄mōi. p̄pter q̄d scriptū
est in libro Sapient. qz spūscūs discipline au-
feret se a cogitationibus que sunt sine intel-
lectu. Manifestū etiā est tibi. oīni homini di-
splicere in habitaculo suo muscarū multitudi-
nem atq; frequētiam. q̄to magis spirituiscō
displicet abominanda ista muscositas in cor-
de humano. quod est indubitāter habitaculū
spūscū bap̄tismali. scificatiōe sacratū. Re-
misci etiā debes sermonis quē dixit de se ipsa
sapientia eterna. que ē christus dñs. Ego inq;
sapientia. habito in cōsilio. et eruditus inter suz

cogitationibus. Merito etiā totis studijs et
viribus vacandū et insistendū ē eruditus cogi-
tationibus vnicuiq; fidelū. vt p̄sentem habe-
at in corde suo christū dñm. qua p̄sentia quid
salubrius. quid iucūdius. quid beatius cogi-
tari pōt aīe humane. illā vel modicū sententi-

Petitio lachrymarum ex peccatorū recorda-
tione vel spiritualis mentis. La. XXVI

Est aliud adiu-
torium validissimū. et inexpugna-
bile ofōnis lachrymositas vel la-
chrymarū p̄fluuium. Dicit em̄ expositor lib-
thobie. q̄ ofō deū lenit. lachryme vero cogūt
ipsum misereri. Lachrymosa igit ofō. nō so-
lum placita seu placida est deo. imo etiā vio-
lenta in ipm. cum ei cedere vel succūbere ne-
cesse habeat. inuincibilis vsq; q̄q; om̄ipoten-
tissima creatoris virtus. Qua p̄pter tota dili-
gentia. totisq; conatibz exq̄rede sunt lachry-
me orantibus. Et intendo q̄ sunt exq̄rende
duobus modis. vīcz et petēde ab ipō actore et
largitore largissimo bonorū om̄niū deo. et mo-
dis quos tibi hic exponā procurandē. Peten-
de siquidē vt donū gratuitū diuine bonitatis.
Quēadmodū em̄ gaudiū in spūscō. ē vnum
de donis et fructibus spūscū. Sic et donum
luctus siue lachrymarū piarū. nullatenus du-
bitandum est eē donum dei. Quēadmodum
igitur sicut audiisti in p̄cedentibus ex v̄bis
beati Gregi. quia ire dei tunc resistit. cum ip-
se qui irascit opitulatur. Sic et ab eodem pe-
tendum est om̄e adiutorium. per quod ire re-
sistatur eiusdem. et exp̄sse ac confidenter. Di-
cendum est ei. Dñe misericōdie qui misereri poti-
us eligis q̄ irasci. et cui sp̄ magis placet p̄cere
q̄ vlisci. qui vis nō solum vt resistat ire tue.
sed etiam teneri vis et teneri te facis ab eis q̄-
bus das vt misericordiam tuam obnixē deuo-
teq; deprecetur. Da mihi illud validissimū cō-
tra iram tuam adiutorium. s. piarū lachrymarū
profluuium. Imp̄igua sacrificium orationis
mee. et irriga piarum lachrymarum aspersio-
nibz. cui cogi etiā ad miserandū sp̄ placitissi-
mū ē. Da hāc virtutē et fortitudinē ofōni mee q̄
te teneat. et auertat ab ira tua q̄ te placitet et
cogat etiā misereri. Da piarum et sanctarum
lachrymarū copias q̄ et extinguat ire tue icēdiū
et ardores sempit̄nos. q̄s vitijs et petis merui
et ipos ardores cupiscētiarū et aliarum pesti-
um cordis mei. Dñe misericōdie. cui nūq; se pla-

Capitulum

cent vel hi vel illi ardores. et cuius semper placet eorum extinctio: da capiti meo aquas. et oculis meis fontem lachrymarum: quibus extinguantur ardores isti. sic petebat hieremias. Domine misericordie que percussisti petras in deserto et fluxerunt aque. torrentes inundauerunt. percute cor meum quod et aruit. quod et obduruit in petra durissima. percute inquam gladio verbi tui penetrabiliori omni gladio ancipiti. percute inquam et transige in intima. et transuerbera in profundissima sua: ut medullitus et ex totis intimis suis doleat. tunc enim erumpent torretes per arum lachrymarum ac sanctorum. Domine misericordie expandi manus meas ad te. quoniam anima mea sicut terra sine aqua tibi / sicut sicut umbra lachrymarum: et exitus aquarum deducere per seipsam totum hoc est per omnes partes vite sue: et per omnes etates sicut gradus et officia in quibus non custodiuit sacratissimam ac saluberrimam legem tuam. Domine misericordie quot et quantum caris meis hominibus impendi istud humanitatis officium: vix ut de morte eorum dolerem inconsolabiliter. et ut mortuos ipsos lugerem lachrymabiliter. Da obsecro ut mihi istud impendat coram te: ut vix de ipsa morte mea spiritali que incomparabiliter mortibus illis carorum meorum est deterior: magis lugenda. Doleam pro magnitudine illius. et luctu acerbissimo me ipsum / morte ista turpissima mortuum / lugeam coram te. Domine misericordie quam turpe quam indecens est et quam mihi pernitiosam mortem meam cogitare coram te: et me mortuum conspiciere. animam meam sicut in feretro seu sepulchro corporis mei iacentem mortuam conspiciere. et hoc corde tepido et nullo dolore tacto. atque siccis oculis: quod est dicere nullis inde lachrymis perfluentibus. Domine misericordie / tanta duricia tantaque ariditate oculorum / non possem intueri cadaver alicuius ex caris meis. Unde igitur ista insensibilitas atque peruersitas cordis mei: ut cadaver anime mee mortuum absque dolore acerbissimo et luctu conspiciam. Et quod est ad cumulum malorum meorum: tanto mihi magis dolendum esset de morte anime mee: quanto minus de ea doleo: tanto namque longius sum a vita et salute ipsius: quanto minus mortem et vulnera eius sentio. Et ego miserrimus tanto minus inde doleo: et inde minus vel potius minime. cum inde maxime dolendum esset. Domine misericordie. scio quod mortuum: nec semetipsum vix mortuum: nec alium mortuum lugere vix potest. Quorum enim solorum semper est lugere mortuos: quorum mortem siue ipsos mortuos: vel vident vel audiunt mor-

tuos esse. Et hoc vix operatur in eis ipsa naturalis attinentia siue propinquitas. In hoc igitur manifeste cognoscere debent mortuum esse: quod mortem meam non lugeam. In comparabiliter enim plus sum mihi quam aliquis alius: quia propter incomparabiliter acerbius ipsum lugerem ex morte propria si in hoc permitterer. Lugerem inquam ex affectu vel affectione gratie: quam quicumque ex caris meis affectione vel propinquitate nature. Da domine misericordie etiam dona gratie tue: ut cum viderem mortem meam: ut cum de illa doleam: sed dolore adeo exili adeoque exiguo: ut non ex illo me viuam vel viuere presumere audeam. Certissimum tamen est mihi non vix quicumque extinctam esse gratie tue vitam in me: sic enim viderem: et sic dolere proculdubio vite est: licet exigue et exilis: et viuens vix exigue et exiliter: ad vitam plene gratie atque perfecte. Jam igitur cepisti intantum et tamen viuificare me. Perfice obsecro domine misericordie tante pietatis atque mihi necessarium inceptum: ne permittas in ipso cepto istius vite initio me suffocari: et in mortem pristinam recidere. Vides in me aliquem habitum iam tue inspirationis. Inspira ulterius in me spiraculum vite tue. Insuffla in me largius spiritum sanctum tuum: donec fiat in animam perfecte viuentem vita gratie tue. Perfice in me dolorem interiore quo sentiam tot et tanta mea mala: que medullitus et ex totis intimis meis in conspectu misericordie tue doleam: tunc enim erumpent ex corde meo lachryme salutare: veri nominis videri licet de laceratione mentis mee. Unde enim lachryme nominate sunt: quia de anima lacerata te percutiente sicut et lacerante profuunt. Tu enim es domine qui sic vulneras: sic me deris sicut percutis. et manus tue sanant. Vulneras vix gladio acutissimo verbi tui mentem humanam: lacerans dolore penitudinis et lachrymis sanas. Domine misericordie dolore isto et lachrymis satisfaciens iusticie tue: vindicta nobilissima qua me ipsum torrorem et lictorem meum atrocissimum efficias. Ita non frustra lacerem: quin potius totum me comminuam et conteram. Nihil intergrum quod in omnibus que displicent bonitati tue permittas esse vel viuere in me: sicut Dauid dixit. Et comminuam eos ut puluerem ante faciem venti. Hoc tantum est gratia tua: et hoc est gratie tue virtus que gratia dicitur. Sed cum dederis mihi lachrymarum huius

piarū pfluuiū. vt lutū platearū delecto inimicos illos. i. rotam cateruā opationum/ locutionum/ affectionū/ & cogitationū. q̄ in me militabāt aduersus aīaz meā. **Q**uēadmodū em̄ inundatio pluuialis lutū de plateis emūdat & diluit ab illis. Sic inundatio lachrymarum mearū totā fetulentā vitiorū & pctōrū meoz diluet/ & delecto omnesq; feditates vite mee. **O**mnes grad⁹ & officia que illis inq̄nata erāt emundabit. **R**enouabis in me miraculū pfiguram iucūdisimā & admirabilē. vīz sbmerſionis. **P**haraonis/ & totius exercitus illi⁹ sbmergens in mari rubro. i. in aquis amarissimis lachrymarū mearū/ om̄em istam miliciā diabolicā que militauerat aduersus animā. & om̄em istum exercitū scz egyptiū. hoc ē tenebrarum & mortis reducens sup eos aq̄s maris. i. lachrymas copioſas & inundantes amarissime penitudinis. **D**ñe miscōdie q̄ oīa ad nutū & liquidū intueris. an possum ego deducere aquā de petra aridissima atq; durissima cordis mei. **H**oc em̄ ip̄e. **M**oyſes p̄posuit filiis israel dicens. **A**udite rebelles & incredulū nunq̄d de petra ista poterimus vobis educere aquas. **E**ducere poterat vtiq; & potuit nō p̄le neq; virtute sua. sed potuit p̄ te dñe miscōdie & p̄ omnipotentissimā x̄turē tuā. **S**icut igit̄ affuisti. **M**oyſi seruo tuo/ & fecisti in eo & p̄ ip̄m grande illud miraculum/ q̄ eduxisti aquā de petra/ & abierunt in sicco flumina. **S**ic adesto mihi & opare p̄ me & in me ip̄so virtutem. cui⁹ illud miraculū figura pulcherrīa fuit. p̄cute igit̄ dulcissime miserator meus petram istam aridissimā & durissimā: & fac in sicco isto cordis mei abundanter abire flumina lachrymarū. **N**e p̄cas obsecro a dira & dura p̄cussione petre istī. que nō solū p̄cuti digna est sed etiā cōfringi atq; cōminui. **E**ffunde domine miscōdie fluente lachrymarū sup aridam mentē meā. **S**ic p̄misisti p̄ **E**sa. p̄phetā tuuz: fac etiā eam terrā irriguā quā cōspicis miserabiliter arentem. **D**a mihi irriguū istū/ imo da mihi vtrūq; irriguū supi⁹ vīz & inferius. vt nō solum ab inferiori. i. ab inferno & doleā & fleam p̄ eo scz q̄ me expectant tormenta infernalīa. imo etiā p̄ amissione supnozū gaudiorum. i. celestīū. **F**ac eam obsecro sicut ortuz irriguum cui⁹ aque nō deficiunt. ne deficiant cordi meo. **D**ñe miscōdie riuū piarū ac saluberrimarum lachrymarū tādiu mihi sint salutarē q̄ diu mihi prodesse p̄nt. q̄ diu tanta ē virtus earum & gratia/ ne referues obsecro gra

tias eterni fletus: qui nulli prodesse poterūt. **D**e quo fletu dixisti. **U**bi erit fletus & stridor dentium. **D**a mihi fletū q̄ nō solū mihi salutaris est/ tibiq; placurus: & irā tuā placans/ licet iustissimam. sed etiam beatitudo est. sicut tu: ipse testatus es dicens. **B**eati qui nūc fletis. qm̄ ridebitis. **D**a mihi lachrymas que semia sunt p̄hennīū gaudiorū. in quibus qui nūc se minant. in exultatione metēt. **D**a mihi luctū p̄ quo daturus es gaudiū. **D**a mihi sp̄m meroris: p̄ quo daturus es pallium laudis. **D**ñe miscōdie da mihi sic p̄uidere infernū vt p̄uisio eius gratiā compunctionis mihi prouocet. h̄ em̄ dixit de te doctus doctor magnus **G**reg⁹

Dñe miscōdie magnifica & mirifica simul mecum miscōdiam tuam dulcissimā iuxta modū quo eam magnificas & mirificas cum latronibus & alijs sceleratis: qui cum vident se iuxta modū delicti sui. sibi paratū incendiū vel aliud patibulum. p̄cidunt ad pedes iudicis/ seu p̄fecti clamantes ad ip̄m p̄re vehementia timoris pariter & doloris de iminēti sibi mortis supplicio. **C**lamantes inq; nō solū obnixesed etiā supra modum diserte/ flagitantes misereri sibi iudicē. **D**ñe miscōdie nullū habēt ibi doctorem: qui eos supplicare doceat & precari. nō habent librū quem inspicientes/ accipiant inde differitudinem illam de p̄catis. **N**ō est ibi fons vel puteus vel aliud vñ aquā hauriant lachrymarū: solum patibulū quod lignum aridum ē aspiciunt. solū incendiū vel aliud sibi paratum attendunt supplicii. **I**nde accipiunt desiderabilissimā mihi & similibus mihi peccatorib⁹ de p̄candi differitudinem. **I**nde hauriunt vbertatē largissimam lachrymarum. **I**nde placāt iudices suos. **I**nde dāt eis plerūq; venia/ & ignoscit eis merite mortis supplicii. **F**ac mecū similem obsecro misericordiam: vt de infernali patibulo/ & de gehēnali incendio/ similem differitudinem accipiam & similem copiam lachrymarum p̄cidēs coram te supplicansq; / et ex totis p̄cordijs meis poscēs a te domine iesu christe: qui iudex meus es; imo omnium viuozum iustissimus pariter & clementissimus. **P**oscēs inq; vt ignoscas mihi & culpas quas cōmisi: & penas omnes quas merui; mirifica mecum magnificaz misericordiam tuam in hoc. vt de ip̄so tam arido infernali patibulo colligam dignos fructus penitentiē / de eternis flammis et tenebris. aquas frigidissimas lachrymarum. que omnes ardores concupiscentiarum mearū/

E

Capitulum

irarum / odiorum / et aliarum pestium quibus tam
damnabiliter arsi: totusque vastatus sum: extin-
guere preualeat. Da mihi de morte ista eter-
na et infernali viuiscere per timorem ipsius et do-
lorem: qui mihi esse debet pro eo quod eam tam mul-
tiplaciter tamque execrabiler merui. Da mihi
igne infernali extinguere ipsius incendia.
Ubec enim sunt gloriosa miracula omni-
potentissime virtutis et misericordie tue: quibus
de tanta tamque horribila morte eternali vitam eli-
cis penitentibus ut de tantis tamque formidan-
dis incendiis saluberrimum refrigerium pre-
stent sibi ipsi: mortem eternam conuertens eis
in eterne vite antidotum: per gratiam penitenti-
nis: et ipsum ignem eternum in refrigerium et
extinctionem eiusdem salutarem inde eis ef-
ficiens medicinam. Sic domine misericordie mirificas
misericordias tuas in eos: quos per gratiam pe-
nitentis reuocas: reducis et conuertis ad te.
Hec sunt misericordie mirificentie misericordiarum tuarum
quas petebat sapientissimus et illuminatus
a te sanctus David cum dicebat. Mirifica mise-
ricordias tuas qui saluos facis sperantes in
te. Quid enim mirificentius cogitari potest: quam
mortuorum seu morientium virtus adiutorium:
ut ipsa se ipsam vincat. Non enim refert an dicat
mors ipsa se vincere: an penitentes mortem
ipsam morte mederi. **I**gitur domine misericordie per ip-
sam mortem infernalem: pro ea moriturum: et ip-
so igne eterno: extinguas illum penitentibus.
Ista domine misericordie tanta glorie tue tamque stupen-
da miracula atque magnalia. Placeat tibi ope-
rari in me. **A**peri igitur oculos cordis mei: et illu-
mina eos: ut parata mihi iustissimo spem ac pro-
omnia laudando iudicio tuo supplicia videam
et intuear: cum debito timore pariter et dolo-
re: tunc enim vertere mihi in medicamenta sa-
lutaris: tunc mors illa eterna erit mihi in vitam
et incendia in refrigerium: et ignis ille in extin-
guibilis in aqua frigidissimam. Domine misericordie
satis apparere potest mihi quia velata facie: et
velatis oculis ad infernale duco: suspendium:
si tam prope positus illi patibulo: illud videre
non valeo. Si enim illud viderem: quomodo non omnia hominum
bona mihi pro illud occasionaliter fierent te ad-
iuuante: qui latronibus et alijs sceleratis fuit
per inspectionem falsis patibuli. Domine misericordie ele-
ua oculos meos ut reuelata facie intueri pos-
sim paratum mihi eternale supplicium: ut inde
colligam saluberrima illa medicamenta que dixi.
Propter hoc enim et tu ipse rex solus et dominus san-
ctorum: tu laus et decus omnium: velari faciem

tuam et oculos tuos instar latronis passus es:
ut nos spiritualiter et interioriter sic velatos et ad eter-
nale patibulum sic ductos reuelares: et reuela-
ta facie eterna supplicia ad que ducebamur vi-
deremus: ut reuelata facie mirabilia. De le-
ge tua considerarem: et gloriam tuam reuela-
ta facie contempleremur. De via illa scilicet qua
ducebamur ad infernale patibulum per nostris la-
tronibus alijsque sceleribus subiisti. **I**llumina
obsecro domine misericordie oculos cordis mei: ut vi-
dere tot et tanta mala culparum: et penarum me-
arum preualeam. **Q**uia enim videtes tot et tanta
mala cuiuscumque alterius non dolere et non luge-
re non possunt: quanto fortius mea propria absque dolo-
re et luctu acerbissimo videre non potero.

Domine misericordie tu precepisti per prophetam tuum di-
cens unicuique peccatorum qui reuerti cupit:
at ad te planctum facynigeniti. **H**oc igitur quod iu-
bes me facere: et scis me non posse facere: nisi
munere magnifico misericordie tue plarge. **D**ave
faciam sicut dicebat sanctus et doctus a te be-
atissimus Augustinus: dicens. Domine da quod iubes
et iube quod vis. **T**u domine misericordie precepisti simi-
liter. **P**lange quasi virgo super spolum puber-
tatis tue. **S**cio domine te docente: quia et incom-
parabiliter longe acerbior et planctus et luctus
congruit miserie mee: tu enim es domine sponsus in-
fantie mee: qui animam meam in sacramento ba-
ptismi desponsasti: et illam regi matrimonii
honorasti: et exaltasti illam utique pauperissimam
vilissimam: miserissimam: omnique bono tunc indi-
gnissimam: cuius matrimonii tam incliti tam no-
bilis: fidem non seruauit anima mea omni dam-
natione dignissima. **R**upit tibi fedus tam sub-
limis matrimonii: amisit te incogitabilis glo-
rie sponsus: adulterata post diabolum qui est
mors: et quae tanta tam sacrilegi adulterii impie-
tate non meruerim: quis illam expiare sufficiat:
que supplicia excogitari possunt: quibus illa
indigna non sint. **T**u ergo domine misericordie cui a deo
placite sunt lachryme penitentium: cui a deo ac-
ceptus est luctus eorum: cui dolores interne
ac vere penitentis: pro peccatis et delictis eo-
rum satisfaciunt. **C**ui iram iustissimam extin-
guunt et placant lachryme conpunctionis eorum
dem. **D**a mihi obsecro dolores istos: da luctum
istum et lachrymas qui scis te non posse placari
mihi: et me non posse placare tibi: nisi donis
gratuitis misericordie tue. **N**ec posse redire ad am-
plissimum copiosissimum dulcissimumque sinum
misericordie tue: nisi per hec mihi tam salubria: tam
mihi necessaria: tamque placita dona pietatis et

dulcedinis tue. Absit a te dñe misericordie vt dolores istos mihi deneges: qui eterna gaudia mihi promittis: et offers. Absit vt lachrymas istas saluberrimas petens: repulsam patiar: qui aqua vite: et torrente phennis voluptatis mihi promittis: et ad illam me et p prophetas et p temetipm inuitare no cessas. Tu em dixisti p prophetam tuum. **Esai.** Omnes sitientes venite ad aquas et. **Ad** aquas in q doctrinarum gratiaru et lachrymaru. **U** ore tuo sacratissimo in euangelio **Iohis** dixisti. **Q**ui sitit veniat ad me: et bibat aqua vite gratis. **D**ne misericordie si dolores istos denegas mihi: q fronte vel audacia sperabo a te eterne felicitatis gaudia. **S**i lachrymas amarissimas mihi prestare no dignaris: quales sperare potero vel audebo a te dulcissimas aquas torrentis voluptatis tue. **D**ne misericordie istam sitim pñialiu lachrymaru tu dedisti mihi in corde meo. hac esuriem panis similiter. **D**a igit et mihi saturari ex ipsis. **I**ste naq luctus quo esurio et sitio iusticia tua est: qua no solu iusticias sed etiam iustificas penitentes. **D**ne misericordie tu pmisisti ore tuo sacratissimo in euangelio tuo esuriētibus et sitiētibus iusticias: qm ipi saturabunt. **A**dimple in me pmisionem tua: qui pdonasti mihi ista esuriem et sitim ista. **D**ne misericordie lachryme iste sunt vinu cōpunctionis: hoc vino pota me: hoc pane lachrymaru pasce me. **T**u em es qui das escam esurientib: et no minus potum sitientibus. **T**u em pcepisti vnicuiq pasce esurientē: pota sitientē. **E**xurge dñe deus meus in hoc pcepto quod mandasti: et adimple illud in me. **F**ac mihi lachrymas istas panes die ac nocte: sicut fecisti **Dauid** ppter qd ipse dicebat. **F**ueit mihi lachryme mee panes die ac nocte: qd est dicere refectioes. **L**ibame pane lachrymaru: et potum da mihi in lachrymis: et in mensura magna vtique et larga. et magna quippe ariditas mentis mee: magna irrigatione requirit: et magnis sordibus abludendus. magna copia lixiuie opus: et magnorum incendioru extinctio: no nisi magnarum aquaru supēffusionibus effici pot. **U**el da domine misericordie mihi potu in lachrymis: in mensura quacūq siue qstacūq bñplaciti tui. **U**ideo me grauitē deliquisse et peccasse: cuz denegas mihi potus in lachrymis in mensura: que ad modū fieri mos est in monasterijs vbi grauitē peccatibus monachis subtrahit mensura vini que vulgo dicit iusta. **D**ira et dura ē ista vindicta: qua tam grauitē infirmanti: rā

periculose egrotanti subtrahis vel denegas: hanc medicinam salutis: et panem suauissimi odoris. **D**ne misericordie si placet tibi dolores isti interne et de penitudinis: et si reputes eos vin dictam iustā. **D**a eos mihi qstū acerbos volueris. **D**a eos pfundissimos et intimos: ita vt si placeat tibi totus imoziar doloribus hmōi: totus dissoluatur et abeat totus in lachrymas: et hoc sit mihi consolatio de imensitate pietatis et dulcedinis tue: vt affligens me dolorib: isti no pcas mihi vsq ad mortē corpis mei. **D**ne misericordie no fuit a seculis pctōr adeo scelerat: adeo execrabilis: adeo bonitati tue odibilis: qn vna morte corpis sui si eam cum amore et honore tuo sustineret: eaq tibi offerret: omnia scelera sua atq facinora non expiaret: et iram tuā iustissimā quā acūq aduersus eam excādesceret: no extingueret et placaret. **D**omine misericordie hanc mortē no audeo mihi inferre nec manus mihi iniicere: verūtm desiderio est mihi: si esset bñplacitū tuū in gladio vbi tui: totus confossus corde: totusq vulneratus doloribus istis: viuificis pñialibus. **S**i p acerbitate eorū corpe moreretur et corpus meū morte hmōi moreretur. **A**ccidit plerūq domine misericordie vt moriant hoies morte corpis: p doloribus et tristitijs seculi hui. **U**tinam et mihi dare a te vt imozerer doloribus istis pñialibus tam tibi placitis: tam mihi salutaribus et necessarijs. **D**ne misericordie mihi tam gratū fuit ppter bonitatē tuā desiderare mori: etiam p te morte corpis: que psecutorū gladijs inferretur: quāto igit gratior tibi esse debet et ē indubitanter mors ista: quā desidero mihi inferri gladio vbi tui: cruciatuq et dolores isti penititudinales. **E**t si igit no est bñplacitum misericordie tue vt vsq in mortē corpis doleam doloribus istis: placeat obsecro pietati tue vt doleant vsq ad effusionem largissimā lachrymarum: et eousq vt exitus aquaru deducant oculi mei: quia no custodierunt legem tuam. **D**ne misericordie da mihi sic cognoscere: sicq iugiter intueri tot et tanta mala mea: detrimēta scz iparū viriū naturaliu mearū: que abusi onibus opep ita lese et vulnerate sunt. **D**etrimēta gratiarū tuarum que pilla amisi et extinxi in me: etiam detrimēta glorie eterne hereditatis ac felicitatis: quibus me exhereditauit: quibus me priuauit atq totaliter spoliati. **E**t ecce nudus: ligatis velatisq oculis in star ribaldi vilissimi et latronis sceleratissimi: duco: ad infernale patibulū: qui rex coronat.

Ik

L

c

Capitulū XXVII XXVIII

tus fueras in sacramēto baptismi ad regnum tuū celeste / q̄ lugubre spectaclin facio de me ip̄o om̄ib⁹ viris miscōie / imo etiā cunctis in q̄rum cordibus vel modicam stillā tue pietatis dedisti: q̄t r̄ q̄tis derisiōib⁹ demonuz parēo- q̄tis r̄ q̄ asperis insultatiōib⁹ eoz̄ expositus sum: Insultare mihi nāq̄ merito r̄ veracissimē possunt: mihi inq̄ miserrimo atq̄ vilissimō dicētes. **E**cce iste factus est sicut vnus ex nobis. **I**n hoc vtiq̄ / q̄ tam vilissim⁹ apostota flāmis eternalib⁹ r̄ tenebris cū ip̄is adiudicatus sum. **E**t qui dānabiliter associaui me ip̄is in culpa apostasie / i. recessiōis a te / ordine rectissimo associari eis debeo in pena dānatiōis eterne. **H**oc aut̄ pl⁹ habz̄ apostasia mea culpe: q̄ de sublimi gratie adoptiōis qua filiū me adoptaueras: r̄ de altitudie regni tui celestis cui⁹ herede me feceras: tam viliter tanq̄ turpiter deiect⁹ / imo sp̄ote cadēs in extremā istam ignominiam r̄ paupratē deueni. **Q**uis ista mala mea tot r̄ tanta videre posset: absq̄ dolore compassionis / r̄ lachrymis: nisi ip̄s q̄bus me associaui demones / vel qui ex pte eorum per similem associationem effecti sunt.

Requirende sunt intercessionēs sanctorū ad impetrationē lachrymarum. **Ca. XXVII**

Consiliū aut̄ necessariū ac saluberrimū est: vt cuz vides p̄ temetip̄m solum impetrare nō posse / donū luctus r̄ grām lachrymarū hoc impetrare studeas sanctorū suffragijs. **E**t potissime suffragijs gloriose marie **M**agdalene / nec nō r̄ beatissime illius marie egyptiace: que istis donis tam magnifice / tanq̄ largiter dotate fuerunt. **H**oc factū est tempore meo / vbi quidam magnus / cum doleret r̄ cōquereret de ariditate cordis sui: eo q̄ aruisset in eo fons lachrymarū: incidit cordi eius consiliū istud: vtz vt irer ad sepulchrum gloriose dñe marie magdalene. **L**ūq̄ ibi p̄caret vt fontē ei lachrymarū suis suffragijs impetraret: quod p̄eam obtinuit: suis familiaribus referebat. **D**ebes etiā reminisci q̄ donū luctus siue fons lachrymarum: lauatozium ē in claustro spiritualit̄ in q̄ sanctitatis regula obseruat̄. **I**ntolerabilis aut̄ est defectus in om̄i claustro / defectus lauatozij. **Q**ua p̄pter obsecrandus est tibi deus / qui solus edificator est claustrī illius / vt ipse in claustro tuo quod tu ipse esse debes / vel cor tuuz / nō pmittat de eē

tam necessariam officinā. **E**t quod ip̄e eaz̄ in eodem edificet: p̄sertim cū ipse sit puritatis r̄ mundicie zelantissimus amator: que nisi per lauatozium hm̄oi p̄seruari in isto claustro nō possunt. **O**bscandus ē etiā q̄tū p̄t r̄ q̄tuz ip̄e dignatiōe sue pietatis r̄ dulcedinis te adiuuare voluerit: vt ip̄e tibi largiat̄ in eo copiosas r̄ indeficientes aquas. **R**eminisci etiā debes de pena regulariū: cui⁹ tibi feci / in p̄cedentibus mentionē: quibus auferē mensura vini q̄ dicit̄ iusta: nō tñ auferē aqua q̄tūcūq̄ deliquerit / nec dat̄ eis panis nec cibus vllus absq̄ potu saltem aque. **O**bscra igit̄ ipsum ne in te hunc intolerabilem rigorē sue feueritatis exercent: qui r̄ claustralem disciplinam r̄ duriciam humanā excedat. **O**bscandus est etiā vt in alijs penis si vindicta ei de te placeat / vindicet in te quecūq̄ vindicare voluerit: q̄ illis que longe te faciunt ab illo r̄ impediunt / quo minus appropinques ad ip̄m / p̄sertim cum ip̄e iubeat dicens. **A**ppropinquate deo r̄ appropinquabit vobis. **H**ec aut̄ ariditas ab aquis vicz lachrymarū / phibet euidēter appropinquare te ipsi: sic aque lachrymarū appropinquare te faciunt ad ip̄m r̄ ip̄m ad te.

Afflictio corporalis valet ad impetrationem lachrymarum. **Ca. XXVIII**

Et aliud adiutorij orationū grāde atq̄ fortissimum: ipsa afflictio seu tribulatio / de qua r̄ p̄pter quā clamat̄ ad deū: p̄pter qd̄ ab ip̄o sp̄s sancto edocti patres affligebāt se cum oratiōibus suis impetrare vellent aliqd̄ magnū a dño / quod adhuc seruat om̄is ecclesia scōzū: affligēs se ieiunijs / cilitijs / laborib⁹ r̄ flagellozū etiam disciplinis: r̄ alijs modis / quos iustificatiōis gratia docere r̄ facere cōsuevit. **E**t tribulatio p̄ qua vel contra quam sez vt auertat̄ clamatur ad dñm / in p̄mis adiuuat orationē: qz̄ facit vt eidem clametur obnixius / sicut dicit beatus **A**ug⁹ / videlicet qz̄ in tribulatione obnixi⁹ clamatur. **C**ausa aut̄ in hoc ē qm̄ ipsa sua acerbitate incitat et incēdit desiderium liberationis ab ea. **E**t p̄pter h̄ q̄to maior / acerbiorve fuerit: tanto magis incendit vel incitat desiderium hominū. **D**esiderium aut̄ impetrandi quod petit̄ / vox ē ofoniō: r̄ p̄pter hoc muta est r̄ sine voce ofo: q̄ desiderium nō habet hm̄oi. **E**t ideo tacet in ofone q̄ loq̄ videt̄ multonēs. **L**ū aut̄ vehemēs fuerit:

hmoī desiderii erit clamor: quia ppter verus
 ē sermo beatissimi Aug. qui dicit. quia in tri-
 bulatione clamat obnoxius. Ob hanc causā
 dicit alibi. Idem btūs Aug. quia ppter hoc
 imitat deus tribulatiōes: vt tribulati clamēt
 ad ipm: clamātes exaudiat: exauditi liberent
 liberati glorificent misericordissimū liberato-
 rem deum. Quia ppter dicit idem sup euāge-
 lium. Matth. quia tempestatem fecit oriri in
 mari. vt nauicula iactaret fluctibus: vt metu
 tempestatis territi discipuli excitaret dñm ie-
 sum christū dormientē: et clamaret ad ipsum a
 facie tempestatis: exauditiq; et liberati glori-
 ficarent ipm: sicut et ibi factū est. Scdo adiu-
 uat ofonē afflictio: qm afflictio miseria ē. Abi-
 seria vero / puocatrix est miserationis apud
 misericordissimū. ppter qd et miscdia dicit qd
 miseria cordis de alieno malo. qd pprrie com-
 passio noiā quasi alienē cōsortiū passionis.
 Que qdē et si in deo locū nō habeat. qstuz ad
 effectum. quātū tñ ad effectū subuentiōis cō-
 petit eidem quaten⁹ phas est. Subueniens
 em miserator deus tribulatis. Hoc facit ipis
 qd socius tribulatiōis faceret si posset eisdem
 vicz liberans eos / vel tribulationē mitigans
 aut leniens ipis. Quia igit afflictio pprria in
 eis. qui aliū de tribulāt. addit ad miseriā ipō-
 rum: addit et ad puocationē vt pdixi misera-
 tionis. Et ppter hoc addit adiutorii exauditi-
 onis ipsius ofonis p quā miseria intēdit
 impetrari. Tertio qm ipsa afflictio propria.
 quedā ps est iustificationis. Necesse est vt p-
 pter illā detrahatur miserator deus siue minu-
 at de vindicta: quā irrogaturus erat / si ista af-
 flicio nō esset. Nō quidē minuit aut detrahit
 p quāritate afflictionis hmoī sed p largitate
 sua / fm largitate et imensitate misēdie sue. In-
 ter dū etiā totā detrahāt initio afflictiois hmoī
 et sententiā dānatiōis iminentis totam reuo-
 cat: totāq; penā minatā ignoscit: sicut manife-
 stum est fecisse niniuitis / cū agerēt penitenti-
 am ad pdicationem Ione pphete. ¶ Pani-
 festū igit ē tibi hoc: qstū et qualiter afflictio
 pprria adiuuat ad ofonē ad ipetrandū misera-
 tionē. Iuxta hoc dicit Bern. Clareuallesi. Nō
 affligere se debet orans coram dño: vt parcat
 saltem flagellato: q nō pcat iustificato: ac si di-
 ceret: vt ipa flagellatio miscdiam puocet quā
 iusticia (quia nulla est) puocare nō pōt. ¶ Si
 quis aut querat de mugitib⁹ boum: et ciulati-
 bus puulozū: et de afflictionib⁹ animaliz qd
 Passa sunt apud niniuitas: in q vel ppter qd

adiuuabant ofones niniuitarū. Rñdeo in 15
 quia afflictioes erant hoīm quozū erāt puuli
 et quozū erant aīalia. Causa aut in hoc ē qm et
 in filijs et in aīalibus suis ac rebus alijs: mani-
 festum ē affligi patres et matres et rerū hmoī
 possessores. De ieiunio vero qstuz adiuuet
 ofonē: expressit beat⁹ Aug⁹ vbi dicit. q si via
 orationē volare ad deū: fac ei duas alas: ieiun-
 nium / et elemosynā: quarū igit altera alarū:
 adiuuet volucem ad volandū tñ. simili mō
 adiuuet ieiuniū ofonē ad volandū ad deum.
 volatus aut hmoī exauditiō est. nō em ascen-
 dere dicuntur ofones: nisi quas exaudit de⁹.

Quare ieiunio tanta efficacia tribuatur.
 Capitulum XXIX

Nebet aut que-
 stionem et admirationē nō leuem p-
 pter quod sapientissimus et sanct⁹
 Aug⁹. Ieiunio tantā efficacā et virtutē hic at-
 tribuit: vt eā elemosyne parificare videatur.
 Alle em due paris virtutis sunt / et equalis per-
 omnia in omnibus volatilib⁹: et equale prestāt
 eis adiutorii ad volandū. nec potior ē in hoc
 ala dextera q̄ sinistra. nec ecouerfo. Lū econ-
 uerso se habeat in maiori pte hominū. Nō em
 equalis virtutis aut fortitudinis sunt dextera
 manus et sinistra in hominibus: imo in pluri-
 bus dextera sinistram excedit. In solis xō il-
 lis q̄ vocant ambodextri qualis fuit hayoth
 gabaonite et p omnia eiusdē fortitudinis sunt:
 et ad opandū eiusdē adiutorij. Ap̄lus aut di-
 xit. j. ad Timoth. iiii. quia pietas ad omnia va-
 let. exercitatio aut ad modicū valet. Ieiuniū
 vero vna est de exercitationibus corporalibus.
 quare nulla est compatio ieiunij ad pietatem.
 que ad modū nulla est eius quod est modicuz
 ad omnia. Rñdeo in hoc et dico verū esse. Hoc
 est veri noiis et rōnis ieiunij. oblatio et sacrifi-
 cium est. pprrij corporis: sicut euidenter testa-
 tur ap̄lus ad rhomanos. xij. dicens. Obsecro
 vos p miscdiam dei exhibeatis corpa vestra
 hostiā viuente / sanctam / deo placente. prefer-
 tim cū nō avaricie: sed miscdie ieiunaf. Hoc
 aut est. cum ea que detrahunt cor: poribus de
 alementis: in christi paupey elemosinā / vel in
 alios vsus pios erogant. Nec videt esse veri
 noiis: quo nō et aīa et corpus affligit. Nec mo-
 dica ē afflictio anie humane / fames et sitis. qd
 inde manifestū ē: qz cū vehementer inualue-
 rint: cogūt hoīem comedere man⁹ suas / vel

alia de carnibus suis: que rape de ipso corpore suo poterint. **S**ister et de vehementia sitis bibere enim proprium sanguinem vel vinas compellit: Afflictiones vero corporis esse ipsam ieiunium: atenuatio eiusdem corporis: que per pauca et moderata ieiunia fit: euidenter ostendit. **H**oc autem non propterea dico quia ita ieiunandum: ut in hominibus rationem sitis esuriens inualeat. **S**ed potius ut manifestum tibi fiat: quia veri nominis et rationis: ieiunium et sacrificium est ut dixi: et iustificatio quodammodo anime quam corporis. **E**t propter hoc efficaciter non meretriciter ad placandum iram iustissimam dei: et ad minuendum penas meritas seu debitas. **Q**uod enim quis vehementer se affligit pro suis vitis et peccatis: ratio minus in se ipso relinquit diuine iustitie puniendum. **Q**uapropter cum semetipsum sufficienter iustificat: non est adeo ulterius iustificandus. **S**icut docet apostolus. **I**. Corinth. xi. dicens. **Q**uod si nosmetipsos diiudicarem: non utique diiudicaremur. **I**am igitur declaratum est tibi per hoc: quatenus et qualiter alia altera orationis est ieiunium: videlicet ad impetrationem remissionis pene merite seu vindicte. **A**d diuuat etiam orationem ad volandum in sublime: diuine miserationis quam miserabiliter efficit ieiunantem. **X**m quod dicit apostolus. **Q**uia exercitatio corporis ad modicum valet. **I**ntelligendum est: ut est exercitatio: et hoc est dicere per se: valet namque per se ad frangendum vires carnis: et ad reprimendos: et interdum extinguendos ardores concupiscentiarum carnalium. **E**t ad hoc efficaciter est valde ieiunium: quod admodum subtractio lignorum ad extinguendum incendium. **S**ic dicitur: detrahe ligna foci si vis extinguere flamas. **E**t carnis motus: ocia: vicia: dapes. **N**ec intelligas hic exercitacionem corporis: nisi macerationem carnis: que fit non solum ieiuniis: sed etiam laboribus: et omnibus sanctis occupacionibus. **P**er se igitur in quantum exercitatio corporis: et per hoc que exercitatio: ad hoc valet quod predictum: quod reuera modicum est copatione utilitatum pietatis. **P**ietas enim: id est misericordia et ad illud valet: et ad omnia alia que salutis sunt sue pertineant ad salutem. **N**ihil enim est: vel venie: vel gratie: vel glorie: quod pietas non impetret: sicut expressisse legitur. **T**hobie. quoniam elemosina ab omni peccato et a morte liberat: et non patitur animam ire in tenebras. **E**t iterum. **N**on auertas faciem tuam a paupere. **I**ta enim fiet ut nece te vertes facies domini. **E**lemosina namque non solum potest vel valet pro eum in quo est: vel facit illam: sed etiam pro eos quibus fit: valet etiam pro semetipsa. **E**lemosyna enim pro illis quod ele-

mosyna est: habet fructus et utilitates mirabiles et mirificas: sicut est euidenter colligere ex testimonijs scripturarum. **Q**uid vero pro sophisticas calumnias: que in scolasticis disputationibus non tam fructuose quam tumultuose audiuntur: pietatem intellexerunt in sermone permissio. **A**pli illa que theosebia nominat: et hoc indubitanter cultus deo debet: et acceptus nominat: que rectissime veneratio sanctorum: id est regum sanctorum: in quibus premaximus et principatus supereminetissimus obtinet creator benedictus: tanquam in primis et maxime venerandus. **D**einde beatissima et gloriosissima dei genitrix: post hoc unusquisque sanctorum ac sanctarum in ordine suo. **N**ec demerent sacramenta sacramentalia sacraque bona sua: et sacra vasa atque ornamenta. **E**t generaliter omnia quecumque benedictionibus pontificalibus sacrantur vel sanctificantur. **O**mnia namque hominibus ratione que sacra veneranda sunt.

Assiduitas orationum adiuuat nobilitatem. **C**a. XXX

Et alius fortissimum orationis adiutorium. **S**ic assiduitas: sicut testatur Jacobus ultimo. **C**apitulo epistolae sue dicens: quia multum valet deprecatio iusti assidua. **E**t apud apostolum. **I**. ad Thessal. **S**ine intermissione orate. **E**t ipsa veritas in euangelio luce: quoniam oportet semper orare: et non deficere. **Q**ualiter autem orabimus semper. **I**mpossibile enim manifestum est semper aliquem orare: qualiter possibile est dormientem orare cum dormit. **E**redo autem te hic audiuisse verba hominum: de quibus fuerunt qui dixerunt vitam omnium sanctorum: orationem esse: propter auctoritatem que dicitur. **I**ustus non desinit orare: nisi cum desijt iustus esse. **H**oc autem non est dictum nisi pro tropia: quo due res que idem vel equalia efficiunt. solent dici unum esse: iuxta simonem apostolum. **I**. ad Corinth. iii. **Q**ui plantat et qui rigat unum sunt. **E**t intelligit unum in efficacia seu intellectu. **S**ic se habet de oratione iustorum: et de vite eorum. **I**n effectu namque impetracionis apud deum unum et idem sunt. **E**adem enim impetrant apud ipsum vitam sanctorum: et orationem eorum. **U**traque enim impetrat et veniam et gloriam et gratiam: et omne aliud bonum quod ipsis largitione diuina tribuit. **Q**uidam quod ex sanctis patribus: dixit se incessanter orare: pro eo quod vel ipse orabat in persona sua: vel paupes quos labore manuum suarum sustentabat. **D**icit igitur se orare cum pro ipso orabat. **N**on est opus ut in explanacionibus troporum et

Figurar hmoi detineam te vltari^o. Ad illud igitur veniedum e quo oportet semp orare: et qua de causa. Dico igit q qdiu ferruz ardet et incendiū: tamdiu clamādū est contra ignē pro aqua. Et hoc euidēter vides in incēdijs istis l'alibus: qdiu em ardet ignis / q domus aliqua comburit: tādū continuat clamor eorum qui ad liberationem domus et extinctio- nem incendiū laborant / vel alias satagunt, vbi est ergo in tota ecclesia dei domus i qua ignis vel ire vel luxurie vel alterius pestium hmoi nō incessanter grassat. Nō dubitas qn rarissime paucissimeq; sint quibus deus pcat ab his doloribus: vel quas ab eis potius tue- atur. Qua ppter si vel leuiter vel ad modicū aperueris oculos: et inspexeris in ciuitatem dei: videbis fere eam vbiq; varijs vastari in- cēdijs hmoi iuxta cōminationē dñi p Esaiā dicentez. Relinquet filia syon sic ciuitas que vastat totz tantis incendijs. Deniq; tamdiu pugna cōmittitur: qdiu durat preliū: an nō resonandū est tubis cōtra hostes? Lāgores aut tu barū nōne sunt clamores orationum. **A**mplius tempratio ē vita hominis super terram: et alia littera habet militia. Hoc aut nō nisi bellū. Si igit toto bello: i toto tempe duratiōis belli. vociferandū ē z tubis resonā dum: nulla pte vite hui^o / vel grandis vel mo- dica. cessare licet nobis ab oratione. **Q**uasi quis fortasse dixerit: qz clerici z sacerdotes: et inter hos potissimum claustrales: debitores sunt instantie istius: z continuationis oratio- num: cum eis ab alijs opationibus adeo par- catur. vt nihil aliud eis impositum sit. Et ipse Hiero: expresse dicit: qz monachi officiū ē sua z alioz peccata deslere. Et generaliter ad h/ z propter hoc totus clerus cōstitut^o sit. vt me- diator sit inter populum et deum: sicut et iuxta litteram: inter populum z altare loco medio stat in ecclesia. Ad hoc videlicet vt laudibus / orōnibus / z sacrificijs. nō solum iram dei pla- care studeant erga populū. sed etiam grām z gloriā eidem impetrare. Rūdeo in hoc: qd reuera instandū est orōni / z qstū pmittit ipsa (qua omnes pmimur z circūdamur) ifirmitas similiter et quantum alia officia permittunt. que nec minoris glorie sunt creatori: nec po- pulo minus necessaria sunt: sicut officium pre- dicationis / sacramentationis. Officiū inter- dum iudicationis z pacificatiōis inter discor- des. Sunt z pter hec officiū disputandi cōtra

errores / officium cōquirendi z fabricandi ar- ma spūalia cōtra hostes eccle dei. Officiūq; texendi retia: hoc est componēdi z scribēdi sermones / ad piscandum in mari magno et spatiofo mundi hui^o: pro quibus vani homi- nes z imperiti telas arancarū texūt pro eis. nō solum inaniter sed etiā damnabiliter. Ip- sisq; auditoribus pniciose seipfos euiscerant dum ea vel docent vel pdicant / quibus nō so- lum nō capiunt. sed etiam inflāmant. inter- dumq; fatigant. Et quod est ad malozū om- nium cumulū. ipa aromata sacrozū eloquioz fastidiunt z abominant. coufz vt aures su- as ab eis prorsus auertant. **O**rat em sine i- termissione qui alia sibi officia imposita / nec ppter orationē intermittit aut negligit: nec ppter alia ab oratione desistit. **O**rat igit sem- per z nō deficit: qui iuxta qd ei ab alijs officijs pmittit / ofoni insilit. Propter qd z circūspe- cte adiecit veritas: oportet orare semp z non deficere. Sic em abundandū est nobis in ora- tione. ne alijs officijs deficiam^o: nec cogimur p exempla illa que de pugna z incendijs h ad- ducta sunt: in omni momēto rpiis instare ofoni: cū alia si min^o necēria vel salutaria vl salubria cū vacare^o ofoni ptnue: nō sufficienti plerēt. **G**eneraliter em cōstitutus est clerus. vt cu- stodiat iustificatiōes dei z mandata eius exq- rat: sicut legit in ps. Et. ij. Paralipo. iij. pce- pit rex ezechias populo habitanti in hierlm vt darēt partes sacerdotibus z leuitis: vt pos- sent vacare legi dñi: z subintelliges intelligē- de / meditando / implende / z docēde: sicut z i ps. legitur: dedit regiones gentiū / z labores populozum possiderunt: vt custodiant iustifi- cationes / z legē eius exquirant. **D**e claustra- libus vero siue regularibus / quos communi- ter religiosos dicimus. non est dubitandū qn summa cura debeat eis esse de dei laudibus / oratiōibus / z sacrificijs. **H**is em tribus omnia officia religiosozum inseruiunt pncipaliter. **D**isciplina nāq; claustralis. que in capitu- lo exercetur: custos quidem est triū istozum. **S**iliter z sobrietas cibozum z potuiū. que reli- giosis indicta est. z in rectorijs eozū regu- lariter seruat: nō modicū nec leue adiumētū pstat trib^o illis aūdictis. **L**ex lectionē ab ora- tione distinguere. non multuz curo: cū adeo sibi inuicem cōnexē sunt: vt lectio ofonē im- pūguet. z lectionem oratio illuminet. **Q**ua propter arida z modice vel nullius refectio-

rūt. Apparet igit̃ tibi si tñ videre vis / et vales
 q̃tus sit placor: q̃traq; gr̃a piarū ac deuotarū
 orationū coram deo / vel apud eum. dum per
 eas eidem p̃stā occasio id faciendi: p̃pter qd̃
 ei placuit ei om̃ia facere. et hoc est largiri quo
 nihil eo gratius esse potest. Et ob hanc cām
 gratiosissima est in conspectu eius humilitas.
 Ip̃a em̃ semp querelosa est. semper mendica
 semp egena. dum hic viuūt. semp saccum suū
 vacuum eidem ostendens / et porrigens. sem
 perq; indigentē ac pauperrimā se ac clamās
 miseriasq; suas im̃ēsas et innumerabiles oculo
 pieratis ipsius ingerens. nō tam ostentās
 q̃ vehementi improbitatē et importunitati im
 pingens. iux̃ consuetudines trutanorū: q̃ sca
 bies suas et vlcera / mēbrorūq; suorū corrosio
 nes / nuditatē / ceterasq; miserias suas: tanta
 studiositate oculis spectantium ingerunt / et
 intueri illas eos cogunt. vt si nullo miserationis
 affectu in eo moueant̃. necesse tñ habent
 aliquo bñficio oculos suos ab aspectu tā hor
 rificarum miseriarū redimere. Et habet ad
 huc aliud gr̃e singularis humilitas eius / viz
 q̃ saccus eius ne hic impleri pōt donis largi
 tatis: nec paup̃tas eiusdem dirari. Causa aut̃
 in hoc est qm̃ quāto maiora amplioraq; dona
 recipit: tanto amplius ip̃a crescit. Et p̃pter h̃
 tanto amplius vacuā et paup̃em se proclamāt.
 Ip̃a igitur quasi contendit cum imensitate
 diuiciarū / et beneficentie creatoris / et dicit au
 denter. imple saccum paup̃tatis et vacuitatis
 mee: si potes dñe deus meus. Propter h̃ igit̃
 vt p̃dixi / gratiosissima est humilitas in cōspe
 ctu creatoris: qm̃ occasiōes ei semp ministrat
 largiendi simul et ministrandi / donandi pari
 ter et p̃donandi. sicut em̃ gaudiū est iusto face
 re iudicium. vt legit̃ Prouerb. viij. Ita gau
 dium est largissimo ignoscere et largiri. qz igit̃
 sup̃ om̃em cogitatum est largitas creatoris.
 Ita sup̃ om̃em estimationem nostram est bo
 nitati eius placitum largiri. Propter hoc igitur
 merito tam placite sunt ei occasiones lar
 giendi: quas ei humilitas subministrat.

Tides adiuuat orationem. La. XXXII

Quia vero fides
 q̃ fons est orationis. sicut dixit san
 ctus et sapientissimus Augustin⁹.

Manifestū tibi eē facile potest: rememoratio
 nem fidei / nō solum adiuuentum esse oratio
 nis / sed et oratiōis gratiam ex ea et per eam mi
 ra affluentia redundare. Rememorandi igit̃
 sunt orare intendentibus atq; volentibus il
 li articuli fidei: qui maxime gratiam gratitu
 dinis et deuotionis in nobis excitant et incen
 dunt. Hi autem sunt de mysterio incarnatio
 nis / passionis et mortis / necnon victoriosissi
 me resurrectionis eiusdem / atq; in celos glo
 riose ascensionis. Similiter et sacramenti al
 taris. in quo incogitabiliter larga atq; profu
 sa est in nos beneficentia ipsius. et inestimabi
 liter admiranda dignatio magnifice glorie ip
 sius. qui quotidie nō solum multotiens / sed
 vicibus innumerabilibus / descendit de sum
 mo celorum / de altissimo solio glorie sue: si ma
 nus sacerdotum / mysterium illud altaris ri
 te celebrantium / descendit inq; ad inuocatio
 nes ecclesie sue que per ora sacerdotum fuit
 in sacramento illo. Rememoranda igitur
 sunt officia ineffabilis pietatis charissimi et
 benedicti vnigeniti patris dei / propter illud.
 venerandum sacramentum instituit / et que
 in eodem in omnibus missarum solennijs ad
 implet et perficit. Quorū primum est offi
 cium medicationis: quo medetur ecclesie san
 cte sue tyriaca viuifica sacratissime carnis sue.
 et syrupo saluberrimo preciosissimi sangui
 nis. Secundum officium est sacramentati
 onis siue sanctificationis: q̃ officio nos emun
 dat ab omnibus inquinamentis carnis et spi
 ritus: et replet omni sanctitate et gratia.
 Tertium officium est recōciliationis quo
 per sacrificium corporis et sanguinis sui / pla
 cat nobis in mysterio illo patrem misericordi
 arum / et reconciliat nos eidem. Quartum
 officium est refectionis spiritualis: quo tam
 nobili / tanteq; suauitatis cibo et potu nos re
 ficat et satiat. Extinguens in nobis famem et
 sitim mortiferas / carnalium et secularium de
 sideriorum.

Cum quanta gratiarum actione est salutā
 dus dominus iesus in missa. La. XXXIII

Hæc ista quattuor
 or in omni missa ab ipso / tota de
 uotione. toto fletu cordis ab eo
 e 4

Capitulum

dem exposcēda sunt. ita vt in ip̄a hora eleuati
onis dñici corp̄is p̄cidat corā eo cū gr̄arū acti
one deuotissima ⁊ laudib⁹. Et dicat bñuener⁹
tu bñdicte saluator⁹ ⁊ bñdicat tibi q̄cquid tibi
bñdicē pōt; p̄ tot ⁊ tāt; maḡlib⁹ pietatē ⁊ dulce
dinis tue; p̄ tot ⁊ tātis dignitatib⁹ magnificē
tie gl̄ie tue; p̄ tot ⁊ tāt; tāq; magnificē donis/
icogitabil⁹ largitatē tue ⁊ bñficētie. **E**cce oculi
tui sac̄tissimi vidēt ariditatē / frigiditatē / tene
brositatē / vacuitatē oimodā ⁊ paup̄tatē cor
diū n̄rōr. **E**cce nō sufficim⁹ ad gr̄arū actiōes /
⁊ bñdicōes ⁊ collaudatiōes / ⁊ gl̄ificationes
tuas q̄n poti⁹ p̄ oīa deficim⁹ a debit⁹ deuotiōe
⁊ gratitudine etiā p̄ vnico aduentu tuo de
celis. p̄o vnica ascensione tua. sed nectorus
mundus regratiari tibi p̄o vna eius descen
sione ⁊ aduentu sufficeret; q̄sto minus igitur
p̄ quotidianis assiduisq; ⁊ idubitatē in nu
merabilibus. **N**emo tibi satis gratus. satisq;
deuotus esse potest. **T**u ergo ne attenderis
⁊ ne respexeris ad tantos defectus nostros.
tātāq; paup̄tatē; ⁊ respice poti⁹ ad sup̄abun
dantissimas diuitias pietatē ⁊ dulcedinis tue
que te huc adduxerunt ⁊ de sup̄eminētissi
mo glorie tue solio huc descendere te fecerūt
in manibus hui⁹ p̄sentis sacerdotis: qui tam
venerandū tāq; sac̄rū ministerium / in nomi
ne tuo celebrat; posuerūt. tanq; oblationem
patri miscōiarū gratissimā ⁊ acceptissimā: vbi
offeris p̄ manus illius p̄ tota tua ecclesia / et
ex p̄te ipsius. **I**nde obsecro / page ⁊ admitte
officia ista in mente miscōie tue. **I**nde opare in
nobis quattuor istas virtutes sac̄ratissimib⁹
mysterij. **I**nde medere aīarū nostrarū vulne
ribus atq; languoribus. **I**nde fac nobis istaz
vitalē viuificāq; p̄ciosissimi corp̄is tyriacā vi
uificiq; sanguinis tui / in medicinā / in vitā / et
salutem mentis ⁊ corp̄is. **P**laca nobis patrē
miscōiarū hoc placabilissimo / ei⁹ acceptissi
mo sacrificio; quo placasti eti nobis in ara cru
cis agnus imaculatus. **A**gnus dei qui tollis
peccata mūdi: offerens temetip̄m eidē hosti
am in odore suauitatis pro nobis. **T**ibi paci
fici p̄ sanguinem crucis tue; siue que in celis
siue que in tr̄is sūt. **D**ñe miscōie q̄sta deuoti
one / quātis piarū lachrymarū p̄fluuijs / reme
moranda ac iugiter recogitanda essent nob;
tam in debita nostris miserijs. tam stupenda
tāq; excedentia oēm admirationē ⁊ oēm cogi
tatum bñficia. **T**u igit q̄ vides / q̄s longe nos
fecimus nostris vitijs ⁊ peccatis: a tam neces

sarijs / tam salutaribus / tam desiderabilibus
nobis tanq; bonitati tue gratis ⁊ accept⁹ do
nis. **A**d iuuā in sup̄ imp̄fectū nostrum. ⁊ sup̄le
tam miserabiles defectus nostros. tāq; mor
tiferam paup̄ratem / sup̄abundantissimis di
uitijs gratiositatis tue / vicz gr̄arū actionib⁹
tuis. **E**munda nos ab oīibus inquinamen
tis carnis ⁊ spiritus; ⁊ reple nos oīi sanctita
te ⁊ gratia / ⁊ omnibus donis et virtutibus; q̄
bus tibi placeat. seruitur ⁊ viuatur; ad placen
dum / seruendum / totaliterq; viuendum ma
iestati tue cum patre misericordiarum ⁊ sp̄i
tus sancto. **H**oc inq; fac p̄ virtutē venerandi
tāq; ineffabilis sacramenti. quod ⁊ p̄pter hoc
tuipe instituiti; ⁊ celebrandū ecclesie tue san
cte tradidisti et precepisti. **I**n quo mirificen
tissima x̄tus tua semper operatur. quod nul
la virtus nature. nulla potentia / preter sin
gularem illam ⁊ omnibus dominantissimam
ac supereminētissimam tuam operari pōt.
vt panis ille materialis ⁊ vinum visibile; in sa
cratissimum corpus tuum / et viuificum san
guinem tuum conuertatur / quātā mirificam
operationem tuam / soliq; omnipotentissime
virtuti tue possibile; ⁊ te ductore et actore
te inspirate magnifico munere gratie tue cre
dimus ⁊ tenemus: que fides inter mirabilia
siue miracula tua / mire virtutis ⁊ gratie tue
donum ē. **R**efice nos. satia ⁊ firma hoc pa
ne vite. id est. viuū ⁊ vero. hoc pane vite. id ē
de te ip̄o / qui de celo descendisti; panis viuus
ac verus qui das vitam mundo; et extingue
nobis omnem famem carnalium ac seculari
um desideriorum. **P**ota nos inebria hoc pa
ne viuifico ac saluberrimo te ip̄o. ⁊ extingue
in nobis omnem ebrietatem vel potius insa
niam vitiorum ⁊ peccatorum. **H**oc inq; ope
rare in nobis de te ip̄o. per ipsum viuificum
corpus tuum ⁊ sanguinem tuum p̄ciosissi
mum. **T**u es enim domine misericordie / in
temetip̄o / et per temetip̄sum. quod est dice
re. in quātū deus es / in quātū verbum summi
⁊ eterni patris. cibus ⁊ potus ⁊ refectio vita
lis saluberrima / ⁊ super omnem cogitatum
suauissima animarum nostrarū. **P**lacet au
tem tibi vt in sacramento isto ineffabili sacra
tissimi corp̄is / ⁊ viuifici sanguinis tui / quos
pro nobis suscepisti. p̄stes nobis istam sacra
tissimam / viuificamq; refectioem. quam su
auitate ineffabili / absq; signo ⁊ figura sacra
menti. **I**psa p̄ntia tue x̄tatis nuda ⁊ lucidif

fina angelis sanctis / ac beatis aīab^o in celo /
 in templo / s. sublimissimo habitaculo glie tue
 largiris; aut h^o mirabiliter / et misericordissime
 consulis puerilitati et infantie aīarū nostrarū
 p signa ista sacramentalia; **N**ō enī capaces sūt
 imensitatis vitatis tue / vt ipa est et se exhibet
 ad plenā fructiōē / cuius^o supne illius ac sup
 celestis hierusalē. **A**deo nāq; strictū est / adeo
 modicū et angustū / os anime humane qd est
 intellectus ipius in ista morte p̄sentis miseris
 vt in illud p̄ semetipm nuda ac lucidissima in
 trare nō possit. **E**t ppter hoc / non est aīe hu
 mane in puulitate vt p̄dixi / p̄ semetipam gu
 stabilis sic est de palato ipsius et ventre / quia
 nō est in hac puulitate et angustia imensitatis
 suauitatis et refectionis / qua p̄ semetipm ciues
 supnos reficit. **E**t ppter hoc sub signis istis sa
 cramentalibus / et p̄ ipa intrat quoquo modo
 veritas viua / et viuificans omnia / veritas inco
 gitabilis suauitatis / veritas abundantissime
 satietatis et plenitudinis / in aīas n̄ras. **D**ila
 tabis aut et ora animarū nostrarum / fauces et
 ventres / et p̄fundabis ad sanctissimorū equa
 litatem / et beatissimorū angelorū. **S**iliter et re
 ficies et satiabis / ita vt non esuriam^o nec sitia
 mus amplius; hoc aut erit cū nuda ablatiis oi
 bus signorū et figurarum velamentis / incogi
 tabili claritate manifestā se p̄bebit omnib^o elec
 tis et dilectis tuis gloria tua sicut intellexit p̄
 pheta tuus **D**auīd cū dixit. **S**atiabor cū ap
 paruerit gloria tua. **T**ūc enī dilatato ore ple
 nis faucibus et ventre / comedem^o te integrū
 et illesum p̄ omnia; q̄ comestioni spūali torus sp̄
 et integer comederis. **H**ic igit dñe misericō
 da nobis aliquatenus licet p̄ speculū et in eni
 gmate p̄uidere desiderabilissimā virtutē tuā
 et vt cūq; p̄gustare bonitatē tue viuificā ac refi
 cientissimam suauitatē; vt amore sanctissimo
 ac viuifico / cōcupiscentiaq; castissima exarde
 scamus in pulchritudine; et esurie et siti inex
 ringuibili / totis faucibus cordis inhiemus in
 istam totius satietatis et plenitudinis dulcissi
 mam viuificāq; refectionē. **H**ec enī beatissi
 ma fames / et sitis desiderabilissima; que nō so
 lum nō minuit aut vllō modorū ledit animas
 sic esurientes; q̄n potius ipas hic sanat atq;
 viuificat vita gr̄e tue; et ad vite eterne gloriā
 eas nō solū compar; s̄ etiā a mortib^o et vulnerib^o
 peccatorū et vitiōrū / eas liberans; ipas ad illā
 incogitabili velocitate facit et currere et vola
 re. **D**ñe misericōie mi iesu chris̄te. **N**ōne tu vi
 ta es / et fons vite indeficientissimus atq; re

dundantissimus. **N**ōne tu panis vite es / et pa
 nis viuus qui de celo descendisti et das vitam
 mundo; nō stes igit aī te mors aīarū n̄rarum
 fugiat quicqd mortiferū in nobis est de fa
 cie tua; et a p̄sentia glorie tue / p̄ virtutē tā vene
 randam mysterij tui. **I**ntra penetralia cordi
 um n̄rorū / et p̄fundissima aīarū nostrarum /
 tibi habitare nobiscū; et p̄sta vt i te adheream^o
 tibi totaliter singulariter ac inseparabiliter in p̄
 petuū. **I**bi sentiamus te vitam nostrā / te san
 ctificationē inq; eousq; vt ossia que displicēt
 bonitati tue nobis displiceant; vt ab omnibus
 vitijs et peccatis nostris / totos nos abstrahas
 et abrumpas; totos nos trahas ad te / imo to
 tos rapias in te et glutinesq; et vnias tibi vni
 one purissimi scissimi tibiq; placitissimi amo
 ris. **D**ñe mie iesu chris̄te / dñe misericōie / nōne
 tu panis es omne delectamentū et omnem sua
 uitatem saporum in te habens / sicut legi^o in
 libro Sapientie tue. **Q**uāta igitur est corru
 ptio palati cordis mei / quātus error virtutis
 mee / appetituum interiorum / quāta peruersi
 tas gustus mei; qui in te nihil suauitatis inue
 nio nihil huius saporositatis sentio ex te. **Q**uā
 magna est multitudo dulcedinis tue domine
 sicut clamat cum admiratione propheta tu^o
Dauīd. **E**t addit sapientissimus **A**ug^o qui ei
 soli sapit q̄ palatū cordis non perdidit / de fe
 bre iniquitatis. **H**ec febris mi dñe iesu chris̄te
 abstulit mihi palatum cordis / et sensum p̄dul
 cis saporis tui / quo incogitabiliter bene sapi
 omibus illis / quos ab ista febre tam mortife
 ra tāq; piculosa liberas. **S**ana me dñe / qm̄ in
 firm^o sum. **E**t hoc est mihi indicij certissimū
 ifirmitatis istius mee tam profunde; q̄ tu nō
 sapias mihi; qui non solū es in vltimate suaui
 tatis lapidus et saporosus; sed etiam fons abyss
 salis omnium deliciarum seu delectamento
 rum spiritualium. **D**omine mi iesu chris̄te / q̄
 in extremis vestigiorum tuorum vestigijs / id
 est odoribus sc̄z et saporibus / pulchritudini
 bus / ceterisq; rerum sensibilibus dispositioni
 bus / inueniat misera anima mea tātos sapo
 res tantaq; suauitates; vt in vnaquaq; ea
 rum totaliter se immergat; et eousq; / vt inde
 euacuari nō valeat. **I**n te vero abyssali fons
 te suauitatis / nec stillam vnam suavis sapo
 ris inuenio. **A**ccidit ergo mihi infaustitatis
 infortunij ridiculum / valde et stupende per
 uerfitatis malum; quod exprobratur inter
 dum aliquibus hominibus / et dicitur eis: eo
 rum sc̄z vnicuiq; adeo infaust^o et infortunat^o

es: vt in toto mari stillam vnā aque inuenire si posses: nec d̄ toto mari stillā modicā haurire.

Dñe mi iesu chris̄te q̄s p̄nitiosum / q̄s stupendum / q̄s q̄s p̄funduz ē chaos illud atq̄s mortiferū. qd̄ firmavi inter me et te: hoc est chaos vitiorū et p̄cōrū meorū: quod diuidit inter me et te: et odorem suauitatis tue venire non s̄nt ad nares sp̄iales cordis mei. Hec est nubes densissima atq̄s deterrima: quā opposuisti int̄ me et te: Ne transeat a fonte pietatis et dulcedinis tue ofo ad me. Et bñ obfistit nubes ista maledicta: iustissimo iudicio tuo: hoc patiēte me: nisi largiris gratiam ofonis p̄ quā impetrem̄ te: qui es dulcissimus et p̄largus miserator: veniāt et gratiā quā desidero. Dele igit̄ tu verus sol iusticie et intelligentie / nubē istā / tam tibi odibilem: tam mihi noxiā. Dissipet illam atq̄s diffugiat lux speciosissima / atq̄s dulcissima miserationū tuarū: que lumen claritatis tue penetrare nō s̄nit intima cordis mei. Aufer dñe misericōdie mortiferam istā diuisionē inter me et te: vt sentiā odorem suauitatis tue. q̄ p̄cupiscētiās in me generet eternas: sic fecit in Jobe euāgelista dilecto tuo: vt curram in odore yngentorū tuorū. Currā inq̄s ad te / et p̄currā viam mandatorū tuorū / que ducit ad te veritatē et viam veritatis: in qua nō est ofendiculū erroris aut fallacie: i qua nemo labitur: in qua sola tutissime et absq̄s ofni piculo ambulat. Hanc mēsam sacratissimā / benedictam / venerabilissimā / et om̄ibus sanctis adorandā: hanc mēsam / opulentissimāq̄s refectionem / ita vt in fortitudine illius ambulem tota quadragena vite istius / donec pueniāz ad montem dei: hoc est ad eminentissimā sublimitatem beatitudinis et glorie: quā preparaisti et promisisti dilectis et electis tuis. His et h̄mōi verbis vt̄eris de consilio meo quotiens interes missarū solennijs. Solerter aut̄ attende / q̄ sub specie panis et vini: tanq̄s sub signis et p̄ designationē vitatis: veri panis et veri potus: qui indubitanter ch̄ristus est / ab aīabus nostris: vt p̄dixi tibi pro modo puulitatis infantie animarū nostrarū: atq̄s tenebrositate p̄sentis noctis / vt cūq̄s capis et ad effectū sp̄itualis refectionis p̄cipis: q̄ in nuditate sua / tanq̄s imensitate glorie sue atq̄s suauitatis ab animabus nostris / hic capi nō posses. Introducunt igit̄ eā signa illa et species ille visibiles panis et vini: cōuenientissima designatione: cum p̄ se ip̄am et inuisibilis et insensibilis sit animabus nostris. Ab illo min⁹ tñ p̄sentia sua at

q̄s virtute opat̄ refectionē sp̄ialē animarū nostrarū: et hoc p̄ ip̄am virtutem corporis et sanguinis dñi n̄ri iesu ch̄risti: q̄bus et esse voluit et dedit hanc virtutē: vicz vt p̄ ip̄a refectione ista sp̄itualis p̄ficeret. Et quia de isto sacramēto taz venerādo tanq̄s ineffabili tibi in libro de sacramētis (put decuit et possibile fuit mihi) late diffuseq̄s tibi satisfactum est: Cōsulo q̄ten tractatū illū diligenter solerterq̄s inspicias. vt plenaz fidē de illo habeas: nāq̄s illic ē fons indubitanter deuotissimarum orationum et obnixarum supplicationum.

Quedā p̄tinētia ad sup̄dicta. La. XXXIII

Utinam autem

et noscas et memoriter teneas mirabilia: que placuit deo ac saluatori nostro ostendere de isto sacramento. Qui dam nāq̄s cōuersus ordinis Cisterciens̄ in abacia Abiensis: eiusdē ordinis quotiens sacratissimam eucharistiam accipiebat: tanto gaudio in eius acceptione p̄fundebat: q̄ in aera rapiebat spatio duorū pedū a terra: ibiq̄s stabat spatio circiter dimidie hore / nō alio fulcramento sustentatus q̄s gaudio aīdicto. Quid ergo mirū si rapiendi sumus obuiā iam ch̄risto dño in aera / reuelata facie eius gloriāz intendentes: q̄si iste tam modico lumine p̄sentie dei ac saluatoris n̄ri irradiatus: vt cūq̄s rapiebat ab ipso in aera / et tenebat inibi ab eodem. S̄uit et alius tempore meo eiusdem ordinis monachus mihi notus / et familiaris mihi dilectus: qui tāte suauitatis odorē ex p̄ixide in qua venerabilissima ac sacratissima eucharistia reponebatur / et seruabatur sentiebat: vt famen a deo vehementem de ip̄a p̄ixide cōmedendi in eo excitauerat ardor hui⁹: q̄ ipsam p̄ixidem eum comedere compulit.

Operabatur et idem venerabilissimum sacramentum in eodem monacho / aliud memoria dignissimum miraculum: quātocunq̄s enim spatiosa esset ecclesia / et quicūq̄s haberet abdita receptacula: non poterat tamē ei abscondi benedictus saluator in sacramento isto: q̄ cito nāq̄s intrabat ecclesiā sentiebat odoris illius flagrantiam: quo odore perfusus et attractus accurrebat illuc cum festinatione: vbi illum esse tam stupendo odorum indicio presentiebat.

Siebat et aliud eidem: vt si quis eum intellige dominum creatorem et saluatorem transferre vellet / et ab ipso loco

Capitulū XXXV XXXVI

vbi odor suauitatis eius illū esse indicauerat ad locum alium: hoc prefatū monachū latere nō poterat: statim enī dicebat. Hinc recedebat dñs meus ac trāsit: illuc iuit tanq̄ via ista trāsitū suę trāslatione ipi^o aromatizans effecta eēt: qđ & reuera fiebat: hāc tñ suauitatem odorū illi soli monacho sentire datum erat.

Quare deus laudauit impoztunitatē orantis in euangelio luce Ca. XXXV

Mirabitur autē fortassis aliquis: quam ob causam ipsa veritas laudauit impoztunitatē & improbatatē orantis in euangelio: cum in oratiōe locū habere nō possit. Est enī dei tranquillitas inultimate quietis pacacissima: & inultimate imutabilitatē ip̄turbatissima: q̄ p̄pter ad ip̄m nullo modo attingere pōt molestia vlla vel tediōsitas. Hec min^o facile nec iucundū est ei orare hac nocte incessantē: q̄ orare hora vna vel vice s̄lter q̄ oraria multis: q̄ ab vno. Nō enī laborabat vllō modo intendens ofōnibus nostris: vt fatiget eū: aut vllō tediō afficiat ofōnis q̄stūcūq̄ instantia. Hec vna hora magis oportuna est ad orādūz ip̄i: q̄ alia: sicut accidit in regibus & alijs magnatibus: q̄ hoīes tñ sunt: qui vel occupatiōibus vel tribulatiōib^o interdūz exorabiles: interdū vero difficiles ad exaudiendū rogan- tibus inueniunt. Propter hoc & quedā mulier sancta & inclusa nō audebat se dare in orationem: donec videret ei q̄ ordo Listerciē: exiisset: ad laborē: qualiter inquebat attendere vel intenderet ofōni misere vni^o muliercule: tanta multitudine sanctorū magnorumq̄ viroū ad ip̄m clamātē qualiter tot/et tantis ip̄i loquētibus: intenderet voci mee. Credebat igit̄ mulier istū ordinē Listerciē: vacare ab ofōne dum essent in labore: q̄ diu aut in claustro vel monasterio essent: ofōnibus & colloctionibus occupari. Errauit igit̄ tur indubitanter: & modicū valde apprehendit adhuc d̄rutē om̄ipotentissimam creatoris. Dico igit̄ q̄ illis exemplis duobus p̄nominatis: de vidua videlicet & amico: voluit nos in ducere misericordissimus saluator: ad amoris studiū & instantiā ofōnis. Et hoc sc̄z validissimum argumentū. Si enī instantia p̄cū vincit duriciā iudicis: vt viduā exaudiret. Et si improbitas amici h̄ potuit: vt media nocte dormientem vicinū excitaret: surgere faceret: &

ab eo quotquot panes habebat necessarios obtineret: q̄to facilius a magnificentissimo et misericordissimo deo obtineri speranda sunt om̄ia bona data: om̄ia salutaria: om̄ia necessaria: pie obnixēq̄ petentibus. Iudice nāq̄ illo obsistebat duricia cordis eius: vidue p̄cibus. In amico somnolentia p̄pria: & pueroz ipsius obsistere poterat: vt ip̄e sumpt^o siue expensas panum presertim si vel auarus erat: vel nō eousq̄ abundans panibus. Apud prelargum autē & p̄diuitē deū & sup̄ omnē cogitatum nihil horum obsistit: vel aduersat̄ petentibus: solū hoc ad exauditiōē eorum requiritur: vt qua possunt instantia atq̄ deuotiōe p̄cent. Hec p̄tereunda est hic astronomozum confutatio atq̄ confusio: qui cū eligēdas horas: adeundo p̄ncipes: & porrigēdas eis p̄ces vel petitiones: & docuerint & scripserint. Nō autē tñ fuerūt v̄ docere vel scribere q̄ ali qua hora infausta vel infortunata esset ad p̄candum deū: vel ad quodcūq̄ seruitium impendendū eidem. Et cū de hoc cum q̄busdā modernis astronomis sermonē cōferrem: h̄ ipsum contexerunt: vicz q̄ om̄is hora infausta & fortunata esset ad seruiendum deo altissimo: & ad exorandum & ad deprecandum illū. Et quia nec celi nec luminaria nec stelle de talibus introumittunt se: quod si adiecisset fmo: ni suo: quia dei seruitium est sup̄ virtutem celozum lunarium & stellarum: & verissime hoc dixissent: quod inde apparet euidenter q̄ dei seruitium: ipsos dei seruitozes: adeo exaltat & potentes efficit: vt eis celestia illa subdita sint & obediunt. Quod euidenter ostensus ē Josue: x. c. vbi p̄cipiente Josue seruo dei & dicente. Sol contra gabaon ne mouearis et luna contra vallem haylon: & consequenter s̄ iungit: steteruntq̄ sol & luna: & hoc aut̄ ignorare non poterunt astronomi: cum duplicata sit dies sole stante super terram spatio duozū dierum.

Et in deo delectari & ei esse subditum adiuuat orationem. Ca. XXXVI

Nunc pref̄ hec **Q**uia duo adiuuamenta fortissima orationis subiungam: que spiritus sanctus in ps̄ docuit euidenter: dicēs per os Dauid. Delectare in dño: & dabit tibi petitiones cordis tui. Alterū vero quod sequit̄ ē: subditus esto dño: & ora eum. Tū sciendū ē

tribi / q̄ nullo leuiozi siue faciliozi p̄cio obtineri p̄t ex auditio petitionum cordis nostri / a miseratore deo / q̄ hoc quod dicit hic delectando sc̄z in dño / delectari nāq̄ in dño iam nō faciliū est / sed etiā iucundissimū & magis p̄mīum q̄ meritū / nec labor est v̄llo modo / imo quies valde suauitatis / & retributio sup̄bū dantissima molestiarū / quas hic dilecti & electi dei p̄pter deum patiunt / vt inā aut̄ & h̄ docuisset sp̄s sanctus / vel hic vel alibi delectari dño. **Hoc aut̄ nō est possibile cuiq̄ / nisi q̄ palatum cordis sanum & curatū habuerit a febre iniquitatis / que sanitas & puritas nō est x̄tutis & elaborationis humane opus / sed omnipotentis virtutis creatoris p̄ciosissimū donū & merces sanctorū. In patria em̄ sic dicit Boetius in libro de trinitate / delectatio erit cibus / compatio vero laus p̄petua conditoris. Hoc quod dicit mihi p̄tereundū est / quia grandis sermo ad illud explicandum requirit. Nec ad hoc mihi dicēdū occurrit / nisi q̄ egritudo ista sp̄ialis interior / qua eousq̄ palatum cordis in nobis corruptum vel infectum est / vt ipsuz fontem suauitatis / deum in nobis sape prohibeat / desipere vel potius amarū sape cōpellat. **Cognoscenda & recognoscenda est etiam sanitas contraria / q̄ntū dñs adiuuare dignabit̄ obnoxius exposcenda. Sentiebat em̄ dauid cū dicebat ad dñm / miserere mei deus quī infirmus sum / ac si medico p̄ssimo satis esset infirmitatē pandere / eamq̄ corā ipso allegare. Idem dicendum ē et in alio adiutorio / quo dicit subditus esto dño. **Nec em̄ n̄re virtutis aut possibilitatis est frangere sup̄biā cordiū nostrorū. Nec abycere iugum seruitutis vitiorum / quo q̄diu p̄mimur / quod est dicere cui q̄diu subiecti sumus / deo subditi esse nō possumus. Nemo em̄ p̄t duobus domis seruire / sicut dicit ip̄a veritas. **Matth. vi. De p̄candus igit̄ est / modis quib̄ possum / oīm miserator deus largissimus / vt ip̄e a seruitute vitiorū turpissima / vilissima / nequissima / nos liberet / & seruituti nobilissime sue nos totaliter subijciat / totaliterq̄ possideat / sicut sui sumus iure plenissimo & singularissimo. **Hec aut̄ tez duo adiutoria in potestate nostra sunt / vt ea vicz nobis p̄stent / & illa habeamus / licet ex nobis illa elicere per nos ipsos nō possumus / p̄sto nanq̄ est nobis gratia dei / & nō solum offertur / imo nobis repugnātib̄ pene ingerit / peneq̄ violenter impingitur / & de hoc multa audiui in precedentibus.**********

De alijs septē adiutorijs of ois La. XXXVII

Sunt et alia septem adiutoria of onis / q̄b̄ vox acuit & ip̄a quodāmodo conditur. **Primū** illorum est clamor / secundū eiulatus qui est vox puulorū ad patres et matres / vt possunt vociferantium / vel pro absentia eorū vel p̄ defectu alementi. **Ita & faciendum ē nobis pro separatione dei a nobis / vel potius nostri ab ipso. Similiter & pro defectu vitalis ac sp̄ialis alementi seu cuiuscūq̄ alterius q̄ sustentatio vite nostre spiritualis indigeat / a facie interdum cuiuscūq̄ rei terribilis / vel pot̄ci vel canis / vel bestie alterius eiulare cōsueuerunt puuli. **Sic & nobis faciēdū est a facie peccati / tanq̄ a facie colubri / a facie leonis / & a facie rumphee bis acute / sicut legit̄ **Ecc̄i. xi. quasi bis acuta oīm iniquitas. Et dētes ei⁹ dentes leonis interficiētes animas hominū. Tertium** est rugitus quasi a damno grauissimo / sicut legitur de Esau q̄ supplantat⁹ a fratre hereditatē patris amisit / q̄re irruguit clamore magno. **Et ipse dauid rugiebam a gemitu cordis mei. Debes aut̄ scire q̄ rugit⁹ p̄pria vox turturis est & columbe. **Qua p̄pter quia nullum damnum compabile est amissioni vite / gratie / & hereditatis eterne. Nullus rugitus compabilis est rugitui / qui est vel eē debet penitentium. Et hoc ostendit Job se ipso dicens / quasi inundantis aque rugit⁹ meus. **Et nō quia tempalem eousq̄ doleret amisisse substantiam / sed de amissione spiritu alii ita rugiebat. Quartū** vero istorū adiutoriorum planctus est / hic p̄prie p̄ morte vel p̄ mortuis fieri solet. **Peccator igitur q̄ se mortuum in peccatis videt / habet mortuū quem plangat / semetip̄m videlicet / Plangat igitur inq̄ planctu nulli compabili. **Nihilomin⁹ em̄ & plangere debet christum dñm / sibi mortuū / & mortuū inq̄ a corde suo / in quo habitare p̄ fidem & viuere debuit. **Ip̄s q̄ presentia sua / vitam anime sue viuificare. **Instar igit̄ marie magdalene stare debet penitēs pctōr ad monumentū plorans. **Monumentum autem siue sepulchrum ip̄a fouea siue profunditas vitiorum & peccatorum est. **Ad hanc debet stare / eamq̄ attentissime oculis cordis intueri. **Abiq̄ plangere semetip̄sum mortuum / & christum dñm vt p̄dixi tibi. **Hoc ē a corde suo mortuū / sicut legit̄ de maria magdalena **Job. xx.**************************

Quintū est gemitus: hoc est resonantia ex
 intimo dolore: ppter quod dixit Gregori⁹ qz
 veraciter orare/est amarus in compunctiōe
 gemit⁹ nō verba cōposita resonare. **S**ex-
 tum ē suspiriū. ⁊ ē quasi fatigati animi/ spira-
 tio debilis ad formationem vocis non suffici-
 ens. vnde suspiriū dictū est. quasi modica vel
 diminuta spiratio. **E**t videt cē ex vehementi
 desiderio ad qd obtinēdum: siue qd amissum
 siue quid aliud: ppter quod vniuersaliter di-
 cit suspirare qd. v/ aspirare ad aliud. **S**ep-
 timū xō est singultus qui in uehemēter diuqz
 dolentibus excitari solet. **C**oncutit̄ vehemē-
 tia dolor: quousqz viscera/ dolētū/ ac singul-
 tus in eis ppter hoc generetur in ventre/ nā
 inuenit̄ plerūqz in eis qd cū dolore magno pe-
 nitent: ⁊ est in ventre peccatorū vera designa-
 tio quedā penitudinis. de hac etiā qd idem be-
 nedolet cogitauit. vel eo ipso tunctionib⁹ duro
 rū suppliciorū dignū se confiteē. **F**uit aut̄ iste
 pcussiones pectorū p eo qd cor: humanū sede
 re habet in pectore. **P**ublican⁹ ille euangeli-
 cus. **L**uce. xviij. percutiebat pectus suū dicēs
Deus ppiti⁹ esto mihi peccatori. **E**t de iā di-
 ctis septez manifestū ē vnicuiqz/ qd ad ofonē
 adiuuant: ⁊ per ea deuotio ei⁹ occasionaliter
 auget. **P**ercussiones vero pectorū: gr̄ am pe-
 nitudinis prouocant/ similiter ⁊ augent. **I**m-
 primit̄ em̄ vehementer qd cor: talia cogitauit.
 qd talibus consensitqz talia dignuz voluit sibi
 esse duris ac diris pcussionibus. **I**nsinuāt eri-
 am ipsum peccatorē iam rediisse ad cor suum
 ⁊ ppter hoc inuenire se/ ⁊ videre in illo qd di-
 gnū sit pcussionibus. **E**t hic quidē finē fa-
 cio pris prime tractatus istius: in qua agitur
 de ofone/ put ipsa est quodāmodo oratio re-
 thorica: ⁊ partibus assimilantur eis.

Oratio sit quasi nuncius ad deum mis-
 sus. Capitulum XXXVIII

Quest hec igitur
 psequamur alias similitudines/
 ⁊ compationes ofonis. **D**ico igit̄
 in primis quia ipsa ofo que est ad deum: ve-
 lut quidā nuncius est/ qui ad deū mittit̄: ⁊ ad
 ipm̄ intrat. sicut dicit bñs **A**ug⁹. super verbo
 isto ps̄. **I**ntret ofo in conspectu tuo. **D**ñe. di-
 cit inqz his verbis. **A**dira inqz virtus ofonis:
 que illuc intrat ad deū. quo caro puenire ne-
 quit. **E**ccl̄. xxxv. **S**atis ipam esse euidēt nū-
 cium fidelem/ ac diligentem exprimit̄: vbi le-

gitur. **O**fō humiliātis se/ nubes penetrabit:
 ⁊ donec ppinquet nō consolabit̄: ⁊ nō descen-
 dit donec. ps̄pexerit altissimus: vel obnubilā-
 tium cogitationū. vel nubes ipas sanctorum
 penetrabit/ ad modū nunciū ingerentis ac i-
 pingentis in mediū turbarum: ⁊ irrūpentis
 eas vt appropinquet ei ad quē mittit̄. **E**t hoc
 sonant illa verba. donec appropinquet nō cō-
 solabit̄. **I**nstar fidelis ⁊ strenui nunciū qd nec
 requiē nec consolationē habet: donec puenit
 ad illū ad quē mittit̄. **Q**uē admodū ille **E**liā-
 zar dispensator domus **A**brae: qui comedere
 noluit donec locutus eēt sermōes suos. sicut
 legit̄ **S**en. xxxiij. **E**t hoc est qd sequit̄ in ser-
 mone p̄dicto. **N**ō descendet donec aspexerit
 altissimus. **H**ic igit̄ cōsideranda sunt nunciū
 qui sint boni. om̄ia em̄ hm̄oi req̄runt in ofo-
 ne. **E**t primū illozū ponam/ agilitatem ipsi
 us nunciū. **N**emo em̄ sapiens in longinquam
 regionē mittit nunciū: qui nō valeat ambula-
 re. **H**ic aut̄ est vel qui iam infirmitate p̄mitur
 vel facile lassatus deficit in via. quod euiden-
 ter apparet in illo qui difficultate magna/ ⁊ co-
 natu magno ⁊ multo: vix tota vna septimana
 ofonē dñicam dicere poterit. ita vt in vnaqz
 die septimā ptem ipsius. **H**oc est vna de petiti-
 onibus septem/ que in ea cōtinent̄ cum ma-
 gna difficultate etiam diceret. **E**t hoc narra-
 uit mihi sacerdos cui⁹ prochianus erat ⁊ qui
 ab eo vix istud potuit extorquere vicz qd saltē
 septimam ptem ofonis dñice vna quaqz die
 diceret ⁊ sic totā ofonē dñicam in septimana
 vna compleret. **L**ui similes multi sunt qui vix
 incepta ofone statim ab ipa desistunt ⁊ defici-
 unt: ipm̄ ofonis laborē impozabilem reputā-
 tes ⁊ velut onus grauissimū/ illud statī proij-
 cientes. **Q**uibus quo ad ipsos p̄tinet ⁊ q̄tū
 in eis est. hoc est dicere ex pte ipsozū. hoc solū
 video remedij vt paulatim assuescāt/ ad ora-
 tiones breuissimas: ⁊ deinde ad largiores. co-
 nantibus em̄ ad se/ put p̄mittit̄ eozū infirmi-
 tas/ nunqz deerit auxiliator deus. **Q**uemad-
 modum ⁊ in illo de quo p̄ximo feci mentionē
 factū est: qui paulatim intm̄ robur ad penitē-
 tiam agendā conualuit: vt ab ipso suo sacerdo-
 te peteret: qd ei penitentiā q̄tū cumqz grauem
 ⁊ durā veller iniungeret. **N**on em̄ solūmodo
 leuis ad portandū facta erat ei p̄nia oīs: sed
 etiā desiderabilis ⁊ iucunda. **Q**d siqz q̄rat
 vñ nobis ista infirmitas orandi. qui bñ p̄diez
 integrā fabulantes nō fatigamur/ in p̄monib⁹
 bus ociosis vel etiā noxijs/ ⁊ etiā in p̄monib⁹

Capitulum

ofonū qui vtiq; salutare et iucundissimi sunt tanto labore affligimur; tamq; facile fatigamur. **R**ūdeo in hoc q; sicut ascēsus corporalis admodū laboriosus ē nobis; et tam facile nos fatigat; ppter gravitatem corporū nostrorū sic etiā ofo que ascensus spūalis est in deum ppter originalis corruptiōis gravitatē; nos tm fatigat / et deijcit in defectum. **A**luetudie tñ et leuiter leuigat. hmoi grauitas presertim cum adiutorium gratie dei semp assit orantibus; et orare conātibus. **E**t est nunci^o hmoi qui in via spoliat a latronibus; interdū autēz occidit. **L**atrones intelligo / improbas cogitationes / que se ofoni ingerūt; et eam lachrymis pijs et sanctis desiderijs / etiā ipis cogitationibus et attentione spoliant. **I**psamq; suauitatem yngenti; de qua in pcedentibus audiui / subripiunt vel etiam rapiunt violēter. **E**t hec sunt bona ipsius ofonis / quibus in celesti consistorio pcurare debet / et expedire negocium orantis. **H**eu quot nuncijs sic spoliati intrant / celeste illud consistoriū; ppter qd et minus bene ibi recipiunt; et difficilius expediunt negocia ipsorū; a quib^o mittunt. **D**e pauperatus em nuncijs; a paupe missus videtur. **H**ec apparet etiā missus pro magnis vel arduis negocijs; negligit etiā negocium vel negocia sua; qui talem et taliter mittit. **L**ui em sunt cordi negocia; que deferre debet iste nunci^o ad celestem curiam; solennē mittit nunciū ad illam; nō paupem / vel pannosum; et q nulli honori vel gfe ibi habēdus videat. **H**ec autē est solēpnitas nuncijs istius; apparatus scz / et ornatus; quem tibi pdixi vicz intentiōis et attentionis desiderio; et aliorū / p que in pcedentibus audiui ofonem adiuuari. **I**n vero negocia ista p orationem gerenda et expedienda sunt / tam ardua tanq; magna sint; vt solennitatē nuncijs merito requirant. **M**anifestum est ex his que petunt p eam / et ex ipso a quo petunt. **N**ulla nāq; negocia compabilia sunt negocijs veniarū / gratiarū / et gloriarum; et hec p ofonem pncipaliter intendunt. **N**egociū vero pacis reformande inter deum altissimū / et eos p quibus orat; qstus sit quis ignorat. **Q**uid dicam de negotio salutis; de negotio in quo tantis accusatiōibus ad mortem orātis agit; qualem aut qstū oporteat eē nunciū / vel pcuratorē; p quem tantis accusatoribus / et sup tantis accusationibus; responderi oportet quis ignorat. **E**st em accusator in negotio isto ipe diabol^o et omnes angeli eius

qui non cessant nos accusare die ac nocte. sic legit **A**pocal. xij. **L**ui^o astucia nulla iuris peritorum prudentia compari potest. **Q**uod si quis dixerit / quia postq; causa orantis criminalis ē qm in ea in multis criminibus agit; cōtra ipsum nō potest agi seu expediri p nunciū seu pcuratorē. **D**ico quia fm illam cōmunē ac regularem intelligentiā verū est quod dixit; qniam fm hoc pcurator / nec vox / nec verbus / nec responsio eius est contra que agit crimialiter. **O**ratio autē et vox / et verbū / et responsio est orantis. qua ppter psonaliter comperet i celesti ac diuinali consistorio; cui^o ofo ibi ē / ac psonaliter / ac p semetipm se defendit. qui per ofonē in illo consistorio accusationib^o resistit. **V**oce nāq; ppria verbo et responsione sua p priam causam suā ibi defendit; et ibi est personali psona. vicz in cōspectu dei altissimi; vbi et ipsi et coram ipso loquit. **S**i vero quererēs a me. vñ et vbi accipiet ista solēpnitas nuncijs; et vnde habebit nuncijs iste solēpnis. **R**ūdeo tibi / quia pater ipse misericōdiarū. qui toti generi humano tam misericōditer / tāq; mirabiliter prouidit de aduocato et ppugnato; et atq; interpellatore sempiterno; vicz de charissimo et bñdicto vnigenito suo deo; vicz ac dño nro iesu christo; prouidebit et tibi de nuncio isto; et nuncijs solēpnitate; nisi ignauiā et negligentia tua hoc impediuerit. **D**e ignorantia quippe vt impericia circa ea que ofonis sunt nō erit excusatio; postq; pcesserunt in hoc tractatu vel audiueris vel inspexeris. **A**diuuaberis q; nō parum ad impetrandū a patre misericōdiarū / nunciū istum solennē; si verbis potentibus et ad deprecandū compositis quorū multa supra tibi in pcedentibus aggregata et congesta sunt vsus in conspectu eius fueris; ad petendū ab eo mun^o et gfam ofonis hui^o qm in eo et per ipm omnia salutaria tribuuntur / qua ppter toto studio inuigilandū est; totisq; cordis conatibus exposcendū est; mun^o gracie deo ofonis. **I**pse em est qui et sol^o docet orare quos vult; et dat tam pcciosum munus ofonis. **Q**ua ppter in ipso principio ofonis. qstū ipse pater misericōdiarū adiuuare dignabit. dicē dum est ei; **D**ñe deus pater misericōdiarū q scis et mihi magno munere gratie tue scire dedisti nō esse auctorē. nō esse effectorē. nō esse largitorem alicui^o boni. nisi te. **D**edisti etiam mihi scire donū ofonis tante xrtutis / tāteq; gratiositatis esse apud te / vt in eo et cum eo omnia salutaria dona largiaris; omibus illis quibus

E

E

donū illud prestare fuerit pietatis et dulcedi-
nis tue dignatio. **L**argire mihi donū istud in
eo placere in ea perfectione quibus tibi illud et
suscipere placeat: et omnia alia salutaria quae per
ipsum petere mihi donaueris / concedas: sic mihi
tribue orare misericordiam tuam; ut audire me ti-
bi placeat: et in omnibus quae a misericordia tua peti-
ero exaudire. **S**cio enim te docente: quod nec alio
nec alio de potest mihi / vel esse vel venire tam
placitū tibi / tanquam efficax apud misericordiam tuā
donū. **D**ebes etiam scire / quia fidelis ac per-
omnia laudabilis nunciū esse non solum instare apud
iudicē / vel curie dñm: sed etiam sollicitare acces-
siones eiusdem: et assistentes omnes eidem dño
pro negotio seu negotijs / pro quibus ad curiam
illam missus est: maxime autem illos qui maioris
gratie / maiorisq; potestatis in curia illa esse co-
gnoueris. **S**uper autem omnem admirationem et
mittentibus et nuncijs de quibus agit / et salubrit-
atq; utiliter p̄sum est in curia illa celesti: ubi
quae maxime possunt necessitatibus miserorum sub-
uenire et omnino negotia ibi habentium: maxime
prompti atq; parati sunt et nuncios istos intro-
ducere ad reges / et dñm curie illius eosq; pro oia
et in omnibus adiuuare. **T**ales habet omnis
orans aduocatos et mediatores: quos non ve-
nalitas / sed mera liberalitas / ad interceden-
dum inclinet: utpote quos taliter charitas et
pietas possidet et qui orantibus occasiones in-
uenire desideret adiuuandi. **A**ccedit ad hec
et aliud dei collaudatio et admiratio dignis-
simū: quia nullus est qui contradicat vel aduer-
setur negotiū propriū / vel aliene salutis agen-
tibus vel agere volentibus. **O**mnes enim idipsum et
solum volunt: quod sciunt velle regem ac dñm om-
niū seculorum: qui vult omnes homines saluos fieri:
et ad cognitionem vitatis venire. **H**anc enim con-
cordiam facit sublimibus suis omnipotentissimus
ille dñs seculorum: sicut legitur Job xxv. **A**ccedit
etiam et illud bonū: ad obtinendum fiduciam secu-
rissimā impetrandi: quod nullus est ibi qui non totus
ardeat charitate: totus non disfluat pietate. **A**c-
cedit et aliud: quod nullus est ibi cuius intercessio
vel deprecatione possibile sit ab altissimo re-
pelli. **E**t propter hoc in eadem mensura: neces-
se habent / precibus et supplicationibus nostris
semper anuere. **I**llud quoque non est hic pretereun-
dum: quia maiori confidentia: qui maiores ibi
sunt exorari possunt / et debent: non solum quia
humiliores: sed etiam quia charitate et pietate
semper in omnes propensiores atq; profusiores.

Quemadmodum igitur in curijs magnatum: qui non
omnes sollicitant qui promoueri negotiū pos-
sunt et volunt: ac parati sunt / pro quo nunci-
us est ibi: merito ignarus et negligens aut infide-
lis reputandus est. **S**ic nuncijs est de quo agi-
tur: si vel unum ex totis tantis adiutoribus in
curia illa dei altissimi sollicitare pro negocijs
orantis obmiserit: de negligentia aut infideli-
tate merito arguendus erit. **D**ocet nos et
ipsa ecclesia celesti imo diuino magisterio eru-
dita et edocta sic orare: quod est dicere / talem
hominem nuncium ad celestem curiam mittere:
qui omnes deo altissimo astantes / et singulos
pro nobis sollicitet. **I**psa namque orationibus su-
is plerumque letanias adiungit: que sunt singu-
lorum sanctorum inuocationes: similiter et
omniū: propter quod et multi ex eis sigillatim
inuocantur: multi vero in generali: quoniam
non est possibile ecclesie dei nominare tot san-
ctorum milia sigillatim. **S**ollicitudo quoque et
diligentia gerendi negotij in nuncio hoc po-
tissimum requiritur: quod ipsa arduositas / pe-
riculositasque negotij euidenter ostendit. **Q**uid
ergo dici potest de nuncio: qui circūquaque va-
gat atq; discurrit varietate cogitationum huc
illucq; distractus / ac ventilatus: ac de ipso ne-
gocio pro quo mittitur: nec curat nec etiā cogi-
tat: sed nunc in hispania castra edificat: nunc
in britaniam rapitur: nunc in almaniam dissi-
lit et velut palea: variarum cogitationum flati-
bus dispergit. **H**ec quot et quanti sunt sic ora-
tes. **L**aeue igitur tibi omnis qui orare intendis
a nuncio hominū: cuius negligentie similis aut
compabilis vit aut nuncijs in vitijs litteralibus
inuenitur. **E**st et nuncijs hominū qui et antequam
ad celeste consistorium proueniat: imo statim
cepto itinere / vel ad modicum progressus: in
via moritur. **H**ic est / oratio cuius intentio in
ipso orandi tempore vel momento extingui-
tur: et irruens alia intentio vel affectio: ad ali-
ud agendum et intendendum cor rapit. **E**x-
empli gratia: accidit interdum: ut cum orare
quis ceperit: incidat cordi eius cogitatio de
pulchritudine mulieris: profundeturque in eo
quousque ipsum in consensum turpitudinis in-
clinat. **E**t eodem modo se habet de alijs con-
cupiscentijs. **B**ullum enim genus concupiscentie
quod per cogitationes eiusque in cordibus
orantium profundari non possit. **O**bscran-
dus igitur est omnipotens et misericors deus
ut dirigat nuncium istum ante conspectum suum.

Capitulum

custodiant sanum et incolumem in ipso itinere: et etiam coram se. Nunciū istum totis astutie sue conatibus interficere intendit diabolus: utpote quod negociū nostrae salutis implacabiliter spodiat atque persequit. Nec solum in via ut praedixi tibi: sed etiam in ipso dei aspectu. **C** Plerūque enim ipsa oratio que ante dei conspectum iam intravit: modo quo praedictū est ibi extinguitur: de quo memini meipsum exclamasse multotiens ad dominum: ut saltem in conspectu eius atque presentia esset oratio mea: atque securitas: et ne pmitteret villo modo: coram se illam occidi: praesertim cum nunciū qui ad illū destinantur: protectione eius atque custodia gaudere debeant: non solum ante illum: sed etiam in itinere siue in via. Petebat hoc satis euidenter propheta cum diceret: **D**iriga oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. **C**um enim petebat eam dirigi ante conspectum dei: petebat etiam eam in via custodiri. **S**imiliter cum ipsi dei conspectui eam oraret dirigi. **O**rabat etiam et cum hoc eam ibi custodiri: ne intorqueretur vel distorteretur a rectitudine intentionis. **D**ebes etiam scire cum his omnibus quia inuenit nunciū huiusmodi excommunicatus interdum: et propter hoc in celesti consistorium nullatenus admittetur: sicut legitur. **P**rouerb. xxviii. **Q**ui declinat aures suas ne audiant legem: oratio eius erit execrabilis. **Q**uia propter nec in celum sacratissimum admittetur: nec a sacratissimis ciuibus celestibus recipitur: quoniam potius ut execrabilis excludatur et repellatur cum indignatione et execratione: propter hoc autem non immerito a verbis eius aures dei auertunt. **A**libi etiam scriptum est. **A**baledicti qui declinant a mandatis tuis: quia propter maxime maledicti qui maxime declinant ab illis. **H**i autem sunt: qui nec etiam propinquare volunt ut illa audiant. **M**axime enim se longe faciunt a mandatis dei: qui nec illa audiunt nec faciunt. **Q**ui vero illa saltem audiunt nec faciunt: non tam longe a mandatis dei sunt. **C**um ergo manifestum sit tibi: quia nuncius excommunicatus non impetret nisi super excommunicatione: manifestum est et tibi: quoniam cum celesti illud consistorium: latere non possit talis excommunicatio talis nunciū: quia omnino iste nunciū ibi nec aliquid impetrabit nec audiet. **C**ave ergo tibi: ne deus eum pro excommunicato habens: verbis eius auditum communicare recuset: tunc enim est necessesse: ut ipse

te excommunicatum habeat: et propter hoc auditus sui vel audientie sue communionem non immerito tibi denegat: utinam autem aduertat quod formidanda sit: quae horrida excommunicatio ista: per quam nec verbum suum quibusdam communicat misericors deus: cum omni generi peccatorum verbum dei communicandum sit. **E**xceptis illis dicitur quos canes et porcos vocat veritas. **M**atth. vij. utinam attendant et illi quibus tam studiose tanquam abundanter communicatur verbum dei: quia largitate gratiae dei hoc ipsis fiat. **N**on enim facit taliter omni nationi: praesertim cum expresse legatur. **A**ct. xvj. **Q**uia prohibiti fuerunt apostoli a spiritu sancto: verbum dei predicare in asia. **C**auendum est a fatuitate et stulticia nunciū istius. **F**atue enim est atque stultus nunciū: qui petit quod non est petendum: sicut dicit beatus Augustinus de illo qui petit a deo: ut occidat inimicum suum. **S**tultissime enim petit cum velit se esse iudicem inimici sui. **D**eum autem suum tortorem: **J**udicem enim se gerit inimici sui: dum ipsum reum mortis diiudicat: proculdubio deum vult habere tortorem illius. **H**oc autem quod inconueniens sit: quis non videat: dum in tam vili officio deum sibi seruire vult: officio vicis carnificis seu tortoris: semetipsum autem in tam sublimi: tantique honoris officio: facto ipso collocat vicis iudicis presidentis. **E**st ibi et alia stulticia sicut ibidem dicit idem Augustinus: quia vult homo huiusmodi frangi pontem misericordie diuinae: ne habeat inimicus eius: pro quo reuerti possit ad deum. **H**oc enim per mortem agitur impatis et improuisis peccatoribus: ut redire non possint ad dei misericordiam et gratiam: quam cum possint inuenire: querere contempserunt. **C**onsidera ergo arduitatem multitudinem: et magnitudinem negociorum: que agenda habes in illa sublimi curia: et ne mittas verba tua per nuncium stultum. **E**xpresse namque legitur. **P**rouerb. xxvj. **C**laudus pedibus: et iniquitatem bibens: qui mittit verba per nuncium stultum. **M**anifestus est tibi: quia claudus pedibus: nec ad bona currere: nec ambulare: nec a malis fugere: nec declinare potest. **E**t propter hoc necesse habet bibere iniquitatem: hoc est penam iniquitatis sue. **H**uiusmodi autem nunciū cum sapiens fuerit: et bona procurat atque impetret mittet se: et auertit mala ab eodem. **I**ndulgentiam quoque et culparum et penarum: nihilominus

... talis sit
... aduertat
... quod for
... midanda sit
... horrida
... excommunicatio
... ista: per quam
... nec verbum suum
... quibusdam
... comunicat
... misericors deus
... cum omni generi
... peccatorum
... verbum dei
... comunicandum
... sit. **E**xceptis
... illis dicitur
... quos canes
... et porcos
... vocat veritas.
... **M**atth. vij.
... utinam
... attendant
... et illi quibus
... tam studiose
... tanquam
... abundanter
... comunicatur
... verbum dei:
... quia largitate
... gratiae dei
... hoc ipsis
... fiat. **N**on enim
... facit taliter
... omni nationi:
... praesertim
... cum expresse
... legatur. **A**ct.
... xvj. **Q**uia
... prohibiti
... fuerunt
... apostoli a
... spiritu sancto:
... verbum dei
... predicare
... in asia. **C**auendum
... est a fatuitate
... et stulticia
... nunciū istius.
... **F**atue enim
... est atque
... stultus
... nunciū: qui
... petit quod
... non est
... petendum:
... sicut dicit
... beatus
... Augustinus
... de illo qui
... petit a deo:
... ut occidat
... inimicum
... suum. **S**tultissime
... enim petit
... cum velit
... se esse
... iudicem
... inimici sui.
... **D**eum autem
... suum
... tortorem:
... **J**udicem enim
... se gerit
... inimici sui:
... dum ipsum
... reum
... mortis
... diiudicat:
... proculdubio
... deum
... vult
... habere
... tortorem
... illius. **H**oc
... autem quod
... inconueniens
... sit: quis
... non videat:
... dum in
... tam vili
... officio
... deum
... sibi
... seruire
... vult:
... officio
... vicis
... carnificis
... seu
... tortoris:
... semetipsum
... autem
... in
... tam
... sublimi:
... tantique
... honoris
... officio:
... facto
... ipso
... collocat
... vicis
... iudicis
... presidentis.
... **E**st
... ibi
... et
... alia
... stulticia
... sicut
... ibidem
... dicit
... idem
... Augustinus:
... quia
... vult
... homo
... huiusmodi
... frangi
... pontem
... misericordie
... diuinae:
... ne
... habeat
... inimicus
... eius:
... pro
... quo
... reuerti
... possit
... ad
... deum. **H**oc
... enim
... per
... mortem
... agitur
... impatis
... et
... improuisis
... peccatoribus:
... ut
... redire
... non
... possint
... ad
... dei
... misericordiam
... et
... gratiam:
... quam
... cum
... possint
... inuenire:
... querere
... contempserunt.
... **C**onsidera
... ergo
... arduitatem
... multitudinem:
... et
... magnitudinem
... negociorum:
... que
... agenda
... habes
... in
... illa
... sublimi
... curia:
... et
... ne
... mittas
... verba
... tua
... per
... nuncium
... stultum. **E**x
... presse
... namque
... legitur. **P**rouerb.
... xxvj. **C**laudus
... pedibus:
... et
... iniquitatem
... bibens:
... qui
... mittit
... verba
... per
... nuncium
... stultum. **M**anifestus
... est
... tibi:
... quia
... claudus
... pedibus:
... nec
... ad
... bona
... currere:
... nec
... ambulare:
... nec
... a
... malis
... fugere:
... nec
... declinare
... potest. **E**t
... propter
... hoc
... necesse
... habet
... bibere
... iniquitatem:
... hoc
... est
... penam
... iniquitatis
... sue. **H**uiusmodi
... autem
... nunciū
... cum
... sapiens
... fuerit:
... et
... bona
... procurat
... atque
... impetret
... mittet
... se:
... et
... auertit
... mala
... ab
... eodem. **I**ndulgentiam
... quoque
... et
... culparum
... et
... penarum:
... nihilominus

obtinere. Inuenitur et alia stulticia in nuncijs
hominum: qui cum ire debeant ad illam rhomam
veri. s. nominis sublimem atque dominantem. ce-
lestem scilicet curiam: vadunt alias: et ad ali-
os quam ad ipsum regem et dominum seculorum: et pe-
tunt ab eis que ab illo solo obtineri possunt.
Propter quod dicitur *Ecclesi. viij.* Noli quere-
re ab homine ducatum: nec a principe cathe-
dram honoris: a deo enim ista solo obtinenda sunt.
Nemo namque assumit sibi honorem: sed qui vo-
catur a deo tanquam aaron: sicut dicit *Apostolus.*
Recordo ista propter hoc quod a deo petenda sunt
alicui talia: viris enim bonis: et petenda et pecu-
randa sunt honorum et potestatum sublimia.
Verum non ab ipsis sed ab alijs. Impuden-
tissima namque presumptio esset unicuique: quate-
nus excellentie viro atque presumptuosa tur-
pitudine et intolerabilis dicere deo: et petere: fac
me regem: fac me episcopum. Cum officiorum
hominum tanta sint: tanquam periculosa onera: ut ne-
mo sapiens sit qui non ea potius reformidet quam de-
sideret: viri namque sanctissimi: non nisi trahi
siue coacti illa susceperunt: unicuique ergo ec-
clesiarum est desiderandus ac tota deuotione
et instantia appetendus: et a deo petendus pa-
stor bonus. Et quoniam ab hominibus plerumque pe-
tunt: et a solis hominibus: atque per eos solos
obtinere sperantur: fit per iram dei maximam
atque semper iustissimam: ut deo permittente
et approbante: mali et apud ipsum reprobiloca subli-
mitatum obtineant: propter quod ipse dicit *Dee*
ultimo. Dabo eis regem in ira mea: et auferam
in indignatione mea. In pena igitur grauissi-
mam et in vindictam iustissimam: preesse per-
mittuntur: qui prodesse nullo modo curant.
Et propter hoc: per eundem prophetam dictum
est: Regnauerunt et non ex me. Principes ex-
titerunt: et non cognoui. hominum ergo diu ope-
ra manuum sunt: et idola surda et muta atque va-
nissima: et reputantur et vocantur: sicut expres-
se legitur *Zach. ij.* Reperitur et nuncius hominum
qui cum debeat volare in celum: currit ad ter-
ram. Et hec est oratio: que cum debeat petere
celestia: hoc est spiritualia bona et eterna: ter-
rena solummodo petit. Illuc enim tendit omnis
oratio: tibi est quod per eam petitur: et obti-
neri per eam intenditur: propter quod dixi
nuncium hominum ad terram pergere: qui profi-
cisci debebat: imo volare ad celum. Inuenitur
et alia stulticia in nuncio hominum: quia a deo igna-
rus est et inscius ut celestis curie vires profusus
ignoret: et an habeat ibi contradictores et ad-

uersarios nec videat nec attendat: sed et ipsas
voces aduersantium et contradicentium sibi
nec audiat nec intelligat. Heu quot et quanti sunt
qui nobis orantibus: et veniam atque gloriam peten-
tibus aduersant: quorum unusquisque clamat in
aures dei omnipotentis. *Contradico.* In his
primi atque fortissimi contradictores atque ad-
uersarii nostri: sunt ipsa nostra vitia et peccata:
quorum clamor usque in sublime celorum extollit-
ur: sicut *Gen. xvj.* legitur: ubi ex persona dei
omnipotentis dicitur: Clamor sodomorum ascen-
dit ad me. Fortissimi isti contradictores: quam
primi et radicales sunt in aduersationibus et
contradictionibus istis: et eis cessantibus atque
tacentibus: omnes alij tacerent siue cessarent
penitus ab aduersationibus: contra nos.

Secundi contradictores et aduersarii sunt
omnes exercitus pulcherrimarum sublimiumque
militiarum celestium. Similiter et omnium san-
ctorum: necnon et animarum: que occasione vi-
tiorum nostrorum et peccatorum in ignem pur-
gatorij: vel in inferno etiam detinentur: for-
tis curie celesti inimici sumus. Quod diu vitijs et
peccatis vel etiam mundo amici sumus: sicut
legitur *Jacobi. iij.* Quicumque voluerit esse ami-
cus seculi huius: inimicus constituitur dei.
Merito igitur tanti amici dei: inimici nostri
sunt: quod diu inimici dei sumus. Amicus enim ini-
mici dei: inimicus est dei: quibus vero occasi-
onem: vel peccandi vel perditionis dedimus.
et propter hoc in purgatorij igne vel flammis ge-
hennalibus detinentur. Quis dubitat quin
die ac nocte clamant contra nos et dicant: vin-
dica domine sanguinem nostrum: sicut legitur *Apo-
cal. viij.* Que etiam si voce tam naturali quam spi-
rituali tacerent: ibi tamen cruciatus eorum acerbis-
simum ipsa veritate clamant ut predictum. Luz enim
redemptio anime vnus proprie diuicie sunt:
sicut legitur *Proverb. xij.* Qualiter putas
vel putare potes non clamare animas contra
clericos et sacerdotes qui redemptionem eo-
rum comedunt: et in luxurijs suis infigunt: nec
pro liberatione earum a tormentis et cruciati-
bus in quibus sunt fatagunt. Tertij aduers-
arii nostri atque contradictores contra nos in
curia illa sunt ipsi sancti: quibus iniuriamur
vel iniuriati sumus: et hoc vel in personis eo-
rum: blasphemantes contra eos nepharijs
iuramentis: quibus nec ipsi gloriose dei geni-
trici a multis nec pacem in aliquo: nec defertur
vel in ecclesijs ipsorum: Et hoc duobus mo-
dis: siue cum ipsi ministri dei qui in illis deser-

Capitulum

uiunt iniurijs quibuslibet / molestantur. **T**el
etiam ipsa loca deo dedicata et sanctis ipsis vi
olantur. **T**el ipsa bona temporalia ad susten
tationem ministroꝝ / deo et sanctis illis obla
ta et consecrata vel diripiuntur / vel ab ipsis mó
quolibet minuuntur. **A**n est aliquis adeo
insipiens / vt deum ac dei filium opinari possit
blasphemias gloriose ac charissime genitricis
negligere ita / vt eas vt dignum et iustum est nõ
vindictet. **Q**uis hominum iniurias et contu
melias matris sue equanimiter toleret. et si
possit nõ vlciscat. quod nõ omnium aliarum ma
trum iniurie ac contumelie tolerari quoquo
modo possint. **I**stius tñ benedictæ semperq;
venerande matris blasphemie / omni gladio et
igne / omnibus studijs et viribus exterminande
et vindicande sunt. **T**e illi quicūq; sit / q; igno
rat dei matrem in eo amore et honore apd bñ
dictissimum filium suum esse / vt honozantes
eam honozet / et inhonozantes digna animã ad
uerfione puniat. **N**õ presumat aliquis deum
vel dei filium / se posse habere propitium et be
niuolum / qui benedictam matrem suã offen
sam vel aduersariaz habuerit. **S**ic nec de dei
gratia vel propitiatione cuiusq; eorum / qui
eius filio in celo vel ministrant vel assistunt /
aliquis psumere debeat vel sperare. **Q**uar
ti aduersarij et contradictores nostri in curia
illa celesti / demones ipsi sunt / sicut legit Apo
cal. xij. **P**roiectus est accusator fratrum nostro
rum / qui accusabat nos die ac nocte. **Q**uin
tus et maximus atq; fortissimus / deus ipse est
qui semper accusat eos qui seipfos negligunt
accusare / et semp excusat illos q seipfos in con
spectu ipsius studiose et incessanter accusant.
Boni igitur nunciij et fidelis / ac diligentis p
curatoris est / aduersantes sibi et contradicen
tes in curia ista vel placare sibi et ppitios effi
cere / vel eis silentium imponere / vel illos con
gruis responsionibus atq; defensionibus re
pellerẽ / ne contra ipm vllatenus audiantur.
Et primis quidem et radicalibus aduersarijs
et contradictoribus / silentiũ imponit / cum oc
cidunt siue mortificantur / et hoc in sola dei cu
ria nobis nõ solum pmittit / imo etiam conce
ditur / atq; remunerat / acceptatur in alijs cu
rijs cum sub conducta et protectione iudicis
litigantes sunt. **A**bsit aut vt vitia et pctã sub
dei ptectione sint / cũ per Aplm omnibus dicit
ad Col. iij. **M**ortificate mēbra vestra / q sunt
sup terram. **A**mplius p hmoi nūcium / ora
tionem ad hoc directe intendit / vt p ipsuz ad

uersarij et contradictores contra nos non so
lum audiant / vel admittant in isto spūali iu
dicio / sed etiam vt inibi moriantur. **I**psa em̃ pia
oratio / cum pfecta fuerit / mortificatrix ē om
nium vitiorũ et peccatorũ / sic orantis / mortifi
catio aut eorũ est p modos et vias quas toti
ens audiuit. **I**psa nãq; discretio ipsoꝝ mors
est eorundem / cum recedit ab eis anima hu
mana / seq; eidem subtrahit / necesse habent
ruere vel cadere / cũ sustentamentũ aliud nõ
habeant / q̃ miseram animã ipam / que illa in
semetipsa sustinet et supportat. **E**t nõ est opus
vt enarrem tibi et enumerem hic modos de
structionis / et mortificationis ipsarum. **S**i
vis igit vt clamores nõ audiant vel admittã
tur contra te / clama tu ex aduerso / et exalta in
fortitudine vocem tuam contra ea / quãto em̃
fortius et altius contra ea clamaueris / tanto
debilior erit clamor ipsoꝝ / et minus exaudibi
lis / donec penitus obmutescet. **O**bmutescet
aut proflus / et sine omni voce erunt / cum toto
corde clamaueris. **M**agnificandi igit multi
plicandi exaltandiq; tibi sunt clamores orati
onum / et confessionum / si vis aduersarijs istis
et contradictorib; silentiũ imponere. **C**lamores
em̃ ipsoꝝ / validis clamoribus hmoi non
solũ retundunt / vt nõ audiant / sed omnino ex
terminant. **Q**ua ppter manifestum est q̃tũ
valide q̃tũ / q̃ audibiliter imo exaudibili
ter apud deũ clamant / contra illos / qui coraz
eo tacent a clamoribus oronũ et confessionũ.
Validissime nãq; sunt corã dño deo accusati
ones aduersariorũ hmoi / contra illos q non
seipfos iugiter / confessionib; in cõspectu ei
accusant. **N**ulle aut proflus / i. nulli vigoris
et virtutis cõtra eos sunt qui se studiose in cõ
spectu dei increpare et accusare non cessant.
qd̃ expresse nobis spūs per os David dicens.
Dixi confitebor aduersum me iniusticiã meã
dño / et tu remisisti impietate peccati mei. **A**t
tende anima mea / admirare et lauda ex totis
intimis tuis / sup abundantissimã pietatis dei
dulcedinem / qui solo pposito hui; accusatio
nis / vicz que fit in confessione corã ipso / remi
sit statim impietatem peccati mei. **E**t ppter
hoc nõ solũmodo silentiũ imposuit vitijs et pec
catis cõtra ipm David / sed etiam remisit ea /
deleuit / proflusq; exterminauit. **Q**uasi quis
dixerit / nõ em̃ tibi potestas aut vtus ad clamã
dum sicut vicz orationibus et confessionib; / cuz
adhuc corde mortu; sim. **E**t scriptum sit / qm̃
non est in morte qui memor sit tui in inferno

añt quis confitebitur tibi? **A**hors autem et in fernus. pculdubio status est peccatoris in p fundo peccatorum suoz sepulti. et adhuc in eo iacentis/ac putrescentis. **S**icut euidenter legitur **Ecc̃i. xviij.** ante mortē inquit confitere mortem inq̃ h̃mōi quā pdixi. ppter quod et cōuenienter sequit̃ sa mortuo em̃ quasi nihil erit confessio. **O**mino eniz insensibilis corde peccator efficit̃ p mortem istam. **E**t ppter hoc nec videt nec sentit illa. in quibus tor̃ sepultus est. **Q**uid igit̃ factio eius opus est? quod est illi consiliū salutare? hoc est indubitāter vt procuret qui clamēt pro eo. **E**t horum clamatorū duo sunt genera. **P**rimū est opa ipsa misericordie. sicut expresse legitur **Abacuc. j.** quia lapis de pariete clamabat. et lignuz qd̃ est inter iuncturas edificiorum. respondebat. quod et in bono et in malo intelligi potest. **P**iorum em̃ edificiorū et ligna et lapides clamat. in aures dei omnipotentis. pro edificatoribus. quē admodū de rapinis et male acquisitis edificationes fiunt contra edificatores suos. ad dñm. sicut dicit **Jacob. in. iij. c. eple sue.** Aurum vestrum et argentū eruginauit. et erugo eorum vobis erit in testimoniu. **Q**uā aut̃ vox bonorum operū. et etiam maloz. et magna et valida sit. expresse legitur **Sapient. iij.** **E**t inquis om̃es qui nascuntur testes sunt nequitie eorum. interrogacione sua. **E**t alibi. **I**psē interrogabit opa nostra. **D**e hoc etiā alias audiūsti in precedentibus. **B**ona igit̃ opa nostra et inter ea. opa pietatis. nō solum clamāt pro oratoribus suis coram dño et ad ipsum. s̃ etiam pugnant sup scutum ad protegendum ipsos. **E**lemosyna nanq̃ exorat ab omni malo. et super scutum potentis. ac super lanceaz aduersus inimicum tuum pugnabit. **S**icut legitur **Ecc̃i. xxix.** **A**lij clamatores efficacissimi atq̃ validissimi intercessores sancti siue q̃ hic militant siue qui iam cum christo domino regnant. **E**t hi inter eos validiores in conspectu dei altissimi gratiosiores sunt. **P**ropter h̃ igitur et commutatione bonorum temporalium viroz sanctorum qui adhuc in mundo isto sunt. preces procurande tibi sunt. et etiā precibus et obsecrationibus emendandē. **Q**uanto fortius igitur eorum qui cum christo domino regnant et gloriātur. **A**n times ne tot et tantis clamantibus pro te clamores vitiorum et peccatorum tuozum audiat prelargus miserator deus? **A**bsit. cum nihil odiat miserator deus prelargus. nisi vitia et

peccata. **A**bsit. vt ea audiat contra te. et tam caros tāq̃ gratos intercessores tuos repellat. **S**ancti quoq̃ qui contra nos clamant. ppter iniurias et cōtumelias. placādi sūt emē datioe cōtumeliaz et iniuriarū. q̃s eis irrogauim. **E**t nihilomin⁹ p̃cibus et supplicatiōibus qualib⁹ et q̃tis possum⁹. **H**oc aut̃ docemur in exemplo beati **Genesij.** qui priusq̃ orare presumeret. p archidiacono. quē in vita ista dilexerat. placauit inclitā x̃ginē et martyre agnetam. et quendā alium sanctū. quibus ablacione possessionū quarūdam. iniuriatus fuit archidiaconus ille in ecclesijs eozū. **D**e aīabus vero que tam in inferno q̃ in purgatorio contra nos clamant. quid aliud nobis faciendū est. nisi vt et per nosmetipsos q̃tū nob datur. pro liberatione ipsarū satagamus. **E**t etiam per alios ad hoc ipsum laborem. semē dicantes eis aliorū suffragia. qui nostra illis subtraximus. nec intelligas in hoc sermone meo. q̃ pro liberatione animarū que in inferno detineri sciunt. preces faciende sint. s̃ dū hoc ignoratur. non est pigritandū qñ pro eis et cōter p fidelib⁹ defunctis oib⁹. suffragia fiāt. **S**cit em̃ de oīs q̃b⁹ pdesse vel possint vel debeant. nec patietur aliquē eoz defraudari a fructu. qui ei cōpetere potest ex huiusmodi suffragijs. **C**auē aut̃ tibi tota diligentia. ne beatam et intemeratā dei genitricem aduersariam habeas vllō modo. cuz impossibile sit te placatum aut propitiuz habere benedictū filium eius. ipsa tibi offensa vel aduersante. **I**psa quoq̃ tibi propitia vel fauente. impossibile similiter sit. vllum ex omnibus militibus celestibus. vel quēq̃ ex tota illa ecclesia sanctorū nō eē ppitiū et fauētē. **I**psa etiā apiente. os sacratissimū. os gratiarū. os bñdictū suum. ad loquēdū misericordissimo filio suo pro tetomnis iniquitas tua. et aduersarioz suozum opilabit os suum. **O**mnēs em̃ obmutescunt. totaq̃ illa celestis curia. incipiente ea loqui pro te. loquetur benignissimo miseratori filio eius. **Q**ualiter autez placandus sit ipse iudex vniuersoz. et dominus noster iesus christus. iam audiūsti in precedentibus. **E**t vnus modus cum placandi est. vt tu ipse placatus sis proximis tuis. **A**emor igit̃ esto eius. quod legitur **Ecc̃i. xvij.** **H**omo homini seruat iram. et a deo querit medelaz. **D**e hoc et in eis q̃ p̃cesserunt. **E**t in tractatu de opib⁹ et mirabilibus virtutū. **E**t in caplo de miscōia multū audiūsti. **M**atth. xvi. exp̃sse legit̃ ex

Capitulum

verbis dñi. serue neq̄. om̄e debitum dimisi tibi / quoniã rogasti me. Ex quo expresse colligitur q̄stū possunt et valent apud misericordiam dei preces etiaꝫ peccatorum. cum ex toto corde ad ipsum clamauerint. Numerat etiam et nō in merito inter stulticias et fatuitates nunciū istū. q̄ ipsi negotijs licet arduissima sint. nec curat nec cogitat. nisi hoc soluz q̄ petitionem nudam porrigit et offert deo. omnis ignorans quid illa contineat. et quid per eaz petat. Et hec manifesta sunt in om̄ibus orantibus / qui labijs suis strepunt. et tumultuant in ecclesijs sola inania / proꝫsus ab eis que desiderare et per oronem petere deberent contraria cogitantes. et de his que verba orationum signant nihil om̄ino intelligentes. q̄ quis aut̄ ista magne stulticie et itolerabiles sint. nō sunt tamē orationes hm̄oi contemnende vel abijciende. Iste em̄ sunt / quē admodum laici litterarum. signari / porrigentes et offerentes summo pontifici petitiones suas in scriptis. cum om̄ino ignorent quid in illis contineat. et quid in ipsis vel per ipsas petatur. Sūmus vero pontifex / nō ad ignorantiam ipsoꝝ / sed ad petitionem respicit et attendit. Recparum vel leue est q̄ per ignorantiam istam interdum / et oroni deperit et oranti. **C**Om̄i em̄ modo et studiosius et obnixius q̄ illud qd̄ etiã non cogitatur. inuenitur. et cum eis que audiuit in nuncio isto / quam orationem dixi / duplex est peruersitas. Prima est. quia sibi met contradicit. Est em̄ rectitudo orationum cōuenientissima. vt orans eum / om̄is / manum porrigat ad capiendum quod petit. ad queꝫ dirigat sermonem petitionis. Et ita faciunt om̄es mendicantes et elemosynaria beneficia petentes. **M**anu em̄ et voce in eum intendunt / a quo benefieri sibi petunt. Tibi autē notissimum est. quia manus in eam parteꝫ extenditur / in quã tendit et opatio. Qua. ppter qui tantundem agit nisi opa diaboli. ad eum habet extentam proculdubio manum suam. **A**b eo igitur petit impleri manum suam. cui illam porrigit. Qua. ppter contrarius est sibi ipsi. **D**e uote et a deo petit beneficium. manuz vero ad diaboluz tendit. qua peruersitate qd̄ intolerabilius estimari potest. **S**ecunda peruersitas est qualis in ludo fieri consueta est. ludo in q̄ qui vulgariter vocatur ludus asini. vbi ad ipsum emptorem dorso verso sermo dirigitur. et de precio asini cum eo tractatur. **D**ico igitur quia ad eam partem / et ad eas res /

facies mētis obuersa est. et ad eas respicit q̄s cogitat / vel de quibus. Ipsa em̄ cogitatio siue cogitatus. mētis intuitus est siue aspectus. qua. ppter q̄ ipso momento orationis ad aliam mentem intuetur / vel aspicit. quasi dorso verso ad deum. loquitur ipsi. quereꝫ ita dicat. asinum. **O**ratio igitur hm̄oi et ridiculosa est. et ipsi deo contumeliosa. **Q**uis em̄ fortasse iocose aut illusorie cuiq̄ homini sic loquitur. vt dorsum ad ipsum habeat. et faciē ad alia. Iste igitur peruersitates in oratione sunt contrariates. seu contradictio eius ad semetipsum. et ridiculositas illusoria contra deum. que ambe / in om̄i nuncio et procuratore / q̄stū de deo atq̄ q̄stūq̄ ipsum impediatur. nemo intelligens ignorat. **D**efectus quoq̄ vocis et loquē. **D**efectum noceat negotijs que per nuncium gerenda sunt. manifestum est tibi. et iam audiuit in precedentibus. quia vox orationis desiderium est. **E**t quia muta est oratio. que voce caret hm̄oi. **D**ebilitas vero in desiderio / siue cupiditas. raucedo est in voce orationis. **Q**uarta ergo stulticia / est nuncium mutū aut raucum et sine voce audibili existentē / ad eam sublimē curiam mittere. presertim p̄ tot et tantis / tanq̄ arduis negotijs. vt sunt negotia animarum. **E**t quoniã iam edoctus es / p̄ dei gratiam / de oratione. quia ipsa est preciosissimum desiderabilissimum atq̄ magnificū dei donum. presertim cum depurata est. et immunis ab imperfectionibus / et alijs impedimentis que audiuit. perfecta vero dispositi onibus q̄s per me in hoc tractatu audis. **N**ō relinquitur tibi ignorare q̄ a deo studiosissime deuotissimeq̄ ac obnixē petenda est. cum ipse solus auctor et doctor ipsius est. atq̄ inspirator est.

De cantico peccatricis aīe. Ca. XXXIX.

Dest hec profe. **P**rofe. **Q**uar tertiam perfectionem orationis. per quã est cantio / canticuz et cantilena. **M**anifestū ē em̄. qz psalmi et cantica s̄m plurimuz sui / orones sunt. **P**reterea. **E**sa. xxiiij. exp̄sse d̄r ad aīam peccatricē / sume citharā circui ciuitatē meretrici obliuioni tradita. bñ cane / frequēta canticū. vt memoria tui sit. **E**o nãq̄ ip̄o q̄ vocat eā meretricē. ip̄am eē peccatricē clamat apte. **Q**ue at̄ ē cithara quã sumē iubet. nisi cor hūilitate excauatū ac p̄fū datū. et bonaz cogitatōnū et affectōnū cordis

superius intēsum, ac preparatū ad resonādū
 concentū quem audite. Et dixi cogitationū
 seu affectionum, non audens dicere virtutū:
 cum illas anima peccatrix non habeat: nec li-
 bera potestate ipsius sit, vt illis tendat et pre-
 paret os suum tanq̄ citharam, humilitatem
 vero intellexit. De qua dicit Bernardus, q̄a
 est humilitas quā veritas parit. Et ē alia hu-
 militas quā charitas parit. Facile est autem
 vnicuiq̄ peccatori deprimere cor suum, ac p̄-
 fundari sub mole vitiorum et peccatorum suo-
 rum, et euacuare ipsuz atq̄ exinanire a bonis
 virtutum, et bonis meritis, quod non est ali-
 ud q̄ cognoscere vel recognoscere vacuita-
 tem suam et paupertatē, atq̄ sentire vacuum
 a bonis, quibus deberet esse plenissimum.

C Proinde cogitationes bonas quibus se ac-
 cuset peccator, ministret ei conscientia, si
 defq̄ etiam mortua sacrate doctrine, cui no-
 stris temporibus tanta copia est. Affectiones
 quoq̄ bonas, quales sunt timor, pudor, ira,
 et dolor, de quibus in precedentibus, decem
 numerate sunt ipsa vitia et peccata: ea intue-
 ri volentibus copiose ministrant. Et hoc de-
 clarabo tibi, licet per occasionem hoc faciam.

Sunt namq̄ huiusmodi cogitationes et affe-
 ctiones de benedictionibus dulcedinis, quibus
 deus preuenit illos, quos ad gratiam pe-
 nitentis illustrat et preparat.

B Si queratur cuiusmodi cantionem vel canticum, cantare
 iubetur meritoria ista. Respondetur q̄ cantio
 ista vt plurimum habet lamentationem, et ve-
 parum aut et vel modicū carminum. Decem
 em̄ ille affectiones, quas prenumeravi tibi,
 lamentatorie tantū sunt, et malorum que pec-
 catores in seipsis spiritualiter patiuntur, ex-
 pressorie. Et quoniā peccator, vere spiritua-
 liter mortuus est, et malis suis obsessus et op-
 pressus, que vox decet eū nisi lamentaria, et
 malorū suorū expressoria, magnum autē ini-
 tium vite est peccatori lamentari, et lugere se
 ipsum. Et magna speratio atq̄ appropinqua-
 tio ad resurrectionem et vitā in vito nouita-
 tem que est vita gratie, qua, si deo grate siue
 gratiose viuatur. Et debes scire, quia quēad-
 modum in citharis et alijs instrumentis, ma-
 gnitudo concavitatis atq̄ profunditatis, re-
 sonantiā adauget atq̄ dulcorat. Sic in citha-
 ra cordis, humilitas quā predixi, q̄sto em̄ siue
 cogitationibus siue affectibus magis se humi-
 liat, et deprimat peccator, coram domino: tanto

ipsi gratius et acceptius resonat in oratiōe co-
 ram ipso. Quēadmodū dicit beatus Hiero-
 nymus, Nihil ad deo displicet in peccatore, vt cer-
 uix erecta post peccatum. Ita nihil ei gratius
 in eodem, q̄ curuatio vel humiliatio eius, de-
 sub mole peccatorū, sicut legitur Baruth. 1.
 Anima que estis est magnitudine mali et in-
 cedit curua et in infimis, et oculi deficientes, et
 anima esuriens, dat tibi dñe gloriā et iusticiā.

Qrtū em̄ pro peccatis suis semetipm humili-
 at, sub potenti manu dei, tñ sup seipm siue in
 seipso deū exultat. Qrtūq̄ semetipsum in
 eis et pro eis despicit atq̄ viuificat, tantū in se
 metipso deū honorat. Similiter et quātum se
 metipsum confundit in peccatis suis, et pro il-
 lis, tantū deū glorificat, tantūq̄ gloriā dat
 deo in semetipso. Dat ei et iusticiā, cum se iniu-
 ste contra ipsum egisse fatetur, et recognoscit.

Dat ei et iusticiā, cū vitia sua et peccata sibi
 soli attribuit, non facto, nec constellationi,
 nec ipsi deo, contra eos qui naturā malā eum
 creasse blasphemant. Et quosdam planetas
 malos creatos fuisse, infaustosq̄ et infortuna-
 tos, et ad nocendum naturaliter, id est, ipa na-
 tura sua potentes et prodesse nō valentes de-
 lirant. Quēadmodū de Saturno et.

Aparte astronomi fatidici, mentiti sunt et scripserūt.
Dat deo iusticiā, qui se iustificatione et vltiōe
 diuina, dignū esse confitetur, ipsumq̄ deū iu-
 ste acturū secū predicat, si vitia sua et peccata
 placeat vindicare. Curua incedit et in infimis
 anima, que nec etiā audet oculos leuare ad
 celū, pre confusione, quia celo spreto eiusq̄ fe-
 licitate, infernum et eius tormenta eis pretu-
 lerit. In hac em̄ resonantiā, Prima chorda de-
 bet resonare, fides. Et primum quattuor so-
 nos siue voces de imēitate incogitabilis lar-
 gitatis et beneficentie dei, vbi primus sonus ē
 recogitatio beneficiorū, seu donorum nature.

Secundus recogitatio veniarum, quibus re-
 misse sunt nobis tam culpe q̄ pene. Tertius
 recogitatio gratiarum, per quas ad decorez
 diuine similitudinis reformati sumus. Quar-
 tus, recogitatio gloriarum, seu hereditatis
 eterne, in qua ius hereditarium nobis in ba-
 ptismo collatum est. Abuta sine voce atq̄ so-
 no est, vel debilis et pene rupta chorda fidei,
 que sonos istos incessanter non resonat, et
 idubitant in eis et apud illos sic resonat chor-
 da fidei, quibus data est scientia salutis. Pos-
 sibile ē tñ tibi et aliter distinguere et affigere so-

sonum suū: nisi eā timor repmeret et modera-
retur. Timor vero in desperationē rueret nisi
illū spes ab imo fulciret et sustentaret: sic hu-
militas in vilitatem abiectiōnis semetipsam
abijceret nisi illam magnificētia sustentaret.
Ipsa q̄ magnificētia: ne nimis ī altū profiliat
et in sup̄biam se eleuet: ab humilitate p̄mitur
et in rectitudine suū ordinis retinet: sicut inue-
nies in amore et odio. Nō em̄ est possibile bo-
na laudabiliter p̄ omnia facere / custodire / nu-
trire / atq; defendere p̄ omnia amore bonorū
nisi contra mala pugnet assidue: nisi eis resi-
statur viriliter: q̄d pp̄rie ac p̄ se odij est malo-
rum. Eodem modo nec mala impugnantur
fortiter / nec resistēt eis viriliter: si amor bono-
rum ad h̄ non adiuerit. Si em̄ bona nō amē-
tur p̄ que malis resistit / et mala repelluntur:
nō est possibile vt contra ea laudabiliter pu-
gnetur. **¶** Si querat quis de ipsa fidei quam
v̄tutē habet fociā et cōnexam: ac si quereret
de neruo fidei / quis ei neruus alius in ista cy-
thara associet. **¶** Eodem rīdeo in hoc q̄ discre-
dulus erroris et impietatis / est chorda: q̄ fi-
dei cōiungit in cithara istā: vt ex hactam hor-
rifica detestatione / nō solum declinant erro-
res h̄mōi: sed etiam abijciunt. Et om̄is error
impietatis / tanq̄ venenū mortiferū abijciit p̄
v̄tutem istam atq; declinat. et fugit et etiam ab-
horret. **¶** Si quis aut̄ obijcere voluerit / quia
contrariorū eadem est disciplina / et idem sen-
sus. **¶** Rīdeo in hoc / quia alius motus est p̄se-
cutio erroris et impietatis / et odiū / alius inse-
cutio salutarium credulitatū / et amor ipsarū.
Et possibile est vt aliquis peritus sit in procu-
randis et educendis egritudinibus: omnino
in scius sanitatis procurande vel inducende:
sicut manifestū est in bellatoribus multis / q̄
vulnerare et occidere doctissimi sunt. Sana-
re aut̄ et a morte suscitare proisus ignorant.
Sic quoq; possibile est vt aliquis de veneficiis
acquirendorū / conficiendorū ac uendendorūq;
venenorū habeat peritiā / eorūq; porrigēdo-
rum astutiā: sanādi aut̄ a lesionibus earū nō
habeat scientiā. Causa aut̄ in hoc indubitant̄
esse potest / vt animo solo nocendi vel vni vel
pluribus studuerit / vt in talibus fit. Et aliud
de venenis scire nō curauerit: possibile nāq;
est vt solo odio alicui⁹ p̄sone vel aliquarū in-
ductus fuerit ad hoc: vt talia fieri velle. Luz
aut̄ psalmi cantiones vel cantica sint. **¶** Hani-
festū est q̄ qui psallunt / vel psallentes audi-
unt saltare debent: quēadmodū lasciuibotes

et mulieres / ad auditum cantilenarū turpius
saltant / id est gestulationibus corporū suorū
rident modulationibus quas audiunt: sicut
dicit veritas. **¶** Matt. ij. **¶** Lecinim⁹ vobis et nō
saltastis: lamentauimus vobis / et nō plorastis.
Saltationes igit̄ iste sunt motus sp̄iales: q̄
bus moueri debemus / et ipi psallentes et ps-
ab alijs audientes. **¶** Exempli gr̄a cum psalmi
distinctionē diuine iusticie et vltionis resonant
timore debet concuti cor et deorsum poni. Cū
aut̄ misericōdiam debet spe erigi sursum. Cū aut̄
honorē et gloriā dei resonant / gaudio dilatari
vt de beatitudine p̄missa dilectorū et electorū
ipsius desiderio et amore illius cor accendit.
Et p̄ viam istā currit res in omnibus psalmis et
psalmodijs: vt quid em̄ in ipso p̄ncipio psalmi
nominat tibi beatitudo / cū dicit. **¶** Beatus vir
nisi vt desiderio et amore in illam saltet vel in-
sileas. **¶** Deinde p̄pter similit̄ causam denomi-
nat tibi virilitas: vt a puerilitate animi dissili-
as: et virilitatem tanq̄ p̄fectionē tibi debitam
concupiscas. **¶** Sic p̄pter eandem causam sub-
sequēter dicit tibi. **¶** Qui nō abijt in consilio im-
piorum / miseria est quā beatitudo et virilitas
a se procul expellunt. **¶** Nominat ergo tibi sub-
negatione / vt ab ea declines et fugias animo
atq; proposito: qui beatitudine et virtute tan-
q̄ inseparabiliter annexum ipsis / diligas et tene-
as. **¶** Nec dubites q̄n cor p̄ omnia b̄n dispositum
et a seruitute corruptionis plene et p̄fecte libe-
rum ad auditum psalmodie congruentibus
illis motibus moueat. **¶** Alioq̄n qui vel psallūt
vel psallentes audiunt onos lyros sunt / id ē
asini ad lyram: qui cōcentui lyre vel cithare
nullo motu gestulationis respōdere norūt.
Causa autem in hoc est quia ipsam suauitatē
concentus huius non sentiunt. **¶** Deu q̄t onos
lyros / et asinos insensibiles habet hodie san-
ctus Dauid: imo spiritus sanctus ad citharas
suam et psalterium / qui nihil proisus spiritua-
lis armonie ibi sentiunt. **¶** Nihil de his que per
psalmos spiritus sanctus omnibus loquitur /
intelligunt vel etiam cogitant. **¶** Et quod ē ma-
ioris absurditatis / ipsas voces psalmodiarum
ita ruditer: adeoq; inepte refecant et vocife-
rant: vt voces eorum a rudibus asinis differ-
re valde modicum videntur. **¶** Quod ē de his
qui milicie clericalis stipendia tam auide cu-
piunt: q̄s districte exigunt et quanta diligen-
tia nūmos ipsos bladū et vinū q̄ rōne h̄mōi mi-
licie sibi debere / ipudētissime aptissimeq; mē-
tunt: q̄ nō solū voce psallere negligunt corā

Capitulum

dn̄o: sed etiam psallentes impediunt. et pro sa-
cratissimis psalmis fabulis in choro resonant.
utinā attendant / quia fures et latrones / et cō-
tra deum et contra aīas quibus psallendo suf-
fragari debuerant se exhibent: dum sine cau-
sa stipendia percipiunt / vel quod mai⁹ est rapi-
unt. **P**ropter hanc causam vicz qz psalmo-
dia thesaurus est / continēs aurū et gēmas di-
uitiarum spiritualiū. Et apotheca spūs sancti
est continēs aromata omnium donozū virtutū et
gratiarū. Statutū est in ecclesia dei / vt super
omnes scripturas / liber psalmozū frequentef.
Nulla enī scriptura de veteribus / que mentē
humanā ita ditare et replere sufficiat. Nulla ē
medendis animarū languoribus / consolan-
dis / confortandis / et delectandis animabus
humanis adeo potens aut efficax. Sūt et mul-
te spūales virtutes et pprietates que alibi et docen-
de et discende sunt. Thesauri igit tam precio-
si / tanqz nobiles / a spū sancto pp salmos et in
psalmis ostendunt. puocemur ad amorem et
desiderium ipsorū. Apotheca sancti spūs co-
ram nobis in eis apit et exponit: nō solum ad
medelas vt pdixi: sed etiaz ad delicias / quas
illi solum nozunt quibus datur eas sentire.

Quid intelligat p vitulos labioz. La. XL

Dest hec profe
par de ofone fm qd ipsa est vitu-
lus labiozum. Nihil enī aliud pos-
se videt vitulus labiozū in vltimo. **O**sec vbi
dicit. Reddemus vitulos labiozū nostrorū
Cui cōcordat Ap̄tus in vltimo ad Heb. dices
Per ipm ergo offeramus hostiā laudis semp
deo. i. fructum labiozum consentiū nomini
eius. Abusue nāqz vltra modū intelligentur
vituli labiozum / vituli labijs pmissi. Dico
igit quia in vitulo intimū est medulla / omnib⁹
alijs q̄ vituli sunt gustu suauior. Deinde car-
nes. tertio ossa. quarto piguedo. q̄nto pellis.
Et similiter in orōne intimū deoqz placitissi-
mum ipsa pietas / orantis / intentio siue volū-
tas pncipalis obtinendi quod p orationē im-
petrari intendit. Et ppter hoc qui absqz intē-
tione ofonē dicit vel recitat / ipsam potissima
sua pte mutilat et detruicat. Logitare igit de-
bet apud semetipm atqz formare / quid ei per
ofonem querendum vel perendum sit. Ad h̄
enī orandus est deus / vt veniam et gratiam / et
gloriam / et cetera bona data sua pur ipse no-
uit expedire largiat orantibus. et his pro qui-

bus orat. **S**i quis nihil horū intendat p vo-
ciferationem ofonis. strepit indubitanter et
tumultuat in ecclesia dei oīno a deo nihil pe-
tens. Quia ppter nec orans est homo hmōi:
cum omnis ofo petitio sit / sicut in pcedētib⁹
audiuisti. Intende aut quia non est necesse /
vt omnis orans intendat certe et determinate
aliquid istorū que predixi. Multi enī vniuer-
saliter vel generaliter / intendunt p ofones
bona data dei. nō cogitantes singulariter de
venia aut aliquo aliozū. q̄sto autē feruentior
fuerit intentio hmōi tanto erit medullata ma-
gis ofo / et ossa eius medulla pinguiori refer-
ta. **O**ssa vero in ofone / fortitudines sunt q̄
bus sustentari et defendi habet ofo. **D**ifficili-
mum quippe est muscas irruentiū cogitatio-
num / ab ofone abigere: eāqz impedimentis
omnibus depurare / depuratāqz seruare. **A**ba-
nifestum aut est tibi contra omnem difficulta-
tem / fortitudinem esse necessariā. sicut dicit
Aristotel. quia virt⁹ et ars circa difficilima sūt.
Necessaria est vt alia fortitudo / contra te-
dium plicitatis: a quo multi ex orantib⁹ vni-
cuntur: qui vix inceptam ofonem consumma-
re sufficiunt. Interdū aut et a cepta statim de-
sistunt. **E**st et alia fortitudo necessaria / con-
tra dilationem doni quod petit. Differt enim
deus interdum dare quod postulat ipsa dila-
tione cor preparantis et aptans ad recipiendū
sicut dicit Aug⁹ sup illud ps̄. Concupiuit aīa
mea desiderare iustificationes tuas in omni
tempore dicens ibi / q̄ vt tu volēs implere sac-
cum vel ventrē / aliquo bono vel p̄ciosoz: distē-
dis illum atqz dilatas vt capatiozem ipsum ef-
ficias. Sic deus volens implere cor tuum / di-
stendit illō atqz dilatat longo desiderio: vt ca-
patius id / eius quod petitur efficiat. **C**ontra
moram igit et dilationē istam: necessaria ē for-
titudō quedam: que pprio nomine longani-
mitas appellat. **E**st et alia fortitudo necessa-
ria contra iram quādā et impatiētiam: qua mul-
ti eousqz exagitant et deficiunt: vt vix pstra-
ti ad ofonē / ab ea statim exurgāt: p eo q̄ gra-
tia ofonis et deuotionis eis nō statim tribuit:
dicentes: quid facerem hic aridus et frigidus:
corde duro et vacuo ab omni gratia deuotionis.
Ibi pculdubio ignorant ofonem et deuotionē
dona gratuita esse dei: et vt hoc ipsuz addiscāt
nō statim eā cū volunt obtinent. Insinuatur
igit eis p hoc: vt ea petere discant et assuescāt.
Interdum aut et q̄sta difficultate obrineant.
Ipsa exp̄ientia edocent: quasi enī preda q̄daz

gratia orationis et deuotionis interdum rapitur a deo et de medio irruentium cogitationum duricieque cordis in quadam violentia eripitur. sicut dicit Seneca. vix datum predam putato. Improbitate igitur et importunitate vult a se eripi gratiam orationis misericors deus et ut obtenta gratior et carior habeatur. iuxta illud. Grator est fructus quam spes. productior edit.

P Est et alia fortitudo orationis et est quasi grauitas quedam contra leuitatem cordis. que tanta est in aliquibus stultis et indoctis: ut non permittat eos ea. vti nisi ad modicum et breue. cum illam adepti fuerint. tunc enim ab oratione surgunt cum in ea potissimum esset imorandum et potissimum insistendum eidem. Hoc autem est quia cum datur eis gratia orationis abundans deuotione pinguis et lachrymis irrigua: cum tantis bonis eis utendum esset. imo cum tam bono sic impatientes sunt tanti boni quod proculdubio est quedam felicitas. tunc namque datus est eis aduocatus gratiosissimus et eloquentissimus: de quo non immerito sperare possunt quod obtineant eis quicquid petunt. Ipsi autem tunc imponunt silentium et vocem eius interrumpunt: et cum gratiosorem et magis propitiabilem habent audientiam: atque cum efficacius allegat causam ipsorum: os eius obstruunt. imo quod deterius est. ipsum mortificant et extinguunt. Qui enim tunc orare desinit cum ei bene est in oratione et deuotione et lachrymis: oratione indubitanter mortificat et extinguit. etiam eo tempore quo utilius et efficacius eidem insisteret. Ille vero qui sentiens in semetipso pauperatem omnimodam et defectum deuotionis et lachrymarum. et propter hoc orare desinit. vel desistit. insanissimus pauper est. qui mendicare et panem ceteraque sibi necessaria querere differt. Diues enim indubitanter est qui gratia deuotionis et lachrymarum abundat.

Homo etiam homo est ea stulticia laborans. ut quia videt hauritorium suum vacuum: ad fontem vel fluuium probaurienda aqua ire contemnit paratus ire ut dicit et haurire cum hauritorium eius plenum viderit. aut senserit. Proculdubio stultus homo spiritus sancti esse fontem orationis atque deuotionis et omnium gratiarum nescit. ipsum esse flumen cuius impetus letificat ciuitatem dei. Ignorat insipientissimus cor suum esse hauritorium quod orando in fontem istum immergitur vel mittit: ut inde gratiarum muneribus impleatur. Non videt quod orando ad fontem istum vel fluuium accedit: vel venit: vel potius ad cor iste fons vel fluuius attrahit. sicut ipse spiritus sanctus per prophetam nos docuit dicentem. Os meum

apertum et attraxi spiritum. Et est tertia stulticia huius qui frigiditate cordis sui sentit et ad caminum appropinquare non vult. Donec illud sentiat calefactum. Ignorans proculdubio spiritus sancti fornacem esse et caminum spiritualis ardoris vitalis et viuifici caloris. Ignorat etiam quia orando ad fornacem istam et caminum propinquat. Et in appropinquatione ipsius vicis imo presentia. corda primum tepescunt. deinde calescunt tertio vero flammescunt. Quis adeo stultus est qui dicat sustinebo frigus istud mortiferum. longius a fornace. nec appropinquabo ad illam donec plene fuero calefactus. Cum autem perfecte calefactum me videro. appropinquabo ad illam. Et est quarta stulticia hominis huius. Ipse enim est quemadmodum stultissimus qui videt se ventre vacuum et refectio admodum indigentem. mensamque refertissimam in conspectu suo positam et paratam. et dicere non erubescit non accedere ad mensam istam. donec ventre plenus fuero et opipare saturatus. Quid enim aliud est homo. cor habens gratia deuotionis vacuum: nisi homo ventre spirituali ab esca et portibus spiritualibus vacuo. Quis autem ignorat. nisi insipientissimus. in oratione ventre homini cibis et portibus repleti spiritualibus: ipsumque hominem ibi spiritualiter satiari. Quia propter manifestum est quia miserrimus erroneus est qui propter hoc ad mensam refectio spiritualis. que est opulencia spiritus sancti. ad eam per orationem accedere negligit. quia se vacuum ab homini alimētis sentit similis est stulto qui fame se perire sentiens. ad mensam opiparā ut in ea comedet et reficitur accedere contemnit. Est ergo negligentia hec et torpor infirmitas homini que etiam viros religiosos interdum reuocat et auertit et in paupertate per nomen detinet. Irripenda igitur est aliqua fortitudine ista infirmitas. Quia igitur iste fortitudines quas nominavi tibi orationi necessarie sunt ut eam sustentent et fulciant: eamque fortem et robustam efficiant. non immerito ossa orationis vituli nominantur. Hec sunt ossa medullam pie intentionis et orationis continetia. Fortisque protectione custodientia. Carnes vero istius vituli. intellectus sunt et cogitationes. que verbis orationis signantur. Pinguedo vero carniū homini deuotio est. nec obsistit quod dicit Gregorius. super verbum illud per holocaustum tuum pingue fiat. dicens. quia holocaustum pingue fit. cum bonum opus quod agit etiam lachrymis irrigat. Lachryme namque non deuotio ipsa sunt. sed ex deuotione profluunt et procedunt. Pellis autem vituli istius. ipse textus et series

Capitulum

verborū ofonis est / quib⁹ alia que dicta sunt continent / et tanq̄ a pelle exteriori operiunt^r Pili quoq̄ in vitulo isto / strepit⁹ est vocalis exterior. Tales reddere debem⁹ vitulos labiorū nforū. pp̄ qd̄ dcañ ē. Reddem⁹ vitulos labiorū nforū. Osee vlt. vt pd̄ixi. Nō em̄ pp̄rie reddit nisi quod debet. Apparet igitur de omnibus que p̄cesserunt / de vitulo isto / q̄ iniuriōsi sumus deo / etiā in illis p̄ que iniurias irrogatas eidem em̄dare debem⁹. Quis em̄ nō videt / innumerabiles in ecclesia clericorū tam seculariū q̄ etiā claustraliū / nec etiā pilos vitulorū istorū dño reddentes / nec ea vocali strepitu in ecclesijs resonant. sed tanq̄ in dormitorio medias matutinas / aut etiā intergras dormiunt. nunq̄ eas postmodū domio reddentes aut restituentes. Multi p̄ vocib⁹ ofonis / vocibus inutiliū fabulationū / aut etiā seculariū negociorū in eis strepunt et tumultuant^r tractātes sibi inuicē sua secularia / et interdum negociationes. faciētes p̄culdubio domū ofonis / domū negociatiōis. Execrabilius aut̄ est / q̄ p̄ laudibus et hymnis dei turpiloquijs / p̄phanant et polluūt / et ip̄m dei seruitiū / et chorū diuinis honoribus et laudibus consecratū. Sunt et alij qui vt pellē vituli istius deo reddant / totū in hoc studiū suū cōferunt / nec vnā syllabā vel vnū iota de tota integritate verborū ofonis negligi p̄mittentes. Et hoc vtiq̄ bonū est / nisi deū poriorib⁹ vituli istius defraudarēt. sed dū intellectus et signata verborū ofonis / vel nō habēt vel nō curent. et si in altera pelle vicz deo satisfacere videant / in reliquo tū. i. in carnibus nō modicum sacrificiū laudis detrahunt et detrucāt. Multi delinquunt circa adipē siue pinguedinem / om̄imode aridi et in deuoti orātes. cū offerre debeāt vitulū saginatū. Clerici quoq̄ de medulla istius vituli nō curant / et forsitan curare nō norunt. Multi nec pellem verborū nec pilos exterioris vociferationis offerre curant / vel dignant^r. Dicit aut̄ David ex p̄sona recte offerentiū. Holocausta medullata offeram tibi. Quis ex magnatib⁹ hmōi fraudes vel rapinas v̄l iniurias sibi fieri sustineret / videlicet vt p̄ vitulis medullatis et pinguib⁹ ex medullati / excarnati / macilentissimi / et per oēm modū pinguedine carētes / exollati / decoiati / et nec pilos etiā habētes offerrentur. An nō vides congregationes hmōi orantiū / et tam apte vitulorū hmōi sacrificia deo s̄trahentiū / ne dicā spellucas esse latronū. s̄ magis

acies vel cuneos raptorū. Quis ignorat. q̄ si ne cā accipiūt stipendia oratorie militie: imo tanq̄ fures et raptores. Et p̄pter hoc ad restitutionem omnium sic perceptorum teneri.

Quare per fumum thuris signat oratio. et quid per puluerem pigmentarij. La. XLI

Docet nos spiritus sanctus p̄ Iohem euangelistam Apocal. ij. vbi dicit de vigintriquattuor seniorib⁹: qui habebant singuli citharas et psalteria aureas plenas aromatorū que sunt ofones sanctorū. Et iterū eiusdem viij. Stetit angelus ante altare habēs thuribulum aureū in manu sua / et data sunt ei incensa multa: vt daret de ofonibus sanctorum super altare aureū. qd̄ ē aī thronū dei. et ascendit fumus incensorū sanctorū / de manu angelicorā deo. Per David quoq̄ docemur orationem incensum esse vbi dicit. Dirigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo / qua directione et ascensu ipsa quoq̄ anima orantis ascendere dicit in lib. canticorū. c. iij. vbi dicit. Que ē ista que ascendit p̄ desertū sic virgula fumī: ex aromatib⁹ mirrhe et thuris: et vniuersi pulueris pigmentarij. Virgula igitur fumī ofo ē q̄l̄ eē indicat aromata mirrhe et thuris et vniuersi pulueris pigmentarij. veteri q̄ lege Exo. xxxj thimiamata fieri iussit sibi dñs ex quattuor aromatibus stacte. onice: galbani boni odoris: et thure lucidissimo. Quia igitur hec quattuor tū aromata noiant vt ex eis cōficiat thimiamata: p̄ quod ofo rectissime intelligit. Ibi v̄o noiat mirrha et thus: et deinde exp̄sse vniuersi pulueris pigmentarij. Colligit euidenter quia oratio p̄fecta ex omnibus modis suis. Virgula fumī est: quales describit lib. Cantico. Quattuor vero illa aromata: que moyses noiat quattuor virtutes que in ofone necesse valde sūt indubitanter signant. sic apparebit tibi ex proprietatibus aromatorū illorū. Habet aut̄ que stionē quid intelligi debeat. hic puluis pigmentarius: Virtutes em̄ nec frangende nec conterende sunt nec in puluerem redigende. q̄n potius in om̄i integritate sua querende. Integritas nanq̄ earū et p̄fectio a deo plus diligitur: q̄ minutie vel fragmenta ipsarum. puluis aut̄ pigmentarius: vnde erit nisi ex pulueris virtutū cōfractis atq̄ cōtritis. Cōfractio vero et contritio virtutū qd̄ ē nisi mortificatio earū. Et si forte quis dixerit: quia cōtritio

ista cordis ē aut intelligit h̄ de corde nouo qđ
in se creari petebat. **D**avid. qđ vtiq; ē bonū &
sc̄m. ppter hoc om̄i custodia seruādum. sicut
pcepit **S**alomon. **P**rouerb. iij. **N**ō est igitur
frangendū aut conterendū. **S**i x̄o intelligit
hoc de corde veteri qđ totū est ex mēbris viti
orum & pctōrū. qualiter cor hm̄oi contritum
erit puluis pigmentarius: qñ potius puluis fe
tidissim⁹ & odoris pessimi. **D**ebes igit sc̄re
in hoc quia contritio nō ē sicut cōfractio aut
contritio corporalis: que indubitanter destru
ctio est eius quod confringit̄ aut cōterit̄. sed
est subtilis examinatio & p̄ singula discussio q̄
examinat̄: qualiter ipsa eloquia sacra & p̄frin
gi & conteri dicunt̄. cū subtiliter & p̄ singula di
scutiunt̄ examinant̄ & exponunt̄: integra tñ
remanent & om̄ino nihil lesionis passa. cū sic
cōfracta & contrita fuerint. **V**itia vero & pec
cata / malleo verbi dei sic confringunt̄ & con
terunt̄ / vt penitus destruant̄ & anihilent̄. **C**ū
enī nō solum volūtas peccandi / sed ipsa cogi
tatio etiā peccati / sic confringit̄ & conteritur
& nihil eorū prorsus remanet in eis / qui vere
penitent. **C**ontritio vero ista nihil lesionis in
fert / vel suffert cordi contrito: qñ potius lesi
ones vitiōrū & pctōrū in eo sanat. **N**ō frangi
tur igit̄ cor / sed fractum integrat̄ & solidat̄ / &
fractiones ipsius atq; contritiones omnino
curat. **C**ontritio igit̄ ista diligens ē & subtilis ex
aminatio ac preparatio cordis: qua seipm̄ sic
p̄scrutat̄: vt q̄cqd̄ deo displicere in se inueni
rit atq; cognouerit: conterat atq; confringat
vt p̄dixi / malleo verbi dei semetipm̄ duriter ī
om̄ibus & singulis male actis pcutiens. qđ est
dicere vsq; ad mortificationē / om̄imodamq;
destructionē eorū que in se puniēda cogno
uerit. **C**or igit̄ contritū dicit̄ fm̄ duas inten
tiones / vicz fm̄ se / vel fm̄ ea que in ipso cōte
renda sunt & mortificanda. **C**or enī intelligit̄
sensus & voluntas. & sensus cū erroneus est
tanq; periculosus cōterendus ē & mortifican
dus in pre ista. **S**icut voluntas improba siue
puerfa est conterenda & mortificanda ē vita
vt nihil de puerfitate sua viuere pmittatur in
ipso. **N**ō igit̄ essentialiter cor. ī ipsa aīa conte
renda est / sed fm̄ ea que in ipsa sunt / vicz in
tellectū erroneū & puerfam volūtatē. **H**m̄oi
nanq; cōtritio nec frangit nec ledit in aliquo
animā humanā: qñ potius lesionem ei⁹ & pla
gas grauissimas / que sunt vitia & pctā / sanat.
Iuxta modū igit̄ hunc dictū est illud. **C**or cō
tritum & humiliatū deus nō despiciet. **E**l di

crum est ppter hm̄oi contritionē / que procul
dubio deo acceptissima est. **E**st enī sacrificiū
spūs contribulatus / cum nō aliud sit contri
bulatio spūs / q̄ contritio cordis. & hoc est di
cere p̄ vitijs & peccatis ipsis. **P**ossibile nanq;
est ex zelo rectitudinis vel alia compassione /
dolore vehemētissimo cōtribulari spiritu cor
alterius. **P**uluis igit̄ pigmentari⁹ dictus ē spi
ritus. quia quēadmodū in puluere pigmēta
rio ipsa puluerisatio / nihil saporis vel odoris
pmittit latere in aromatibus. **S**ic p̄scrutatio
& examinatio / nihil latere sinit vel in sac̄ elo
quijs vel in ipsis virtutibus. **T**unc enī totus
sapor & totus odor / virtusq; aromatu istoz
sentit̄ / cum iuxta qđ p̄dixi eorum intimi & dili
genti p̄scrutatione examinant̄ / quod in sin
gulis est euidenter videre virtutibus. sic do
ctus es p̄ me in tractatu de opibus & mirabili
bus virtutū. **I**n expositionibus vero sacroz
eloquiorū. vides euident̄ quod dixi / put enī
edicta & scripta sunt sacra eloquia / aromata
integra sunt. **S**ubtili aut̄ & p̄scrutata inuesti
gatione exposita / aromata cōtrita sunt atq;
puluerisata. **S**i q̄s aut̄ dixerit ipsa vitia & pec
cata / contritione & mortificatione quā predi
xi puluerem pigmentariū fieri / sapidumq; et
odoriferū / ppter hoc vicz: quia indubitāter
placita est deo mortificatio vitiōrū & pctōrū /
merito quis intentionē eius approbet. **L**obus
sit quoq; **M**oyses vitulū conflatilem contri
uitq; illum / & rededit in puluerē / & ipsum pul
uerem sparsit in aquā. **S**icut copulatio seu fa
bricatio vituli & integritas ipsius / deo displic
uit. sic cōfractio & contritio ipsius vt puluis /
eidem placuisse nō ī merito dici pōt. **P**uluis
aut̄ vitiōrū & peccatorū in aquā p̄fessiois sem
per mergendus est: tunc enī aqua confessio
nis vitia & peccata lauat & diluit: cū iuxta mo
dum antedictū contritione fuerint contrita
& in puluerē redacta. **M**ortificationes igitur
vitiōrū odore suauitatis ad nases dei dirigūt
que vita sua & integritate odorem mortis in
mortē facientiū & cōsentientiū spargēt. **O**do
rem aut̄ abominabile & odibilez deo altissimo
Qua ppter p̄ viam istā / sicut animalū mors
in sacrificijs erat ei in odore suauitatis. **S**icut vi
tiōrū & peccatorū contritio est puluis. **I**ā igit̄
declaratū est tibi p̄ hoc / quia oīo odoramen
tum est suauitatis / nō solum ex parte aroma
tum vtroq; nominatorū / sed ex parte vitiōz
& peccatorum. **E**xperientia nanq; docet oīo
nibus instātes q̄ nunq; subtilius / nunq; per

Capitulum

scrutacius examinantē sacra eloquia & virtutes
nūq̄ melius / nūq̄ intimius saporē eorum
& odores sentiunt: q̄ in orōne & etiā p̄ illam.
Sic dico de saporibus qui sunt amaritudines
vitiōrū & peccatorū. **E**t de fetoribus q̄ om-
nes bone nares offendunt. **D**ico inq̄ / q̄ nūq̄
q̄ melius pigmenta ista vel examinantur vel
sentiunt / q̄ in orōne & p̄ illam. **O**stendit autē
& hoc miserator deus miraculo euidētissimo /
vicq̄ orō deuota / odoramentū suauitatis ē
in quadā sancta muliere & inclusa. que cū da-
bat se in orōnem / cella eius flagrantia oratio-
nis / tota efficiebat aromatans. **E**t hoc nar-
rauit mihi focius eius qui multoties odoris
istius flagrantiam sensit. **N**ec mirū si de cōtri-
tione aromātū spūalium: spirat odor spūtua-
lis suauitatis: p̄pter p̄sentia spū sancti: qui
nō solum apotheca est omnium orōnū spūaliū
sed etiam est apothecarius omnium hmōi pi-
gmentorum / & aromātū auctor vnicus / & lar-
gitor benignissimus atq̄ largissimus. **I**pe eti-
am est pigmentarius / contritor: hmōi aroma-
tum / & confector: hmōi pulueris. qua p̄p̄ nō
est mirū / si de p̄sentia illi⁹ tota domus in qua
hmōi pigmenta conterit aromatans efficit
q̄ ex p̄sentia vnus solius angeli / multoti-
ens dom⁹ aromatasse legunt in libro de mi-
raculis sanctorum. **Q**uā autē virtutes in ora-
tione motus suos opantur & aromata virtutū
odores suos pulueri illi pigmentario ingerūt
& imiscēt. **N**ec dubitandum tibi est fidem si-
ue fidei virtutē odorem suauitatis inestimabi-
lis / ad nares dei imo ad nares omnium & singu-
lorum qui sunt in curia illa celesti semp spar-
gere. **S**criptum est em̄ in **E**cclēastico q̄ bene-
placitum est & mansuetudo. **P**rimū quoq̄ sa-
crificium humani cordis / mactatio est sensus
humani & sapientie mundane. **F**ides autem
intellectum omnē extollentē se aduersus sci-
entiam dei: aut mortificat penitus: aut saltem
in captiuitatem illū redigit seu captiuat. **Q**uā
si mors animalium innocentium: odorem su-
auitatis spirabat apud deum altissimū de sa-
crificijs hmōi animalium: quō nō potius de
morte tam venenati animalis: & de sapientia
humana nō ascendit odor: suauissimus ad na-
res dei altissimi: de corde hmōi animalis imo-
lante. **E**t de captiuatione ista legis exp̄sse. **I**-
Corinth. x. **I**n captiuatione inquit **A**p̄lus re-
digentes omnem intellectū extollentem se
aduersus scientiam dei: redigentes inq̄ in obse-

quū christo. **N**ec ē tibi pretereūdū q̄ tu in
sacramēto altaris maxime odorifera ē in pre-
ista fides & maxime victoriosa. **S**eptē em̄ sa-
crificia offert tibi: tanq̄ septem ibi animalia
mactans atq̄ mortificans. ne contra scientiā
dei que est ipsa fides in nobis ibi se erigāt vel
extollant. & primū ipsos quinq̄ sensus corpo-
ris. **C**um em̄ visus ipse corporalis q̄ tu in eo
est paratus esset contradicere & asserere pa-
nem purum esse: pureq̄ materialem solūmō
in altari. **E**t negare ibi esse verū & viuificum
panem / qui de celo descendit. aut esse ibi ve-
rum corpus aut verū sanguinem dei. ac deuz
ac saluatorem nostrum. **F**ides adeo mortifi-
cat vel saltem captiuat vel conculcat: vt om-
nino ab hmōi cōtradictione obmutescat. **E**t
si forsitan obmurmurat: murmure tñ debilissi-
mo / pressosq̄ sub pedibus fidei / atq̄ fortiter
calcato hec faciat. **S**imiliter se habet de audi-
tu de gustu. de olfactu. & tactu. q̄ eadez for-
titudine atq̄ victoriositate mactat eos fides
atq̄ conculcat. **E**t p̄pter hoc mortificatos ip-
sos / offerte illos. **I**n illo sacrificio corpis & san-
guinis dei mactat & imolat / calcato ac captiuat
sensem humanū interiorē qui est intellect⁹
Amactat inq̄ & captiuat cum omnibus contra-
dictionibus suis / & rōnibus / quibus contra il-
lud murmurat sacramentū / et contra fidem
eiusdem. **S**ecundo vero mactat errorem
omniū philosophorū & hereticorū cum omni-
bus contradictionibus & rationibus rōnabi-
lissimis ipsoꝝ. **P**ropter qd̄ dixi / quia multi-
plici flagrantia. s. septem sacrificiorū aroma-
tans ibi fides. & tam multiplice victoria coro-
natur & glorificat in sacramento isto. **F**acilis
autem est tibi via similis inueniendi & agno-
scendi in alijs virtutibus / in ipsa orōne cū p̄-
fecta fuerit ex omnibus suis. **C**um em̄ orō pro
inimicis ad deum fundit / placabilissimo sacri-
ficio paternum in eo odium / ab ipsa fraternā
charitate in ipsa mactat atq̄ calcāt: sic man-
suetudo & patientia nostra ibi mortificant / cū
in orōne incurrunt iniurie / q̄s passus ē orans
& extinguit eas inibi mansuetudo seu patien-
tia ne iracundie incendiū in anima orantis in-
flammet. **S**ic humilitas contra contumelias
quas sibi irrogatas orans in ipsa orōne reco-
gitat. pugnās ipsas eousq̄ mortificat: vt cor
vindicanđi simul cum eis captiuat / simul etiā
mactat. **E**odem modo se habet & de aliorum
vitiōꝝ cogitationibus / quibus antiqu⁹ ho-

stis tanq̄ viperis seminibus seminare ⁊ ingi-
gnere illa in ipsa ofone molitur. **V**ides igit̄
q̄ oratio est multiplicis laudis sacrificium: et
multiplicium sacrificiorum odoramentum.
Hoc est cum perfecta fuerit ex omnibus mo-
dis/ non est autem possibile subitam orationē
L atq̄ breuissimam hec omnia habere. **C**olli-
gis autem euidenter ex predictis testimonijs
lib. **A**pocal. q̄ tantus placor est sanctis omni-
bus/ ⁊ angelis. s. ⁊ animabus: q̄stus amor est
eis in orationes sanctorum/ ⁊ q̄sta delectatio
eisdem ex ipsis/ cum phialas odoramentorū
istorum plenas in manibus suis teneat. **Q**uō-
d̄ vtiq̄ facere vident̄ inter orandū/ tanq̄ illi in-
cessanter vel crebro nares illas purissimas at-
q̄ sanctissimas suas porrigētes ad odoramē-
ta hmoi. **T**el ipsas phialas p̄pter suauitatez
odoramentorum crebro suis naribus applicā-
tes/ in quo mira virt̄/ magnificaq̄ laus ora-
tionis apparet/ que de corde orantis tanq̄ de
apotheca spūsancti/ tanq̄ de cella pigmenta-
ria/ sicut virgula fumi ex aromatibus mirrhe
⁊ thuris/ ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij fla-
grantia/ aromatizans ascendit in conspectu
dñi/ ⁊ totam illam curiam suauitate sua reple-
at/ ⁊ nares omnium inibi astantium reficiat et
delectet/ quod est super omnia hec. **I**psis au-
tem naribus omnipotentis atq̄ sublimis dei/
delectabilem se ingerat ⁊ placorem. **J**uxta il-
lud quod legitur **Gen.** viij. de sacrificijs noe/
quia odoratus ē dñs odorem suauitatis. **D**e-
bes aut̄ scire/ quia benedictiones/ gratiarū
actiones/ collaudationes/ glorificationes/ et
cetera que hmoi sunt: odoris nomine in scri-
pturis frequentius signari solent. **S**ama q̄ ⁊
opinio cum bona est: odor vite in vitam. **L**uz
vero mala: odor mortis in mortem interdum
dicitur. sicut legitur expresse ad **Corinth.** vbi
legitur. quia christi bon⁹ odor sumus. **O**dor
vite in vitā: alijs odor mortis in mortem. **A**-
tendendum autem est tibi solerter ac studio-
se. quod audiisti in p̄cedentibus de lib. **A**po-
cal. vicz quia stetit angelus iuxta aram tem-
pli: habens thuribulum aureum in manu sua
⁊ data sunt ei incensa multa: vt daret de orati-
onibus sanctorum super altare aureum: qd̄ ē
ante oculos dei. **N**ec est tibi dubitandum: q̄
angelus iste est magni consilij angelus: q̄ chri-
stus dominus intelligitur. **E**t ipse est habens
thuribulum aureum in manu sua. id est. cor-

omni excellentia donorum ⁊ gratiarum pre-
ciosissimum. ceterisq̄ omnibus supereminen-
tissimum: vt aurum ceteris metallis superē-
minet. **H**ic iuxta aram templi stetit. **L**ū tem-
plum in illa celesti ciuitate non sit: sed potius
dominus deus est in ea templum: sicut dicit
Johannes euangelista **A**pocal. ultimo. **E**t
templum non vidi in ea: dominus enim deus
omnipotens templum illius ē: et lucerna ei⁹
est agnus. **L**um inq̄ templum non sit in ea:
per verba ista signatur nobis sedulum ac iu-
ge interpellandi officium: cui pro nobis inces-
santer assistit ipse sacerdos noster et pontifex
christus dominus noster. **H**uic data sunt incē-
sa multa. id est. dona gratiarum multa. id est.
multitudine preeminentia: vt pote illi qui so-
lus sufficit interpellatione sua impetrare no-
bis omnia. **T**alem enim decuit imo necesse
erat propter inscrutabiles abyssos miseriarū
nostrarum: nobis esse pontificem: cuius pla-
cor et gratiositas per se sufficeret nobis impe-
trare omnem veniam. omnem gratiam. om-
nem gloriam. et omne aliud bonum. contra
quem nihil possent offensiones nostre. nihil
omnes accusationes vel allegationes diabo-
lice. **P**ropter hoc sunt data christo domino:
incensa multa flagrantissimarum virtutum ⁊
gratiarum: vt tam sublimi pontificio seu sa-
cerdotio idoneus esset ac sufficientissimus.
Sacerdotium ipsius vniuersale est: quod
est dicere super totam vniuersalem ecclesiam
absq̄ exemptione vlla. talem decebat etiam
tanto gregi pastorem p̄fici: qui tanta preemi-
nentia omnibus alijs precelleret: vt compa-
ratione ipsius omnes alijs essent greges: qui adeo
coruscans: adeo aromatizans: adeo placatu-
rus per omnia: adeoq̄ gratiosus ad patrem
miseriordiarum accederet: vt eo aperiente
os suum sacratissimum. os benedictum. os
gratiarum. eoq̄ dante vocem interpellatio-
nis pro nobis. obmutescerent omnes accusa-
tores et aduersarij nostri. eo prestante patro-
cinium cause nostre: nullus auderet ex adu-
so consurgere: eoq̄ stante pro nobis: nullus
contra nos se presumeret erigere. **Q**uan-
tum ⁊ quante suauitatis odoramentum pa-
ras ex illa apotheca spiritus sancti: q̄ ipsemet
christus domin⁹ est: p̄ os ipsius sacratissimuz
ad nares p̄ris misericordiarū ascendere: quoties
pietatis ipsius dignatio est: illud p̄ nobis ad

Capitulum

interpellandum apire. Interpellatio nanq[ue] ipsius thimiam est incogitabilis suauitatis: vtpote tota apotheca spūs sancti flagrantissima. Quid ergo nobis cogitandum est / cū ipsa gloriofa dei genitrix / omniq[ue] illo milium beatissimorum sc[ilicet] angelorum et sanctarum animarum consortio / et felicitate / aperiunt ora sua ad orandum pro nobis. q̄tus est sum[us] tot et tantorū aromatum: q̄to suauissimorū odorum flagrantia replet tota illa aula celestis? An putas patrem misericordiarum attendere illa hora ad fetores vitiorū / et peccatorū illorū pro quibus orat? An putas illum velle respicere ad abominationes eorundem: cum tot et tanti gratiosi vultus militiarū / ac sanctarum animarum quas predixi apparent ante eum? An putas ipsum posse auertere oculos misericordie sue / et vultū clementie sue ab ipsis: q̄ ppter beatus indubitanter / cuius orationis odoramentum tante suauitatis est / vt omnes nares curie celestis / ad id se aperiant: et ex illo reficiant. Beatior autē si virgule fumi sui / de qua in p̄cedentibus audiuiſti / addūtur innumerabiles illi et mēsi odores celestiu[m] odoramentorū / que predixi: vt inā innotescat orantibus q̄tos et q̄les adiutores / tāq[ue] promptos et paratos / et p̄ omnia voluntarios adiuuādū habent in curia illa sūmi regis: sed et quā placorem: sic est ipsius altissimi dei narib[us] et omnium ciuium celestium odoramentum pie ac deuote ofonis. q̄ta putas studiositate: q̄ntis conatibus / et si venalia essent q̄to p̄cio et sumptibus / exquirerent et comparent aromata / de quibus odoramentū illud confiteretur.

Cuides igitur q̄ p̄niciosa sit ignorantia hec que tū bonū imo nos tāta negligere et amittere facit. Quod autē sequit[ur] i[n] textu Apocalyp̄t daret de ofonibus sanctorū / daret materiam ipse christus dñs odoramentum propriū quod est laudis et gratiarū actiōis de orationibus sanctorū. Ipse enī est cui[us] os sacratissimū atq[ue] b̄ndictum / sicut nō cessat a pijsimis et sp̄ efficacissimis interpellationibus pro nobis: sic nec a gratiarū actionibus de omnibus b̄ficijs / q̄ p̄stant nobis a patre misericordiaz.

Quid signat per altare aureū. Ca. XLII

Quod autem sequitur / sup altare aureum. ornatus est parabole. Vel altare aureum ipsemet est. quoniā ex ipso tanq[ue] ex altari placat

bilissimo / suscipit pater misericordiarum orationes et sacrificia sanctorum. **A**lter etiam altare aureum / ipsa misericordia patris accipitur. Altare enī p̄pitiatorium est: vnde accepta efficiunt oblata. **E**t ipsa misericordia summi patris est / ex qua et p̄ quā accepta sunt ei / quecunq[ue] placabiliter et remunerabiliter eidem offeruntur a nobis. **P**ro illud. **D**ata sunt ei incensa multa / aliter et nō incōuenient intelligi / vicz vt accipiat / data pro eo quod est attributa. **N**anq[ue] dñs / q̄cunq[ue] recte sapiunt totaliter attribuunt. quecunq[ue] habent bona vel faciunt. **E**t ppter hoc ipsi viri sancti ipas ofones suas christo dño attribuunt. confitentes humiliter se et dono et impetratione eius accipe illas. **A**lter etiam satis congruent intelligitur. **D**ata sunt ei incensa multa: vide licet q̄ recta et oblata ei tanq[ue] mediatori. s. vt ipse in quo soli patri. s. misericordiarum cōplacitum est offerat. **D**e cui[us] ore vel manibus recusari nō possunt. **T**anta quippe est gratiositas ipsius in conspectu dei patris. etiam fm̄ quod homo est mediator dei et hominum: vt quecunq[ue] patri p̄ ipsum offerunt: a nobis eidem grata sint et accepta. **Q**uod attendens et cognoscens omnis ecclesia / in omnibus orationibus quas ad deum patrem dirigit / adiūgit semp[er] p̄ dñm nostru[m] iesum christu[m] / quasi diceret: et si nō p̄ merita nostra / placere tibi potest oratio nostra vel deprecatio. **P**laceat tibi per ipsum quem inter te et nos mediator constituisti. vt per ipsum placita tibi fiat et accepta: que per nos tibi placere non possunt. **E**st igitur hic quemadmodum in curijs magnatū. sicut est videre in curia summi pontificis. quia cancellario vel vicecancellario offeruntur vel dantur petitiones: vt ipse porrigat eas sūmo pontifici: atq[ue] promoueat apud eum vel coram ipso. quoniā in hoc constitutus est mediator inter petentes et summum pontificem. **S**ic christus dñs mediator cōstitutus est inter totam vniuersalem ecclesiam et patrē misericordiarū. **E**t ppter hoc tradit ei omnis ecclesia sanctorum. oēs ofones siue petitiones suas. offerendas deo patri misericordiarū et promouendas apud ipm̄. **E**st igit[ur] dicere in ofonibus ecclesie. cum dicit. **C**oncede nobis hoc p̄ ipm̄ iesum christu[m] dñm n̄m. i. eo impetrare: quoniā istud impetrare merita n̄ra nō sufficiunt. sed gratiositas eius in q̄ solo tibi b̄n̄ complacuit. hoc impetrare potest et sufficit. **C**hilominus tamē ab ipso christo dño n̄o omnia

bona petenda et peti debet et sperari. **S**iliter a spūs sancto: quoniam trinitas hec vnus solus ac verus deus et dñs est: omnium seculorum vnus ac verus auctor: vnus solus et verus effector: vnus verus ac solus largitor largissimus ac benignissimus est omnium bonorum. Et si pater honorat in hoc quod orat a tota ecclesia sanctorum: in hoc quod orat quod prestet que petunt: honorat et filius in hoc quod pro ipso exorat pater ut largiat. Ita honorat in quibus filius ut mediator: et impetrator eorum. **N**ihilominus tamen et honorat et exorat ut vnus auctor: vnus effector: vnusque largitor largissimus ac benignissimus: cum ipso patre et spūs sancto: quoniam cum illis et cum utroque illorum et etiam per se: in se est vnus solus et verus deus. **Q**ui vero factus est homo pro nobis: factusque nobis in eo quod homo: mediator: pontifex: et aduocatus: pro ipsum tanquam mediatorem: pontificem et aduocatum nostrum: apud patrem et semetipsum in eo quod deus est et spūs sancti petimus nobis omnia bona prestari pro ipso. **Q**uia propter dant ei in celsa multa orationum: scilicet omnium que fiunt a tota ecclesia sanctorum. **D**ant in quibus ei sicut pre dixi tanquam mediatori pontifici et aduocato: ut ipse eas porrigat et offerat patri misericordiam: et promoueat apud ipsum gratiam exauditionis impetrando. **Q**uia vero thimiam **Exod. xxxi.** ois aromatis intelligit. **E**xpediit et conueniens est ut docearis hic: quia ob causam in confectioe thimiamatis: quattuor tamen aromaticas species in confectioe seu in compositione ipsius assumi iubentur. **H**e autem sunt stactes et onica galbanum boni odoris atque thus lucidissimum. **S**tactes autem gutta est arboris mirrhe sicut dicit in illo loco expositio. **I**n psalmo quoque dicit mirrha et gutta et castia: que igitur per expositionem cum dicit mirrha addidit et gutta: cum nomine mirrhe lignum arboris mirrhe quis intelligeret: ac si diceret. **M**irrha non utique lignum sed gutta que est gummi arboris illius. **I**ta autem didicisti alibi: quia gummi istud quod mirrha dicitur: consumptiuum est putredinis et vermium. **E**t propter hoc corpora mortuorum ut a putredine et vermibus conseruentur illesa: mirrha conduntur. **Q**uia igitur gratia compunctionis: et tota fetulentia siue spurcicia preterite vite exterminat: vermesque vitiorum et peccatorum mortificat et consumit. **I**psam etiam odorem suauitatis spirat: in odorem mento isto seculi odinis: scilicet merito primo ponitur gratia compunctionis: que offensas vitiorum et peccatorum tollit: et iram dei placat: quod nullus exaudit orantes donec eis placatus sit. **E**t quod mirrha litteralis odorem suauitatis habet

at: expresse legitur **Ecclesi. xxiii.** vbi dicitur: quasi mirrha electa dedi suauitatem odoris: ex persona Sapientie. **O**nica vero astreola parua est ad unguis humani magnitudine: propter hoc et onica dicitur quasi unguis: onis namque grece unguis dicitur latine: unde et sardonix de quo alibi. **S**ardonice faciunt duo nomina sardonix et onix: est enim vere loquendo onix lapillus qui apud sardos reperitur: melius ergo onix diceretur quam onica. **E**t est onica vel onix boni odoris ut dicitur sicut et nonnulli pisciculi. **I**n onice igitur intelligitur non immerito gratia humilitatis que magnum locum in oratione tenet: sicut **Ecclesi. xxxv.** **O**ratio humilitatis se nubes penetrabit etc. **E**t est ordo congruentissimus: ut gratiam compunctionis in qua est viuua recognitio vitiorum et peccatorum comitem humilitas: quia nihil adeo displicet deo sicut dicit Hieronymus: sic ceruix erecta post peccatum. **S**albanum vero idcirco potissimum boni odoris inde dictum videtur: quoniam mirifice virtutis est odor: ipsius. **E**xtinguit enim omnia venena draconum et serpentes arcet et diffugat. **U**bi nihil rectius quam gratia beniuolentie seu benignitatis intelligitur. **V**enenata namque peccata et vitia venenosa: vel potius venenata vitia et peccata malignitatis intelliguntur. **H**oc autem est pro animo vel studio nocendi: sine qua nunquam sunt qualia sunt odium / ira / inuidia et supbia: que sine iniuria et lesione proximorum nunquam in aliquo est. **A**uaricia que amore lucrorum adeo excecatur eos quos possidet: ut aliena detrimenda nec considerent nec reputent: quapropter noxia animalia siue maxime venenata reputandi sunt merito vel habendi. **C**ausa autem in hoc euidentissima est: quoniam tanquam pestilentes siue pestiferi alijs hominibus sunt. **Q**uia igitur manifestum est beniuolentiam siue benignitatem non solum studium nocendi sed etiam omne alienum exterminare ab his: in quibus merito galbanum ipsa intelligitur. **D**ebes etiam scire quia peccata huiusmodi et vitia cruenta siue sanguinolenta dicenda sunt: et dicuntur ab eis qui in sacris doctrinis eruditi sunt. **N**ec mirum tibi videatur: si gratia ista locum habet magnum in oratione. **N**ecessesse est enim benignos benignitatem apud deum benignum inuenire: quem admodum et misericordes misericordiam: scriptum est preterea **Ecclesiastici primo.** quia quod beneplacitum est deo: si des est et mansuetudo. **B**enignitas autem non est nisi mansuetudo: licet ex alia causa

benignitas. ex alia aut mansuetudo nominetur. Hoc etiam nouit **H**ester que in oratione sua dicebat ad dñm. Tu dñe cui mansuetorū et humiliū semp placuit deprecatio. sicut legitur **A** **H**ester. xiiij. Solum errorem pietatis venenum intelligit: et venenata animalia heretici consueuerunt haberi. Et intelligo hereticos nō simpliciter nec per imperitiā seductos / et in errores hereticorū prolapsos; tales em̄ nō animalia venenata dicendi sunt: sed magis a venenatis veneno percussa. Heretici vero qui venena errorum mortiferozū predicādo et suggerendo diffundūt: animalia venenata et serpentes nequissimi cēfendi sunt / et merito nominandi: qua ppter fides ipsa merito. id est galbanū spūale accipiendum est / que et omnia venena hmoi et ab alijs in quibus est exterminat: et in alijs etiā uiuere et regnare q̄tū p̄hibet et auerit. **Q**ntū aut locum fides in orationibus teneat / iam didicisti in epla Jacobi iij. et eiusdē. c. j. **E**bi dicit: postulet aut in fide nihil hesitans. Pietas aut ad omnia vicz bona impetranda / et mala auertenda seu exterminanda / recte intelligi potest galbanū spūale: et orantibus pietate siue miscōia p̄ditis p̄mittitur. **A** **B**atth. v. Non em̄ nisi stulte sperare vlt petere miscōiam a deo potest: qui misericors in alios nō fuerit. sicut legit **E**ccl̄. xvij. **H**omo homini seruat iram: et a deo petit medelā. Et **A** **B**atth. xvij. Non igit oportuit te miseri conseruis tuis: Ipsa quoq; veritas in euāgelio **L**uce expresse dicit quod supest date elemosynam / et ecce omnia munda sunt vob. Et omnis ecclesia sanctoruz cantat. sicut aqua exstinguit ignem / ita elemosyna exstinguit pctm̄. Et est galbanum istud spūale. id est misericordia valde boni odoris / nō solum a pte erogātis elemosynas: sed etiam a pte recipientium qui miro affectu et deuotione bñdicunt largitoribus et misericorditer deū exorant pro eis.

De deuotiōe q̄ requirit in orōne. Ca. XLIII

Quarta species **Q**uoniam que in compositione venit thimiamatis istius: thus lucidissimum est: quod vocat libanum quod est dicere incensum album. vocat et incensum masculum. qm̄ in forma seu figura similitudinez habet testiculi humani: vel potius masculum thus dicit / id quod fortius est et maioris virtutis cum in omnibus aiantib⁹ mascula sunt potiora et fortiora. vnde et virgili⁹ verbenas adole pingues et mascula thura. vñ et masculabilis a persio dicit Intellexit ergo moyses thus lucidissimū. id est purissimum qm̄ de puritate est et luciditas. Thus istud nihil rectius intelligi p̄t / q̄ in orōne deuotio. Recti tibi dubium est q̄tum valeat / et q̄tū condiat / q̄tum et q̄ p omnia meliorat orationē deuotio. Lum dicit auctoritas / quia qui indeuotus orat iudicium contra se postulat. In ipsa vero deuotione puritas / quid aliud intelligi potest: q̄ in thure luciditas. Et iam audiisti q̄ noxia sit in oratione impuritas: que est admixtio voluntarium cogitationum / que sunt musce morientes / et perdunt suauitatē vngenti. sic audiisti in precedentibus ex verbis salomonis in ecclesiastico. Et ista suauitas iucunditas ē qua viri sancti in orationibus iucundantur.

De breuitate orationis. Ca. XLIII

Propter hoc dicit beatus **B**erñ. quia orō debet esse breuis et pauca / nō q̄ prolixitas et longitudo orōnis deo displiceant: nisi vbi ipsa prolixitas alijs impedimentum etiā p̄stat orādī: sic notū ē de quibusdam sacerdotib⁹ cereoz p̄suporib⁹ q̄ missas adeo longas faciunt q̄ tedio prolixitatis sue corda circūstantiū a grā deuotiōis arefaciūt. Et ipam refectio nem spūalem quā in missis percipere debēt / in molestie amaritudinē eis vertūt. De his igit p̄t cōqueri plus missis circūstans et dicere / dederūt in escam meā sel. **S**tulticia igitur huiusmodi hoim̄ hec est. vt qui p̄ pugillo deuotionis quod eis in missis tribuit totius populi deuotionē deo auferūt. Et p̄ tribus vel quatuor vt ita dicam lachrymis compūctōis vel deuotiōis: vasa magna. i. cor deuote ac lachrymose orantiū effundant. Ibi igitur breuis debet esse oratio / vbi breuis eius deuotio aliorū orationum / militat et deseruit: possunt etiā et alie cause abbreuiēde oratiōis fieri sic infirmitas corporalis. multi em̄ in amētia et morbum melancolicū / ppter oratiōes vel plōgationes nimias inciderunt. Infirmitas etiam spiritualis / causa fuit ap̄d aliquos / qz ipa vehementia deuotiōis adeo affliguntur / vt postmodū octo vel q̄ndecim diebus vel pluribus languere necessario habent. Inter dū aut et adeo rapiunt / vt mors. i. totalis separtio aīaz suaruz / a corporibus non immerito timeat.

P Abbreuianda etiam oratio est publicis personis. hoc est prelati: et curam aliorum siue temporalis seu spiritualis gerentibus. Plerumque enim non sine iniuria et detrimento graui subditorum prolongari non potest oratio prelatorum. Causa autem in hoc est: quoniam debitorum sunt subditis in multis. ratione officiorum suorum. Interdum enim iura sunt reddenda subditis: nec potest eis differri sine graui dispendio vel spirituali vel temporalis. Quia propter illa hora: tempandum est a prolixitate orationis: sicut debet eis sacramentatio: et alia innumera. que sicut auferri non potest eis sine iniuria eorum: ita interdum nec differri. Vidi multos prolixitate missarum adeo obstinatos: ut potius eligerent missas homini non audire: quam prolixitatis tante molestiam sustinere. Hic igitur videtur mihi intellectus: et ista intentio sermonis istius beati Berni. Quod admodum enim dicit Cuius: quia nunquam nimis dicitur quod nunquam satis dicitur: mihi videtur quod nunquam nimis pretendit seu prolongat orationem. quia nunquam deuota et pinguis oratio mihi videtur nimis posse esse nisi in casibus antedictis. Nunquam enim mens humana familiaris cum deo est: nunquam artius ei coniungitur in vita ista. nunquam lauti ex eo reficitur: quam in oratione. Nisi forsitan eiusdem speciei contemplationis. de qua et alias. si deus dederit vitam et spatium et gratiam ad hoc necessarium. desiderio est mihi et proposito scribere. Post hoc autem absoluaui me a promisso illo quod in precedentibus promisi. vix de merito orationis. vbi dixi: quia musce morientes perdunt suauitatem vngenti non autem substantiam. vel meritum principale. hoc tamen promissum. quia oratio et vngentum est. et propter hoc habet virtutem suauitatis. Ad medicinam enim conficiuntur vngenta ista homini et multarum infirmitatum sanitas percipitur. Non est autem morbus vel vulnus vel lesura vlla spiritualis. cui per vngentum orationis deus non medetur. Conficiuntur et vngenta ad sanctificationem. sicut expressit legitur Exo. xxxi. de oleo unctionis. quod ex quattuor aromaticis speciebus et oleo oliuarum confici precepit dominus. De autem sunt species ille vix. mirra prima electa. cinamomum. calamus. et casta. Et intelligo quia casta ista est lignea. vix que est rubi coloris. boni saporis pariter et odoris. Hoc igitur oleo unctionis caput aaron in consecratione ipsius perfundebatur. sicut crismate et oleo sancto perfunduntur manus et capita pontificum hodie in ecclesia dei. Nihil enim efficacius ad prestandum gratiam sanctificationis. quam oratio. per illam enim san-

ctificatur in ecclesia dei. quecumque in ea sanctificantur. Quia propter ad ipsas animas orantium virtuosissimam illam esse efficacissimamque manifestum est. Si enim in ea que foris sunt. hoc est extra animam. ministri sanctificationis. eorumque potest oratio: ut omnia sanctificata per illam sanctificentur. quanto fortius in animabus. in quibus est et ex quibus exit et procedit ad deum. in gratia sanctificationis efficacior erit. Conficiuntur vngenta ad nitorem et candorem corporis. quis autem ignorat qui vel ad modicam virtuositatem orationis apprehenderit. quantum nitorem. quantumque decorem per virtutem orationis prestat digne et deuote orantibus. Que anima humana adeo tenebrosa. adeo deformis est. ut illam oratio non splendificet et decoret. **S**unt et vngenta ad conseruationem corruptio- nis. sicut apparet euidenter tibi in his vngentis quibus condiuntur corpora mortuorum. Ad hoc enim vngentum homini fit. ut a putredinibus et vermibus illesa conseruentur. Manifestum est autem orationem frequentantibus. et gratia deuotionis in eadem habentibus. virtutem istam consumptiuam spiritualiter orationem non abesse. Non enim possibile est assidue orantibus. vermes vitiorum et peccatorum putredinemque corruptionis spiritualis nocere posse. Similiter non est dubitandum. quia nec durare in eisdem potest. Et si quibus in eos irruat virtute orationis extinguuntur. **C**onficiuntur et vngenta ad odorem suauitatis atque flagrantiam. Et ita audisti ex testimonijs lib. Apocal. quantum odor suauitatis flagrat in aula celesti ex orationibus sanctorum. etiam que adhuc in terra peregrinant. Quanta igitur credenda est flagrantia esse ex orationibus sanctorum. qui iam cum christo domino regnant. quibus tanta est affluentia aromatum spiritualium. ex quibus odoramenta orationum conficiuntur. Potissimum autem ex orationibus dei ac saluatoris domini nostri iesu christi. qui secundum quod est homo. apotheca est omnium aromatum. omnia alia donorum vix et gratiarum atque virtutum incogitabili precellentia transcendentium. Qualem autem quantumque putas esse flagrantiam orationis gloriose genitricis eiusdem. quotiens pietatis et dulcedinis eius dignatio est exorare christum. ac benedictum suum filium pro nobis. **Q**uod si per singulos sanctos angelos et beatas animas considerationem homini feceris. inestimabile et incogitabile flagrantiam. ex aggregatione omnium celestium orationum certissime esse vel aspirare certissime cognosces. De merito vero orationis de quo mentionem feci. sciendum est. quod duplex est vix principale et secundarium. Et principale quidem est remuneratio

nis seu felicitatis eterne. Et intendo illud principale esse: quia ad ipsum et propter ipsum omnia alia merita tribuuntur. Et ad hanc charitas: quae radix est omnium meritorum principaliter donat. Cum ergo oratio est ex hac radice: merito isto nunquam fraudatur sed ei semper debet. Huius namque radice ratione meritoria est oratio principaliter et proprie felicitatis eterne. Secundaria vero merita sunt conseruatio gratiae: augmentum ipsius: et remissio vel diminutio pene merite: omniaque alia bona data: quae in oratione ab vniuersali datore bonorum obtinentur. Et haec sunt quae principali merito: feruor orationis: puritas et deuotio: lachrymarumque profusio superaddunt. Quia igitur volutantes et irruentes muscae: in cogitationibus praue: in orationum cordibus carum et radicem meriti principalis quam pronominati non extinguunt siue mortificant. Ideo nec principale premium auferunt. Lausa enim permanente illa et integra homini: necesse est et eius effectum permanere. Sciendum est etiam tibi: quia de secundariis meritis: ex affectibus orationis est diffugatio demonum: et diminutio potestatis ipsorum.

Quare viri sancti difficile habent gratias deuotionis. La. XLV

Quod si quis in a
interroget quare viri sanctissimi vix et tam raro gratias deuotionis et piarum lachrymarum irriguum habent. Peccatores vero spurcissimi et imanissimi: facile habent eas interdum. Rudeo in hoc: quoniam admiranda est mirabiliterque laudanda dei misericordia: quae tam indignis: tam promptam tamen paratam se exhibet: atque adiutoria quibus tanti peccatores ad gratiam iustificationis siue conuersionis adiuuentur: tam benigne eisdem tamen facile largitur. Hanc puto esse causam: vix ut cariora illa habeant et soli gratiae illa attribuant: iuxta sermonem beati Augustini dicentis: quia christum non nouit quod alij quae gratiae dei aliquid attribuit. Debes tamen scire cum his: quia immanitas scelerum: et monstruositas peccatorum: occasione non modicam dat timori dei et erubescencie et alijs quibusdam donis. Puritas vero conscientiae et virtutum fiducia: securitate interdum generat in electis. Et propter hoc non nunquam gaudium tribuit. De gaudio certum est tibi: quia merorem cordis et luctum excludit. Nec pretereundum est tibi exemplum quod ad hoc inducere consuevit: vix de piris et pomis aliisque fructibus quibusdam vites in se habentibus: quia maiorem suauitatis odorem spirant quam fructus suauissimi et illesi. Vermes enim calore suo adiuuant calorem naturalem in eis: propter quod facilius maturescunt: et odore debentim spargunt verminosi fructus. Sic et aliquotiens horrida atque monstrifica vitia et peccata adiuuant timorem: horrorem et verecundiam: et iram ipsam ad irascendum contra semetipsum: ex quo gratia in terne penitendinis et odoramentorum orationis non modicum adiuuantur.

De merito illius orationis in qua non cogitat actu quis de deo. La. XLVI

Quis autem

quis autem quesierit qualiter sit vel durat meritum orationis: quae agminibus muscarum morientium refertissima est: et strepitu earundem tumultuosa: qualiter eterne remunerationis premium pro oratione aliquis mereri potest. In qua nec de deo nec de premio homini cogitauit: aut actu etiam curat. Rudeo in hoc: quia si cum peregrinatione qua quis visitat limina sanctorum: meretur suffragia eorum: de quo in proposito solo vel initio cogitauit. Non enim facile est: nec vix credo euenisse: aliquem ex hominibus peregrinantibus pro passus singulos de suffragiis sanctorum ad quorum ecclesias vel memorias peregrinant cogitasse. Possibile autem est ut nec vno puncto temporis de eis cogitet ex illis. Occupant enim et labore itinerationis: et sollicitudine necessariorum ad illam: et alijs irruentibus et emergentibus. Verum quia voluntas siue intentio obtinendi suffragia homini: causa est et radix totius peregrinationis illius: tota meritoria est illis peregrinatio ipsorum. Et exemplum euidentis similitudinis: in lapide qui iacet: vel sagitta quae trahitur arcu. Non enim cogitat iacens de singulis partibus spatij: quod lapis ille vel sagitta traserit. Sic igitur vni impulsui: debet totius illius spatij transitus: et singularium partium illius: cum nec de illis actor: vel tractor: nec de aliquo eorum cogitauit. Sic vni impulsui voluntatis siue intentionis: eius quae peregrinat: debet totus motus peregrinationis: et singule partes ipsius: licet neque de illis neque de aliqua earum peregrinatio ille cogitauerit. Et propter hoc totus motus ille meritorius est eius. Sic dicere orationem et partibus ipsius: quoniam prime ac principali voluntati: ex qua oratio cepta est: licet mens orationis ad alia euaget: et alia in cor eius irruant vel immergant: propter intentionem ipsius et cogitationem. Oratio tamen tota prime voluntati et intentioni attribuitur et eius est. Et propter hoc ex illa: et illa meritoria iudicatur. Omnis enim operatio ex radice voluntatis

ex qua est. vel bona vel mala. vel meritoria vel
 alterius modi iudicanda est. **I**uxta simones
 Amb. dicentis: quia non attendit deus quod
 ex quanto. et quantum intendis tamen facis. **Q**ui simo-
 nes intelligendi sunt in eis opibus. que ex ra-
 dicibus intentionum et voluntatum mutari possunt:
 quod dico propter illas que in semetipsis male
 sunt. sicut est fornicari. furari. adulterari. que
 nulla bonitate radice bene effici possunt. **F**ac ad
 hoc idem sermo beati Gregorij quo dicit. quia
 nihil habet viriditatis ramus boni operis: nisi
 processerit de radice charitatis. **D**ebes autem re-
 minisci eorum que dixi tibi de cogitationibus.
 et alijs in corda orantium irrudentibus: quia nisi
 radicem. hoc est principalem voluntatem. et hec
 est intentio. mortificauerint et ipsam orationem
 sibi rapuerint. ita ut ex eis et ab eis procedat me-
 ritum orationis principale. scilicet auferre non possunt.
Lam autem in hoc est: quoniam radix et causa meriti. que prin-
 cipalis voluntas est. siue intentio illefa quantum
 ad essentiam suam permanet cum ipsis.

De igne et gladio qui debet esse in sacrifi-
 cio orationis. La.

XLVII

Quest hec quo-
 niam oratio est sacrificium et oblatio
 deo acceptissima: que deo in omni
 ecclesia scilicet offeritur: ad ipsum placandum et re-
 conciliandum ei totum dei populum. **P**rosequar
 de ipsa dispositione et perfectione que sunt con-
 uenientes ei: per hoc quod ipsa est sacrificium. **E**t
 iam quidem notum est tibi ex alijs: quia sacrificium
 est oblatio deo sacrata atque dicata sacrans si-
 ue sanctificans etiam ipsum offerentem: que etiam
 hac intentione semper offertur. videlicet ut ipse offe-
 rendus: per illam deo sacretur siue sanctificetur. **Q**uod
 si quis querat: quid per hunc sacrificium deo sacre-
 tur vel sanctificetur. **R**espondeo quod cor humanum si-
 ue mens humana in primis et maxime: et in ter-
 do hic de oratione que ad placandum deum offertur
 a quo atque ad hoc ut ipse offerens reconcilie-
 tur ei per illam. **I**uxta illud quod dictum est. **S**ac-
 rificium deo spiritus contribulatus. **D**e orationibus
 que pro alijs sacrificandis offeruntur licet decem-
 tissimum atque congruentissimum sit interduz: ut
 cum sacrificio contribulati spiritus offerantur. **P**os-
 sunt tamen a viris sanctis quod conscientiam non habent
 quod sit in eis aliquid mactandum siue mortificandum
 solo desiderio et intentione impetrandi sanctifi-
 cationem. offerri sanctificationem earum rerum qua-
 rum sanctificatio per orationes illas intenditur. **E**t

querit vtrum ab his que mactanda vident in se
 vitia quicquid. vel peccata non satis puenieter of-
 ferunt absque sacrificio quod dicitur: quo scilicet mactetur
 tur illa et mortificentur vel in ipsis omnibus vel
 ante. **N**ec enim ad sacra mysteria cuiusque tali ac-
 cedendum est absque preparatione huius sacrificii
 tionis et sacrificij. **P**ropter hoc dictum est in psalmo. **D**i-
 rigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo
Similiter et illud. **E**levatio manuum mearum
 domine sacrificium vespertinum. **Q**ue reuera sacri-
 ficium est: sicut coram te sacrificium vespertinum: quod in
 lege veteri pinguius erat sacrificio matutino.
Et quoniam animalia in lege veteri in omnibus sa-
 crificijs mactabantur igne et gladio: volens of-
 ferre sacrificium orationis: necesse debet habere
 re ignem et gladium. sicut legitur Genesim xxij. quod imo-
 laturus abraam filium: portabat secum ignem et
 gladium. **M**actatur igitur cor tuum: quod est dicere
 mactatur animalia vitiorum et animalium bru-
 talium in corde tuo: accinge te gladio: adhi-
 be tibi ignem. **E**t intelligo ignem spirituale quod vel ire
 vel desiderij est. **Q**uod si quereris a me: vtrum vel
 vbi accipiam ignem istum: **S**tultissima dico quod
 stionem istam. **H**oc enim est ac si quereretur: vtrum vel ob
 quam causam irasceris animalibus venenatissimis
 atque nocentissimis atque pestilentissimis. **Q**uis
 videns colubem vel bufonem: quesiuit vtrum hoc
 vtrum irascat isti colubro vel bufoni: presertim si ab
 ipso vel morsu vel veneno visus ad mortem le-
 sus est. **Q**uis vtrum ad hanc inopiam devenit
 ut ita ira deesset ei contra hec? **A**difer atque stul-
 tissime irasceris vnicuique pulci vel musce pro
 lesione pmodica atque leuissima: que nec etiam
 lesio dici potest. **E**t per lesionibus mortiferis et mor-
 tem eternam irrogantibus. non vides vtrum vel qua
 de causa miserandum sit tibi: tam noxijs tanque
 pestilentibus beluis. **Q**uis vtrum defectum istum
 passus est non solum miserabiliter sed inauditum et
 intolerabilem saltim: ut ira ei deesset in hostes
 suos seuissimos et implacabilissimos? **Q**uis vtrum
 quod auditus est medicans iram hominum: quoniam potest con-
 traria audientem et videantem incessanter impla-
 cabiles et per modum omnem inexecrabiles inue-
 niunt homines in hostes suos. **E**t si quoniam audientem
 importabili difficultate et laboribus interceden-
 tium grauissimis vix induci possunt ad pacem: quoniam
 illi hostes sunt vilissimorum ac vilipendendorum
 nocumentorum. **I**sti autem hostes spirituales super
 omnem compassionem imo super omnem cogitatum
 maiorum lesionum et nocumentorum sunt contra te.
De his precepit tibi dominus deus: per apostolum in iij.
Cor. ut ea mortifices dicens. **M**ortificate membra

qui phmōi satellites suos/te in abyssos miseriarum in quibus es deiecerūt: et te in ipsis captiui detinent/ et oppressum. atq; miserabiliter deuictum atq; conclusum; tam durum tanq; durum bellū ab eis sustines: tanta damna/ tātas iniurias et cōtumelias: nec ab eis quicquid sperare potes/ nisi eterna supplicia. ¶ Attende quā dementia tam ppitius es eis/ tam pacificus et patiens in eos imo tam sedulus tam officiosus seruitor eorū: tam promptus obeditor omnibus mandatis ipsorum: et ut ad unū dicātor: tores tu ipsius et carnifex immanissimus. hē seruiciū quōd a te iugiter expetūt. Hec sunt iussa que cōtinue tibi imperant: ut nō solū quascunq; inimicitias ipsorū contra te ipsum exerceas: sed etiā crudelissimā carnificinā tu ipsi⁹ ut de sanguine tuo uiuo de te ipso/ mēbris tuis/ et mēbrorum officijs ipsos assidue pascas: cum voracitas eorum insatiabilis et inexplebilis sit. Cōsidera quā palpabiles sunt tenebre que tāta insania tua: quā omnem brutale desipientiam incompatibiliter excedis. Quod em̄ animal brutum inueniri pōt morti sue ppitium/ et deuorantibus se ut ei possibile est/ nō irascens: eidem/ p̄viribus nō rebellans. Sitor et tante puocationes. ignē iracūdie contra semetipsas et contra puocatores/ ignē ire in te nō accendunt/ et illum tibi copiose nō subministrāt. Nō solum hoīs sed etiā bruti animalis nominatione indignus habēdus es. Neq; em̄ vis irascibilis in te esse putanda est: nisi vel penitus exterminata/ vel adeo oppressa et suffocata/ ut de salute ipsius nō imerito desperetur.

Deigne sacrificij orationis. La. XLVIII

Ignis vero sacrificio isti necessarius/ ignis ē diuini amoris/ siue cuiuscūq; boni et sancti amoris: siue sit charitas depurata illa vicz viuifica atq; dei dilectio/ que nihil mortiferū/ nihil peccati mortalis secū patit in pprio subiecto/ siue sit alius sanctus ac bonus amor/ quo bona diligunt et mala odiant. Hoc autē dico/ quia charitatem istam que est vitalis atq; viuificus calor/ gelitudinem vicioz et peccatorū dissoluens penit⁹/ et omnino exterminans. nō in omnibus/ qui se ad grām iustificationis preparant. statim inuenit: quā pot⁹ p̄cedit illum amor quidā p̄paratori⁹. parans ei viā/ et aptans cor humanū ad recipiendum ipsum. quēadmodū quēdā calefactio p̄cedit

arsonem. Hec dubiū est quā calefactio hōīs ligna p̄parat exiccando: et frigiditatem ab eis fugando: atq; ut cūq; calefacienda. Sicut vides in lignis viridibus vel aqua aspersis: que nō statim ut in struē componunt/ et igni adhibent ardent. sed postq; phmōi calefactionez ut p̄dixi p̄parata fuerint et aptata. et eousq; calefacta ut arsonē recipiant. Sic euidenter ē videre in illis. qui consiliū beati Gregorij sequētes. faciunt quicquid boni possunt: ut deus illi streret corda eorū ad penitentiā. Quapropter amor est eis et desiderium penitentie: cū eam tam studiose querant. et ad illam obtinendaz se p̄parent ut possunt et a dei misericōdia adiuuantur. Huius autem dilectionis ignis. quicquid mortiferi in anima humana est. virtute sua cōsumit atq; mortificat. Et de ipsa fornace spūs sancti solius emicat benignitas ipsi⁹ largitione sua gratuita saluberrima ac p̄ omnia liberalissima. qua p̄pter ab imensitate et beneficentia eius petenda est totis viribus. totaq; deuotione: cum aliunde obtineri nō possit. **L**eterū amores alij. qui et si nec vitales nec viuifici. ad vitam gratie tamen preparāt et aptāt corda in quib⁹ sunt. ac multipliciter adiuuāt in idipsum procurari posse facili⁹ videri p̄t. Et primū quidem inspectione ac meditatione sacrarum scripturarum. Ignitum enim ē eloquium dei vehementer et carbones desolatorij sunt sacra eloquia. nec potest diu i eis versari cor humanum: quā ab eis amore dei ut cūq; calefiat. Et hec debet esse potissima intentio meditantium in lege dei: vicz ut inde saltē p̄paratorie recalescant. Tandem vero et finaliter et inardeant et flāmascant. Ex quo manifestum est multos scholares et doctores theologos. qui tanto numero annorum iactantes se sacris studijs insudasse. et in scolis theologis cōmoratos. corda non in sacris eloquijs habuisse: sed aurib⁹ ut ait Apulei⁹ philosophus. et non anima philosophatos fuisse: ad similitudinem serpentum qui quotiens in aquis natant. caput extra aquam semper teneant: licet toto residuo corporis dimerfi natant. Hi sunt salamandre diabolice: que tantis sacrorum eloquiorum ignibus. nec admodicum calefcere possunt: ne dicaz ardere. In hos igitur frustra tantis assiduisq; doctrinarum sacrarum flatibus insufflant sacri doctores. quēadmodum enim in carbones extinctos. et ligna viridia et aq; aspersa frustra sufflatur: cum in eis nulla scintilla subexistat san-

ctitatis. Possibile tamen est et plerūq; sit gra-
tia dei faciente: vt hmōi homines vel medita-
tione sacrorum eloquiorum. vel auditu cale-
scant et inflamment. propter quod dictū est.
carbones succensi sunt ab eo. Carbones inq;
qui pri^o extincti et gelidi erāt. Insufflauit eis
christus dñs in apostolos dicēs. Accipite spi-
ritum sanctum. Sicut narrat Job. in vltimo
ca. lib. sui. Nec dubitandum est illos in suffla-
tione hmōi. vel calefactos fuisse: vel calorem
sanctę dilectionis in eis fuisse. Manifestum
igitur est ex his omnibus. quia intendentibus
calefieri calore isto salutari. ea de scripturis sa-
cris ad medicinam ipsis eligenda sunt: q̄ ma-
xime igne spiritus sancti flammescunt. Et hoc
est quod docet Gregorius sup. Ezech. dicens.
quia cum ad charitatem incendendam accē-
dendam et inflammandam aut in nobis aut i
alijs intendimus: verba in nobis ad hec eli-
genda sunt: cui omne quo loquit igne charita-
tis vaporatur.

Que valeant ad accendendum vel nutri-
endum ignem orationis pdictū. Ca. XLIX

Ulet permultū
v ad hoc consideratio iugis atq; re-
memoratio incogitabilis largita-
tis et bñficentie creatoris infatigabili continu-
atione imo semper profusissima. Manifestū
em̄ est id esse beneficia ad calefaciendum cor
amore benefactoris quod sūt torres et ignes
omniq; ignita ad calefaciendum corpus calo-
re corporali. Quis em̄ eousq; obfrigit vt vl
leui ac modico beneficio in largitorem ipsius
aliquo amore nō caleseat. Quis igit abscōde-
re se pōt a calore dei. i. miscōdia ipsius qui co-
gnoscat se incessāter obrui bñficijs ei^o prefer-
tīm intellecta imensitate illoꝝ. Dumū igitur
recogitāda sunt calefieri vel alios calefacere
cupientib^o et intendentibus. beneficia natu-
re qualia sunt esse et vita atq; ea ex quibus vi-
uimus et sumus. Que q̄to amplius diligunt:
tanto in amore sui largitoris maiori dilectōe
calefaciunt cognoscētes. Quia igitur super-
bñficia naturalia omnia ista diligunt / vt amo-
re pregrandi amari faciunt deum datorē om-
niū ipsoꝝ: vel pculdubio ignoratur / deus eē
dator eorum. Ex quo manifestū est / q̄ modica
vel nulla sit fides et scientia dei / in maiori
pte hominū. Nō em̄ potest stare ista fides vel
scientia dei / qua cognoscitur vel credit actor

et dator. esse ipsius esse nostri et vite cum isto
mortifero gelicidio. quod ex minorib^o benefi-
cijs om̄imode solueretur. Si enim non ē pos-
sibile alicui credere vel scire q̄ aliquis alterū
oculorum ei vel dederit vel reddiderit. qn̄ ca-
leat amore magno datoris vel redditoris hu-
iusmodi: qualiter possibile erit vt tanta puer-
sitas cor humanum peruerterit. vt tam lōge
magnoꝝ beneficiorum. vt sunt esse et vita.
deum auctorem et datorē cognoscat et ipsū
non diligat. Amplius cum vnusquisq; homi-
num non sit nisi quasi quidam aceruus et con-
geries quedam donozum et beneficiorum dei.
proculdubio non est vnusquisq; nostrum nisi
aceruus ignium et rogi ardentissimi / ex tor-
et tantis ignibus / quor et quāta sunt beneficia
dei / congesta et aggregata in nobis et ex igni-
bus sunt eē et vita et mēbra singula et vires na-
turales / bonaq; anime naturalia. similit bo-
na corporis. Quapropter flammis et ignibus
maior est rogi iste in vno quoq; nostrum. q̄
fuit fornax illa babilonica: maior inq; sup om-
nem proportionem et comparationem. Inue-
nit igitur vnusquisq; in se fornacem incompa-
rabiliter maiorem ignium et flamarum: q̄ fue-
rit illa babilonica. Quapropter in semetipso
inuenit vnusquisq; non solū vnde caleat amo-
re largitoris tantozum bonozum: sed etiam
vnde torus ardeat et flammescat. Et intēdo
ardore naturalis amoris. q̄ recognitio bono-
rum naturalium petit. attende hic frigidita-
tatem diabolicam: quia rogi totus frigid^o
et tanti ignes et flammę existunt in vno quoq;
homine. qui amore creatoris adhuc frigent.
Quid vltius dicam tibi o homo / inaudite
pene et incogitabilis puerisitaris. Tu ipse ig-
nis es totaliter / et fornax imensarum ignium
et flamarū / et tamen frigidus. Quis vsq; ad
h tempora audiuit / vel cogitauit / ignem con-
gelasse. Factum igitur est in te diabolicū istō
miraculum. ex quo apparet. q̄ sicut ex luce vi-
sibili est / vel procedit calor sensibilis. sic ex lu-
ce spirituali / que est fides seu scientia dei. qua
creditur et scitur actor et largitor vnicus esse
bonozum omnium / est vel procedit calor ille
spiritualis / videlicet amor in deum / et intēdo
amor naturalis. Qu si consideraueris ipa be-
neficia dei gratuita: remissionem videlicet pe-
narum deuitarum. remissionem culparum cō-
missarum. emundationem ab inquinamētis
vitiuzum et peccatorum. reformationem et de-
corationem animarum humanarum / per do-

na virtutum. que sunt pulchritudines et perfectiones animarum nostrarum. gratia qua nos de imo/ imo de extremo vilissime turpissimeque seruitutis/ in sublimitatem tante nobilitatis inaltavit. ut filios dei nos efficeret et heredes. Ipsam quoque hereditatem eternam/ que est regnum preincluditum et preclarum. Inuenies vnumquodque istorum esse maius incomparabiliter beneficiis omnibus antedictis. Quod si alijs omnibus calere amore creatoris forsitan non potuisti ab his tot et tantis ignibus. et incomparabiliter maioribus qua frigiditate vel gelicidio te defendes vel abscondes. Sed in hoc ipso eandem dico causam esse huiusmodi/ tam mortifere congelationis tue videlicet extinctionem lucis fidei/ et scientie dei/ siue defectus. Non enim possibile est hanc lucem fidei et sapientiam dei/ radiare super cor humanum/ et non inflammare illud ardoribus saluberrimis. Ad hec igitur totis studijs inuigilandum est nobis/ totis virium animarum nostrarum conatibus perendum: ut illa luce fidei atque scientia dei perfundamur/ et irradiemur/ alioquin in medijs tot et tantis/ frigore morimur. Et quod magis est stupendum et diabolicum miraculum congelamur. Quid dicam de donis et beneficijs dei que omnem estimationem nostram omnemque humanum et etiam angelicum exuperant cogitatum. An non est ipse dei filius donum dei et beneficium incogitabili largitate diuine misericordie et gratie/ nobis singulis et omnibus datum. Quot autem modis et quibus/ et ad quos fructus et utilitates. audiuisti in precedentibus. An non ipse spiritus sanctus donum est/ et quantum est in misericordia et largitate omnibus nobis et singulis donans. Similiter et ipse pater misericordiarum semetipsum dedit nobis ad omnem usum necessarium. Semetipsum dedit nobis in creatorem et in conseruatorem et protectorem/ in deum et patrem: que sunt dona excedentia omnem estimationem. Similiter in regem et rectorem/ in refugium ad omnem necessitatem. Dedit seipsum nobis finaliter atque nouissime obtinendum/ ad plenam gratie fruitionem. Non enim modica aut leuis est promissio illa quam fecit nobis per Ezechielem prophetam dicentem. Ero illorum deus Pregrandis enim gloria est ipsum habere deum. sicut habere patrem. habere namque ipsius deum/ est habere sponsum/ et spirituali matrimonio illi esse coniugatum. Unde alibi debes

esse edoctus/ quia tota illa gloria semperque adoranda et veneranda trinitas/ merces est ac premium totum/ quod et solum bonum omnium scientiarum intelligentium quantum in ea est. Quod dico propter illas que iustissime semper ac per omnia laudanda iudicia ipsius tibi donum non adipiscuntur. Uides igitur euidenter quia non prunarum minutis neque ignium scintillis/ sed montibus igneis. Hoc est ingentibus et vniuersis beneficijs te non solum circumdedit diuine largitas bonitatis: sed etiam ex illis te condidit mirabiliter et struxit. Et ut predixi rogamus imo fornacem imensam tam grandium flaminarum et ignium te fecit. Et tu queris a me dicens. unde accipiam ignem vel calorem: quo caleam dilectione in deum. Et ego vice versa interrogo te. qualiter effugies ardores istos/ et flammam tam grandis beneficiorum dei: ubi te abscondes a tantis istis ardoribus. Nec enim effugere potes temetipsum/ nec elongari a temetipso: qui ut predixi rogatus tam gratus es/ imo fornax immensa.

De memoria beneficiorum diuinorum. Capitulum L

Et quonia breuis quis forsitan intellectus tuus/ conueniens ut altitudinem et imensitatem tantorum beneficiorum attingere forte plene non possit: faciam rememorationem minorum beneficiorum: que quidem quiuis intellectus facile apprehendat. Respice igitur et attende in obsequio creaturarum: que tam officiose tam sedule innumeris obsequijs tibi seruiunt. Et primum sanctorum et beatorum angelorum/ quorum officia et obsequia que nobis incessanter impendunt: in tractatu singulari de ipsis declarauimus nominati et numerati tibi. Et ut de alijs taceamus: quis satis admirari laudareque sufficit fortissimam vigilantissimamque custodiam. qua nos incessanter custodiunt. malignos spiritus arcetes a nobis et conpescetes eos. ne pro voto sue malignitatis in nos seuiant. absterrentes eos et diffugantes a nobis. interdum autem religantes. Deinde quis adeo iniurius est adeoque negligens salutis sue quis adeo ingratus et indeuotus: qui non attendit beniuolentiam ipsorum erga nos. pro qua et orationes nostras offerre deo altissimo/ et suas ipsi adijcere non cessant. Quis inquam attendens/ non agnoscat incogitabilem pietatem et dulcedis creatoris diuicias erga nos: quam tam fideles

Capitulum

tam industrios. tam diligentes mediatores inter se et nos. nobis dedit. **N**ec enim cessat sollicitudo eorum apud deum pro nobis nec circa nos in omnibus que et nobis necessaria esse vel salutaria conspiciunt. **E**t idem de sanctis et beatis animabus tibi est sciendum: et quantum ad officium interpellationis pro nobis. **U**nde quis cause sue periculum et negotiorum que expedire habet coram deo arduitatem et multitudinem aduertens: tam necessarios tanquam salutarium auxiliariorum. datorem deum exinde non amare possit. **Q**uis denique sanctorum labores. studia et dolores. quos pro nobis ad dei gratiam adducentes subierunt et sustinuerunt. apostoli sancti martyres et confessores. omnesque doctores meditando. scribendo. predicando. et multi ex ipsis. tormenta immania passi sunt. vel leuiter cogitet: et non in ipsum datorem tantorum adiutorum et adiutoriorum saltem amore debite gratitudinis ut cumque caleat. et hec spiritualia beneficia sunt. **E**t propterea procedam ad temporalia: quorum amor tam facile attrahit. alligat. captiuat. inebriat. et interdum usque ad insaniam concitat. **A**ttenдам qualiter misericordissimus creator totum celum inclinat in obsequia tua. **E**t hoc manifestissime aspicitur in obsequiis solis et lune: que tibi die ac nocte lumen ministrant aliaque tam multa seruitia: que philosophis naturalibus solis nota sunt. tamen tibi incessanter impendunt. in sole velut seruum strenuissimum. seruum per omnia impigrum tam mane surgentem singulis diebus ad illuminandum. et interdo mane summe diluculo ad ministrandum lumen tibi in gressibus et in omnibus operatiombus tuis. similiter et equo tuo et omnibus animalibus tuis. **S**eruit igitur tibi sol euidenter. quasi seruus lucernam preferens ante te: ostendens tibi discrimina viarum. ne in eis cespites aut coaruas. vel etiam offendas: ad regendas et dirigendas vias operibus tuis. que nec bene nec recte nisi in lumine fieri possunt. **P**reterea occulta beneficia. que per stellas et planetas nobis incessanter prestantur. que paucissimis etiam sapientibus nota sunt. **R**espice in aera: et cogita de ventis. qualiter aera interdum serenant. **N**ubes interdum inde diffugantes. et nubila. **I**nterdum autem nubes aggregant tanquam vasa aquatica. et aquis plena quasi circumuehentes ea humeris suis. ad ministrandum aquam et ad irrigandum agros tuos et vineas ortos

et prata. nec non ad ipsum aerem humectandum et tempandum: qui inde salubrior fit hominibus. et ad expirationes et respirationes conuenientior. **I**psa etiam commotione et exagitatione ventorum. aer ipse depuratur. et ad vitam hominum animaliumque spirantium et respirantium conseruandam fit aptior. **N**ec pretereas utilitates quas venti prestant nauigijs. tam marinis quam fluuiialibus. sed et molendinorum que solo vento molunt utilitas negligenda non est. **D**einde respice in aquas. et primum in fluctus qui sunt pisces: et non sufficies numerare vel estimare comoditates et utilitates que per aquas tibi prestatur in fluctibus antedictis. **D**einde respice utilitates euectionum. naualium. et molendinorum aquaticorum. ablutionum. irrigationum. potationum et condimentorum in pulmētis. et occurret tibi tanta magnitudo tanta multitudo utilitatum quibus tibi seruiunt aque: ut in numeratione et mensuratione earum deficere necesse habeas. **P**ost hec considera terram et videbis tanquam quoddam creatoris promptuarii et thesaurarii. diuiciarum innumerabilem et imensarum. **E**x ea enim ut ex quodam promptuario creatoris. et victus et vestitus. et inhabitatio siue tectum nobis assidue ministratur. **E**x ea enim sunt et fruges et fructus olera herbe legumina. **E**x ea enim sunt et carnes animalium quibus vescimur et nutri-mur. **E**x ea enim sunt linum et canapium ad nos vestiendos. **E**x ea generant animalia quorum lana et pellibus plumis induimur. **E**x ea sunt lapides et ligna et sabulum. de quibus nobis habitacula fabricantur. **Q**uis autem medicinas que de terra gignuntur enumeret. **Q**uis innumeratas metallorum gemmarum lapidum. preciosorum. marinorumque estimare sufficiat. **Q**uis olei liquores. balsami. lactis et vini et omnia genera gummi memoriter teneat. **Q**uis multitudinem venarum terre. varietatemque lapidum earum. vel dinoscere vel numerare poterit. **H**erito igitur terram dei promptuarium ad escas et vestimenta que nobis inde ad ministrat nominem. **Q**uatum vero ad diuicias auri et argenti. gemmarum ceterorumque omnium que homines diuicias vocant: non minus recte thesaurarium diuiciarum eiusdem creatoris vocari: cum in ea tot et tanti diuiciarum huiusmodi thesauri repositi et absconditi sunt ab ipso creatore. **N**ec tibi pretereandum est quod et ceteris visibus et utilitatibus humanis aia-

Capitulum

tem. Quia propter de mirabilibus diabolicis per grande miraculum non solum quod tanta fornax non te calefacit: sed etiam quod in medio eius positus non torusea conflagras. Attende igitur insanissimum cor humanum / ubi te posuit creator benedictus vicin in medio tot et tantorum ignium imense fornacis. Quia propter non solum calere te voluit ex tot et tantis ignibus et flammis: sed etiam ardere et esse ignitum: propter quod de lucifero dicitur est Ezechiel xviii: quia ipse erat in medio lapidum ignitorum / angelorum: scilicet qui per larga beneficentia creatoris igniti erant: non solum calentes amore ipsius: sed etiam ardentes atque flammantes in illum. Dicam adhuc et vulgare proverbum quo dici solet. Qui obruit me aduertat me: quod est dicere / capit et ad se trahit: hoc insanissimum cor humanum tibi dici potest: quia tot muneribus et tantis obruit te deus ex omni parte et tu non admittis vel capis ut te attrahat / et ad se trahat. Interrogo te etiam adhuc: quid peccauit deus aduersum te / ut eum diligere vel non velis vel non valeas: nec tanta fornace tot et tantorum ignium calefieri posses amore ipsius. Sed ut de donis et beneficiis istius taceam: qualiter defendas te ab imensitate bonitatis et pulchritudinis ipsius. Illa velut caminum incogitabilis ardoris / totam civitatem celestem inflamat atque conflagrat. Unde ardet omnis exercitus militiarum celestium / et omnis scilicet ecclesia: id est beatissimarum animarum que ibi iam recepte et glorificate sunt. Attende quod bonitatem et pulchritudinem dei tibi predicat incessanter vniuersitas creaturarum: que admodum et in ipsa ecclesia canitur. Que terra pontus et ethra colunt / adorant predicant. Dic queso que mulier a deo refrigidata vel maleficiata esse potest: ut iuuenem sponsum diligere noller: si die ac nocte predicaret sibi bonitas et pulchritudo ipsius. Vide igitur quod mortifera est infrigidatio tua: quod stupendum gelicidium / vel ut verius loquar / quod validum diabolicum istud maleficium quo ita maleficiat es: ut tot et tantis dei bonitate et speciositate incessanter nullo amore in eum caleas: profertim cum innumerabilibus et inestimabilibus beneficiis ut cor tuum iugiter se ingerat et impugnat. Dic interrogo te / si venalis est amor tuus: quem emptorem alium queris quam deum: expectas. quicquid mundus dare potest pro amore tuo. Hoc est dicere ut amet a te / compatione eorum quam iam dedit deus / et iam continue dare non cessat / atque eorum que promittit et preparauit diligentibus se. nulla sunt. Si vero liberalis atque gra-

tuitus est amor tuus. An est aliquid amore tuo dignum / vel bonitate vel pulchritudine: comparatione dei: imo ut vulgariter loquar / in omnibus alijs perdit amor: in eo solo digne et per omnia laudabiliter collocatur. Quod si amor tuus nisi per vim et violentiam extorqueri potest a te: nec sic fugere vel abscondere te a calore ipsius. Attende minas. considera terrores: vide ipsum gladio euaginato supereminente capiti tuo. et morte anime et corporis intonante: vide eterna supplicia et ardores sempiternos quibus te traditurum comminatur: si non eum amaaueris. Que mulier si talia ei fierent vel interperarentur / cum allegaret violentiam et per illam non se excusaret: si quis de amore illius culparet eam. Omnibus autem huiusmodi violentijs longe fortior est assidua predicatio bonitatis et pulchritudinis dei: largitate beneficentie ipsius et infatigabili continuatione in vnum quencumque nostrum profusissima. Accedunt et ad hoc non parue virtutes efficacie diuine patientie et longanimitatis ipsius: quibus tam malos et ingratos in tot et tantis malis vitiis et peccatorum tam diu tam benigne tam misericorditer tam dulciter sustinet et expectat. Admiris et ineffabilibus sibi soli notissimis modis / et vijs. ad misericordiam et gratiam reuocare et reducere non cessat. Aggrega igitur hanc omnia: et inuenies per hoc: quia nullum patet tibi refugium ab amore dei. Non etiam est excogitare latibulum: ubi te abscondere posses a calore eius. Et quia cuiuscumque modi vltimoditionis sit amor tuus. necesse est ut in eum te inclines: et ei te conglutinet et vniat: siue enim liberalitas sit quod est ad donandum: siue venalis quod est dicere ad vendendum: siue per extorsiones et violentiam suam acquisibilis: non potest ipsum auertere a deo. Cum omnes accusationes et omnia prouocatoria siue incertua amoris incomparabiliter maiora et fortiora sint pro eo. quam vix alia cogitari possunt. Non est igitur tibi effugium vel euasio: nisi effugium vel euasionem huiusmodi ab amore scilicet ipsius / extremum vocas periculum. Et est simile / si quis dicat illum euasisse / qui extremum atque supremum incurrit periculum: et latronem euasisse cum perferat suspendium. Ad vltimum autem ponam quod est omnibus procuratorijs atque omnibus incentiuis illis fortissimum. Et hoc indubitater est amor ille nimius et incogitabilis: quo ipse prior dilexit nos. Omnium enim incentiuorum et calefa-

Ab

criuorum: maximum est ignis. Amor autem quod
 dileximus ignis est. Quia propter ad calefacien-
 da et inflamanda corda nostra conuenientissimus
 Ignis enim igne et longe conuenienter et longe ef-
 ficacius quam alijs accendit. Ego docebo te ama-
 torum subaudi medicamentum sine carne
 sine beneficio. Si vis amari: amari propter hoc ip-
 sum dicebat ad eum David. Exurge domine de-
 in precepto quod mandasti quod est dicere. Adim-
 ple tu illud. Et hoc est preceptum charitatis siue di-
 lectionis: et tunc synagoga ipsorum circūdabit
 te. Cui enim ostendit imo exhibuit euidentissime
 in semetipso quia diligebat genus humanum.
 tunc factus est et ille dilectus hominibus et aggregati sunt
 ad eum eius uniti unitione amoris. hoc est ignis/a
 quo neque homo neque aliud animal se abscondit. Om-
 nes enim homines diligunt diligentes: et omne animal dili-
 git a quo diligit. Et hoc est quod ipsemet dicit in eu-
 gelio luce. Ignem ueni mittere in terram quod uo-
 lo misit ut accendat. Ignem istum hoc est singulare
 istud et stupendum beneficium: ne separet il-
 lud a corde tuo. Pro namque aduentu suo ignem
 sue dilectionis erga nos ostendendum misit in
 corda hominum. Et licet hoc ipsum omni largitate
 beneficentie sue sicut dixi fecerit et faciat inces-
 santer. Hoc tamen in singulari et incogitabili imen-
 sitatis beneficio incarnationis sue uicem passio-
 nis et mortis. Hoc incompatibiliter et incogita-
 biliter et magnificentius fecit et efficacius. Hunc
 ignem igitur applica cordi tuo iugi recogitatione
 ipsius: et tene incessanter per memoria tenacissi-
 mam in corde tuo et non effugies ne dicam calo-
 rem sed etiam huius sancti amoris et saluberrimi
 uiuifici ac iucundissimi incendiū. Ne proijci-
 as a corde tuo cito ignem sicut mors est stultissi-
 mis hominibus. Sed quemadmodum cum uis uel li-
 gnum uel candelam accendere: tamen diu coniunctum
 igni tenes illud uel in ipso igne donec accen-
 sum fuerit. Non enim tam cito tactu ligna ignis
 uel calent uel ardent. Sic nec cor humanum
 cito cogitat flammam istam diuine beneficentie: tam-
 cito calere ex illa necesse habet. sed per mortem hoc est
 per mortuam applicationem paulatim calefit et ta-
 dem incendit. Causa autem in hoc quoniam necesse est
 profundari in intima cordis credulitate huius
 beneficii donec illud inheret et quasi radice in
 ipsis. Debes etiam hic attendere magnitudinem
 ignis istius de quo ipsa ueritas in euangelio di-
 xit: maiorem hanc dilectionem nemo habet. Quia
 propter isto igne dilectionis nullum maius. Igitur
 manifestum est quia facile calefit uel etiam accen-
 detur et cor humanum: si diu illi applicaretur atque

coniungere. Et intendo si diu per cogitatum et
 memoria in illo teneretur. Ex quo manifestum ti-
 bi esse debet quod salutaris quam necessaria est iugiter
 recogitatio diuine passionis incarnationis
 et mortis et similiter sacratissime eucharistie.
 Quamque efficacem rememoratio iugiter cogita-
 tio ipsius. Quod nos diligat quod tam crebro sin-
 gulis diebus cum tantis muneribus nos uisitat
 intelligentibus euidenter ostendit. Et propter hoc
 in illo tam uenerando mysterio ignem sacratissi-
 mi amoris sui mittere uenit in terram. Pro ma-
 gnitudine namque beneficii imo per imensitatem in il-
 lo tam uenerando mysterio ignem imensum sue
 dilectionis cordibus nostris ingerit et imittit.

De gladio spirituali quod debet mactari ani-
 ma in oratione uel meditatione. La. LI.

Dest hec autem **A**
 aggrediar etiam gladium tibi dare:
 uel potius illum unde accipias mi-
 nistrare. Gladius igitur iste spiritus est siue spi-
 ritualis uicem uerbum dei sicut legitur ad Eph-
 vltimo. Gladius iste penetrabilior est omni gla-
 dio ancipiti sicut legitur ad Heb. iij. Huius acu-
 men et penetrabilitas ex dolore penitentie et
 profundatione ipsius cognoscitur atque sentitur.
 Quia propter de sacris omnibus eloquijs illa ad
 transfodiendum cor conscindendum et ad laceran-
 dum eligenda sunt que cor maxime penetrant
 et conscindunt maximeque dolore intimam peni-
 tentie ingerunt. Hec autem quantum capio
 efficacius hoc faciunt: que mala uitiorum et
 peccatorum nostrorum ostendunt et aggre-
 gant. Et intendo mala et que ipsa sunt uel pro-
 pter illa nobis iam irrogata sunt: uel imminet
 ex ordine diuine iusticie in futuro iudicio.
 Inter mala igitur hoc primum tibi nomi-
 no mortem pessimam peccatorum que uicem
 ipsam exstinguit gratie uel potius ipsa est
 extinctio gratie eius. Et hec que animam hu-
 manam a deo separat qui est uita beatissima
 animarum humanarum que tanto pernitio-
 sior est quanto gratia prestantior est quam natura
 tantoque magis timenda: quanto ipsa uita gra-
 tie amabilior est quam uita nature. Sacra igitur
 eloquia que mortem istam tibi indicant uel
 ostendunt: proculdubio istam mortem pessi-
 mam ac pernitiosissimam ingerunt ac impin-
 gunt in penetrabilibus cordis tui. Unde igitur
 dolor cordi tuo incuti uel ingeri potest:
 si mors ista cordi tuo dolorem non ingerit.

Capitulum

Prefertim cum mors etiā corporalis q̄ nec vera mors est / nec mortis nomine etiam digna. Q̄d euidentis iudiciū ē / extinctū in eis esse vitale atq; viuificū calorē bone dilectiōis / cū flāme turpiū desideriorū cor eorū totaliter occupauerint atq; repleuerint. Qua p̄pter verū est q̄d dixi tibi / quia semiuiuū hmōi sunt hoies / et vnusquisq; eorū ē hō q̄ incidit in latrones / q̄ spoliauerūt eū / et plagis impositis abierunt semiuiuo relicto / q̄q; et vita hmōi dici nō possit / q̄ mortē in aīa humana secū patit. Cōparatiōe tñ eorū q̄ obcecati sunt omnino v̄l ignorantia vel incredulitate / hmōi hoies quātū ē ex p̄te virtutis intellectiue nō ī merito viuere dicendi sunt. Logita igit̄ et recogita mortem istam / et opare cū auxilio diuine virtutis / et gr̄e p̄ mortē istā mortificans eā in semetip̄a / et per semetip̄am / de morte ipsa vitā eliciens. Alaz em̄ inuenies nō solū mortē tuā / sed etiā mortem sui ipsius. Dic igit̄ in te ipso / vicz in corde tuo. **D**ñe deus vita mea / non solū dator vite mee / q̄s ē reus mortis mee tam male tam turpis / quis intulit mortem tuā / nisi ego? Quis me separat a te / nō em̄ tu discessisti a me prior / sed ego discessi a te. Nō em̄ deseruisti me / sed ego deserui te / vita mea. Abiēs aut̄ post ḡuitatem cordis mei pessimi / verti ad te dorsum et recessi a te / abiens post cōcupiscentias meas turpissimas atq; vilissimas. Ego ipse feci diuisionem ip̄am mortis / vel poti⁹ mortē in me te. Ego interposui chaos tetrū et horriferrum inter me et te / et vitā meā / abyssum / s. vitiorū et pctōrū meorū. Ego sum q̄ me auerti a lumine tuo viuo / et a luce viuifica tua / et immisi me īmo me īmersi et ingessi potius in ymbra mortis / et in tenebras vitiorum et pctōrū meorum. Ego sum q̄ in me extinxi vitā gr̄e tue / et mortem virtute baptismalis sanctificatiōis / in me mortificatam / viuificaui / imo sepissime p̄ sensus mortiferos / q̄b⁹ p̄senti subiectiōib⁹ mortiferis / ego mortē istā deletā / de solio liberi arbitrii mei / et de regno q̄ regnabā me p̄cipitās exaltaui / et restitui in regnū p̄stinū. Ego sum q̄ p̄stratā illā erexi / et exurgere feci in resurrectionem diabolicā. Ego sum qui hausi voluptates venenatas / quaz h̄m̄stu vitā gr̄e tue nō mirū si extincta ē in me / nō solū hauriebat venena hui⁹ / sed etiā inebriabā me illis / et sepe vsq; ad nauseā replebam me illis. Ego sum qui instar apri insanissimi irruētis in gladium venatorū / impingebam me in gladios transfodientes aīam meā. **O**mnia nāq; p̄cupis-

bilis gladij flāmei et igniti sunt / ad transfodientas aīas hoim insensatorū. Quoties quefui vt viderē cōcupisibilia / et quoties exquefui gladios istos vt in eis me impingerem / et in eos tanq; aper insanissim⁹ toto impetu me darē / imo p̄cipitarē. **S**cio dñe de⁹ meus scio nūc te reuelante et docēte / linguas hoim esse plenas veneno mortifero / sicut docuit ap̄tus tu⁹ **Jacobus**. Scio eas esse gladios acutissimos iacula et sagittas mortiferas / sic docuisti me p̄ **Salomonē** **Prouerb** xxvi. Dñe deus me⁹ q̄rtiens exposui me sagittis istis gladijs et iaculis cōfodiendū. Mors inq; corporalis v̄l carnalis carorū tuorū tñ dolorē tibi ingerat vt vix ī de p̄solationē recipias / qua insensibilitate mortē istā spūalē ac pessimā absq; sensu doloris intemi sustines. Dices vtq; mihi / quia mors spūritualis ista adeo mortificat cor humanū / vt sentiri seipm nō sinit. Et p̄p̄ h̄ nō videt eēmi rum / si mortuū cor / morte ista spūali / nec ip̄az mortē nec aliud de incōmodis spūalibus sentiat. **T**ere vtq; dicis et verū dicis / sed reminisci debes / quia v̄ba dei spūs et vita sunt / sic dicit **Joh** vi. Audiuit etiā in p̄cedētibus qz illa ē virtus mirifica verbi dei / vt etiā mortui illud audiāt. **lazar⁹** illud audiuit q̄ quadriduanus putrescebat in tumulo. **E**a ē impietas vocis dei vt mortui illi obediant / sicut apparet de ipso **Lazaro** / qui vocat⁹ noīe saluatoris cū eēt mortuus obediuit eidem. **I**ussus nāq; venire foras de tumulo statim prodijt ex illo / q̄s uis ligat⁹ pedib⁹ et manib⁹ institis. **M**diu igitur mortu⁹ ē hac pessima morte pctōr. vocem dei nō audit / qñ aut̄ audire incipit illū / t̄acito et aliq̄ modo viuit. **N**ō aut̄ vita gratie / q̄ mortem omnino extinguere et exterminare sufficit. **E**t p̄pter hoc semiuiuū hmōi pctōrē / vocat dñs in euāgelio **Luce** x. **H**abet em̄ indubitāter aliqd vite q̄ mortē suā in qua fuit / vel etiā ē adhuc vt cūq; videt et cōspicit. **P**lus at̄ habet vite si vel ad modicum dolet de morte hmōi. **P**l⁹ etiā si de ea etiā v̄l leuif erubescit / plus etiā si morti hmōi irascit. **P**lerūq; em̄ p̄us lumē aliqd salutaris cogitatiōis respicit vi sus interior q̄ affect⁹ recipiat aliqd vite spūalis. **E**t h̄ ē q̄d dicit **Aug⁹** sup ps̄ / vicz q̄ puolat intellect⁹ / et sequit tard⁹ affect⁹. **E**t intēdo qz puolat intellect⁹ ad vidēdū mortē istā vitiorū et pctōrū vt cūq; iacet aut̄ adhuc mortu⁹ affectus. **E**t in ipso tyro q̄ renouat et iuuenescit / et cū ipso spolio pellisue vetustate deponit / v̄tū circa oculos incipit ei fieri ista renouatio.

quoniam pellem vetustam de circa oculos p-
 mum eicit et deponit. Sic fit etiā in multis pec-
 catoribus/ quia renouatio sanitas spiritua-
 lis/ vel vita potius incipit eis in oculis cordis
 Et de illa vidua quam petrus **A**plius suscita-
 uit in actibus apostolorū/ vix dorcas/ q̄ ipsa
 primum aperuit oculos/ et viso petro resedit.
Euidens est autē in multis litteratis. littera-
 tis inq̄ in sacris litteris/ vt videtur q̄ aliquid
 vite spiritualis habēt in oculis cordis/ cū vi-
 res moriuas .i. affectus/ corruptissimos ha-
 bent prozususq; mortificatas. Neq; em̄ scintil-
 la vitalis caloris. qui ē amor honestatis et ali-
 orū que ppter dei diligēda sunt. nec aliq̄ etiā
 minima scintilla calet in eis: cū nihil omnino
 diligat de his/ que ad honestatē p̄tinēt. **C**on-
 traria vero .i. vitiorū suozū voluptates et tur-
 pitudines/ totis desiderijs cōcupiscant: et to-
 tis studijs acq̄rūt. **A**diciūt etiā ad cumulū
 maloz suoz. vt et honestatē decorē morū lau-
 dabilū. quā in se extinxerūt atq; radicit⁹ extir-
 pauerūt/ tāto in alijs odio psequētur: vt nec
 verbū de illa audire nisi molestissime possint.
Quoties scire volui et inquisiui etiam quid
 de me dicerēt hoīes/ nesciebā dñe quia fmo-
 nes laudatiū molliti erāt sup oleū; nūc autē te
 reuelāte scio q̄ hui⁹ fmōis iacula sūt mollita
 sunt trāsfigētia corda stultoz. **S**cio dñe et nūc
 te docēte. q̄ fmōes detrahentiū iacula fellita
 sunt. **I**ta iacula et illa nō declinaui/ s̄ etiā eis
 trāsfordiēdū cor meū insanissime et vicib⁹ inu-
 merabilib⁹ exposui. et iacula hmōi q̄b⁹ aīa nra
 trāsfigeret q̄nēs exq̄suerā. tu scis dñe de⁹ me
 us. **S**cio tñ te docēte/ q̄ fmōes adulationuz
 et detractionū. flat⁹ vētoz pestilētissimozum
 sunt validissimi/ ad extinguedū lucernā scita-
 tis et gr̄e tue/ q̄nēs exposui eam flatib⁹ hmōi.
Quid q̄ mirū si extincta ē/ plerūq; flat⁹ istos
 vt cor meū pflaret. pcurauī et q̄siui. **E**go igif
 egoipe sum reus/ tot et tātax extinctionū vite
 mee q̄ viuebā ex gr̄a tua; ve mibi q̄ afflat⁹ istos
 vel vnq; exq̄siui/ vel vnq; amaui/ vel sustinui
 mibi extinctōē viuisce lucerne gr̄e tue. .i. mor-
 tem spūalē aīe mee; docuisti me dñe de⁹ me p
Salomonē **P**rouerb. xvij. q̄ sic in igne pbat
 aurū/ et in cōflatorio argentū/ sic hō pbat ore
 laudatiū. **H**oc igif docuisti me q̄ ignis vehe-
 metissimi ardoris sūt vba laudatiū/ h̄ dñe nesciebā.
Prop̄ h̄ ad instar furiosi vel poti⁹ de-
 moniaci/ in ignē istū q̄nēs poterā inieciā me
Quid igif mirū si miserrima aīa mea/ in tātis
 ardorib⁹ sepe incēdio perijt. **S**i oīa bona mea

tātis ardorib⁹ exusta sunt et psumpta sūt/ nō
 tā mibi ad iracūdiā. q̄ vt ait **B**reg. a teipo edo-
 ctus/ velut pestis totā mētē de graduat. **E**t d̄
 q̄ verissime dici potuisset/ q̄ veluti cēdū aīaz
 totā vastat nihil ex bonis gr̄e tue prozusus re-
 linquēs. **Q**uid p̄seq̄r de singulis vitijs meis
 et pctis q̄b⁹ velut imanimissimis beluis deuorā-
 dū me tradidi; q̄ em̄ ex hmōi beluis de misera
 aīa mea nō ē satiata. **E**go miserrim⁹ et insanissi-
 mus q̄si oēs iuitalsem oibusq; viuuiū pparaf-
 sem. **E**t q̄si dixissem v̄bis tuis/ q̄ posuisti i ore
Esa. p̄phe. **V**niūse bestie salt⁹ cōuenite ad de-
 uorandū. **S**ic oib⁹ p̄curationē opulētissimaz
 de aīa mea et pparauī et feci. **H**ec q̄dē dicenda
 sunt ab hoīe hūte p̄sciam: q̄ oī genere vitioz
 et pctoz se maculauerit. **T**ix autē ē pctoz q̄tū
 capio. qui nō multas cathenas demonuz de
 aīa sua spūalif pauerit. mltasq; eis viuuiā de il-
 lis fecerit. **D**ū me laudabant: q̄d faciebā dñe
 de⁹ me⁹. **U**id quid nō flatu oris mei lucernam
 scitar/ tue extinguebā: et cor meū lāpadē. **Q**uā-
 dā spūalif/ ipemet i flans extinguebā. **I**n mor-
 ti nō sp̄ patuerūt fenestre dom⁹ mee. .i. oculi-
 sūt et aures. **Q**uā pata fuit lingua mea ad stulti-
 loq̄a et maliloq̄a q̄b⁹ aīa extingueret. **Q**uā pa-
 rate man⁹ mee ceteraq; mēbra corpis mei ad
 exhibēdum se arma iniqtat⁹ pctoz. **Q**uā plenuz
 fuit os meū sp̄ amaritudie et dolo. **Q**uis vnq;
 mibi q̄ displiceret locut⁹ ē/ et nō paratissimū
 ac copiosissimū me iuenit ad rīdēdū ei deteri-
 ora. ac si ad ysuras grauissimas recipem/ q̄cū
 q̄ mibi bona v̄ mala dicebāt vel fiebāt. **D**ñe
 de⁹ me⁹ q̄to maiora q̄to plura q̄to deteriora
 reddidi maledicētib⁹ mibi et malefacientib⁹ si
 reddē potui talia. sin autē volui. **D**ñe de⁹ me⁹
 vñ mibi tāta p̄nitas. tāta mibi pm̄p̄ritudo in
 oī genere mort⁹ aīe mee. vñ mibi amores et de-
 sideria cuiuscūq; mort⁹ aīe mee. cui furiosa fu-
 it tāta volūtas. fuit inq; trāsfordiēdi se in oē
 ignē et aquā/ et in oē mort⁹ piculū. **D**ñe de⁹ me
 us vita mea et sal⁹ mea q̄d videbā in te vel sen-
 tiebā ex te/ vt tātis studijs/ tātis insanissimozū
 desiderioz ardorib⁹ q̄rerē discedere a te/ et in
 mortē meā ire. **D**ñe de⁹ me⁹ delicie tue sūt eē
 cū filijs hoīuz/ delicie tue erāt eē meuz. **E**go
 x̄o discedebā ac fugiebā ac si mors mea eēt eē
 tecū/ et mortifera inseq̄bar/ et ad ea currebam
 eisq; adhuc ihereo si ipa v̄ eēt v̄ sint adhuc
 in vita mea. **C**lamabat ad te scūs **D**avid. **N**e
 discedas a me. ne discesseris a me/ ne elonge-
 ris a me. **P**roculdubio cognoscebat te eē vitā
 suā/ cui⁹ discessum et elongationē sic se formi-

Capitulum

dare oñdebat. **S**i ppf qd dicebat ne discedas a me. **A**n ē h possibile vt in mēstras pietas / et dulcedinis tue pmitrat h / vt discedas a qcuqz vt deferas ipm / tu em dixisti iā pluries ego p̄m / et nouissim in decessu. **P**rim⁹ es em in diligendo et adherēdo atqz appropinquādo nob. **N**on em deseris nos / nisi p̄us desert⁹ es a nob: s̄ solūmodo postqz nos elongauerim⁹ a te / sic dixisti p̄ os **D**avid. **E**cce qui elongāt se a te p̄ibūt. **Q**uid ḡ q̄ clamat sc̄us **D**avid. ne discedas a me. ne discesseris a me. et ne elongeris a me. **C**ū h nunqz sit p̄ssime voluntatis tue / vicz vt nos alij deferas vel relinqs / h inqz clamabat: vt tu ipm p̄suas: et vt ipm se abicere nō permitteres. **A**c si diceret. **C**onserua me mihi / et me tibi. **N**isi em custodieris ciuitatē: frustravi gilat q̄ custodit eā. **Q**uid ḡ dñe de me decepit me. qd illust mihi. qd suavit mihi tā infelix cōmertiū / tā mortiferā cōmutationē / vt te vī tam et gloriā cōmutarē / in mortē pessimā istā: vt. f. te vitā meā et salutē desererē / et mortē istā vilissimā atqz turpissimā amplecterer. **D**ñe de me non erat voluptas nec illa vtiqz verinois ac de rōnis: s̄ fallax et fallacia / et ab ebriodormiēte somniata. **P**ri⁹ igit inebriauit me / et soporauit cogitatio tēptatiōis: iebriatū x̄o et dormientē facile fuit in istud tā fantastici tā noxie illusionis illicere: ppf h vigilatissime p̄cepisti dñe de me. **P**arū differt dormiens a mortuo. **N**ihil em sensus habet aut viriū. ligatus ē sensus iterior / et oēs vires corporis. **D**ñe de in istā ipotētā duxi me / vt nihil possim hora dormitiōis et somniatiōis istī / p̄tra hostē vt aduersariū meū. **C**ires q̄s ex x̄tunb⁹ et donis tuis habebā / et arma etiā pieci: nec auxiliū tuū iuocauī / q̄ p̄mptissim⁹ adiutor es oib⁹ in uocātib⁹ te in x̄tate. **H**oc vtiqz facē debuisses / et añqz irrueret in me ista tēptatiō / et in ip̄o etiā tēptatiōis initio. **E**go x̄o miserrim⁹ atqz vilissim⁹ et oī bono idignissim⁹. oīni dānatiōe et morte dignissim⁹. oīno me auti a te et in istū infernalē lethēū / fluuiū voluptatis mortifere me imersi / dñe de me: ac si x̄a voluptas esset q̄ me ad lethargiā sp̄ialē istā iduxit. **I**n illa cōparatiōe suauitatis tue / et cōpassiōe iucūdisi me ac viuifice societatis / et habitatiōis tue. **A**b sit em vt ait tāt⁹ et sapiētissim⁹ **A**ug⁹. vt tanta delectatiō sit in vitijs / q̄sta in x̄tunb⁹. **S**i placuit voluptas. vbi eā insanissim⁹ q̄rebā vbi q̄ rere illā debebā. nisi in te fonte vnicō suauitatis incogitabilis. **A**diserrim⁹ ego et insanissim⁹ corrupti palatū cordis mei. infeci ipm / et idui

ipm spurcicia somneitat / isti: et illusorie voluptat. **D**esijt ḡ mihi sape x̄a / ac pura et p̄petua bonitas: desijt mihi sape multitudo dulcedis tue dñe. **Q**uia sic dicit br̄us **A**ug⁹ x̄bū l⁹ expo nens / ei soli sapit q̄ palatū cordis nō pdidit. s̄ febre iniqtat. **I**n h̄ pfundū mortis me dimer si: et nō p̄cipiebā q̄ in eis sūt. **C**ū spū p̄dit⁹ erā. et de illo viuebā: sp̄ialis existebā. et diudicabā oīa: tūc nō erat carni vel diabolo loc⁹ deceptiōnis vel illusōis. **T**ūc em de vigiliās erā interī. **V**igilia x̄o. somnia nō solū nō admittit: s̄ etiā prorsus ex̄miat et excludit: tūc certissimū erat mihi. verissimā purissimā viuificāqz. et super oēm cogitatū eē bonitas tue suauitatem / et oēm aliā etiā si x̄a eēt abominationē eē horrificā. **S**ic me insanissim⁹ ip̄e in mortē dedi: ex tinguēs in me sp̄m vite. i. inspirationē sanctissimā: q̄ ex te viuebā. **E**t ex hinc factū ē mihi vt mors ip̄a mea delectabilis mihi sit: et placeat mihi. **C**lera vita q̄ tibi piūctissim⁹ adherēbā. mihi nō solū molesta s̄ itolerabilis fit: q̄ puer si tate q̄ maior infantia cogitari possit. dñe deus me. **S**i supbia mors mea ē. p̄ quēcūqz ex ramis ip̄i. q̄ mors turpior et vilior ē aut ridiculo sitate ei compabilis. **C**ū em sola vita hūiliatiōnis n̄se sub oipotēti manu tua / nos tibi sola piūgat et societ. **P**roculdubio supbia ē q̄ nos a te sepat: q̄ vita x̄a ac br̄as eiāz nostrarum. **Q**uid em suppire ē nisi supire: qd ē de imo futuris. vltimēqz subiectiōis q̄ deo subesse debem⁹ in subliē v̄cūssimū ac falsissimū q̄ alijs hoibus supeē volum⁹ ac p̄sse. q̄ qd ridiculosi cogitari p̄t. ppf qd sapiēter ait sapiēs **Seneca** dicēs. **S**i videres murē vnū dñari ceteris murib⁹ risum teneres. **Q**uia ppf cū nihil ampli⁹ hz vn⁹ hō. q̄tū ē ex natura et cōditiōe sue speciei q̄ alijs alioz: p̄tra ius et legē nature ē: vt velit alijs hoib⁹ dñari. **Q**uā si qd sciētie vel p̄tatis vel alteri cuiuscūqz excellentie cuiqz a creatore donatū ē ei: alijs in eo fuisse tenetur et nullaten⁹ appropriare sibi illd̄ debet. **Q**uā re manifestū ē. furti illū reū effici: q̄ tale donū qd idubitant publicū ē. sibi soli appropriare p̄sumit. **C**hui⁹ aut exēplū euidētissimū i visu auditu. et in vno quoqz officioz alioz. qd mēbra singula p̄dita sunt. **N**ō em licet vel possibile ē naturalit⁹ oculis appropriare visum sibi q̄ vtiqz dat⁹ ē eis vel poti⁹ iposū tanqz officio. nō ppf se s̄ ppf totū hoīem atqz totū corpus vt dicit **Greg⁹**. sup **E**zech. **Q**uia sic hz et de lumine sciē: qz nulli ex sapiētib⁹ ppf se solū datū ē: s̄ ppf corp⁹ ecclesie dei. **D**isp̄fatio igitur

sola luminis isti tradita ē vnicuique ex docto-
 ribus sacris. Quia pp̄ manifestū ē q̄si furti imo
 tam execrabilis sacrilegij rei sunt. q̄ lumē scie-
 diuinalis sibi appropriare p̄sumūt. Puto at̄
 hāc eē cām pp̄ quā perijt plerūq; sapiētia a
 sapiētib; .z itellect; prudētū vel prudētie po-
 tius abscondit; .z benignissim; de; in oib; do-
 nis suis/ vult h̄re prudētes .z largos atq; libe-
 rales dispensatores: nō sacrilegos .z auaros
 raptores. Nō igit; mirū ē si furib; .z latronib;
 tā p̄ciosa dona sua cōicare vel credē non vult
 de;. Nā em̄ edocti sum; ex pabolis euāgelicis:
 q; suis fidelib; multiplicat dñs talēta tradita.
 Manifeste igit; video te illumināte dñe de;
 me; .q; iuste deseris supbiētes in donis tuis: .z
 vtentes his tanq; suis. Desereris ab eis pro
 eo q; supbiūt p̄tra te: supbiūt a dispēsatiōe do-
 norū tuor; sibi tradita. In dominiū imo in ra-
 pinā vsurpare appropriatiōis: in q; nō solū tibi
 iniuriant mysteriū tue dispēsatiōis abijcien-
 tes: s; etiā toto corp̄ ecclesie/ cui; bona oīa p
 rapinā sacrilegā sibi vsurpāt .z appropriāt. Hi
 in abbacia dei in q; christ; dñs de; abbas ē in q;
 scōz cōis regula ē .z cōicatio sc̄spūs vniēdi of-
 ficiū. Proprietarij sunt effecti. .z nō cōicātes
 bona oīa: .z sic excōicāt; tā ipie cōicātes. excōi-
 cati sunt .z a cōione viuū corp̄is mystici tui/ qd
 ē ecclia seipos sua pueritate reddūt alienos:
 Et pp̄ h̄ vitā quā de cōione sanctissimi cor-
 poris hui; accipiebāt .z p̄cipiebāt. sibi metip-
 sis auferētes. mēbra q̄a pp̄rio corpe separata.
 ipa separatiōe moriunt; .z arescūt. ¶ Et a te igit;
 vitā x̄a aīarū de; me; .z a corpe sacratissime
 ecclie tue/ quā spūs tu; viuificat .z regit me se
 parauit ista supbia/ p̄ter .z auaricia. Quia p̄
 p̄ter dñe de; me; si feci istud: .z si ē iniquitas hec
 in manib; meis. Ego solū sum actor mortis
 mee .z ver; homicida mei ipsi; .z q; iusta ē dāna-
 tio dñe de; me; dānatio supboz: .z q; rectū et
 q; equū/ q; p̄ oīa laudādū iudiciū tuū de ip-
 sis. N; iusta desertio: q; eos deseris .z sibi met-
 ipsis relinquis. N; magna ē ira tua/ dū eos si-
 bi ipsi; dimittis: neq; em̄ sanior pōt eē furio-
 sus inimicis: q; ip̄e sibi sit. Nō pōt ei eē furio-
 or insidiator: nec vigilātor p̄curator mortis/
 q; ip̄e dñe de; me;. Nō pōt furiosus carnifici
 crudeliori tradit; q; ip̄e sic suis māib; pessimis
 seuisimisq; tradit; ē/ furiosus sibi ipsi; sic reli-
 ctus. Domine de; q; vidit vel videre potest
 infanias deserentū te. .z recedentiū a te. nisi
 cui tu ipse illuminaueris. easq; reuelaueris:
 dñe de; me; q; amara ē mors ista/ q; se a te vi-

ta abrupit tā obcecatissima aīa furiosa: cuius
 amaritudo si sentiret. nemo in illā se injiceret
 Nemo a te iucūditissima vita abrumpe se vellet
 vel etiā se posset. Quis em̄ gustare pōt vt ait
 scūs Job qd̄ gustatū afferat mortē. Talia sūt
 mortifere voluptates/ aliaq; venena/ q; insi-
 pientissimis aīab; pp̄inat diabol;. Dñe deus
 me; si sentire pōt amaritudo mortis q; eā nō
 horret; q; eam virū suarū conatib; nō decli-
 naret .z fugeret. Dñe de; me; si sentiret pre-
 sentie tue suauitas/ .z inhabitatiōis tue/ i aīa
 bus in qb; es viuifica iucūditas/ q; se a te ab-
 rumpe .z separi pateret; .z hec igit; ē mors pctō
 rum pessima/ q; q; aīas peccantiū mortifica-
 tas vt sensus in eis spūales/ .z pp̄ hoc seipaz
 cū amarissima sit atq; durissima/ sentire non
 sinat. Dñe de; me; credūt se suauiter viuere:
 q; tā amara acerbissimaq; morte h̄mōi vī mor-
 tui sunt vel moriunt;. Dñe de; me; ista mors
 me trāssigit atq; trāssuerberat/ gladi; viuific;
 x̄bi tui .z mētis viscerib; meis illā infigit: dum
 ipam in cor meū tā patenter impungit. Dñe
 de; me; q; desiderabiliter oī potētis x̄tutis .z
 p̄dulcis miscōie tue ē mira culū/ cū gladio x̄-
 bi tui mortē istā p̄ eandē ipam mortificas/ ex-
 pellis/ atq; diffugas ab aīabus/ q; supabun-
 dantissime pietatis tue dignatiōi placet viuifi-
 ficare. Sufficere deberet .z supabūdare etiā
 mors ista ad abstergendos .z diffugādos pctō-
 res. Sufficere deberet gladi; acutissim; ac vi-
 uific; x̄bi tui: ad trāssigēda .z digladiāda cor-
 da sic mortua. ¶ Uex qm̄ docuit ille scūs .z sapiē-
 tissim; Greg; .z q; grām cōpūctiōis puocarat
 q; pcurat/ p̄uisio inferni: tēptabo gladiū tuū
 acuere morte illa/ .z malis illis nouissimis pe-
 nalitatis illi; incogitabilis. ¶ Dico igit; o in-
 sanissime pctōz/ q; nō dū discedis a morte ista
 tua pessima: nō dū reuerteris ad deū/ beatissi-
 mam vitā/ iu cū dissimāq; salutē tuā/ q; demē-
 tia nō times a facie gladii/ quā vibrauit sup te
 oī potētissim; q; capiti tuo impedit; .z q; nō ē
 possibile p̄ctiōis armaturā eē/ neq; vllū ef-
 fugiū/ q; te nō trāssuerberat/ .z in frustra con-
 cidit cor tuū/ timore horribili .z terroze inasse-
 curabili. An oblit; es q; ex ore sedētis in thro-
 no vel regno oīuz seculor; / p̄cedit gladi; ab
 vtraq; pte acutus/ qd̄ ē dicere/ .z aīam .z corp;
 morte p̄petua trāssigens. Procedit inq; iam
 digladiatur; siue cesurus. Hic est gladius eli-
 matus vt splendeat ad instar fulguris: .z acu-
 tus vt cedat victimas. Iux; sermonē Ezech;
 Procedit igit; incompatibiliter maiore rapidi-

dendū eū. Ignis siquē in cōspectu ei⁹ exarde
scer ⁊ in circuitu ei⁹ tēpestas valida ⁊ rapiens
in abyssū certissimā infernalē ⁊ submergēs ī
mari amaritudinū eternarū / omnes illos q̄ in
pre sinistra corā iudice repient. **H**is et hmōi-
tātis malis ⁊ iam iāq̄ q̄ hora nec scis nec pu-
tas tibi imminētib⁹. exacue v̄ba dei / q̄b⁹ oīa
īsta reprobis oīb⁹ cōmiant. **H**is iugit cōtēde
cōcide ⁊ digladiā duriciā cordis tui. **O**blatu-
rus igit pie ⁊ scē oīonis sacrificiū ignē et gla-
diū tibi assume ex his ⁊ hmōi. sine q̄b⁹ vix aut
numq̄ cremat aut mactat in ofone cor huma-
num. **F**orsitan aut ⁊ alio pcutiēte alioq̄ in flā
mante ⁊ facill⁹ ⁊ cit⁹ imolab hmōi sacrificiū.
Sūt em̄ sacri doctores q̄ nozūt dire ⁊ dure p-
cutere in gladio isto: ⁊ istos ignes accendere
in cordib⁹ auditorū. **C**ōsilio aut meo tuīpe p
temetipm̄ faciens in pre ista qd̄ poteris: ⁊ ni-
hilomin⁹ auxilijs sacrorū doctorū ⁊ pdicatorū
iuxta quod dixi vteris.

De lucta anime in oratione. La. LII

Quod est hec profe
qr̄ ī ofone q̄ ei accidit: p̄ h̄ q̄ ipa ē
lucta cū deo seu p̄tra deū. **E**t h̄ in
sinuatū ē nob̄ in lucta Jacob: q̄ luctat⁹ ē cū vi-
ro seu angelo in q̄ ei apparebat de⁹. sic legitur
Gen. xxxij: q̄ lucta extorsit ab eo si fas ē dicere
b̄ndictionē: p̄p̄ qd̄ d̄r̄ ibi: qz dixit de⁹ ipi iacob
Et si aduersus deū fortis fuisti: q̄to magi ad-
uersus hoies p̄ualebis. **N**ec p̄tereūdū est tibi
q̄ lucta ista de nocte facta fuisse scribit⁹: p̄pter
qd̄ cessante auroza dixit angel⁹ ad iacob. **D**i-
mitte me qz iā auroza ē. **L**ā aut in h̄ ē: qz nox
siue nocturnū tps cōueniēt⁹ tps ē ofoni siue
lucte: q̄ luctādū ē q̄si cū deo in ofone. **E**t hui⁹
due sunt cause. s. q̄es ⁊ solitudo. **Q**uiēs qd̄
qz ofo cor liberū ⁊ q̄etū req̄rit ab alijs actib⁹
⁊ occupationib⁹: sic sc̄ptū ē de rege Josaphat
q̄ timore p̄terit⁹ totū se ptulit ad orādū d̄nm
Nō em̄ corde dimidio aut q̄libet modo p̄tito /
orād⁹ ē de⁹: s̄ exēplo Salomonis Sapien. ca-
vij. **E**x totis p̄cordijs meis dixi da mihi sedi-
um tuaz assitricē sapiam. **E**t David. **C**lama-
ui ī toto corde meo exaudi me d̄ne. **N**eq̄ em̄
fortissimū p̄tra deū luctari nisi totis virib⁹ cō-
ueniēs ē. **N**ec tu ignoras: qz ad compatiōē
fortitudinis dei altissimi: nulle sunt vires hu-
mane. **N**ō em̄ ē fortitudo p̄tra deū. sic diē Sa-
lomō ī lib. p̄rou. **T**ore igit vires tue colligē
de atq̄ corrigēde tibi sūt s̄ivis fort: ec̄ ī lucta

hmōi cōtra deū. **S**ic ⁊ solitudo lucte isti. vicz
ofois cōueniētissima ē. **I**pe em̄ h̄ docuit ī euā-
gelio. **M**arth. vij: **T**ibi docet nos orare in ab-
scondito ⁊ clauso cubiculo. nō solū p̄p̄ h̄ vt
inanis gloria declinet: s̄ etiā ne corda n̄ra ras-
pian ad se / q̄ circūstāt ⁊ nos nob̄ excutiant.
Sic diē Seneca de seip̄o. **H**odie inqt̄ miscōdie
sunt: nemo pullat ad ostiū meū: nemo cortis-
nam meā trahit. **N**ihil q̄ppe nobis facill⁹ ex-
cutit. q̄ nos ipsi: nihil relinq̄t nos facill⁹: nihil
p̄trariat nob̄ / q̄ cor nostrū. **H**ic ḡ reminiscen-
dum ē tibi / eoz̄ q̄ audisti de luctandī pitia seu
astutia: ⁊ de ipa fortitudine. **Q**uidā em̄ in ista
lucta ⁊ vix ea cepta statim cadūt ⁊ deijciunt
deficiētes: nihil laboriosi⁹ ⁊ molesti⁹ reputā-
tes q̄ ipm̄ orare. **C**ausa aut in h̄ ē / leuitas et
lubricitas cordis eoz̄: ignorātiāq̄ paupertatis
atq̄ defectuū: nec nō ⁊ bonoz̄ q̄ p̄ ofonē obri-
nent atq̄ maloz̄ q̄ pillā auertūt. **Q**uib⁹ ma-
lis accedit ⁊ illa alia ignorātia: qua nesciunt
impiti. deū paratū eē ad audiēdū desideria ⁊
voces supplicantiū. **Q**uis em̄ eoz̄q̄ fatuus
vel idignās ē / vt deo p̄bete aures / nō ei tota
auiditate loq̄ vellet. **S**aluberrimū aut p̄siliū
ē / ofoni assuescere ⁊ cor suū ab hmōi leuita-
te ⁊ lubricitate auertere: atq̄ ad stabilitatem
reducere. **I**pa nāq̄ luctādī assuetudine / mi-
rabilitate adiuuat gr̄a luctatiōis isti. **P**resta-
tur etiā robur p̄ eā ad luctandū. **I**n p̄cedētib⁹
bus v̄o vbi de ofone inqt̄ vitulus laboriū ē
locut⁹ suz̄ ⁊ exposui tibi sex fortitudines ofo-
nis: tanq̄ qd̄ vi ossa vituli hui⁹. **D**e pitia q̄
⁊ astutia luctādī tria didicim⁹ a sensu ⁊ expe-
rientia. **Q**uoz̄ primū est eleuatio adūfarij
sup humeros p̄p̄ios. **L**ū em̄ luctator eoz̄q̄
potuit / vt aduersariū suū sup humeros leua-
uit: facile ē ei portare ipm̄ atq̄ deijcere. **H**oc
aut nō fit nisi p̄humiliatiōē: q̄ semetipm̄ sup
ponit luctator adūfario siue supponit eundez
sibi. **Q**uo artificio sp̄ vtendū in lucta ista: pro-
pter h̄ igit videt̄ dictū: humiliamini sub potē-
ti manu dei: h̄ artificio vsus fuit rex Achas:
audita cōminatōe dei p̄ p̄phetā. q̄ cōminat⁹
fuit ei / q̄ dimē teret posteriora ei⁹ ⁊ nō relin-
queret de stirpe ei⁹ mingentē ad parietē. **R**e-
currebat igit statim ad artifiū illd̄ qd̄ humili-
tatis ē p̄p̄iū: humiliavit em̄ se in p̄spectu d̄ni
Et p̄p̄ h̄ si fas ē dicere / in lucta ofonis vicit
d̄nm, p̄p̄ qd̄ dixit d̄ns: qz hūiliat⁹ ē in p̄spectu
meo rex achas: nō inducā malū h̄ qd̄ locutus
sum p̄tra achā in dieb⁹ suis. **H**āc astutiā insi-
nuavit nobis **E**c̄c̄s. in fm̄oe quē in p̄cedentiā

Capitulum

bus audiisti: quo dicitur. **E**o humiliati se. **S**ic igitur nosmetipsos exaltando ruimur: sic deum exaltando et nosmetipsos humiliando. Quasi super ipsum in lucta ista exaltamur: et victores eius efficiamur. **N**on enim alia via est vel artificium subijciendi nobis deum. Quasi subijciendo nos eidem: quod ad subiectionem obedientie non inconuenienter refertur. **E**fficax enim deus operis obedientibus sibi sicut scriptum est. **I**oseph in libro eiusdem. **S**teterunt igitur sol et luna deo obedienter voci hominis. **I**psa etiam veritas in euangelio dicitur. **I**n qua mensura mensi fuerit: metietur et vobis. **E**t expressit beatus ac sapientissimus Ambrosius: quod nullus vincat de possessione nisi qui ipsius dei fuerit possessio. **A**mplius nonne expressit dicitur. **A**plius ad **R**ohma. **I**te dico christum iesum fuisse ministrum circumcissionis iudaici populi. **Q**uidam est dicere alio ministrum: quod seruus vel fuitem: et defuitis ipsi: quod et fuit nobis et officioissime fuisse patet est. **I**n finibus exhortationum ad populos sepe ostendi: ex ipsis testimoniis scripturarum: quod non est fuitium spirituale: quod indigere possumus. quod ipse nobis impedere dedignetur: quod potest et interdum remittit: et tribus multa iugiter ac quasi violenter impigit. **S**ecunda astutia in ope luctationis est supplantatio: per quam vel pes elubricat: vel stramentum siue sustentaculum cui pede vel utroque vel altero initebat substrahit. **L**uigit contra te vitis tuis: et pectus solis inuita contra te. et aduersetur tibi dominus deus: subtrahat illi suppodia clauis ista: et cadent necesse habebit. **Q**ua propter manifestus est: quod quicumque in oratione sic cum christo luctatur: ut vitia et peccata inibi deserat: suppodia clauis ei subtrahit: et propter hoc ipsum cadent cogit. **N**on habet enim vincet. non habet fulcimentum quod sustentet contra nos cum ista ei defuerint: quod quidem statim ut volumus ea desunt. **I**psa enim vitia nostra et peccata. si ea nos ei subtraxerim: statim non solum ruunt sed etiam pereunt. **N**on habet enim fundamentum vel sustentamentum: nisi nos ipsos. **A**ccidens enim non stat: nisi per subiectum vel sustinens ipsum. **T**ertia astutia in operatione luctationis est ipsa fatigatio aduersarij: et astutia ista vtuntur plerumque: qui agiles et expediti corpore: contra corpulentos et ponderosos corpore luctatores sunt. **E**t huiusmodi astutia non qui dem per defectum lassitudinis valet: contra fortissimum deum: sed per quamdam similitudinem: tanquam enim fatigare clamoribus orantium: tanquam deficeret quasi non valens eis resistere: cedit et succumbit eisdem. **E**ximque cito dominus ad loth de sodomis. **N**on enim potero ibi quicquam facere: donec exiueris inde: tanquam potentia sua omnipotentissima virtute crea-

toris ligata teneret. **E**t etiam orati moysi: pro populo quod peccauerat oratio vituli. dixit dominus: dimisi eis iuxta verbum tuum: tanquam ipsum verbum tuum esset mihi regula operandi quam mihi transgredi non liceret: vel mandatum vrgentissimum quod preteriri non possem. **S**icut autem cauendum est tibi in lucta ista: ne debili aut fragili fundamento aut fulcimentum imitaris: quod ille proculdubio facit: quod de meritis suis confidit: et tanquam meritis suis debita petit: in oratione dona dei. **E**t hic est dubitater pes superbie: de quo petebat **D**avid dicens. **N**on veniat mihi pes superbie: quo nullus fragilior aut infirmior inueniri potest. **S**i vis ergo firmiter stare et indeiicibilis in lucta ista: innitere domino: confide in ipso: quod ut mons syon quod habitat in hierusalem non commouebit in eternum: sic quod confidit in domino: amplius etiam subleuantur: sic dicit **S**alomon in **P**rou. **Q**ui confidit in diuitijs suis corruet. **H**umiliter quod vanitas et mendacium sunt. **Q**ui autem sperat in domino subleuabitur. **Q**uis enim sperauit in te et confusus est: sic dicit **E**ccl. **J**ob deo admirande confidentie: si occidit inquit me: sperabo in eo: verumtamen in conspectu illius vias meas arguant. **E**t ipse erit saluator meus. **D**avid deo beate ac fortissime spei dicebat. **D**ominus firmamentum meum. **E**t iterum. **S**i exurgat aduersum me plium in hoc sperabo. **P**er modum igitur omnem si bi caueat a ruina et lapsu: quod totum se in deum projicit et totus ei pondere confidentie sue incumbit. **P**ropter quod dicit **A**ug. **S**olus vincit: quod de se non presumit. **N**ecessario est ut de victoria nihil sibi ipsi arroget: vel ascribat: quod potest necesse est ut solum deus actor et largitor illi constituat. **A**ccidit etiam plerumque in certamine luctatorio. ut alter luctatum: alterum etiam suo pondere solo deiiciat. **S**it autem et in ista spirituali lucta ad similitudinem et proportionem illi: hoc ipsum: quem admodum enim quod solis viribus suis aut meritis innitatur. dei auxilio et viribus se ipsum prouat atque constituit. **S**i quis de seipso totaliter diffidit et soli gratie atque misericordie dei adiutorium et virtutem in se aduocat: et trahit. ita ut deus ei deesse nequeat: propter hoc dixit sapiens et sanctus **A**ug. **S**ecure proijce te in deum: non enim crudelis est: ut seipsum tibi subtrahat: et te cadere permittat. **S**icut igitur non est possibile misericordissimo deo. crudeliter esse in aliquem: quod in misericordia ipsi sperat. **S**ic non est possibile ut se subtrahat alicui: quod se in illum proijciat. **F**acta inquit **D**avid cogitatum tuum in domino. **E**t iterum. **J**. **P**er. **J**. **O**mniem sollicitudinem vestram proijcietes in eum: sciens quoniam ipsi cura est de vobis. **P**er hanc igitur viam

erit dñs tecū in lucta ista; impossibile igitur te
cadere sub eo. Si enim quicquid habeas viriū / tē:
adiūctis sibi dei adiutorio / et viribus: necesse est ut
eo fortior efficiaris. Qui si etiā nihil habuerit
virū a parte tua: nō tū eo eris infirmior; cū ee-
dem vires et tibi et illi sint. Nemo autē dubitat
cuius a parte sua aliquid viriū eē h̄ est a parte libe-
ri arbitrii. Et propter h̄ oīs ecclesia scōrū / celesti
magisterio erudita et instituta: dicit deus ad-
iuua me: quāsi nihil de se possit. Ad adiuuari pe-
teret de deo: ponit totū ab ipso fieri quod fieri vel-
let. Et h̄ e quod dicit Aug⁹ sup lib. psalmodum
Qui petit adiuuari: aliquid de se facit; alio-
quin diceret proculdubio totū fac de⁹: nihil pro-
sus mihi refuās siue relinquēs faciendū: propter
quod dicit Ap⁹. Operatores dei sumus; valet et
in ista lucta dei mirabilis astutia vel prudentia
poti⁹ virtutis humilitatis: quā dum a se totā victo-
rie gloriā pro suis excutit / et nihil in ea iuris ha-
bere se sincerissime cōfitef corā illo: sicut deo to-
tū attribuit et ascribit. Et propter h̄ totū certamē
in ipm impigit: eide enim ex necessitate debet labor
certamis / et honor victoriae. Quia propter dū dic-
glia et honor victoriae istius tua ē: dicit eide pro-
sequēs igitur et virt⁹ certamis tua ē labor ipi⁹. Et
hoc ē dicere: luctare ḡ et vince ipse cū tibi soli de-
beat gloriā victoriae: et tua sit iure plenissimo et
singulari: tibi soli debet et ipsa victoria: et tua ē
iure plenissimo et singulari. Quia propter et ipsa lu-
cta: luctare igitur cōtra temetipm̄ mecū et pro
me. Quod si dicerēs: quid ergo tu ipse facis de te
siue pro te / si lucta ista tota mea ē? Rūdeo i hoc
quod ipsa cooperatio mea quā est cooperatio liberi arbi-
trij dicitur etiā donū tuū eē. Omne nāq; bonū / siue
grē / siue nature / siue glorie / siue fortune siue
corpis donū tuū ē: h̄ etiā ipm̄ quod grē tue appli-
co meū liberū arbitriū: et quod eo vtor ut ipsa tua
impat / donū sicut tuū ē et op⁹ atq; bñficiū.
Quia propter nō i merito dixi / quia lucta ista tota
tua est / totaq; eius victoria.

V Quomodo deus per luctam oratiōis vin-
citur. Ca. LIII

D Est hec autē
pcedā ad psequendū d̄ ofone / fin
quod ipsa ē pugna cōtra armatū om-
nipotentissimū atq; inuictissimū deū. Et faci-
am te scire / quod ofone vincit caput ligat arma-
q; sua omnia ei auferunt / et ab ipso orate capti-
uus inde ducit et quod diu vult ipse orans / in vin-

culis ab eodem tenetur ipse fortissimus deus
Quia igitur iam audisti ex precedentibus in lib-
Sapient. quia ipse acuet diram irā suā in lan-
ceam. Manifestum est tibi quia vna ex arma-
turis eius. dira ira eius est. Et quia ipsa est
lancea ipsius. In ista igitur pugna primū frā-
genda est lancea ipsius. Quod qualiter fiat do-
cet te Salomon in Proverb. xv. vbi dicit tibi
Quia responsio mollis frangit iram. Que
autem responsio mollis: excogitari posset /
contra iram ipsius. quod reatus confessio: quod pe-
ne minate siue vindicte laudatio: quod miseri-
cordie humilis et deuota postulatio. Quia
propter qui sic in oratione se habet. sic quod lo-
quitur ad dominum: proculdubio frangit irā
ipsius. Ipsemet nāq; dicit Matth. xv. Ser-
ue neq; / nunquid omne debitum dimisi tibi
quoniam rogasti me? Quis autem dubitat
remissionem / omnimodam fractionem ire eē
iudicis quātumcunq; irati. Non enim potest
ex ira siue per iram quicquid contra peccatores
postq; totum remisit eisdem. Sicut neq; p
lanceam contractam siue contritam. Addi-
sce et pone in intimum cordis tui / peritiam
istam et prouidentiam: per quam diram dei
lanceam / et confringere scias et possis.

B Alia armatura eiusdem torax est. et hec est
iusticia. sicut legitur in eodem capitulo vbi
dicitur. Accipiet pro thorace iusticiam; hanc
etiam armaturam eidem auferre potes: si
iusticia te indueris / vel armaueris contra eū.
Iam autem edoctus es ex his que precesse-
runt: quia penitudo siue penitētia iusticia est:
et quod iusticia quādam ē per quā penitēs semetipm̄ iu-
stificat / accusando se et allegando contra se / et
testificando contra se / et sentenciando con-
tra se: quod est dicere condemnando se / et re-
um eterne dānatiōis pñciādo se. Deinde
torquēdo se cruciatibus / penitudis / et doloribus
cōpūctiōis. Te igitur in ofone / thorace iusticie
istius armato: necesse ē deū iusticiā suā dponē: et in-
ermē abhuiusmodi iusticia se penit⁹ exhibere.
Nihil enim habet iusticia eius cōtra sic iustifica-
tos. Et si quid cōtra eos aggrederef / et iuste
et inique hoc faceret. Quoniam si in hoc iusticia
sua iustos impugnaret et iusticie pro viribus
impedentes et operam dantes molestarer.
Amplius potest iste salua iusticia iustis non fa-
uere. Amplius si in iusticia bellū h̄ret cōtra se.
Iusticia nāq; quā p̄nominam / studiosissime
pugnat cōtra iniusticias: quoniam et p̄tra omnia
vina et pctā / quod sunt et inimica maxime iusticie
14

te ex vindicta vel ultione exercenda in me: et nihil ad te de gladio aduersum me. **A**berito igit tibi dicē pōt misericōdia mitte gladiū tuū i va ginā: qz null' ē loc' gladio corā me: nulla enīz ex ore meo pcedit vndiqz snīa pdenationis: s' absolutiōis remissiōis: et liberatiōis sp. **A**lia etiā via auferes sibi gladiū vindicte et vltiōis: **E**t hīdubitant' si gladiū tuū hmōi a te ipō ab stuleris. **E**t intēdo si vindicare iniurias tuas et p' tu melias i alios nolueris. **I**n ea q'ppe mē sura. q' mēsus fueris remetief tibi. **E**t iterum, **B**ti misericordes: qm̄ ipi misericōdiam psequent'. **Q**ui vō vindicari vult: a dño inueniet vindi ctam: sic legit' **Ecc̄i. xvij. Et iterum Bar. xxvj. Q**ēs q' gladiū accipiet gladio pibūt. **Q**uicūqz em̄ gladiū iniuriarū ppriaz vindictā acci piunt: gladio diuine vltiōis pibūt. **L**urialit' g' et q'stū videē satis pacifice iducit' ops de'. ad deponēdū gladiū vltiōis: cū sola depositione gladij tui ad h' iducit'. **I**n q' et oib' alijs manife stū ē. q' benignū q' pacificū q' beneficū habe rem' deū si tria ista in nob' obfuarē: sic em̄ xē dictū ē ad ipm. **L**ū scō scūs eris. et cū viro i nocēte inocēs eris. **I**ta cuz pacifico pacific'. cū benigno benign'. cū bñificis sp' bñificētissi mus ē dñs: sic et cū misericordib' misericors. **I**n xta modū istū dico tibi: et de lancea ipi' qz si lā cea tuā. q' vtiqz ira tua ē. in te ipō p'fegeris. v' q'libet mō ipotentē reddideris: irā dei. q' iustif sine vibrabit' p'ra te p'friges. **E**t si pprie ire incēdiū in te ipō extinxeris: facies ideoz et p' h' de ira dei. **N**ūquid ait p's. **E**xar descit velut ignis ira tua. **E**xar descit vtiqz in nostrā nō extinxe rim'. **E**t reminiscere: qz istis duob' mōis. bel la potissimū agunt' circa hoies: igne vicz gladio. **Q**ua pp' sermes et ad bella penit' ipotē tes sūt: q' b' defunt' ignis et gladi'. **S**i vis igit' oipotētissimū deū iermē p'orsus effice. et im bellē oīno p'ra te reddē: aufer ei ignē istum et gladiū: p' vias q's oīdi tibi. **E**t intēdo aufer a remet ipso ignē ire. et gladiū q' idē ē. et vtrūqz a deo abstulisti: inermis apparebit: et inermē se exhibebit in ofone aduersum te: si inermis ei h' ē hmōi armis oīno carēs occurreris. **Q**ua pp' nō iminebit tibi bellū p'ra eū: s' frui pace et beniuolētia ipi' tibi licebit. **D**ebes aut' re minisci. q' nēs officiū ofonis vel aggrederi vel assumis p'ra deū. te intrare capū certaminis et plū te cū eo siue aduersus eū cōmittere: p' p'pter qd' q'cūqz bellū ineūt siue plari volunt: dei adiutorū p'mo iuocāt: sciētes q' d' celo for titudo et victoria ē. **E**t ob hāc etiā cām hore di

uini officij. q' et ofones sunt. idubitant' icipiūt ab inuocatiōe diuini adiutorij. q' ē. **D**e' i ad iutorij meū intēde. **E**x q' euidenter apparet. qz q'cūqz in diuinis officijs hmōi qd' ē dicere lau dib' et sacrificijs oblatiōib' et obsecratiōib' cō secrati sunt. bellatores p'ra deū. et ppugnato res p' oro dei iplo siue ecclesia ipsius p'ituti sūt: qd' et ipa tonsura clericalis euident' ofidit: cū manifesta tonsura pugilū sit et ppugnato rū. **E**st etiā signū et insigne corone. q' p' victo riam certaminū hmōi pia fiducia sp' debet p' sumere. nec diffidere. nec desperare de ea: p' p'pter ifirmitatē suā. et oipotētissimā creatoris fortitudinē: cū ipemet sp' vinci vult i hmōi cer taminib'. et adiutorē fortissimū se p'beat. forti ter ac legitime in eis agētib'. pp' qd' mira fi ducia petit vnusquisqz eoz et dicit. **D**e' in adiu torij meū intēde: ac si diceret. in ista hora. vel oratiōe: in hīpo certamine qd' p'ra te aggre dior vel in eo. **S**cio em̄ me in illo certamine ni hil posse p'ra te facere: nisi adiutorio tuo ag grediar pugnā cōtra irā iustissimā tuā. p' plo tuo vel vnoqz ex illo. **S**cio sc'ptū eē. veracissi me de te p' scm̄ et sapiētissimū. **J**ob dicētē. **D**e' cui' ire nemo resistere poterit. **S**cio me non posse in certamine isto victoriā adipisci virib' meis: s' solat' me scūs et sapiēs. **G**reg' dicens: q' ire dei tūc resistit' cū ipē q' irascit' opitulatur. **Q**ua pp' vacue eēt et p'orsus iutiles omnes ofones: q' oīs ecclie scōz p' placāda ira dei iu stissima sūt. **Q**d' si q's q'sierit: cuiusmodi adiu torij a deo petit' cū ei d'f'. **D**e' in adiutorij meū intēde. **R**ūdeo in h': qz grā deuotiōis et ofonis. **H**oc em̄ ē adiutorij q' de' p'ra semet ipsum maxime adiuuat orantē: et h' ē scutū in expugnabile. q' deuote orātes. et se et illos p' q' bus orāt ab ira dei p'tegūt et defendūt. **P**rop' qd' ofo d'f' scutum in lib'. **S**apient'. xvij. vbi le gitur. q' parās hō sine q'rela propositiōes fidei siue scutū ofonū tē: p'ouide igit' et circūspecte incipit ecclia ofones hmōi. petēs in p'mis gra tiā sic orādī: vt de' nccē habeat exaudire: hec aut' nccitas nō ē violētie. nō ipulsiōis/aut co actiōis: s' inundātis gratuita largitate bñificē tie. **A**pparet at' tibi ex his q'sta sit stulticia. q'sta ignauiā q'sta negligētia clericorū: q' cū officio orandi p'secrati sunt/ et addicti: orare addisce rez scire non curant. **S**ilis q's ignauiā vel ne gligentia in nullo genere hoīuz inuenit'. **N**e mo em̄ profitef aliq' officiū cui' nō velit stu deat h're p'itiā. p'ter clericos solos: q' clericalis officij. tāqz salutaris tāqz honorabilis ignorā:

Capitulum

tiam nec verentur nec metuentur nec erubescunt
Quod clerici regulares permittunt ofonem dñicā
cā in h̄ ē/ vt formā orādī in euāgelio traditam
fuēt: sic reuera dignū et iustū ē/ vt alijs ofoni-
bus ea se petere onidat/ q̄ ipa ofone dñica pe-
tere diuino magisterio edocti sunt. **A**dmo-
nendi igitur sunt et modis omnib⁹ exhortandi/ at-
q; docendi/ q̄ clerici sunt vt fieri volūt: vt sue
professionis officium discant agere et p̄ oia lauda-
biliter adimplere. **Q**uis em̄ pugil siue propu-
gnator pugillatoriam artē ignorare nō erube-
scat et addiscere nō studeat. **V**t **h**ora⁹. **L**ude-
re q̄ nescit capestribus abstinet armis. **Q**uis
etiā vellet eē patron⁹ et aduocat⁹ in causis vi-
lissimis tpaliū/ et rethoricā illā secularē p̄ quā
sciat cās hmōi allegare/ se ignorare nō dole-
at. **L**eges q̄ q̄s ad defensionē et iustificationē
cāz hmōi q̄s suscipit adducat/ nō studiosissi-
me exqrat. **E**t q̄dē leges hmōi/ arma sua vo-
cant aduocati secularis: et inermes etiā se fa-
tent si legib⁹ istis armati nō fuerint. **S**ic legi-
bus et allegatiōib⁹ p̄scriptis armat⁹. pugnam
istā aggredere p̄trā deti/ quē tā fortiter arma-
tū eē p̄tra te audis. **E**t sic p̄dixi deponere tu ar-
ma ire atq; vindicte p̄tra iniuriatores tuos:
Deponere ignē et gladiū anidictos/ et inuenies
inermē deū/ et ad pugnādū cōtra te impatuz
ac prozsus imbellē. **Q**uid restat tibi de deo fa-
ciendū/ nisi vt ipm̄ inermē iā et victū vincas si
ueliges et in vinculis teneas/ artissimeq; iua-
sibile ap̄ te custodias. **P**one igitur temetipm̄
in vinculis illi/ in q̄b⁹ ē alligatura salutaris: si
cut dicit **E**ccl̄iastic⁹. **L**igate funiculis adā/ et vin-
culis charitatis illi/ q̄b⁹ te trahat ad se et p̄ se.
Et ecce iā ipm̄ ligasti/ et posuisti in vinculis tuis
Asualit̄ em̄ et vulgarit̄/ dñi mulier h̄fe virū in
vinculis suis/ q̄ eā fortit̄ amat/ et cuz amor so-
lus vinculū sit q̄ cor humanū ligari et teneri p̄t.
Sic ē vinculū q̄ sol⁹ de⁹ ligari p̄t atq; teneri/
p̄p̄t h̄ dicit lex in lib. **D**eut⁹. **D**ñs de⁹ tu⁹ oglu-
tinat⁹ ē p̄t̄ib⁹ tuis/ et adamauit eos. **Q**uod si vis
scire cū te de⁹ habuerit in vinculis suis. habe-
bis eū et tu in vinculis tuis. **T**estificat tibi ip̄e
met. **P**rouerb⁹. viij. **E**go diligētes me diligo.
Quid aut̄ aliud ē h̄ nisi q̄ in vinculis meis ha-
buero. **Q**uod si quis a me/ q̄lit h̄ efficere vel pro-
curare poterō/ iā satifeci i eis q̄ p̄cesserūt vbi
docui te de igne sacrificij ofonis/ vñ illū conq̄-
reres et accipies/ q̄q; nō solū stulta s̄ etiā insa-
nissima merito videri d̄z q̄stio ista: sic et ibidez
dixi tibi. **I**ncompabilis em̄ magis difficile videri
d̄z vincuiq; q̄lit se teneri poterit ab amore

creatoris/ vicz q̄ min⁹ eū diligit/ q̄t̄ vñ vñ q̄lit
ipm̄ amet. **N**ec em̄ timēdū ē/ vt dicit **A**ug⁹. i lib.
de doctrina christiana. vt de⁹ agnit⁹ nō diliga-
tur/ si em̄ ista minuta/ imo etiā extrema atq;
vilissima bonozū dei/ q̄ vtiq; tpalia sūt sua il-
la minima bonitate atq; pulchritudine ita in-
flāmāt amore suo/ eos q̄ ea vñ ad modicū co-
gnoscūt/ et rapiūt ea totaliter in se. q̄d putan-
dū ē facē creator⁹ optim⁹ vel pulcherrim⁹ de
cognitiōib⁹ et inspectiōib⁹ suis. **P**ostq; at̄ ad
hāc tā nobilis triūphi gloriā/ tā inclite p̄de ca-
ptionē se diuina gr̄a extulerit: adhibe oēm cu-
stodiā ne euadat/ et ne effugiat p̄da ista man⁹
tuas. **Q**ui fuit sic⁹ comedit fruct⁹/ et custos
dñi sui gl̄iabit. **T**ene igitur nec dimittas/ sic di-
cit sp̄s in cātic⁹. tenui nec dimittā. **I**n eo q̄p
pe effugiet a te oē bonū/ quē admodū sole re-
cedēte ab hemispherio n̄o/ cum eo recedit et
tota radiositas et tot⁹ calor/ serenitas cordis
tui/ totaq; pulchritudo gr̄az et virtutū/ q̄b⁹ mēs
tua illustrabat euanescit/ et nox sola tenebro-
sa atq; in mēte tua relinquit. **E**t si dixeris si
possum tenere fortissimū et oīpotētissimū/ etiā
pictū oculi inuitū/ vere vtiq; dicit/ s̄ ip̄e q̄ capi
voluerit a te et teneri vult a te. **N**ec reputat ca-
ptionē carcerariā/ p̄tuberniū tuū/ et cohabi-
tationē suā imo delicias suas/ sic ip̄emet testa-
tur. **P**rou. viij. dicit. **D**elicie mee eē cū filijs
hoim̄. **N**ō artat eū vñ molestat ligatura hmōi/
cū nihil adeo ei placeat i nob vt vinculū amo-
ris q̄ ei astringimur. **O**ia q̄ppe alia bona n̄fa
ei placēt/ et oia amat custodit/ p̄uat adauget
atq; remunerat p̄p̄t istd. **O**ia em̄ bona q̄ fec-
nob/ oia mala q̄ p̄ nob sustinē dignat⁹ ē: fecerit
sustinuit p̄p̄t istd. **Q**ua p̄p̄t māifestū sit/ q̄ q̄
to fortior fuit ligatura hmōi. q̄t̄oq; restrictior:
tāto erit ei acceptior. **L**aque igitur totis studijs
et virib⁹/ ne rūpas vinculū istd: qm̄ fractura
ista nō ipm̄ ligaret s̄ poti⁹ fugaret a te et aufer-
ret illū tibi/ cū tota se q̄la bonozū q̄ debet i ha-
bitatiōe et p̄t̄ia ip̄i. **A**ssume igitur incessant̄ vin-
culū istd/ et p̄strige illd arti⁹. **H**ec at̄ facies am-
pli⁹ et apli⁹ meditādo i mirabilib⁹ ei⁹ q̄ fecit et fa-
cere nō desistit/ p̄ illā em̄ inotescat/ potētia/ sa-
piētia/ bonitas/ pulchritudo/ et plarga bñificē-
tia ip̄i/ q̄b⁹ oib⁹ amabile se exhibet. et calozē
vitalē dilcōnis sue diffūdit i oēs itelligibiliter
cogscētes ipm̄. **A**mpli⁹ aut̄ et p̄p̄t̄i eos q̄ stu-
diosiores sūt iuestigatiōe magliū et meditatiōe
mirabilium ip̄i. **N**onne enim sine causa di-
cebat propheta de se/ meditabar in omnibus
opibus tuis et ad inuētiōib⁹ tuis exercitabar:

Ab

Est hec

Est hec

Est hec

Est hec

Est hec

Est hec

Et alibi delectasti me dñe in factura tua. Et em̄ si pulchritudo et mirificētia plimū habeat in seipso admirandis et dilectiōis: et h̄ tñ maxi me delectabilis ē q̄ ineffabilis ē suauitatis cōcē tu velut carnē q̄dā pulcherrimoz gestoz diuinorū tora resonat creatorē. Silt in h̄ maxime speciosa et interi⁹ aspectib⁹ iucūda q̄ pulchritudinē vtrūq; creatoris q̄ h̄ cogitabili si militudinē repitāt. Dñe de⁹ et saluator meus quē nō reputares dirū ac crudelissimū. I quē si q̄s q̄sticiūq; gūit peccasset. si offerret se captiōni et vinculis ipsi⁹: vt in captiuitate hui⁹ torq̄ret ipm̄ q̄trū et q̄lit veller. si inq; h̄ recufaret. Hoc igit̄ Dñe miscōdie cogita de temetipso. Scio si q̄dē me gūissime peccasse cōtra te. cū offero me captiuitati tue et vinculis. vt ibi me ponas ibi me detineas atq; custodias. nec solū offero s̄ horroz et peto. H̄sit a te miserator et misericors dñe. vt nō benigniorē te mihi exhibeas. quā multi duri et crudeles hoies se mihi exhiberēt. si in eos peccasset et hm̄ōi eis satisfactiōē offerre. nec abijcias mihi d̄ captiōne ista et vinculis istis q̄cōq;. Scio nāq; igit̄ q̄ captiō ista et vinculariō sunt tibi oib⁹ alijs ḡtiores. Nō igit̄ d̄z obeē mihi ad iueniēdū miām tuā q̄ talē captiōē eligo. Sic nec ipa p̄p̄ h̄ re pelli nec recusari debet a te q̄m̄ tibi placatissima ē. In hac captiōe et in hm̄ōi vinculis me pone et detine. ibiq; tracta q̄s dire vel dure volueris. Ibi me torque p̄ om̄i beneplacito volūtat̄is tue. **C** Et si dixeris mihi. q̄ in astutia loqr̄ h̄ vicz q̄ scio mihi n̄ posse eē bonū nisi i captiōnib⁹ et vinculis tuis sim: et q̄m̄ sc̄. h̄ mihi faceres. et ego captū te h̄fem et tenerē silt in vinculis meis. Rñ deo dñe miscōdie. vey ē q̄d̄ dicit̄. q̄s q̄s prudētia. q̄s q̄s astutia vocāda sit scia q̄ sic loquoz p̄fertim cū vtrūq; istorū placeat bonitati tue. Accedit aut̄ tertiū glia tua siue honor: q̄ tāta mirificētia tue miscōdie me reuocas ad te et liberat p̄ctōres. Et tui p̄se testis es q̄ oia intueris ad nudū et lucidissimū. q̄ glia tua et honor: in intentiōe mea ē in pre ista. Et ego iā in proximo dixi tibi q̄ deliciae tue sunt captiō ista et alligatio tua.

C De mirificētia et virtutib⁹ ofonis. La. LIII

Quest hec iuxta p̄missa et ordinē p̄missum loqr̄ aliq̄ de mirificētis et virtutib⁹ ofonis: vt p̄ had amorē et studiū ofonis et accēdaris artus: et puoceris efficac̄. Debes igit̄ remini

sci illoz q̄ in ip̄o tractat̄ illi⁹ initio audisti vicz q̄ ois sciificatio. ois b̄ndictio. q̄ pyros scōs fit p̄ ofonē fit. Ipa etiā mirifica trāsmutatio panis et vini in corp⁹ et sanguinē dñi ac redēptoris nr̄i: p̄ ofonē fit. q̄ ois ecclia scōz petit dicēs: vt nob corp⁹ et sanguis fiat dñi nr̄i iesu xp̄i: q̄ p̄die q̄s pateref et. **S**anctificatio q̄s baptis malis q̄ ē regeneratio et renouatio aīaz q̄ n̄hil in mūdo mirabili⁹ vel salubrē vel magnificēti⁹ aīe v̄ glios̄ in tota rerū vniūsitare fieri p̄t̄ p̄ ofonē indubitan̄ fit. Hec em̄ forma x̄borū q̄ dic̄ baptifator. Baptiso te in noīe p̄ris et filij et sp̄ssci. Of̄o h̄ns intētū vel intētionez baptiso te noiātim inuocatis p̄re et filio et spiritu scō ad te regenerādū et renouādū. Et sciendū q̄ illoz q̄ppe soloz ē ista x̄t et p̄tās. q̄ si volueris intelligere in noīe illoz. i. x̄tute. rectus ē et christianissim⁹ intellect⁹. Et erit sensus hic. Baptiso te a. in noīe. i. in x̄tute ipsius p̄ris et filij et sp̄ssci. Neq; em̄ in alia vel p̄ aliaz x̄tute fieri p̄t̄ tā mirifica mutatio. Siue autē intelligas in x̄tute inuocata siue iuocatorum p̄ris et filij et sp̄ssci rectissime itelligas i vtroq; sensu. forma illoz x̄boz ofo ē v̄ inuocatio vel ip̄i trinitat̄ vel x̄tutis eiusdē. Iuxta modū illū cōsidera singula sacramētoz q̄d mirificētie et x̄tutis habeat b̄ndictio et absolutio sacramētal̄is q̄ vtiq; ofo tēplū ē in ip̄o sacro p̄fessio nis. et sentiunt cōfiteutes et signis euidētib⁹ hec sepius experiant̄ sacerdotes. Et hec est virtus christi clauium et manū sacerdotaliū potestas mirifica quā in consecratione sua p̄ ipsam sacram v̄ctionem olei sancti percipiunt p̄ ipsam orationē pontificalē que est hec. **C**onsecrē que sumus dñe manus ista et sanctificeris p̄ illam v̄ctionem et nostram benedictionem vt quecūq; recte benedixerint benedicta sint. et quecūq; sanctificauerint sanctificentur. Amen. Et est alia mirificētia x̄tutis ofonis qua ire dei resistit̄ cui nemo resistere potest sicut audiisti in p̄cedentibus ex sermonibus sancti Job de qua dicit̄ p̄s. quis nouit potestatem ire tue et p̄ timore tuo iram tuam dinumerare. Cui etiā et aliud mirificū quia non solum virtute ofonis placatur ira illa omnipotentissimi deifed etiam impetraf ab ip̄o et gratia quā nobis concedat deus trinus et vnus p̄ infinita secula seculorū. Amen.

Explicit Rethorica diuina de oratione domini Guilelmi parientis.

Faint, illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

LANDS-
UND STAAT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

Santi Efr...